Официален вестник L 362

на Европейския съюз

Издание
на български език

Законодателство

Година 57

17 декември 2014 г.

Съдържание

II *Незаконодателни актове*

РЕГЛАМЕНТИ

★ **Регламент (ЕС) № 1321/2014 на Комисията от 26 ноември 2014 година относно поддържането на летателната годност на въздухоплавателните средства и авиационните продукти, части и устройства и относно одобряването на организациите и персонала, изпълняващи тези задачи** (1) 1

(1) Текст от значение за ЕИП

BG

Актовете, чиито заглавия се отпечатват със светъл шрифт, са актове по текущо управление на селскостопанската политика и имат кратък срок на действие.

Заглавията на всички останали актове се отпечатват с получер шрифт и се предшестват от звездичка.

II

(Незаконодателни актове)

РЕГЛАМЕНТИ

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 1321/2014 НА КОМИСИЯТА

от 26 ноември 2014 година

относно поддържането на летателната годност на въздухоплавателните средства и авиационните продукти, части и устройства и относно одобряването на организациите и персонала, изпълняващи тези задачи

(преработен текст)

(текст от значение за ЕИП)

ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 216/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 20 февруари 2008 г. относно общи правила в областта на гражданското въздухоплаване, за създаване на Европейска агенция за авиационна безопасност и за отмяна на Директива 91/670/ЕИО на Съвета, Регламент (ЕО) № 1592/2002 и Директива 2004/36/ЕО ([1]), и по-специално член 5, параграф 5 и член 6, параграф 3 от него;

като има предвид, че:

(1) Регламент (ЕО) № 2042/2003 от 20 ноември 2003 г. относно поддържане на летателната годност на въздухоплавателните средства и авиационните продукти, части и устройства и за одобряване на организациите и персонала, изпълняващ тези задачи ([2]) е бил неколкократно и съществено изменян ([3]). Поради по-нататъшни изменения и с оглед постигане на яснота, посоченият регламент следва да бъде преработен.

(2) Регламент (ЕО) № 216/2008 установява общи основни изисквания за осигуряване на високо унифицирано ниво на безопасност в гражданската авиация и защита на околната среда; той изисква Комисията да приеме необходимите правила за осигуряване на тяхното уеднаквено прилагане; с него се създава Европейска агенция за авиационна безопасност (наричана по-долу „Агенцията“), която да подпомага Комисията при разработването на такива правила за прилагане.

(3) Необходимо е да се определят общи технически изисквания и административни процедури за осигуряване на поддържането на летателната годност на въздухоплавателните средства, авиационните продукти, части и устройства, които са предмет на Регламент (ЕО) № 216/2008.

(4) От организациите и персонала, участващи в техническото обслужване на продукти, части и устройства, следва да се изисква да отговарят на определени технически изисквания, за да докажат своята способност и средства да изпълняват задълженията, свързани с техните права; от Комисията се изисква да определи мерки за специфициране на условията за издаване, поддържане, изменение, временно прекратяване и анулиране на сертификати, които удостоверяват това съответствие.

(5) Необходимостта да се осигури еднаквост при прилагането на общите технически изисквания в областта на поддържането на летателната годност на авиационните части и продукти изисква компетентните органи да следват общи процедури, за да може да се оцени съответствието с тези изисквания; Агенцията трябва да разработи спецификации за сертифициране, за да улесни необходимото регулативно уеднаквяване.

([1]) ОВ L 79, 19.3.2008 г., стр. 1.
([2]) ОВ L 315, 28.11.2003 г., стр. 1.
([3]) Вж. приложение V.

(6) Необходимо е да се признае продължаващата валидност на сертификатите, издадени преди влизането в сила на Регламент (ЕО) № 2042/2003, в съответствие с член 69 от Регламент (ЕО) № 216/2008.

(7) Член 5 от Регламент (ЕО) № 216/2008, който се отнася до летателната годност, бе разширен, така че да включва елементите на оценка на експлоатационната годност в правилата за прилагане на типово сертифициране.

(8) Европейската агенция за авиационна безопасност (наричана по-долу „Агенцията") констатира, че е необходимо да се измени Регламент (ЕС) № 748/2012 ([1]), за да се даде възможност на Агенцията да одобрява данните за експлоатационната годност като част от процеса на типово сертифициране.

(9) Данните за експлоатационна годност следва да включват задължителни елементи за обучение на персонал по сертифициране на техническото обслужване за придобиване на квалификационен клас за тип. Тези елементи следва да служат като основа за разработването на курсове за обучение за тип.

(10) Изискванията, свързани със създаването на курсове за обучение на персонал, отговарящ за сертифицирането, за придобиване на квалификационен клас за тип, трябва да бъдат изменени, така че да се позовават на данните за експлоатационна годност.

(11) Агенцията подготви проект на правилник за прилагане на концепцията за данните за експлоатационната годност и го представи на Комисията под формата на становище ([2]), в съответствие с член 19, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 216/2008.

(12) Предвидените в настоящия регламент мерки са в съответствие със становището на Комитета към Европейската агенция за авиационна безопасност ([3]), създаден по член 65, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 216/2008,

ПРИЕ НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

Член 1

Цел и приложно поле

1. Настоящият регламент установява общи технически изисквания и административни процедури за осигуряване поддържането на летателната годност на въздухоплавателни средства, включително всички компоненти за монтиране в тях, които са:

а) регистрирани в държава членка, или

б) регистрирани в трета страна и се използват от оператор, над чиято дейност надзор се упражнява от държава членка.

2. Параграф 1 не се прилага за въздухоплавателни средства, чийто регулативен надзор за безопасност е прехвърлен на трета страна и които не се използват от оператор в ЕС, както и за въздухоплавателните средства, посочени в приложение II към Регламент (ЕО) № 216/2008.

3. Разпоредбите на настоящия регламент, свързани с търговския въздушен транспорт, се прилагат за лицензираните авиационни превозвачи, както са определени по правото на ЕС.

Член 2

Определения

В приложното поле на Регламент (ЕО) № 216/2008 се използват следните определения:

а) „въздухоплавателно средство" означава всяка машина, която може да се поддържа в атмосферата от реакциите на въздуха, различни от реакциите на въздуха спрямо земната повърхност;

б) „персонал, отговарящ за сертифицирането" означава персоналът, който отговаря за повторното въвеждане в експлоатация на въздухоплавателно средство или компонент след извършване на техническо обслужване;

в) „компонент" означава двигател, витло, част или уред;

г) „поддържане на летателната годност" означава всички процеси, гарантиращи, че по всяко време от срока на експлоатация въздухоплавателното средство отговаря на изискванията за летателна годност, които са в сила, и е годно за безопасна експлоатация;

д) „САВ" означава съвместни авиационни власти (JAA);

е) „ОАИ" означава общи авиационни изисквания (JAR);

([1]) ОВ L 224, 21.8.2012 г., стр. 1.
([2]) Становище № 07/2011 на Европейската агенция за авиационна безопасност от 13.12.2011 г., достъпно на адрес http://easa.europa.eu/agency-measures/opinions.php
([3]) Становище на Комитета към Европейската агенция за авиационна безопасност, 23 септември 2003 г.

ж) „голямо въздухоплавателно средство“ означава въздухоплавателно средство, класифицирано като самолет с максимална излетна маса повече от 5 700 kg, или вертолет с повече от един двигател;

з) „техническо обслужване“ означава една от следните дейности или комбинация от няколко от следните дейности: основен ремонт, поправка, преглед, подмяна, модификация или отстраняване на дефекти от въздухоплавателно средство или компонент, с изключение на предполетния преглед;

и) „организация“ означава физическо лице, юридическо лице или част от юридическо лице. Такава организация може да бъде създадена на повече от едно място на територията на държавите членки или извън нея;

й) „предполетен преглед“ означава преглед, извършван преди полет, за да се установи дали въздухоплавателното средство е годно за планирания полет;

к) „въздухоплавателно средство ELA1“ означава всяко от следните пилотирани европейски леки въздухоплавателни средства:

i) самолет с максимална излетна маса (MTOM) от 1 200 kg или по-малко, който не е класифициран като сложно въздухоплавателно средство, задвижвано от двигател;

ii) планер или мотопланер с MTOM от 1 200 kg или по-малко;

iii) аеростат с максимален проектен обем на балонния газ или на горещия въздух не повече от 3 400 m^3 за аеростати с горещ въздух, 1 050 m^3 за аеростати с газ и 300 m^3 за привързани аеростати с газ;

iv) дирижабъл, проектиран за не повече от 4 пътници и максимален проектен обем на балонния газ или на горещия въздух не повече от 3 400 m^3 за дирижабли с горещ въздух и 1 000 m^3 за дирижабли с газ;

л) „въздухоплавателно средство LSA“ означава лек спортен самолет, който притежава всички следни характеристики:

i) максимална излетна маса (MTOM) не повече от 600 kg;

ii) максимална скорост на сриване в конфигурация за кацане (VS0) не повече от 45 възела калибрирана въздушна скорост (CAS) при максимална сертифицирана излетна маса и най-критичния център на тежестта;

iii) максимална пътниковместимост не повече от две лица, включително пилота;

iv) единичен нетурбинен двигател, снабден с витло;

v) салон, който не е херметически затворен.

м) „основно място на стопанска дейност“ означава главното управление или седалището на дадено предприятие, в което биват упражнявани основните финансови функции и оперативен контрол върху дейностите, посочени в настоящия регламент.

Член 3

Изисквания за поддържане на летателната годност

1. Поддържането на летателната годност на въздухоплавателното средство и компонентите се извършва в съответствие с разпоредбите на приложение I (част-M).

2. Организациите и персоналът, участващи в поддържането на летателната годност на въздухоплавателното средство и компонентите, включително техническото обслужване, отговарят на разпоредбите на приложение I (част-M) и, ако е целесъобразно, на разпоредбите на членове 4 и 5.

3. Чрез дерогация от параграф 1 поддържането на летателната годност на въздухоплавателно средство, притежаващо разрешение за полет, се осигурява въз основа на конкретните мерки за поддържане на летателната годност, определени в разрешението за полет, издадено в съответствие с приложение I (част-21) към Регламент (ЕС) № 748/2012 ([1]) на Комисията.

Член 4

Одобряване на организациите за техническо обслужване

1. Организациите, участващи в техническото обслужване на големи въздухоплавателни средства или въздухоплавателни средства, използвани за търговски въздушен транспорт, и в техническото обслужване на компоненти, предназначени да бъдат монтирани в тези въздухоплавателни средства, се одобряват в съответствие с разпоредбите на приложение II (част-145).

2. Одобренията за техническо обслужване, издадени или признати от държава членка в съответствие с изискванията и процедурите на САВ и валидни преди влизането в сила на Регламент (ЕО) № 2042/2003, се считат за издадени в съответствие с настоящия регламент.

([1]) ОВ L 224, 21.8.2012 г., стр. 1.

3. Персоналът, квалифициран да извършва и/или контролира безразрушително изпитване на конструкцията и/или компонентите на въздухоплавателното средство с цел поддържане на летателната годност, на базата на стандарти, признати от държава членка преди влизането в сила на Регламент (ЕО) № 2042/2003 като осигуряващи еквивалентно ниво на квалификация, може да продължи да извършва и/или контролира такива изпитвания.

4. Сертификатите за допускане в експлоатация и сертификатите за разрешено пускане в експлоатация, издадени преди датата на влизане в сила на Регламент (ЕО) № 1056/2008 от организация за техническо обслужване, одобрена съгласно изискванията на държавата членка, се считат за равностойни на сертификатите, изисквани съгласно точки М.А.801 и М.А.802 от приложение I (част-М), съответно.

Член 5

Персонал, отговарящ за сертифицирането

1. Персоналът, отговарящ за сертифицирането,е квалифициран в съответствие с разпоредбите на приложение III (част-66), с изключение на предвиденото в точка М.А.606, буква з), точка М.А.607, буква б), точка М.А.801, буква г) и точка М.А.803 от приложение I (част-М) и в точка 145.А.30, буква й) и допълнение IV към приложение II (част-145).

2. Всеки лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателно средство и при необходимост и техническите ограничения, свързани с този лиценз, издаден или признат от дадена държава членка в съответствие с изискванията и процедурите на САВ и валиден към датата на влизането в сила на Регламент (ЕО) № 2042/2003, се счита за издаден в съответствие с настоящия регламент.

3. Счита се, че персоналът, отговарящ за сертифицирането, с лиценз, издаден в съответствие с приложение III (част-66) за определена категория/подкатегория, притежава правата за тази категория, описани в точка 66.А.20 буква а) от същото приложение. Изискванията относно основните знания, свързани с тези нови права, се считат за удовлетворени за целите на разширяване на обхвата на този лиценз върху нова категория/подкатегория.

4. Персоналът, отговарящ за сертифицирането и притежаващ лиценз, включително за въздухоплавателни средства, които не изискват отделна категоризация за тип, може да продължи да упражнява своите права до първото подновяване или промяна, когато лицензът следва да се преобразува съгласно процедурата от точка 66.Б.125 от приложение III (част-66) в квалификационен клас измежду определените в точка 66.А.45 от същото приложение.

5. Счита се, че докладите за преобразуване и докладите за признаване на кредит от изпити, отговарящи на изискванията, които са действали преди Регламент (ЕС) № 1149/2011 да започне да се прилага, са в съответствие с него.

6. Докато с настоящия регламент не бъдат определени изискванията за лицензиране на персонал, отговарящ за сертифицирането:

i) за въздухоплавателни средства, различни от самолети и вертолети,

ii) за компоненти,

действащите изисквания в съответната държава членка продължават да се прилагат, освен по отношение на организациите за техническо обслужване, разположени извън Европейския съюз, изискванията за които се определят от Агенцията.

Член 6

Изисквания към организациите, осигуряващи обучение на персонала

1. Организациите, осигуряващи обучение на персонала, посочен в член 5, се одобряват в съответствие с приложение IV (част-147), за да имат право да:

а) провеждат признати курсове за основно обучение; и/или

б) провеждат признати курсове за обучение за тип; и

в) провеждат изпити; и

г) издават сертификати за обучение.

2. Всяко одобрение на организация, осигуряваща обучение за техническо обслужване, издадено или признато от държава членка в съответствие с изискванията и процедурите на САВ и валидно при влизането в сила на Регламент (ЕО) № 2042/2003, се счита за издадено в съответствие с настоящия регламент.

6. В курсовете за обучение за тип, одобрени преди одобрението на минималната програма за обучение на персонала, отговарящ за сертифицирането, за придобиване на квалификационен клас за тип, в данните за експлоатационна годност за съответния тип въздухоплавателно средство съгласно Регламент (ЕС) № 748/2012 се включват съответните елементи, определени в задължителната част на посочените данни за експлоатационна годност, не по-късно от 18 декември 2017 г. или в срок от две години след одобряването на данните за експлоатационна годност, ако той изтича на по-късна дата.

Член 7

Регламент (ЕО) № 2042/2003 се отменя.

Позоваванията на отменения регламент се считат за позовавания на настоящия регламент и се четат в съответствие с таблицата на съответствието в приложение VI.

Член 8

Влизане в сила

1. Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

2. Чрез дерогация от параграф 1 държавите членки могат да решат да не прилагат:

а) за техническото обслужване на нехерметизирани самолети с бутален двигател с МТОМ до 2 000 kg, които не извършват търговски въздушен транспорт

до 28 септември 2014 г., изискването да се разполага с персонал, отговарящ за сертифицирането, квалифициран в съответствие с приложение III (част-66), което се съдържа в следните разпоредби:

— точка M.A.606, буква ж) и точка M.A.801, буква б), точка 2 от приложение I (част-M),

— точка 145.A.30, букви ж) и з) от приложение II (част-145);

б) за техническото обслужване на самолети от тип ELA1, които не извършват търговски въздушен транспорт, до 28 септември 2015 г.:

i) изискването компетентният орган да издава лицензи за техническо обслужване в съответствие с приложение III (част-66) — нови или преобразувани съгласно точка 66.A.70 от същото приложение;

ii) изискването да се разполага с персонал, отговарящ за сертифицирането, квалифициран в съответствие с приложение III (част-66), което се съдържа в следните разпоредби:

— точка M.A.606, буква ж) и точка M.A.801, буква б), точка 2 от приложение I (част-M),

— точка 145.A.30, букви ж) и з) от приложение II (част-145).

3. Когато държава членка използва разпоредбите на параграф 2, тя уведомява Комисията и Агенцията.

4. За целите на сроковете, съдържащи се в точки 66.A.25, 66.A.30 и допълнение III към приложение III (част-66), свързани с изпитите за проверка на основните знания, първоначалния опит, теоретичното обучение и изпитите за тип, практическото обучение и оценка, изпитите за тип и обучението в процеса на работа, завършени преди Регламент (ЕО) № 2042/2003 да започне да се прилага, за начало на периода се приема датата, от която той е започнал да се прилага.

5. Агенцията представя на Комисията становище, включващо предложения за създаването на опростена система за лицензиране на персонала, отговарящ за сертифицирането, който участва в техническото обслужване на самолети от тип ELA1, както и на въздухоплавателни средства, различни от самолети и вертолети.

Член 9

Мерки, предприемани от Агенцията

1. Агенцията разработва приемливи средства за съответствие (наричани по-долу „ПСС“), които компетентните органи, организации и персонал могат да използват за доказване на съответствието с разпоредбите на приложенията към настоящия регламент.

2. Тези приемливи средства, предоставени от Агенцията, нито въвеждат нови изисквания, нито облекчават изискванията на приложенията към настоящия регламент.

3. Без да се засягат разпоредбите на членове 54 и 55 от Регламент (ЕО) № 216/2008, когато са използвани приемливите средства за съответствие, предоставени от Агенцията, изискванията на приложенията към настоящия регламент се смятат за изпълнени без да е необходимо представянето на допълнителни доказателства.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

Съставено в Брюксел на 26 ноември 2014 година.

За Комисията

Председател

Jean-Claude JUNCKER

ПРИЛОЖЕНИЕ I

(част-М)

СЪДЪРЖАНИЕ

М.1

РАЗДЕЛ А — ТЕХНИЧЕСКИ ИЗИСКВАНИЯ

ПОДЧАСТ А — ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

М.А.101 Област на приложение

ПОДЧАСТ Б — ОТГОВОРНОСТ И ОТЧЕТНОСТ

М.А.201 Отговорности

М.А.202 Докладване на събития

ПОДЧАСТ В — ПОДДЪРЖАНЕ НА ЛЕТАТЕЛНАТА ГОДНОСТ

М.А.301 Задачи по поддържане на летателната годност

М.А.302 Програма за техническо обслужване на въздухоплавателните средства

М.А.303 Указания за летателна годност

М.А.304 Данни за модификации и ремонти

М.А.305 Система за водене на документация във връзка с поддържането на летателната годност на въздухоплавателни средства

М.А.306 Технически дневник на оператора

М.А.307 Прехвърляне на документация за поддържане на летателната годност на въздухоплавателно средство

ПОДЧАСТ Г — СТАНДАРТИ ЗА ТЕХНИЧЕСКО ОБСЛУЖВАНЕ

М.А.401 Данни за техническото обслужване

М.А.402 Изпълнение на техническото обслужване

М.А.403 Дефекти на въздухоплавателните средства

ПОДЧАСТ Д — КОМПОНЕНТИ

М.А.501 Монтаж

М.А.502 Техническо обслужване на компоненти

М.А.503 Компоненти с ограничен експлоатационен срок

М.А.504 Контрол на негодните за експлоатация компоненти

ПОДЧАСТ Е — ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА ТЕХНИЧЕСКО ОБСЛУЖВАНЕ

М.А.601 Област на приложение

М.А.602 Заявление

М.А.603 Обхват на одобрението

М.А.604 Ръководство за техническо обслужване на организацията

М.А.605 Помещения

М.А.606 Изисквания към персонала

М.А.607 Персонал, отговарящ за сертифицирането

М.А.608 Компоненти, оборудване и инструменти

М.А.609 Данни за техническо обслужване

М.А.610 Заявки за техническо обслужване

М.А.611 Стандарти за техническо обслужване

М.А.612 Сертификат за допускане в експлоатация на въздухоплавателно средство

М.А.613 Сертификат за допускане в експлоатация на компонент

М.А.614 Документация за техническо обслужване

М.А.615 Права на организацията

М.А.616 Организационни прегледи

М.А.617 Промени в одобрената организация за техническо обслужване

М.А.618 Продължаване валидността на одобрението

М.А.619 Констатации на несъответствия

ПОДЧАСТ Ж — ОРГАНИЗАЦИИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ПОДДЪРЖАНЕТО НА ЛЕТАТЕЛНАТА ГОДНОСТ

М.А.701 Област на приложение

М.А.702 Заявление

М.А.703 Обхват на одобрението

М.А.704 Спецификации на управлението на поддържането на летателната годност

М.А.705 Помещения

М.А.706 Изисквания към персонала

М.А.707 Персонал за преглед на летателната годност

М.А.708 Управление на поддържането на летателната годност

М.А.709 Документация

М.А.710 Преглед на летателната годност

М.А.711 Права на организацията

М.А.712 Система за качество

М.А.713 Промени в одобрената организация за поддържане на летателната годност

М.А.714 Съхраняване на документацията

М.А.715 Продължаване валидността на одобрението

М.А.716 Констатации на несъответствия

ПОДЧАСТ З — СЕРТИФИКАТ ЗА ДОПУСКАНЕ В ЕКСПЛОАТАЦИЯ

М.А.801 Сертификат за допускане в експлоатация на въздухоплавателно средство

М.А.802 Сертификат за допускане в експлоатация на компонент

М.А.803 Разрешително за пилот собственик

ПОДЧАСТ И — УДОСТОВЕРЕНИЕ ЗА ПРЕГЛЕД НА ЛЕТАТЕЛНАТА ГОДНОСТ

М.А.901 Преглед на летателната годност

М.А.902 Валидност на удостоверението за преглед на летателната годност

М.А.903 Прехвърляне на регистрация на въздухоплавателно средство в рамките на Европейския съюз

М.А.904 Преглед на летателната годност на въздухоплавателно средство, внесено в Европейския съюз

М.А.905 Констатации на несъответствия

РАЗДЕЛ Б — ПРОЦЕДУРИ ЗА КОМПЕТЕНТНИ ОРГАНИ

ПОДЧАСТ А — ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

М.Б.101 Област на приложение

М.Б.102 Компетентен орган

М.Б.104 Съхраняване на документацията

М.Б.105 Взаимен обмен на информация

ПОДЧАСТ Б — ОТГОВОРНОСТ И ОТЧЕТНОСТ

М.Б.201 Отговорности

ПОДЧАСТ В — ПОДДЪРЖАНЕ НА ЛЕТАТЕЛНАТА ГОДНОСТ

М.Б.301 Програма за техническо обслужване

М.Б.302 Освобождавания

М.Б.303 Контрол на поддържането на летателната годност на въздухоплавателни средства

М.Б.304 Анулиране, временно прекратяване и ограничаване

ПОДЧАСТ Г — СТАНДАРТИ ЗА ТЕХНИЧЕСКО ОБСЛУЖВАНЕ

ПОДЧАСТ Д — КОМПОНЕНТИ

ПОДЧАСТ Е — ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА ТЕХНИЧЕСКО ОБСЛУЖВАНЕ

М.Б.601 Приложение

М.Б.602 Първоначално одобрение

М.Б.603 Издаване на одобрение

М.Б.604 Непрекъснат контрол

М.Б.605 Констатации на несъответствия

М.Б.606 Промени

М.Б.607 Анулиране, временно прекратяване и ограничаване на действието на одобрението

ПОДЧАСТ Ж — ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА ПОДДЪРЖАНЕ НА ЛЕТАТЕЛНАТА ГОДНОСТ

М.Б.701 Приложение

М.Б.702 Първоначално одобрение

М.Б.703 Издаване на одобрение

М.Б.704 Непрекъснат контрол

М.Б.705 Констатации на несъответствия

М.Б.706 Промени

М.Б.707 Анулиране, временно прекратяване и ограничаване на действието на одобрението

ПОДЧАСТ З — СЕРТИФИКАТ ЗА ДОПУСКАНЕ В ЕКСПЛОАТАЦИЯ

ПОДЧАСТ И — УДОСТОВЕРЕНИЕ ЗА ПРЕГЛЕД НА ЛЕТАТЕЛНАТА ГОДНОСТ

М.Б.901 Оценка на препоръките

М.Б.902 Преглед на летателната годност от компетентния орган

М.Б.903 Констатации на несъответствия

Допълнение I — Споразумение за поддържане на летателната годност

Допълнение II — Сертификат за разрешено допускане в експлоатация — Формуляр 1 на EASA

Допълнение III — Удостоверение за преглед на летателната годност — Формуляр 15 на EASA

Допълнение IV — Система от класове и категории на одобрение на организациите за техническо обслужване, посочени в приложение I (част-М) подчаст Е и в приложение II (част-145)

Допълнение V — Одобрение на организация за техническо обслужване съгласно приложение I (част-М), подчаст Е

Допълнение VI — Одобрение на организация за управление на поддържането на летателната годност съгласно приложение I (част-М), подчаст Ж

Допълнение VII — Сложни задачи по техническото обслужване

Допълнение VIII — Ограничено техническо обслужване от пилота собственик

M.1

По смисъла на настоящата част, компетентният орган следва да бъде:

1. за надзора върху поддържането на летателната годност на отделно въздухоплавателно средство и за издаването на удостоверения за преглед на летателната годност — органът, определен от държавата членка по регистрация.

2. за надзора на организацията, извършваща техническо обслужване, както е посочено в, раздел А, подчаст Е от настоящото приложение (част-М):

   i) органът, определен от държавата членка, в която се намира главното седалище на дейност на организацията;

   ii) Агенцията, ако организацията се намира в трета държава.

3. за надзора на организацията за управление на поддържането на летателната годност, както е посочено в раздел А, подчаст Ж от настоящото приложение (част-М):

   i) органът, определен от държавата членка, в която се намира главното седалище на дейност на организацията, ако одобрението не е включено в свидетелството за авиационен оператор;

   ii) органът, определен от държавата членка на оператора, ако одобрението е включено в свидетелството за авиационен оператор;

   iii) Агенцията, ако организацията се намира в трета държава.

4. за одобряване на програми за техническо обслужване:

   i) органът, определен от държавата членка на регистрация;

   ii) в случай на търговски въздушен транспорт, когато държавата членка на оператора е различна от държавата на регистрация, одобреният орган, одобрен от посочените по-горе две държави преди одобрението на програмата за техническо обслужване;

   iii) чрез дерогация от точка 4, подточка i), когато поддържането на летателна годност на въздухоплавателно средство, което не извършва търговски въздушен транспорт, се управлява от организация за управление на поддържането на летателната годност, одобрена съгласно раздел А, подчаст Ж от настоящото приложение (част-М), върху която не се упражнява надзор от държавата членка по регистрация, и само ако е съгласувано с държавата членка по регистрация преди одобрението на програмата за техническо обслужване:

      а) органът, определен от държавата членка, отговаряща за упражняването на надзор върху организацията за управление на поддържането на летателната годност; или

      б) Агенцията, ако организацията за управление на поддържането на летателната годност се намира в трета държава.

РАЗДЕЛ А

ТЕХНИЧЕСКИ ИЗИСКВАНИЯ

ПОДЧАСТ А

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

M.A.101 **Област на приложение**

В настоящия раздел се установяват мерките, които следва да се предприемат, за да се осигури поддържане на летателната годност, включително техническото обслужване. Тук се определят и условията, на които трябва да отговарят лицата или организациите, участващи в управлението на поддържането на летателната годност.

ПОДЧАСТ Б

ОТГОВОРНОСТ И ОТЧЕТНОСТ

M.A.201 **Отговорности**

а) Собственикът е отговорен за поддържането на летателната годност на въздухоплавателното средство и гарантира, че не се извършват полети, освен ако:

   1. въздухоплавателното средство се поддържа в летателна годност, и;

   2. оперативното и аварийното оборудване е правилно монтирано и е годно за експлоатация или е ясно обозначено като негодно за експлоатация; и

3. удостоверението за летателна годност е валидно; и

4. техническото обслужване на въздухоплавателното средство се извършва в съответствие с одобрена програма за техническо обслужване, както е посочено в точка M.A.302.

б) Когато въздухоплавателното средство е отдадено на лизинг, отговорностите на собственика се прехвърлят върху лизингополучателя, ако:

1. лизингополучателят е определен в регистрационния документ; или

2. това е посочено в договора за лизинг.

Когато в тази част се използва терминът „собственик“, той означава собственикът или лизингополучателят, според случая.

в) Всяко лице или организация, извършващи техническо обслужване, отговарят за изпълнените задачи.

г) Командирът на въздухоплавателното средство или в случай на търговски въздушен транспорт, операторът, отговаря за задоволителното извършване на предполетния преглед. Този преглед трябва да бъде извършен от пилота или друго квалифицирано лице. Не е необходимо той да се извършва от одобрена организация за поддръжка или персонал, отговарящ за сертифицирането съгласно част-66.

д) За да изпълни отговорностите, посочени в буква а),

i) собственикът на въздухоплавателното средство може да възложи чрез сключване на договор изпълнението на задачите, свързани с поддържане на летателната годност, на организация за управление на поддържането на летателната годност, както е посочено в раздел А, подчаст Ж от настоящото приложение (част-М). В този случай организацията за управление на поддържането на летателната годност поема отговорност за точното изпълнение на тези задачи;

ii) собственик, който реши да управлява поддържането на летателната годност на въздухоплавателно средство на своя отговорност, без договор, в съответствие с допълнение I, може да сключи и ограничен договор с организация за управление на поддържането на летателната годност, одобрена съгласно раздел А, подчаст Ж от настоящото приложение (част-М), за разработването на програма за техническо обслужване и нейното одобрение в съответствие с точка M.A.302. В този случай ограниченият договор прехвърля отговорността за разработването и одобрението на програмата за техническо обслужване на организацията за управление на поддържането на летателната годност, с която е подписан договорът.

е) В случай на голямо въздухоплавателно средство, за да изпълни отговорностите, посочени в буква а), собственикът на въздухоплавателното средство трябва да осигури изпълнението на задачите, свързани с поддържане на летателната годност, да се извършва от одобрена организация за управление на поддържането на летателната годност. Трябва да се сключи писмен договор в съответствие с допълнение I. В този случай организацията за управление на поддържането на летателната годност, поема отговорност за точното изпълнение на тези задачи.

ж) Техническото обслужване на големи въздухоплавателни средства, на въздухоплавателни средства, използвани за търговски въздушен транспорт, и на техните компоненти трябва да се извършва от одобрена по част-145 организация за техническо обслужване.

з) В случай на търговски въздушен транспорт операторът е отговорен за поддържането на летателната годност на въздухоплавателното средство, което експлоатира, и трябва:

1. да бъде одобрен, като част от свидетелството за авиационен оператор, издаден от компетентен орган в съответствие с раздел А, подчаст Ж от настоящото приложение (част-М) за въздухоплавателното средство, което експлоатира; и

2. да бъде одобрен в съответствие с приложение II (част-145) или да сключи договор с такава организация; и

3. да осигури изпълнението на изискванията на буква а).

и) Когато държава членка изисква от даден оператор да притежава удостоверение за търговски операции, различни от търговски въздушен транспорт, операторът трябва:

1. да бъде одобрен в съответствие с раздел А, подчаст Ж от настоящото приложение (част-М) за управление на поддържането на летателната годност на въздухоплавателното средство, което експлоатира, или да сключи договор с такава организация; и

2. да бъде одобрен в съответствие с раздел А, подчаст Е от настоящото приложение (част-М) или с приложение II (част-145) или да сключи договор с такава организация; и

3. да осигури изпълнението на изискванията на буква а).

й) Собственикът/операторът е отговорен за осигуряването на достъп на компетентните органи до организацията/въздухоплавателното средство, за да се определи постоянно спазване на изискванията на тази част.

M.A.202 **Докладване на събития**

а) Всяко лице или организация, отговорни по точка M.A.201, трябва да докладват на компетентния орган, определен от държавата по регистрация, на организацията, отговаряща за типовия модел или допълнителния типов модел и, ако е приложимо, на държавата членка на оператора, за всяко установено състояние на въздухоплавателното средство или компонента, което застрашава безопасността на полетите.

б) Докладите се съставят по образец, установен от Агенцията, и съдържат цялата съответна информация за състоянието, която е известна на лицето или организацията.

в) Когато лицето или организацията, които поддържат въздухоплавателното средство, са сключили договор със собственика или оператора за извършване на техническо обслужване, лицето или организацията също докладват на собственика, оператора или организацията за управление на поддържането на летателната годност за всяко такова състояние, оказващо влияние върху въздухоплавателното средство или компонента на собственика или оператора.

г) Докладите трябва да се изготвят във възможно най-кратък срок, но във всеки случай не по-късно от 72 часа след установяването на състоянието, описвано в доклада, от лицето или организацията.

ПОДЧАСТ B

ПОДДЪРЖАНЕ НА ЛЕТАТЕЛНАТА ГОДНОСТ

M.A.301 **Задачи по поддържане на летателната годност**

Поддържането на летателната годност и функционирането както на оперативното, така и на аварийното оборудване се осигуряват чрез:

1. извършване на предполетни прегледи;

2. отстраняване в съответствие с данните, указани в точка M.A.304 и/или точка M.A.401, на всички дефекти и повреди, които оказват влияние върху безопасната експлоатация, като за всички големи въздухоплавателни средства или въздухоплавателни средства, използвани за търговски въздушен транспорт, се има предвид списъкът за минимално оборудване и списъкът с отклонения от конфигурацията, приложими за типа въздухоплавателно средство;

3. изпълнение на цялото техническо обслужване в съответствие с дадената в точка M.A.302 одобрена програма за техническо обслужване на въздухоплавателни средства;

4. за всички големи въздухоплавателни средства или въздухоплавателни средства, използвани за търговски въздушен транспорт, анализ на ефективността по дадената в точка M.A.302 одобрена програма за техническо обслужване на въздухоплавателни средства;

5. изпълнение на всички или някои от посочените по-долу изисквания в зависимост от това кои от тях са приложими:

   i) указания за летателна годност;

   ii) оперативни указания, които засягат поддържането на летателната годност;

   iii) изискване на Агенцията за поддържане на летателната годност;

   iv) мерки, постановени от съответния компетентен упълномощен орган като незабавна реакция на проблем по безопасността;

6. извършване на модификации и ремонти в съответствие с точка M.A.304;

7. установяване на обединена политика за незадължителните модификации и/или прегледи за всички големи въздухоплавателни средства или въздухоплавателните средства, използвани за търговски въздушен транспорт;

8. извършване, при необходимост, на полети за проверка на техническото обслужване.

M.A.302 **Програма за техническо обслужване на въздухоплавателните средства**

а) Техническото обслужване на всяко въздухоплавателно средство се организира в съответствие с програма за техническо обслужване.

б) Програмата за техническо обслужване на въздухоплавателните средства и всички нейни последващи изменения се одобряват от компетентния орган.

в) Когато поддържането на летателната годност се управлява от организация за управление на поддържането на летателната годност, одобрена съгласно раздел А, подчаст Ж от настоящото приложение (част-М), програмата за техническо обслужване и измененията в нея могат да бъдат одобрени по процедура за непряко одобрение.

i) в този случай процедурата за непряко одобрение се установява от организацията за управление на поддържането на летателната годност като част от описанието на поддържането на летателната годност и се одобрява от компетентния орган, отговарящ за тази организация за управление на поддържането на летателна годност.

ii) организацията за управление на поддържането на летателна годност не използва процедурата за непряко одобрение, когато върху тази организация не се упражнява надзор от държавата членка по регистрация, освен ако съществува споразумение в съответствие с точка М.1 (4), ii) или iii), както е приложимо, което прехвърля отговорността за одобрението на програмата за техническо обслужване на компетентния орган, който отговаря за организацията за управление на поддържането на летателна годност.

г) Програмата за техническо обслужване на въздухоплавателните средства трябва да съответства на:

i) инструкциите, издадени от компетентния орган;

ii) инструкциите за поддържане на летателната годност:

— издадени от притежателите на типов сертификат, ограничен типов сертификат, допълнителен типов сертификат, одобрение на проект за значителен ремонт, ETSO разрешение или всяко друго одобрение, издадено в съответствие с Регламент (ЕС) 748/2012 и приложение I към него (част-21); както и

— включени в сертификационни спецификации, посочени в точка 21А.90Б или 21А.431Б от приложение I (част-21) към Регламент (ЕС) 748/2012, ако е приложимо;

iii) допълнителни или алтернативни инструкции, предложени от собственика или организацията за управление на поддържането на летателната годност, след одобрение съгласно точка М.А.302, освен в интервалите за посочените в буква д) задачи, свързани с безопасността, които могат да бъдат засилени на базата на проведени достатъчни прегледи съгласно буква ж) и само при наличие на пряко одобрение в съответствие с точка М.А.302(б).

д) Програмата за техническо обслужване на въздухоплавателните средства съдържа подробни сведения, включително честота на провеждане, за цялата дейност по техническото обслужване, която трябва да се извърши, в това число всички специфични задачи, свързани с вида и спецификата на операциите.

е) За голямо въздухоплавателно средство, когато програмата за техническо обслужване се основава на изискванията на Управителния комитет по техническо обслужване или главно върху наблюдение на състоянието, програмата за техническо обслужване трябва да съдържа програма за надеждност.

ж) Програмата за техническо обслужване се подлага на периодични прегледи и се изменя, когато това е необходимо. Прегледите осигуряват валидността на програмата в светлината на експлоатационния опит и инструкциите от компетентния орган, като същевременно вземат предвид нови и/или променени инструкции за техническо обслужване, обявени от притежателите на типов сертификат и допълнителен типов сертификат и всяка друга организация, която публикува такива данни в съответствие с приложение I (част-21) към Регламент (ЕС) 748/2012.

М.А.303 **Указания за летателна годност**

Всички приложими указания за летателна годност трябва да бъдат изпълнени според изискванията в тях, освен ако Агенцията е постановила друго.

М.А.304 **Данни за модификации и ремонти**

Повредите се оценяват, а модификациите и ремонтите се изпълняват, като според случая се използват:

а) данни, одобрени от Агенцията, или

б) данни, одобрени от проектантска организация по част 21, или

в) данни, включени в сертификационни спецификации, посочени в точка 21А.90Б или 21А.431Б от приложение I (част-21) към Регламент (ЕС) 748/2012.

M.A.305 **Система за водене на документация във връзка с поддържането на летателната годност на въздухоплавателни средства**

а) При завършване на всяка операция по техническото обслужване сертификатът за допускане в експлоатация по точка M.A.801 или точка 145.A.50 се въвежда в документацията за поддържане на летателната годност на въздухоплавателното средство. Всеки запис се извършва във възможно най-кратък срок, но в никакъв случай по-късно от 30 дни след завършване на техническото обслужване.

б) Документацията за поддържане на летателната годност на въздухоплавателното средство съдържа:

1. дневник на въздухоплавателното средство, дневник/дневници на двигателите или регистрационни карти на двигателните модули, дневник/дневници на витлата и регистрационни карти за всеки компонент с ограничен срок на експлоатация, в зависимост от случая, както и

2. когато това се изисква от точка M.A.306 за търговски въздушен транспорт или от държавата членка за търговски операции, различни от търговски въздушен транспорт, техническия дневник на оператора.

в) Типът и регистрационният знак на въздухоплавателното средство, датата и общото полетно време и/или полетните цикли и/или броят на кацанията, което е подходящо, се вписват в дневниците на въздухоплавателното средство.

г) Документацията за поддържането на летателната годност на въздухоплавателното средство съдържа още:

1. текущото състояние на указанията за летателна годност и мерките, постановени от съответния орган като незабавна реакция на проблем по безопасността;

2. текущото състояние на модификациите и ремонтите;

3. съществуващото в момента съответствие с програмата за техническо обслужване;

4. състоянието на компонентите с ограничен срок на експлоатация;

5. отчета за маса и центровка;

6. списък на отложените операции, свързани с техническото обслужване.

д) В допълнение към документа за разрешено допускане в експлоатация — Формуляр 1 на EASA или еквивалентен на него, в съответните дневници на двигателите или витлата се въвежда следната информация, отнасяща се до всички монтирани компоненти (двигател, витло, двигателен модул, компонент с ограничен срок на експлоатация):

1. идентификация на компонента; и

2. типа, серийния номер и регистрацията на въздухоплавателното средство, двигателя, витлото, двигателния модул или компонента с ограничен срок на експлоатация, според случая, на който този компонент е монтиран, заедно с описание на монтажа и отстраняването на компонента; и

3. датата заедно с общото полетно време и/или полетните цикли и/или броя на кацанията и/или календарното време, според случая, и;

4. текущата информация, изисквана по буква г), отнасяща се за компонента.

е) Лицето, отговорно за управлението на поддържане на летателната годност в съответствие с раздел А, подчаст Б от настоящото приложение (част-M), контролира воденето на документацията, както е описано в настоящата точка, и я представя на компетентния орган при поискване.

ж) Всички записи в документацията за поддържане на летателната годност на въздухоплавателното средство трябва да бъдат ясни и точни. Когато е необходимо да се коригира даден запис, корекцията се извършва така, че оригиналният запис да личи ясно.

з) Собственикът или операторът осигурява установяването на система за съхраняване на следната документация за определените срокове:

1. цялата подробна документация за техническо обслужване по отношение на въздухоплавателното средство и всички компоненти с ограничен експлоатационен срок, монтирани на него, до момент, в който съдържаната информация бъде заменена от равностойна по обхват и задълбоченост нова информация, но не по-малко от 36 месеца след допускането в експлоатация на въздухоплавателното средство или компонента; и

2. общото време в експлоатация (часове, календарно време, полетни цикли и приземявания) на въздухоплавателното средство и всички компоненти с ограничен експлоатационен срок, най-малко 12 месеца след окончателното извеждане от експлоатация на въздухоплавателното средство или компонента; и

3. времето в експлоатация (часове, календарно време, полетни цикли и приземявания) според нуждите, след последното планово техническо обслужване на компонента с ограничен срок на експлоатация — най-малко докато бъде извършено следващо планово техническо обслужване на компонента с еквивалентен обем на работата и детайлизиране; и

4. текущото състояние на съответствието с програма за техническо обслужване, така че да може да бъде установено съответствието с одобрена програма за техническо обслужване — най-малко докато планово техническо обслужване на въздухоплавателното средство или на даден компонент не бъде последвано от друго планово техническо обслужване с еквивалентен обем на работата и детайлизиране; и

5. текущото състояние на указанията за летателна годност, приложими за въздухоплавателното средство и компонентите — най-малко 12 месеца след окончателното извеждане от експлоатация на въздухоплавателното средство или даден компонент; и

6. подробности за текущите модификации и ремонти на въздухоплавателното средство, двигателя/двигателите, витлото/витлата и всички други компоненти от първостепенно значение за безопасността на полетите — най-малко 12 месеца след окончателното им извеждане от експлоатация.

M.A.306 **Технически дневник на оператора**

а) При търговския въздушен транспорт в допълнение към изискванията на точка M.A.305 операторът използва технически дневник, който съдържа следната информация за всяко въздухоплавателно средство:

1. информация за всеки полет, необходима, за да се осигури непрекъсната безопасност на полетите; и

2. актуалния сертификат на въздухоплавателното средство за допускане в експлоатация; и

3. актуалната декларация за техническо обслужване, в която са посочени плановите и извънплановите технически обслужвания, които следва да бъдат извършени, освен ако компетентният орган не постанови тази декларация да се съхранява на друго място; и

4. всички неизпълнени и отложени отстранявания на дефекти, оказващи влияние върху експлоатацията на въздухоплавателното средство; и

5. всички необходими препоръки относно споразуменията за помощ по техническото обслужване.

б) Техническият дневник на оператора и всички последващи изменения в него се одобряват от компетентния орган.

в) Операторът трябва да осигури съхраняването на техническия дневник на въздухоплавателното средство за срок от 36 месеца след датата на последния запис.

M.A.307 **Прехвърляне на документация за поддържане на летателната годност на въздухоплавателно средство**

а) Когато дадено въздухоплавателно средство се прехвърля за постоянно от един собственик или оператор към друг собственик или оператор, първоначалният собственик или оператор трябва да осигури също така предаването на документацията за поддържане на летателната годност по M.A.305 и техническия дневник на оператора по точка M.A.306, ако има такъв, на новия собственик/оператор.

б) Когато собственикът сключва договор с организация за управление на поддържането на летателната годност за извършване на задачите по поддържане на летателната годност, той трябва да осигури предаването на документацията за поддържане на летателната годност по точка M.A.305 на организацията.

в) Сроковете за съхраняване на документацията продължават да важат за новия собственик, оператор или организация за управление на поддържането на летателната годност.

ПОДЧАСТ Г

СТАНДАРТИ ЗА ТЕХНИЧЕСКО ОБСЛУЖВАНЕ

M.A.401 **Данни за техническото обслужване**

а) Лицето или организацията, които обслужват дадено въздухоплавателно средство, имат достъп и използват само приложимите актуални данни за техническо обслужване при извършване на техническото обслужване, включително модификациите и ремонтите.

б) За целите на тази част приложими данни за техническо обслужване са:

1. всяко приложимо изискване, процедура, стандарт или информация, издадени от компетентния орган или от Агенцията;

2. всяко приложимо указание за летателна годност;

3. приложими инструкции за поддържане на летателната годност, издадени от притежателите на сертификат за тип, притежателите на допълнителен сертификат за тип и всяка друга организация, която публикува такива данни в съответствие с приложение I (част-21) към Регламент (ЕС) № 748/2012;

4. всяка приложима информация, издадена в съответствие с точка 145.A.45(г).

в) Лицето или организацията, които поддържат въздухоплавателно средство, трябва да осигурят актуалността и готовността за лесно използване при необходимост на всички приложими данни за техническо обслужване. Лицето или организацията създават система от работни карти или работни таблици, които трябва да се използват, и или нанасят точно данните за техническото обслужване в тази система, или правят прецизна препратка към отделна задача/задачи от техническото обслужване, които се съдържат в тези данни за техническо обслужване.

M.A.402 **Изпълнение на техническото обслужване**

а) Цялото техническо обслужване се извършва от квалифициран персонал, като се следват методите, техниките, стандартите и инструкциите, посочени в данните за техническо обслужване (M.A.401). Освен това следва да се извършва независима проверка след всяка задача от техническото обслужване, която е в пряка връзка с безопасността на полетите, освен ако в приложение II (част-145) или от страна на компетентния орган е указано друго.

б) Цялото техническо обслужване се извършва с инструментите, оборудването и материалите, посочени в данните за техническо обслужване (M.A.401), освен ако в приложение II (част-145) е указано друго. При необходимост инструментите и оборудването се контролират и калибрират в съответствие с официално признат стандарт.

в) Зоната за извършване на техническото обслужване трябва да бъде добре организирана и почистена от прах и замърсявания.

г) Цялото техническо обслужване се извършва при спазване на екологичните ограничения, посочени в данните за техническо обслужване (M.A.401).

д) В случай на неблагоприятно време или продължително техническо обслужване трябва да се използват съответни приспособления и екипировка.

е) След завършване на цялостното техническо обслужване трябва да се извърши обща проверка, за да се установи, че въздухоплавателното средство или компонентът са почистени от инструменти, оборудване и други външни части и материали, както и че всички отстранени панели за достъп са монтирани обратно по местата си.

M.A.403 **Дефекти на въздухоплавателните средства**

а) Всеки дефект на въздухоплавателното средство, който застрашава сериозно безопасността на полетите, трябва да бъде отстранен преди следващия полет.

б) Само персонал, отговарящ за сертифицирането, упълномощен съгласно точки M.A.801(б)1, M.A.801(б)2, M.A.801(в), M.A.801(г) или приложение II (част-145) може да реши, като използва данните за техническо обслужване M.A.401, дали дефектът на въздухоплавателното средство сериозно застрашава безопасността на полетите, както и да прецени кога и какви действия за отстраняване на дефекта трябва да се предприемат преди следващия полет и какво от дейността може да бъде отложено. Това не се прилага, когато:

1. одобреният от компетентния орган списък за минимално оборудване се използва от пилота; или

2. дефектите на въздухоплавателното средство се определят като приемливи от компетентния орган.

в) Всеки дефект на въздухоплавателното средство, който не застрашава сериозно безопасността на полетите, се отстранява във възможно най-кратък срок след първоначалното установяване на дефекта и в рамките на периода, определен в данните за техническото обслужване.

г) Всеки дефект, който не е отстранен преди полета, трябва да бъде записан в документацията по M.A.305 или в техническия дневник на оператора по M.A.306.

ПОДЧАСТ Д

КОМПОНЕНТИ

M.A.501 **Монтаж**

а) Никакъв компонент не може да бъде монтиран, ако не се намира в задоволително състояние, не е допуснат в експлоатация със сертификат формуляр 1 на EASA или еквивалентен документ и не е маркиран в съответствие с приложение I (част-21), подчаст P, освен ако е посочено друго в приложение I (част-21) към Регламент (ЕС) № 748/2012, приложение II (част-145) или подчаст E, раздел A от приложение I към настоящия регламент.

б) Преди монтажа на компонент във въздухоплавателното средство лицето или одобрената организация за техническо обслужване трябва да се уверят, че съответният компонент подлежи на монтаж, в случай че се прилагат различни модификации и/или указания за летателна годност на конфигурации.

в) Когато в данните за техническото обслужване е специфицирана стандартна част, във въздухоплавателното средство или в компонента се монтират само стандартни части. Стандартните части се монтират, само в случай че са придружени от доказателство за съответствие с приложим стандарт.

г) Даден материал, независимо дали е суровина или консуматив, се използва във въздухоплавателното средство или компонента, само в случай че производителят на въздухоплавателното средство или компонента обяви това в съответните данни за техническо обслужване или ако това е посочено в приложение II (част-145). Такъв материал се използва само тогава, когато отговаря на спецификациите и това може да се докаже. Всички материали трябва да са придружени от документация, явно отнасяща се до тях, която съдържа доказателства за съответствие със спецификациите, както и данни за производителя и доставчика.

M.A.502 **Техническо обслужване на компоненти**

а) С изключение на компонентите, посочени в точка 21A.307 (в) от приложение I (част-21) към Регламент (ЕС) № 748/2012, техническото обслужване на компонентите се извършва от организации за техническо обслужване, надлежно одобрени съгласно раздел A, подчаст E от настоящото приложение (част-M) или приложение II (част-145).

б) Чрез дерогация от буква а) техническото обслужване на компонент в съответствие с данните за техническо обслужване на въздухоплавателното средство или, ако е одобрено от компетентния орган, в съответствие с данните за техническо обслужване на компонента, може да бъде извършено от организация, оценена с клас A, одобрена съгласно раздел A, подчаст E от настоящото приложение (част-M) или приложение II (част-145), както и от персонала, отговарящ за сертифицирането по точка M.A.801(б)2, само когато тези компоненти са монтирани на въздухоплавателното средство. Независимо от това такава организация или персонал, отговарящ за сертифицирането, може временно да демонтира този компонент за целите на техническото обслужване, за да улесни достъпа до компонента, освен когато такова демонтиране води до необходимостта от допълнително техническо обслужване, за което не са приложими разпоредбите на тази буква. За техническото обслужване на компонентите, извършено в съответствие с тази буква, не може да бъде издаден формуляр 1 на EASA; то подлежи на действието на изискванията за допускане в експлоатация по точка M.A.801.

в) Чрез дерогация от буква а) техническото обслужване на компонента на двигател/спомагателен енергиен агрегат в съответствие с данните за техническото обслужване на двигателя/спомагателния енергиен агрегат или, ако е договорено от компетентния орган, в съответствие с данните за техническото обслужване на компонента, може да бъде извършено от организация, одобрена по раздел A, подчаст E от настоящото приложение (част-M) или приложение II (част-145), оценена с клас B, само когато тези компоненти са монтирани на двигателя/спомагателния енергиен агрегат. Независимо от това, такава организация, оценена с клас B, може временно да демонтира този компонент за целите на техническото обслужване, за да улесни достъпа до компонента, освен когато такова демонтиране води до необходимостта от допълнително техническо обслужване, което не подлежи на действието на разпоредбите на тази буква.

г) Чрез дерогация от буква а) и точка M.A.801(б)2 техническото обслужване на компонент, докато е монтиран или временно демонтиран от въздухоплавателно средство ELA1, което не извършва търговски въздушен транспорт, извършено в съответствие с данните за техническото обслужване на компонента, може да бъде извършено от персонал, отговарящ за сертифицирането по точка M.A.801(б)2, с изключение на:

1. основен ремонт на компоненти, различни от двигатели и витла, както и

2. основен ремонт на двигатели и витла за въздухоплавателни средства, различни от CS-VLA, CS-22 и LSA.

За техническо обслужване на компонент, извършено в съответствие с буква г), не може да бъде издаден формуляр 1 на EASA; то подлежи на действието на изискванията за допускане в експлоатация по точка M.A.801.

д) Техническото обслужване на компонентите, посочени в точка 21A.307, буква в) от приложение I (част-21) към Регламент (ЕС) № 748/2012, се извършва от организация, оценена с клас A, одобрена съгласно раздел A, подчаст E от настоящото приложение (част-M) или част-145, от персонала, отговарящ за сертифицирането по точка M.A.801 (б 2, или от пилота собственик по точка M.A.801 (б 3, когато такъв компонент е монтиран на въздухоплавателното средство или временно демонтиран за улесняване на достъпа. За техническото обслужване на компонентите, извършено съгласно тази буква, не може да бъде издаден Формуляр 1 на EASA и то подлежи на действието на изискванията за допускане в експлоатация по точка M.A.801.

M.A.503 **Компоненти с ограничен експлоатационен срок**

а) Монтираните компоненти с ограничен експлоатационен срок не се използват след определения срок за експлоатация, указан в одобрената програма за техническо обслужване и указанията за летателна годност, освен според предвиденото в точка M.A.504, (в).

б) Одобреният експлоатационен срок се изразява, според случая, като календарно време, полетни часове, приземявания или полетни цикли.

в) В края на одобрения експлоатационен срок компонентът трябва да бъде демонтиран от въздухоплавателното средство за обслужване или за отстраняване като отпадък, в случай на компоненти със сертифициран ограничен експлоатационен срок.

M.A.504 **Контрол на негодните за експлоатация компоненти**

а) Даден компонент се счита за негоден за експлоатация при някое от следните обстоятелства:

1. изтичане на експлоатационния срок, както е определен в програмата за техническо обслужване;

2. несъответствие с приложими указания и други изисквания за поддържане на летателната годност, постановени от Агенцията;

3. липса на необходимата информация за определяне на летателната годност или годността за монтаж;

4. доказателства за дефекти или неправилно функциониране;

5. претърпян инцидент или злополука, които могат да повлияят върху годността за експлоатация.

б) Негодните за експлоатация компоненти се идентифицират и съхраняват на сигурно място под контрола на одобрена организация за техническо обслужване, докато се вземе решение за бъдещото им третиране. Въпреки това за въздухоплавателно средство, което не извършва търговски въздушен транспорт, различно от голямо въздухоплавателно средство, лицето или организацията, която е декларирала компонента като негоден за експлоатация, може да прехвърли отговорността за него, след като го идентифицира като негоден, на собственика на въздухоплавателното средство, при условие че това прехвърляне е отразено в дневника на въздухоплавателното средство/двигателя/компонента.

в) Компонентите, които са достигнали границата на определения експлоатационен срок или имат непоправими дефекти, се класифицират като „неизползваеми“ и не се разрешава тези компоненти да се връщат в системата за доставка на компоненти, освен ако определеният експлоатационен срок бъде увеличен или се намери решение за поправка, одобрено по точка M.A.304.

г) Всяко лице или организация, която носи отговорност по част-M от настоящото приложение, в случай на неизползваеми компоненти, както е описано в буква в) по-горе:

1. съхранява такъв компонент в мястото, посочено в буква б) по-горе;

2. урежда компонентът да бъде увреден по такъв начин, че възстановяването или поправката му да е икономически неизгодно, преди да се освободи от отговорността за него.

д) Независимо от разпоредбата на буква г) по-горе, лице или организация, която носи отговорност по част-M от настоящото приложение, може да прехвърли отговорността за класифициран като неизползваем компонент на организация за обучение или изследвания, без да го уврежда.

ПОДЧАСТ E

ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА ТЕХНИЧЕСКО ОБСЛУЖВАНЕ

M.A.601 **Област на приложение**

Тази подчаст съдържа изискванията, на които трябва да отговаря дадена организация, за да ѝ се издаде или продължи одобрението за техническо обслужване на въздухоплавателни средства и компоненти, които не са изброени в точка M.A.201(ж).

M.A.602 **Заявление**

Трябва да се подаде заявление за издаване или промяна на одобрението на организацията за техническо обслужване, като формулярът и редът за това, са определени от компетентния орган.

M.A.603 **Обхват на одобрението**

а) Организация с дейности, попадащи в обхвата на настоящата подчаст, извършва своите дейности само ако е одобрена от компетентния орган. Допълнение V към приложение I (част-M) дава образец на сертификата за това одобрение.

б) В ръководството на организацията за техническо обслужване, посочено в точка M.A.604, трябва да бъде определен обхватът на работата, за която се иска одобрението. В допълнение IV към приложение I (част-M) се определят всички възможни класове и категории съгласно подчаст E от настоящото приложение II (част-M).

в) Одобрената организация за техническо обслужване може да създаде, в съответствие с данните за техническото обслужване, ограничен набор от части, които да се използват в процеса на работата в рамките на нейното собствено предприятие, както е указано в ръководството на организацията за техническо обслужване.

M.A.604 **Ръководство за техническо обслужване на организацията**

а) Организацията за техническо обслужване осигурява ръководство, което съдържа като минимум следната информация:

1. декларация, подписана от отговорния мениджър, с цел да се потвърди, че организацията ще работи непрекъснато в съответствие с част-M от настоящото приложение и ръководството за техническо обслужване; и

2. обхват на дейност на организацията; и

3. длъжност/длъжности и имена на лицето/лицата, посочени в точка M.A.606(б); и

4. структура на организацията, показваща връзките и отговорностите между лицата, посочени в точка M.A.606(б); и

5. списък на персонала, отговарящ за сертифицирането, с неговия обхват на одобрение; и

6. списък на местата, в които се извършва техническо обслужване, заедно с общо описание на съоръженията;

7. процедури, чрез които организацията за техническо обслужване осигурява съответствие с изискванията на тази част; и

8. процедура/процедури за изменение на ръководството за техническо обслужване на организацията.

б) Ръководството за техническо обслужване на организацията и измененията в него се одобряват от компетентния орган.

в) Независимо от изискването на буква б) по-горе, незначителните изменения могат да бъдат одобрявани чрез процедура (наричана по-долу „непряко одобрение“).

M.A.605 **Помещения**

Организацията гарантира, че:

а) са осигурени помещения за изпълнение на целия обем планирани работи; специализираните цехове и работните места са отделени по подходящ начин, за да се предпазят те и околната среда от замърсяване;

б) са осигурени офиси за управлението на целия обем планирани работи, включително и за осъществяване на документирането на операциите по техническото обслужване;

в) са осигурени охраняеми складове за компонентите, оборудването, инструментите и материалите. Условията на съхранение осигуряват разделянето на негодните за експлоатация компоненти и материали от всички останали компоненти, материали, оборудване и инструменти. Условията за съхранение са в съответствие с указанията на производителя, а достъпът до складовете е ограничен само за упълномощен персонал.

M.A.606 **Изисквания към персонала**

а) Организацията назначава отговорен мениджър, който има корпоративни пълномощия, за да осигури финансирането и извършването на цялото техническо обслужване, заявено от клиента, в съответствие със стандарта, изискван по тази част.

б) Определят се лице или група от лица, отговорни за осигуряване на непрекъснато съответствие на организацията с изискванията на тази подчаст. Това лице/тези лица е/са подчинено/и на отговорния мениджър.

в) Лицата по буква б) по-горе трябва да имат съответните познания и практически опит в областта на техническото обслужване на въздухоплавателните средства и/или компоненти.

г) Организацията разполага със съответния персонал за извършване на обикновено предвидената по договор работа. Разрешава се използването на допълнително нает персонал в случай на по-голям от обичайния обем работа. Този допълнително нает персонал няма право да издава сертификат за допускане в експлоатация.

д) Квалификацията на целия персонал, участващ в техническото обслужване, се доказва и записва в регистъра.

е) Персоналът, който извършва специализирани задачи като заваряване, безразрушително изпитване /преглед, различен от цветния контраст, трябва да бъде квалифициран в съответствие с официално признат стандарт.

ж) Организацията за техническо обслужване разполага с достатъчно персонал, отговарящ за сертифицирането, за издаване на сертификати за допускане в експлоатация по M.A.612 и M.A.613 за въздухоплавателното средство и компонентите. Сертификатите трябва да са в съответствие с изискванията на приложение III (част-66).

з) Чрез дерогация от буква ж) организацията може да използва персонал, отговарящ за сертифицирането, квалифициран в съответствие със следните разпоредби, когато предоставя помощ по техническото обслужване на оператори, които извършват търговски операции, при условие че са одобрени съответните процедури като част от ръководството за техническо обслужване на организацията:

1. При повтарящо се указание за предполетна летателна годност, в което изрично се посочва, че летателният екипаж може да изпълни такова указание за летателна годност, организацията може да издаде ограничено разрешение за сертифициране на командира на въздухоплавателното средство на основата на свидетелството за летателна правоспособност на летателния екипаж; все пак организацията трябва да се увери, че е проведено достатъчно практическо обучение и това лице може да изпълни указанието за летателна годност в съответствие с изисквания стандарт.

2. Когато дадено въздухоплавателно средство се експлоатира далеч от база за поддържане на техническа изправност, организацията може да издаде ограничено разрешение за сертифициране на командира на въздухоплавателното средство на основата на свидетелството за летателна правоспособност на летателния екипаж; организацията обаче трябва да се увери, че е проведено достатъчно практическо обучение и това лице може да изпълни указанието за летателна годност в съответствие с изисквания стандарт.

M.A.607 **Персонал, отговарящ за сертифицирането**

а) В допълнение към точка M.A.606(ж) персоналът, отговарящ за сертифицирането, може да упражнява своите права, само ако организацията гарантира, че:

1. персоналът, отговарящ за сертифицирането, може да докаже, че отговаря на изискванията, посочени в точка 66.A.20(б) от приложение III (част-66), освен когато приложение III (част-66) се отнася до подзаконови актове на държава членка, в който случай те трябва да отговарят на изискванията на такъв подзаконов акт, и

2. персоналът, отговарящ за сертифицирането, има адекватни познания за съответните въздухоплавателни средства и/или компоненти на въздухоплавателните средства, които трябва да бъдат обслужвани в съответствие с процедурите на организацията.

б) В следните непредвидени случаи, когато въздухоплавателно средство е спряно от полети на място, различно от основната база, където няма персонал, отговарящ за сертифицирането, организацията за техническо обслужване, с която е подписан договор за предоставяне на помощ по техническото обслужване, може да издаде еднократно разрешение за сертифициране:

1. на един от своите служители, който има квалификация за тип въздухоплавателно средство с подобна технология, конструкция или системи; или

2. на всяко лице, което има не по-малко от три години опит в техническото обслужване и притежава валиден лиценз на ИКАО за техническо обслужване на въздухоплавателни средства с квалификационен клас, отговарящ на въздухоплавателното средство, ако на това място няма организация, одобрена съгласно разпоредбите на настоящата част, а организацията, с която е сключен договор, получава и съхранява доказателства за опита и лиценза на упоменатото лице.

Всички такива случаи трябва да се докладват на компетентния орган в срок от седем дни от издаването на такова разрешение за сертифициране. Одобрената организация за техническо обслужване, издаваща еднократно разрешение за сертифициране, осигурява повторната проверка на такова техническо обслужване, което може да повлияе върху безопасността на полетите.

в) Одобрената организация за техническо обслужване води регистър за персонала, отговарящ за сертифицирането, и поддържа актуален списък на целия персонал, отговарящ за сертифицирането, включително областта на приложение на тяхното одобрение, като част от ръководството за техническо обслужване на организацията по точка M.A.604(a)5.

M.A.608 **Компоненти, оборудване и инструменти**

а) Организацията следва да:

1. притежава оборудването и инструментите, посочени в данните за техническото обслужване, описани в точка M.A.609, или доказано равностойно оборудване и инструменти, посочени в ръководствата за техническо обслужване на организацията, които са необходими за ежедневната работа по техническото обслужване в областта на приложение на одобрението; както и,

2. докаже, че има достъп до всякакво друго оборудване и инструменти, които се използват само в определени случаи.

б) Инструментите и оборудването се контролират метрологично и се калибрират в съответствие с официално признат стандарт. Документацията за такива калибровки и използвани стандарти се съхранява от организацията.

в) Организацията проверява, класифицира и разделя по подходящ всички постъпващи компоненти.

M.A.609 **Данни за техническото обслужване**

Одобрената организация за техническо обслужване следва да има на разположение и да използва съответните актуални данни за техническо обслужване, посочени в точка M.A.401, при извършване на техническото обслужване, включително модификациите и поправките. Данните за техническото обслужване, предоставени от клиента, са необходими само в процеса на работа.

M.A.610 **Заявки за техническо обслужване**

Преди започване на техническото обслужване организацията и организацията, заявяваща техническото обслужване, попълват писмена работна заявка, в която ясно се определя техническото обслужване, което трябва да бъде извършено.

M.A.611 **Стандарти за техническо обслужване**

Цялото техническо обслужване се извършва в съответствие с изискванията на раздел А, подчаст Г от настоящото приложение (част-М).

M.A.612 **Сертификат за допускане в експлоатация на въздухоплавателно средство**

След завършване на цялото заявено техническо обслужване на въздухоплавателното средство в съответствие с тази подчаст, се издава сертификат за допускане в експлоатация в съответствие с точка M.A.801.

M.A.613 **Сертификат за допускане в експлоатация на компонент**

а) След завършване на цялото техническо обслужване на компонента съгласно тази подчаст се издава сертификат за допускане в експлоатация в съответствие с точка M.A.802. Издава се Формуляр 1 на EASA, освен за онези компоненти, на които се извършва техническо обслужване съгласно точки M.A.502(б), M.A.502(г) или M.A.502(д), и компоненти, които са изработени в съответствие с точка M.A.603(б).

б) Сертификатът за допускане в експлоатация на компонента, формуляр 1 на EASA, може да се генерира от компютърна база данни.

M.A.614 **Документация за техническо обслужване**

а) Одобрената организация за техническо обслужване документира подробно извършената работа. Документацията, доказваща, че са спазени всички изисквания за издаване на сертификат за допускане в експлоатация, включително документите на подизпълнителя, се съхранява.

б) Одобрената организация за техническо обслужване предоставя копие от всеки сертификат за допускане в експлоатация на собственика на въздухоплавателното средство, придружено от копие на всички данни, използвани при извършените поправки/модификации.

в) Одобрената организация за техническо обслужване съхранява копие от цялата документация за техническото обслужване и свързаните с него данни в продължение на три години след датата, на която обслуженото въздухоплавателно средство или компонент от въздухоплавателно средство е било допуснато в експлоатация от организацията за техническо обслужване.

1. Документацията във връзка с настоящата буква се съхранява по начин, който осигурява защитата ѝ от повреда, промяна и кражба.

2. Цялата компютърна апаратна част, използвана за съхраняване на резервно копие на данните, се съхранява на място, различно от мястото на апаратната част, съдържаща работните данни, в среда, осигуряваща запазването им в добро състояние.

3. Когато одобрена организация за техническо обслужване прекрати своята дейност, цялата съхранена документация от последните три години се изпраща на последния собственик или клиент на съответното въздухоплавателно средство или компонент или се съхранява, както е указано от компетентния орган.

M.A.615 **Права на организацията**

Организацията за техническо обслужване, одобрена съгласно раздел А, подчаст Е от настоящото приложение (част-М), може да:

а) обслужва всяко въздухоплавателно средство и/или компонент, за което тя е одобрена, в местата, посочени в сертификата за одобрение и ръководството за техническо обслужване.

б) да възлага изпълнението на специализирани услуги под контрола на организацията за техническо обслужване на друга организация, която има съответната квалификация, при условие че са установени съответните процедури като част от нейното ръководство за техническо обслужване, което е пряко одобрено от компетентния орган.

в) да извършва техническо обслужване на всички въздухоплавателни средства и/или компоненти, за които е одобрена, на всяко място, при възникване на необходимост от такова техническо обслужване, произтичаща или от неизправност на въздухоплавателното средство, или от необходимост временно да се извършва техническо обслужване, при спазване на условията, посочени в ръководството за техническо обслужване.

г) да издава сертификати за допускане в експлоатация след завършване на техническото обслужване в съответствие с точка M.A.612 или точка M.A.613.

M.A.616 **Организационни прегледи**

За да се осигури, че одобрената организация за техническо обслужване продължава да отговаря на изискванията от тази подчаст, тя организира редовно организационни прегледи.

M.A.617 **Промени в одобрената организация за техническо обслужване**

За да се даде възможност на компетентния орган да установи непрекъснато съответствие с изискванията на тази част, одобрената организация за техническо обслужване го уведомява за всяко предложение за извършване на посочените по-долу промени, преди да бъдат осъществени тези промени:

1. име на организацията;

2. местонахождение на организацията;

3. допълнителни местонахождения на организацията;

4. отговорен мениджър;

5. някое от лицата, посочени в точка M.A.606(б);

6. съоръженията, оборудването, материалите, процедурите, обхвата на работата и персонала, отговарящ за сертифицирането, които могат да окажат влияние върху одобрението.

В случай на промени на персонала, които не са известни предварително на ръководството на организацията, тези промени следва да бъдат съобщени във възможно най-кратък срок.

M.A.618 **Продължаване на валидността на одобрението**

а) Одобрението се издава за неограничен срок. То остава валидно, ако:

1. организацията поддържа съответствие с изискванията на тази част, като се спазват разпоредбите за отстраняване на констатираните несъответствия, както е посочено в точка M.A.619; и

2. на компетентния орган е осигурен достъп до организацията, за да установи непрекъснато съответствие с изискванията тази част; и

3. одобрението не е оттеглено или анулирано.

б) При оттегляне или анулиране на одобрение, сертификатът се връща на компетентния орган.

M.A.619 **Констатации на несъответствия**

а) Констатация от първо ниво е всяко значително несъответствие с изискванията на част-M, което понижава стандарта за безопасност и сериозно застрашава безопасността на полетите.

б) Констатация от второ ниво е всяко несъответствие с изискванията на част-M, което би могло да понижи стандарта за безопасност и евентуално да застраши безопасността на полетите.

в) След като получи уведомлението за констатираните несъответствия по точка M.Б.605, притежателят на одобрение на организация за техническо обслужване съставя план с коригиращи действия и извършва коригиращи действия, удовлетворяващи компетентния орган, в рамките на договорен с компетентния орган срок.

ПОДЧАСТ Ж

ОРГАНИЗАЦИИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ПОДДЪРЖАНЕТО НА ЛЕТАТЕЛНАТА ГОДНОСТ

M.A.701 **Област на приложение**

В тази подчаст са посочени изискванията за издаване или удължаване на одобрението на организацията за поддържане на летателната годност на въздухоплавателни средства.

M.A.702 **Заявление**

Необходимо е да се подаде заявление за издаване или промяна на одобрението на организацията за управление на поддържането на летателната годност чрез формуляр и по начин, определени от компетентния орган.

M.A.703 **Обхват на одобрението**

а) Предоставянето на одобрение се изразява в издаване на сертификат, включено в допълнение VI, от компетентния орган.

б) Независимо от буква а) по-горе, в случаите на търговски въздушен превоз одобрението е част от свидетелството за авиационен оператор, издадено от компетентния орган, за експлоатираното въздухоплавателно средство.

в) В описанието на одобрената организация за поддържането на летателната годност по точка M.A.704 трябва да се определя обхватът на работата, за която се издава одобрението.

M.A.704 **Спецификации на управлението на поддържането на летателната годност**

а) Организацията за управление на поддържането на летателната годност представя спецификациите на управлението на поддържането на летателната годност, които съдържат като минимум следната информация:

1. декларация, подписана от отговорния мениджър, в която се потвърждава, че организацията ще работи непрекъснато в съответствие с тази част и спецификациите; и

2. обхвата на дейност на организацията; и

3. длъжността/длъжностите и името/имената на лицето/лицата, посочени в точки M.A.706(а), M.A.706(в), M.A.706(г) и M.A.706(и);

4. структура на организацията, показваща връзките и отговорностите между всички лица, посочени в точки M.A.706(а), M.A.706(в), M.A.706(г) и M.A.706(и); и

5. списък на персонала за летателната годност, посочен в точка M.A.707, указващ, когато е необходимо, персонала, упълномощен да издава разрешения за полети в съответствие с точка M.A.711(в); и

6. общо описание и местоположение на съоръженията; и

7. процедури, чрез които организацията за управление на поддържането на летателната годност осигурява съответствие с изискванията на тази част; и

8. процедури за изменение на спецификациите на управлението за поддържане на летателната годност; и

9. Списък на одобрените програми за техническо обслужване на въздухоплавателните средства, или, за въздухоплавателните средства, които не извършват търговски въздушен транспорт, списък на общите и основните програми за техническо обслужване.

б) Спецификациите на управлението за поддържане на летателната годност и измененията в тях се одобряват от компетентния орган.

в) Независимо от изискването на буква б), незначителни изменения в описанието могат да бъдат одобрявани непряко чрез процедура за непряко одобрение. Процедурата за непряко одобрение определя допустимите незначителни изменения; тя се установява от организацията за управление на поддържането на летателната годност като част от описанието на поддържането на летателната годност и се одобрява от компетентния орган, отговарящ за тази организация за управление на поддържането на летателна годност.

M.A.705 **Помещения**

Организацията за управление на поддържането на летателната годност осигурява подходящи помещения в съответните местонахождения за персонала, посочен в точка M.A.706.

M.A.706 **Изисквания към персонала**

а) Организацията назначава отговорен мениджър, който има корпоративни пълномощия, за да осигури финансирането и извършването на всички дейности по поддържането на летателната годност в съответствие с тази част.

б) За търговския въздушен превоз отговорният мениджър по буква а) по-горе е лице, което има корпоративни пълномощия, за да осигури финансирането и извършването на всички операции на оператора в съответствие със стандарта, необходим за издаването на свидетелство за авиационен оператор.

в) Определят се лице или група от лица, отговорни за осигуряване на непрекъснато съответствие на организацията с изискванията на тази подчаст. Това лице/тези лица е/са подчинено/и на отговорния мениджър.

г) За търговския въздушен превоз отговорният мениджър назначава предложено за поста лице. Това лице отговаря за управлението и надзора на дейностите по поддържане на летателната годност в съответствие с буква в).

д) Предложеното за поста лице, посочено в буква г), не трябва да работи за одобрена по част-145 организация, сключила договор с оператора, освен ако това е изрично договорено с компетентния орган.

е) Организацията трябва да има достатъчен персонал със съответната квалификация за извършване на предвидената работа.

ж) Лицата по букви в) и г) по-горе трябва да имат съответните познания, образование и практически опит, свързани с поддържането на летателната годност на въздухоплавателни средства.

з) Квалификацията на целия персонал, участващ в поддържането на летателната годност, се документира.

и) За организациите, които удължават срока на удостоверенията за преглед на летателната годност в съответствие с точки M.A.711(a)4 и M.A.901(e), организацията назначава лица, които са упълномощени да правят това, при условие че е получено одобрението на компетентния орган.

й) Организацията определя и актуализира в описанието на поддържането на летателната годност длъжността/длъжностите и името/имената на лицето/лицата, посочени в точки M.A.706(а), M.A.706(в), M.A.706(г) и M.A.706(и).

к) За всички големи въздухоплавателни средства и въздухоплавателни средства, използвани за търговски въздушен транспорт, организацията установява и контролира компетентността на персонала, участващ в управлението на поддържането на летателната годност, прегледа на летателната годност и/или проверките на качеството в съответствие с процедура и със стандарт, одобрени от компетентния орган.

M.A.707 **Персонал за преглед на летателната годност**

а) За да бъде одобрена за извършване на прегледи на летателната годност и, ако е необходимо, да издава разрешения за полет, одобрената организация за управление на поддържането на летателната годност трябва да има съответния персонал за преглед на летателната годност, който да издава удостоверения за преглед на летателната годност или препоръки по подчаст И, раздел А и, ако е необходимо, да издава разрешение за полет в съответствие с точка M.A.711(в):

1. За всички въздухоплавателни средства, които извършват търговски въздушен транспорт, и въздухоплавателни средства с максимална излетна маса (MTOM) над 2 730 kg, с изключение на аеростати, този персонал трябва:

а) да има най-малко 5 години опит в поддържането на летателната годност; и

б) да притежава съответен лиценз в съответствие с приложение III (част-66), аеронавигационна степен или неин еквивалент за дадената държава; и

в) да е преминал официален курс за обучение за техническо обслужване на въздухоплавателни средства и техни компоненти; и

г) да работи в одобрена организация със съответните отговорности;

д) независимо от посоченото в букви а)—г), изискването, формулирано в точка M.A.707(а)1(б), може да бъде заменено с пет години опит в поддържането на летателна годност в допълнение към опита, изискван в точка M.A.707(а)1(а).

2. За въздухоплавателни средства, които не извършват търговски въздушен транспорт с максимална излетна маса (MTOM) до 2 730 kg включително и аеростати, този персонал трябва:

а) да има най-малко 3 години опит в поддържането на летателната годност; и

б) да притежава съответен лиценз в съответствие с приложение III (част-66), аеронавигационна степен или неин еквивалент за дадената държава; и

в) да е преминал съответното обучение за техническо обслужване на въздухоплавателни средства и техни компоненти, и

г) да работи в одобрената организация със съответните отговорности;

д) независимо от посоченото в букви а)—г), изискването, формулирано в точка M.A.707(а)2(б), може да бъде заменено с четири години опит в поддържането на летателна годност в допълнение към опита, изискван в точка M.A.707(а)2(а).

б) На персонала за преглед на летателната годност, номиниран от одобрената организация за поддържане на летателната годност, може да бъде издадено пълномощно от одобрената организация за поддържане на летателната годност само след официално одобрение от компетентния орган, получено при удовлетворително приключване на преглед на летателната годност, проведен под наблюдение.

в) Организацията гарантира, че персоналът за преглед на летателната годност може да докаже съответния опит в управлението на поддържането на летателната годност.

г) Всяко лице от персонала за преглед на летателната годност се посочва в спецификациите за управление на поддържането на летателната годност, заедно със справка за получените от него пълномощни за преглед на летателната годност.

д) Организацията поддържа регистър за целия персонал за преглед на летателната годност, която включва квалификацията, съответния опит при управление на поддържането на летателната годност, обучението и копие от разрешението. Тази документация се съхранява в продължение на две години, след като персоналът за преглед на летателната годност напусне организацията.

M.A.708 **Управление на поддържането на летателната годност**

а) Управлението на поддържането на летателната годност се извършва в съответствие с изискванията на M.A., подчаст B.

б) За всяко въздухоплавателно средство одобрената организация за управление на поддържането на летателната годност:

1. разработва и контролира програма за техническо обслужване, включваща и приложима програма за надеждност;

2. представя програмата за техническо обслужване на въздухоплавателното средство и измененията в нея на компетентния орган за одобрение, освен ако не е включена в процедура за непряко одобрение в съответствие с точка M.A.302(в), и предоставя копие от програмата на собственика на въздухоплавателното средство, което не извършва търговски въздушен транспорт;

3. администрира одобренията за модификации и поправки;

4. следи за изпълнение на цялото техническо обслужване в съответствие с одобрената програма за техническо обслужване и за допускане в експлоатация на обслужените въздухоплавателни средства в съответствие с раздел А, подчаст З от настоящото приложение (част-М);

5. следи за прилагането на всички указания за летателна годност и оперативните указания, които оказват влияние върху поддържането на летателната годност;

6. следи за отстраняването на всички дефекти, открити или докладвани по време на плановото техническо обслужване, от съответно одобрената организация за техническо обслужване;

7. следи за насочването на въздухоплавателното средство към съответната одобрената организация за техническо обслужване, когато е необходимо;

8. координира плановото техническо обслужване, прилагането на указанията за летателна годност, замяната на части с ограничен експлоатационен срок и прегледите на компоненти, за да осигури правилно изпълнение на работата;

9. администрира и архивира цялата документация за поддържане на летателната годност и/или техническия дневник на оператора;

10. следи дали отчетът за масата и центровката отразява актуалното състояние на въздухоплавателното средство.

в) В случай на търговски въздушен транспорт, когато операторът не е одобрен по част-145, той сключва писмен договор за техническо обслужване с одобрена по част-145 организация за техническо обслужване или с друг оператор; в договора подробно са описани функциите, посочени в точки М.А.301-2, М.А.301-3, М.А.301-5 и М.А.301-6, осигуряващи извършването на техническото обслужване от одобрена по част-145 организация за техническо обслужване, и определя качеството по точка М.А.712(б). Договорите за базата на въздухоплавателното средство, плановото линейно техническо обслужване и техническото обслужване на двигателите, заедно с всички изменения в тях, се одобряват от компетентния орган. В случай:

1. че въздухоплавателното средство се нуждае от извънпланово линейно обслужване, договорът може да бъде под формата на индивидуални работни заявки, адресирани до организация за техническо обслужване по част-145;

2. на техническо обслужване на компонент, включително и двигател, договорът по буква в) може да бъде под формата на индивидуални работни заявки, адресирани до организация за техническо обслужване по част-145.

М.А.709 **Документация**

а) Одобрената организация за управление на поддържането на летателната годност притежава и използва актуални данни за техническо обслужване съгласно точка М.А.401 за изпълнението на задачите по поддържане на летателната годност, посочени в точка М.А.708. Тези данни могат да бъдат предоставени от собственика или оператора, само когато е сключен договор с този собственик или оператор. В такъв случай организацията за управление на поддържането на летателна годност трябва да съхранява тези данни само в рамките на срока на валидност на договора, освен ако това се изисква по точка М.А.714.

б) За въздухоплавателни средства, които не извършват търговски въздушен транспорт, с цел да се позволи първоначалното одобрение и/или разширението на областта на приложение на съществуващо одобрение на организацията за управление на поддържането на летателната годност, без да има сключен договор съгласно допълнение I към настоящото приложение (част-М), се допуска да се разработи „основна“ и/или „обща“ програма за техническо обслужване. Въпросните „основни“ и/или „общи“ програми за техническо обслужване обаче не изключват необходимостта от навременно установяване на адекватна програма за техническо обслужване на въздухоплавателните средства в съответствие с точка М.А.302 преди упражняване на правата по точка М.А.711.

М.А.710 **Преглед на летателната годност**

а) За да се изпълни изискването за преглед на летателната годност на въздухоплавателни средства по точка М.А.901, трябва да бъде проведен пълен документиран преглед на записите на въздухоплавателното средство от одобрена организация за управление на поддържането на летателната годност, за да се удостовери, че:

1. полетните часове и съответните полетни цикли за корпуса на въздухоплавателното средство, двигателите и витлата са записани правилно; и

2. ръководството за летателна експлоатация съответства на конфигурацията на въздухоплавателното средство и съдържа последната редакция; и

3. цялото техническо обслужване за това въздухоплавателно средство е извършено в съответствие с одобрената програма за техническо обслужване; и

4. всички известни дефекти са отстранени или, ако е приложимо, съответните срокове за тях са удължени по контролиран начин; и

5. всички съответстващи указания за летателна годност са приложени и регистрирани точно; и

6. всички модификации и поправки, извършени върху въздухоплавателното средство, са регистрирани и са в съответствие с приложение I (част-21) към Регламент (ЕС) № 748/2012; и

7. всички компоненти с ограничен експлоатационен срок, монтирани на въздухоплавателното средство, са правилно идентифицирани, регистрирани и не се използват след изтичане на одобрения експлоатационен срок; и

8. всякакво техническо обслужване е завършено в съответствие с приложение I (част-M); и

9. отчетът за масата и центровката отразява конфигурацията на въздухоплавателното средство и е валиден; и

10. въздухоплавателното средство съответства на последната ревизия на неговата типова конструкция, одобрена от Агенцията; и

11. ако се изисква, въздухоплавателното средство има сертификат за шума, съответстващ на текущата конфигурация на въздухоплавателното средство в съответствие с подчаст I от приложение I (част-21) към Регламент (ЕС) № 748/2012.

б) Персоналът за преглед на летателната годност в одобрената организация за управление на поддържането на летателната годност извършва физически преглед на въздухоплавателното средство. При този преглед персоналът за преглед на летателната годност, който няма подходяща квалификация в съответствие с приложение III (част-66), бива подпомаган от подходящо квалифициран персонал.

в) По време на физическия преглед на въздухоплавателното средство персоналът за преглед на летателната годност трябва да се убеди, че:

1. всички необходими маркировки и табели са правилно монтирани; и

2. въздухоплавателното средство съответства на одобреното за него ръководство за полети; и

3. конфигурацията на въздухоплавателното средство съответства на одобрената документация; и

4. няма видим дефект, за който да не са взети мерки в съответствие с точка M.A.403; и

5. не се откриват несъответствия между въздухоплавателното средство и документирания преглед на записите по буква а) по-горе.

г) Чрез дерогация от точка M.A.901 (а) прегледът на летателната годност може да бъде извършен предварително, като максималният период е 90 дни, без да се нарушава непрекъснатостта на прегледа на летателната годност, за да се даде възможност физическият преглед да се извърши по време на проверката на техническото обслужване.

д) Удостоверението за преглед на летателната годност (Формуляр 15б на EASA) или препоръката за издаване на удостоверение за преглед на летателната годност (Формуляр 15а на EASA), споменати в допълнение III към приложение I (част-M), могат да бъдат издадени само:

1. от персонал за преглед на летателната годност, съответно упълномощен в съответствие с точка M.A.707 от името на одобрената организация за управление на поддържането на летателната годност, или от персонал, отговарящ за сертифицирането, в случаите, предвидени в точка M.A.901 (ж), и

2. след удовлетворяване на условието прегледът на летателната годност да е извършен напълно не е установено несъответствие, което би застрашило безопасността на полетите.

е) Ако в срок от 10 дни на държавата членка на регистрация на въздухоплавателното средство бъде изпратено копие от удостоверение за преглед на летателната годност, издаден или удължен за въздухоплавателно средство.

ж) Задачите по прегледа на летателната годност не могат да бъдат възлагани на подизпълнители.

з) Ако резултатът от прегледа на летателната годност е неокончателен, компетентният орган бива уведомен във възможно най-кратък срок, но във всеки случай в рамките на 72 часа след като организация е определила състоянието, за което се отнася прегледът.

M.A.711 **Права на организацията**

а) Организацията за управление на поддържането на летателната годност, одобрена съгласно раздел А, подчаст Ж от настоящото приложение (част-М), може:

1. да управлява поддържането на летателната годност на въздухоплавателни средства, с изключение на въздухоплавателните средства изпълняващи търговски полети, както е записано в сертификата за одобрение;

2. да управлява поддържането на летателната годност на въздухоплавателно средство, изпълняващо търговски полети, когато това е записано както в сертификата за одобрение, така и в свидетелството за авиационен оператор (САО);

3. да договаря изпълнението на ограничени задачи по поддържане на летателната годност с която и да било организация подизпълнител, която работи по своя система за качество, както е записано в сертификата за одобрение;

4. да удължава съгласно условията на точка M.A.901(е) удостоверението за преглед на летателната годност, който е бил издаден от компетентния орган или от друга организация за управление на поддържането на летателната годност, одобрена съгласно раздел А, подчаст Ж от настоящото приложение (част-М);

б) Одобрената организация за управление на поддържането на летателната годност, регистрирана в някоя от държавите членки, може допълнително да бъде одобрена за извършване на прегледи на летателната годност по точка M.A.710 и за:

1. издаване на съответното удостоверение за преглед на летателната годност и впоследствие за продължаване на срока съгласно условията на точки M.A.901(в)2 или M.A.901(д)2, и

2. издаване на препоръка към компетентния орган на държавата членка по регистрация за извършване на преглед на летателната годност.

в) Организация за управление на поддържането на летателната годност, чието одобрение включва правата, посочени в точка M.A.711 (б), може да бъде допълнително одобрена да издаде разрешение за полет в съответствие с точка 21.A.711 (г) от приложение I (част-21) към Регламент (ЕО) № I за конкретното въздухоплавателно средство, за което организацията е одобрена да издаде удостоверението за преглед на летателната годност, когато организацията за управление на поддържането на летателната годност удостоверява съответствие с одобрените полетни условия, предмет на съответна одобрена процедура в описанието, посочено в точка M.A.704.

M.A.712 **Система за качество**

а) За да удостовери, че продължава да изпълнява изискванията по тази подчаст, одобрената организация за управление на поддържането на летателната годност създава система за качество и назначава мениджър по качеството, който следи за спазването и адекватността на процедурите, необходими за осигуряване на летателна годност на въздухоплавателното средство. Следенето за съответствие включва система за обратна връзка с отговорния мениджър, за да се предприемат коригиращи действия при необходимост.

б) Системата за качество трябва да контролира изпълнението на дейностите, извършвани съгласно раздел А, подчаст Ж от настоящото приложение (част-М). Тя включва като минимум следните функции:

1. контролира, че всички дейности, извършвани съгласно раздел А, подчаст Ж от настоящото приложение (част-М) се изпълняват в съответствие с одобрените процедури; и

2. контролира, че техническото обслужване, за което има сключен договор, се изпълнява в съответствие с договора; и

3. контрол на непрекъснатото съответствие с изискванията на тази част.

в) Документацията за тези дейности се съхранява в продължение на поне две години.

г) Когато одобрената организация за управление на поддържането на летателната годност е одобрена в съответствие с друга част, системата за качество може да се комбинира със системата, изисквана по другата част.

д) В случай на търговски въздушен транспорт системата за качество, предвидена в раздел А, подчаст Ж от настоящото приложение (част-М), представлява неразделна част от системата за качество на оператора.

е) В случай на малка организация, чиято дейност не включва управление на поддържането на летателната годност на въздухоплавателни средства, извършващи търговски въздушен транспорт, системата за качество може да бъде заменена от извършването на редовни организационни прегледи, при условие че компетентният орган е дал одобрение, освен когато организацията издава удостоверения за преглед на летателната годност за въздухоплавателни средства с максимална излетна маса (МТОМ) над 2 730 kg, различни от аеростати. В случаите когато организацията няма система за качество, тя не може да възлага задачите по управление на поддържането на летателната годност на други организации.

M.A.713 **Промени в одобрената организация за поддържане на летателната годност**

За да се даде възможност на компетентния орган да определи непрекъснато спазване на изискванията на настоящата част, одобрената организация за управление на поддържането на летателната годност го уведомява за всяко предложение за извършване на посочените по-долу промени, преди тези промени да бъдат осъществени:

1. име на организацията;

2. местонахождение на организацията;

3. допълнителни местонахождения на организацията;

4. отговорен мениджър;

5. някое от лицата, посочени в точка M.A.706(в);

6. съоръженията, процедурите, обхвата на работата и персонала, които могат да окажат влияние върху одобрението.

В случай на предложени промени в персонала, които не са известни предварително на ръководството на организацията, тези промени следва да бъдат съобщени във възможно най-кратък срок.

M.A.714 **Съхраняване на документацията**

а) Организацията за управление на поддържането на летателната годност трябва да документира подробно извършената работа. Документацията, изисквана по M.A.305 и, ако е приложимо, по M.A.306, се съхранява.

б) Ако организацията за управление на поддържането на летателната годност има правата, посочени в точка M.A.711 (б), тя съхранява копие от всяко издадено, или ако това е приложимо, продължено, удостоверение и препоръка за преглед на летателната годност, заедно с всички свързани с тях документи. В допълнение, организацията съхранява копие от всяко удостоверение за преглед на летателната годност, чийто срок е продължен при упражняване на правата, посочени в точка M.A.711 (а) 4.

в) Ако организацията за управление на поддържането на летателната годност има правата, посочени в точка M.A.711 (в), тя съхранява копие от всяко разрешение за полет, издадено в съответствие с разпоредбите на точка 21A.729 от приложение I (част-21) към Регламент (ЕС) № 748/2012.

г) Организацията за управление на поддържането на летателната годност съхранява копие от всички документи, посочени в букви б) и в) по-горе, в продължение на две години след окончателното извеждане от експлоатация на въздухоплавателното средство.

д) Документите се съхраняват по начин, който осигурява защита от повреда, промяна и кражба.

е) Цялата компютърна апаратна част, използвана за съхраняване резервно копие на данни, се съхранява на място, различно от мястото на апаратната част, съдържаща работните данни, в среда, осигуряваща запазването им в добро състояние.

ж) Когато управлението на поддържането на летателната годност на въздухоплавателно средство се прехвърля на друга организация или лице, цялата съхранена документация се прехвърля на тази организация или лице. Сроковете за съхраняване на документацията остават валидни за новата организация или лице.

з) Когато организацията за управление на поддържането на летателната годност прекрати своята дейност, цялата съхранена документация се изпраща на собственика на въздухоплавателното средство.

M.A.715 **Продължаване валидността на одобрението**

а) Одобрението се издава за неограничен срок. То остава валидно, ако:

1. организацията поддържа съответствие с изискванията на тази част, като се спазват разпоредбите за отстраняване на констатираните несъответствия, както е посочено в точка M.Б.705; и

2. на компетентния орган е осигурен достъп до организацията, за да установи непрекъснато съответствие с изискванията на тази част; и

3. одобрението не е отказано или анулирано.

б) При отказ или анулиране на одобрение, сертификатът се връща на компетентния орган.

M.A.716 **Констатации на несъответствия**

а) Констатация от първо ниво е всяко значително несъответствие с изискванията на част-M, което понижава стандарта за безопасност и сериозно застрашава безопасността на полетите.

б) Констатация от второ ниво е всяко несъответствие с изискванията на част-M, което би могло да понижи стандарта за безопасност и евентуално да застраши безопасността на полетите.

в) След получаване на уведомлението за констатирани несъотвествия съгласно точка M.Б.705 притежателят на одобрение на организация за управление на поддържането на летателната годност съставя план с коригиращи действия и извършва коригиращи действия, които да удовлетворяват компетентния орган, в рамките на договорен с компетентния орган срок.

ПОДЧАСТ 3

СЕРТИФИКАТ ЗА ДОПУСКАНЕ В ЕКСПЛОАТАЦИЯ

M.A.801 **Сертификат за допускане в експлоатация на въздухоплавателно средство**

а) С изключение на въздухоплавателно средство, допуснато в експлоатация от организация за техническо обслужване, одобрена съгласно приложение II (част-145), сертификатът за допускане в експлоатация се издава в съответствие с разпоредбите на тази подчаст.

б) Въздухоплавателното средство не може да бъде допуснато в експлоатация, ако не е издаден сертификат за допускане в експлоатация, когато цялото необходимо техническо обслужване е било изпълнено задоволително, от:

1. съответния персонал, отговарящ за сертифицирането, от името на организацията за техническо обслужване, одобрена съгласно раздел A, подчаст E от настоящото приложение (част-M); или

2. с изключение на сложните задачи по техническото обслужване, посочени в допълнение VII към настоящото приложение, за които се прилага точка 1, от персонал, отговарящ за сертифицирането, в съответствие с изискванията, залегнали в приложение III (част-66); или

3. от пилота собственик по точка M.A.803.

в) Чрез дерогация от точка M.A.801(б)2, за въздухоплавателни средства ELA1, които не извършват търговски въздушен транспорт, сложните задачи по техническото обслужване на въздухоплавателното средство, изброени в допълнение VII към настоящото приложение, могат да бъдат извършени от персонал по точка M.A.801(б)2, отговарящ за сертифицирането.

г) Чрез дерогация от точка M.A.801(б), в случай на непредвидени ситуации, когато въздухоплавателно средство е спряно от полети на място, където няма организация за техническо обслужване, одобрена съгласно настоящото приложение или приложение II (част-145), или съответен персонал, отговарящ за сертифицирането, собственикът може да упълномощи лице, което има не по-малко от 3 години подходящ опит по техническо обслужване и което притежава съответните квалификации, да извърши техническото обслужване в съответствие със стандартите, заложени в подчаст Г от настоящото приложение, и да допусне в експлоатация въздухоплавателното средство. В този случай собственикът:

1. получава и съхранява в документацията на въздухоплавателното средство подробности за цялата извършена работа и за квалификациите, които притежава лицето, издаващо сертификата, и

2. осигурява повторната проверка на това техническо обслужване и одобрението му от съответно упълномощено лице по точка M.A.801(б) или организация, одобрена по раздел A, подчаст E от настоящото приложение (част-M), или приложение II (част-145) при първа възможност, но в срок, не по-дълъг от 7 дни, и

3. уведомява организацията, отговаряща за управление на поддържането на леталната годност, когато с нея е сключен договор в съответствие с точка M.A.201(д), или компетентния орган при липсата на такъв договор, в рамките на 7 дни от издаването на такова разрешение за сертифициране.

д) В случай на допускане в експлоатация съгласно точка M.A.801(б)2 или точка M.A.801(в) персоналът, отговарящ за сертифицирането, може да бъде подпомаган при изпълнението на задачите по техническото обслужване от едно или повече лица, които са под непрекъснатия пряк контрол на персонала, отговарящ за сертифицирането.

е) Сертификатът за допускане в експлоатация съдържа поне следното:

1. основни данни за извършеното техническо обслужване; както и

2. датата на извършване на това техническо обслужване; както и

3. наименованието на организацията за техническо обслужване и/или лицето, издало този сертификат, включително:

i) референтния номер на одобрението на организацията за техническо обслужване, одобрена съгласно раздел А, подчаст Е от настоящото приложение (част-М), и на персонала, отговарящ за сертифицирането, който издава такъв сертификат; или

ii) в случай на сертификат за допускане в експлоатация по точка М.А.801(б)2 или М.А.801(в), наименованието и, ако е приложимо, номера на лицензa на персонала, отговарящ за сертифицирането, който е издал този сертификат.

4. ограниченията във връзка с летателната годност или експлоатацията, ако има такива.

ж) Чрез дерогация от буква б) и независимо от разпоредбите на буква з), когато предписаното техническо обслужване не може да бъде завършено, може да се издаде сертификат за допускане в експлоатация с одобрените ограничения за въздухоплавателното средство. Този факт, заедно с всички приложими ограничения на летателната годност или експлоатацията, се записват в сертификата за допускане в експлоатация на въздухоплавателното средство преди издаването на този сертификат като част от информацията, изисквана по буква е), точка 4.

з) Не се издава сертификат за допускане в експлоатация, ако е известна информация за несъответствие, което би застрашило безопасността на полетите.

М.А.802 **Сертификат за допускане в експлоатация на компонент**

а) Сертификат за допускане в експлоатация се издава при завършване на всяко техническо обслужване на компонент от въздухоплавателното средства в съответствие с точка М.А.502.

б) Сертификатът за разрешено допускане в експлоатация, идентифициран като Формуляр 1 на EASA, представлява сертификат за допускане в експлоатация на компонент от въздухоплавателното средство с изключение на случаите, когато това техническо обслужване на компонент от въздухоплавателното средство е било извършено в съответствие с точка М.А.502(б), М.А.502(г) или М.А.502(д), в който случай техническото обслужване подлежи на процедурите за допускане в експлоатация на въздухоплавателно средство съгласно точка М.А.801.

М.А.803 **Разрешително за пилот собственик**

а) За да бъде пилот собственик, лицето трябва да:

1. притежава валидно свидетелство за летателна правоспособност (или равностойно на него), издадено или потвърдено от държава членка, за съответния тип или клас въздухоплавателно средство; и

2. притежава въздухоплавателното средство, еднолично или в съдружие; този собственик трябва да е:

i) едно от физическите лица в регистрационния формуляр, или

ii) член на юридическо лице с нестопанска цел, извършващо развлекателна дейност, като юридическото лице е посочено в регистрационния документ като собственик или оператор, като този член участва пряко в процеса на вземане на решения на юридическото лице и е определен от юридическото лице да извършва техническото обслужване, което е задължение на пилота собственик.

б) За всяко частно експлоатирано несложно въздухоплавателно средство, задвижвано от двигател, с МТОМ 2 730 kg и по-малка, планер, мотопланер или аеростат, пилотът собственик може да издаде сертификат за допускане в експлоатация след ограничено техническо обслужване от пилота собственик, посочено в допълнение VIII към настоящото приложение.

в) Обхватът на ограниченото техническо обслужване от пилота собственик се посочва в програмата за техническо обслужване на въздухоплавателното средство по точка М.А.302.

г) Сертификатът за допускане в експлоатация се вписва в дневниците и съдържа основни данни за извършеното техническо обслужване, данните, използвани за техническото обслужване, датата на завършване на това техническо обслужване и името, подписа и номера на свидетелството за летателна правоспособност на пилота собственик, издал сертификата.

ПОДЧАСТ И

УДОСТОВЕРЕНИЕ ЗА ПРЕГЛЕД НА ЛЕТАТЕЛНАТА ГОДНОСТ

М.А.901 **Преглед на летателната годност**

За да се осигури валидност на удостоверението за летателна годност на въздухоплавателното средство, периодично се извършва преглед на летателната годност на въздухоплавателното средство и свързаната с нея документация.

а) Удостоверението за преглед на летателната годност се издава в съответствие с допълнение III (формуляр 15а или 15б на EASA) към настоящото приложение след завършване на прегледа на летателната годност с удовлетворителен резултат. Удостоверението за преглед на летателната годност е валидно една година.

б) Въздухоплавателно средство в контролирана среда е въздухоплавателно средство i) чиято поддръжка на летателната годност през последните 12 месеца постоянно е била управлявана от една единствена организация за управление на поддържането на летателната годност, одобрена съгласно раздел А, подчаст Ж от настоящото приложение (част-М), и ii) чието техническо обслужване през последните 12 месеца е било извършвано от организации за техническо обслужване, одобрени съгласно раздел А, подчаст Е от настоящото приложение (част-М) или приложение II (част-145). Това включва изпълнението на задачи по техническо обслужване по точка М.А.803(б) и допускане в експлоатация в съответствие с точка М.А.801(б)2 или точка М.А.801(б)3.

в) За всички въздухоплавателни средства, извършващи търговски въздушен транспорт, и въздухоплавателни средства с максимална излетна маса (МТОМ) над 2 730 kg (с изключение на аеростати), които са в контролирана среда, организацията, посочена в буква б), която управлява поддържането на летателната годност на въздухоплавателното средство, може, ако е надлежно одобрена и при условие че са спазени изискванията от буква к):

1. да издаде удостоверение за преглед на летателната годност в съответствие с точка М.А.710; и

2. за издадени от нея удостоверения за преглед на летателната годност, когато въздухоплавателното средство е било в контролирана среда, да удължи два пъти срока на валидност на удостоверението за преглед на летателната годност, всеки път за срок от една година;

г) За всички въздухоплавателни средства, извършващи търговски въздушен транспорт, и въздухоплавателни средства с максимална излетна маса (МТОМ) над 2 730 kg, с изключение на аеростати, i) които не се намират в контролирана среда, или ii) чието управление на летателната годност се извършва от организация за управление на поддържането летателната годност, която няма право да извършва прегледи на летателната годност, удостоверението за преглед на летателната годност се издава от компетентния орган след задоволителна оценка на базата на препоръка от организация за управление на поддържането на летателната годност, одобрена съгласно раздел А, подчаст Ж от настоящото приложение (част-М), изпратена заедно със заявление от собственика или оператора. Препоръката се основава на прегледа на летателната годност, извършен в съответствие с точка М.А.710.

д) За въздухоплавателни средства, които не извършват търговски въздушен транспорт, с максимална излетна маса (МТОМ) 2 730 kg и по-малка, включително аеростати, всяка организация за управление на поддържането на летателната годност, одобрена съгласно раздел А, подчаст Ж от настоящото приложение (част-М), и избрана от собственика или оператора, може, ако е надлежно одобрена и при спазване на буква к):

1. да издаде удостоверение за преглед на летателната годност в съответствие с точка М.А.710; и

2. за издадени от нея удостоверения за преглед на летателната годност, когато въздухоплавателното средство е било в контролирана среда под нейно управление, да удължи два пъти срока на валидност, всеки път за срок от една година;

е) Чрез дерогация от точки М.А.901(в)2 и М.А.901(д)2, за въздухоплавателни средства, които са в контролирана среда, организацията, посочена в буква б), която управлява поддържането на летателната годност на въздухоплавателното средство, при условие че са спазени изискванията от буква к), може да удължи два пъти срока на валидност на удостоверението за преглед на летателната годност, всеки път за срок от една година, когато то е било издадено от компетентния орган или друга организация за управление на поддържането на летателната годност, одобрена съгласно раздел А, подчаст Ж от настоящото приложение (част-М).

ж) Чрез дерогация от точки М.А.901(д) и М.А.901(и)2 за въздухоплавателно средство ELA1, което не извършва търговски въздушен транспорт и не попада под действието на точка М.А.201(и), удостоверението за преглед на летателната годност може да бъде издадено и от компетентния орган след удовлетворителна оценка, основана на препоръка от персонала, отговарящ за сертифицирането, с официално одобрение от компетентния орган и съгласно изискванията на приложение III (част-66) и точка М.А.707(а)2(а), изпратена заедно със заявление от собственика или оператора. Препоръката се основава на прегледа на летателната годност, извършен в съответствие с точка М.А.710, и не се издава за повече от две последователни години.

з) Когато обстоятелствата разкриват наличие на потенциална заплаха за безопасността, компетентният орган извършва преглед на летателната годност и издава удостоверение за преглед на летателната годност.

и) В допълнение към буква з) компетентният орган може да извърши прегледа на летателната годност и да издаде удостоверение за преглед на летателната годност в следните случаи:

1. когато въздухоплавателното средство се управлява от организация за управление на поддържането на летателната годност, одобрена в съответствие с раздел А, подчаст Ж от настоящото приложение (част-М), намираща се в трета държава.

2. за всички аеростати и други въздухоплавателни средства с максимална излетна маса (МТОМ) до 2 730 kg включително, ако това се изисква от собственика.

й) Когато компетентният орган извършва преглед на летателната годност и/или издава удостоверение за преглед на летателната годност, собственикът или операторът предоставя на компетентния орган:

1. документацията, изисквана от компетентния орган; както и

2. подходящо настаняване на персонала на компетентния орган в съответното местонахождение; както и

3. при необходимост, съдействие от персонал, квалифициран в съответствие с приложение III (част-66) или равностойни изисквания съгласно точка 145.A.30(й)(1) и (2) от приложение II (част-145).

к) Срокът на валидност на удостоверението за преглед на летателната годност не се удължава и не се издава удостоверение за преглед на летателната годност, ако съществуват доказателства или причини да се счита, че въздухоплавателното средство няма летателна годност.

M.A.902 **Валидност на удостоверението за преглед на летателната годност**

а) Удостоверението за преглед на летателната годност става невалидно, ако:

1. е прекратено или анулирано; или

2. удостоверението за летателна годност е прекратено или анулирано; или

3. въздухоплавателното средство не е вписано в регистъра за въздухоплавателни средства на държавата членка; или

4. сертификатът за тип, съгласно който е издадено удостоверението за летателна годност, е прекратен или анулиран.

б) Въздухоплавателното средство не трябва да лети, ако удостоверението за летателна годност е невалидно или ако:

1. поддържането на летателната годност на въздухоплавателното средство или на някакъв компонент, монтиран в него, не отговаря на изискванията за тази част; или

2. въздухоплавателното средство не е в съответствие с типовата конструкция, одобрена от Агенцията; или

3. въздухоплавателното средство се експлоатира извън ограниченията на одобреното ръководство за летателна експлоатация или удостоверението за летателна годност, без да се предприемат съответни действия; или

4. въздухоплавателното средство е участвало в инцидент или злополука, които оказват влияние върху летателната годност, без да се предприемат съответни последващи действия за възстановяване на летателната годност; или

5. дадена модификация или поправка не е в съответствие с приложение I (част-21) към Регламент (ЕС) № 748/2012.

в) При оттегляне или анулиране удостоверението за преглед на летателната годност се връща на компетентния орган.

M.A.903 **Прехвърляне на регистрация на въздухоплавателно средство в рамките на Европейския съюз**

а) При прехвърляне на регистрация на въздухоплавателно средство в границите на Европейския съюз кандидатът трябва да:

1. информира предишната държава членка в коя държава членка ще бъде регистрирано въздухоплавателното средство;

2. кандидатства в новата държава членка за издаване на ново удостоверение за летателна годност в съответствие с приложение I (част-21) към Регламент (ЕС) № 748/2012.

б) Независимо от изискването на точка M.A.902(а)3 предишното удостоверение за преглед на летателната годност остава валидно до датата на изтичане на валидността му.

M.A.904 **Преглед на летателната годност на въздухоплавателно средство, внесено в Европейския съюз**

а) Когато въздухоплавателното средство се внася в държава членка от трета държава, кандидатът трябва да:

1. кандидатства в държавата членка по регистрация за издаване на ново удостоверение за летателна годност в съответствие с приложение I (част-21) към Регламент (ЕС) № 748/2012; както и

2. за въздухоплавателни средства, които не са нови, да има преглед за летателна годност, преминал задоволително в съответствие с точка M.A.901; както и

3. има изпълнено цялото техническо обслужване, съгласно одобрената програма за техническо обслужване по точка М.А.302.

б) Когато прецени, че въздухоплавателното средство отговаря на съответните изисквания, организацията за управление на поддържането на летателната годност, ако е приложимо, изпраща документирана препоръка за издаване на удостоверение за преглед на летателната годност до държавата членка по регистрация.

в) Собственикът осигурява достъп до въздухоплавателното средство за извършване на инспекция от държавата членка на регистрация.

г) Новото удостоверение за летателна годност се издава от държавата членка по регистрация, когато тя прецени, че въздухоплавателното средство отговаря на предписанията на приложение I (част-21) към Регламент (ЕС) № 748/2012.

д) Държавата членка издава също удостоверение за преглед на летателната годност, обикновено валидно за срок от една година, освен ако не съществува причина, свързана с безопасността, за намаляване на срока на валидност.

М.А.905 **Констатации на несъответствия**

а) Констатация от първо ниво е всяко значително несъответствие с изискванията, изложени в настоящото приложение (част-М), което понижава стандарта за безопасност и сериозно застрашава безопасността на полетите.

б) Констатация от второ ниво е всяко несъответствие с изискванията, изложени в настоящото приложение (част-М), което би могло да понижи стандарта за безопасност и евентуално да застраши безопасността на полетите.

в) След като получи уведомление за констатираните несъответствия съгласно точка М.Б.903, отговорното лице или организация, посочени в точка М.А.201, съставя план с коригиращи действия и извършва коригиращи действия, удовлетворяващи компетентния орган, в рамките на договорен с компетентния орган срок, включително подходящи коригиращи действия, които предотвратяват повторно възникване на констатираното несъответствието и причината за него.

РАЗДЕЛ Б

ПРОЦЕДУРА ЗА КОМПЕТЕНТНИ ОРГАНИ

ПОДЧАСТ А

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

М.Б.101 **Област на приложение**

В настоящия раздел се установяват административните изисквания, които трябва да се спазват от компетентните органи, отговорни за прилагането и въвеждането в действие на раздел А от тази част.

М.Б.102 **Компетентен орган**

а) Общи сведения

Държавата членка определя компетентния орган с възложени отговорности за издаване, продължаване, смяна, временно прекратяване или анулиране на сертификати и контрол на поддържането на летателната годност. Този компетентен орган създава документирани процедури и организационна структура.

б) Ресурси

Броят на персонала трябва да е достатъчен за изпълнение на изискванията, посочени в настоящия раздел.

в) Квалификация и обучение

Целият персонал, участващ в дейностите, които са обхванати от настоящото приложение, трябва да бъде подходящо квалифициран, да има необходимите познания, опит, начално и непрекъснато обучение, за да изпълнява възложените му задачи.

г) Процедури

Компетентният орган създава процедури, в които подробно е описано как се постига съответствие с изискванията на настоящото приложение (част-М).

Процедурите се преглеждат и променят, за да се осигури непрекъснато съответствие.

М.Б.104 **Съхраняване на документацията**

а) Компетентните органи създават система за съхраняване на документацията, която дава възможност адекватно да се проследи процесът по издаване, продължаване, смяна, временно прекратяване или анулиране на всеки сертификат.

б) Документацията по контрола на организациите, одобрени в съответствие с настоящото приложение, включва като минимум:

1. заявление за одобрение на организацията;

2. сертификат за одобрение на организацията с всички промени в него;

3. копие от програмата за одит, в която са изброени датите на бъдещите прегледи, както и датите на вече извършените прегледи;

4. документацията за непрекъснат контрол от страна на компетентния орган, включително цялата документация за прегледите;

5. копия от цялата съответна кореспонденция;

6. подробности за всички действия, свързани с изключения и въвеждане в сила;

7. всички доклади от други компетентни органи, свързани с контрола на организацията;

8. описание или ръководство на организацията и въведените изменения;

9. копие от всеки друг документ, пряко одобрен от компетентния орган.

в) Периодът на съхранение на документацията по буква б) по-горе е най-малко четири години.

г) Документацията за контрола на всяко въздухоплавателно средство съдържа като минимум копие от:

1. удостоверението за летателна годност на въздухоплавателното средство;

2. удостоверението за преглед на летателната годност;

3. препоръките на организацията, описана в раздел А, подчаст Ж;

4. докладите от прегледите на летателната годност, извършени пряко от държавата членка;

5. цялата съответна кореспонденция, свързана с въздухоплавателното средство;

6. подробности за всички действия, свързани с изключения и въвеждане в сила;

7. всеки документ, одобрен от компетентния орган съгласно приложение I (част-М) или приложение II (част-ARO) към Регламент (ЕС) № 965/2012.

д) Документацията, посочена в буква г) по-горе, се съхранява в срок от две години след окончателното извеждане на въздухоплавателното средство от експлоатация.

е) Цялата документация, описана в точка М.Б.104, се представя при поискване от друга държава членка или от Агенцията.

М.Б.105 **Взаимен обмен на информация**

а) За да допринесат за повишаване на безопасността на полетите, компетентните органи участват във взаимния обмен на цялата необходима информация в съответствие с член 15 отРегламент (ЕО) № 216/2008.

б) Без да се накърняват компетенциите на държавите членки, в случай на потенциална заплаха за безопасността, отнасяща се за няколко държави членки, съответните компетентни органи се подпомагат взаимно при изпълнение на контрола.

ПОДЧАСТ Б

ОТГОВОРНОСТ И ОТЧЕТНОСТ

М.Б.201 **Отговорности**

Компетентните органи, посочени в М.1, са отговорни за провеждането на прегледи и разследвания, за да се убедят, че са спазени изискванията на тази част.

ПОДЧАСТ В

ПОДДЪРЖАНЕ НА ЛЕТАТЕЛНАТА ГОДНОСТ

М.Б.301 **Програма за техническо обслужване**

а) Компетентният орган проверява съответствието на програмата за техническо обслужване с изискванията на точка М.А.302.

б) Освен изключенията, посочени в точка М.А.302(в), програмата за техническо обслужване и въведените в нея изменения се одобряват пряко от компетентния орган.

в) В случай на непряко одобрение програмата за техническо обслужване се одобрява от компетентния орган чрез описанието на организацията за ръководство на поддържането на летателната годност.

г) За да одобри програмата за техническо обслужване в съответствие с буква б) по-горе, компетентният орган трябва да има достъп до всички данни, изисквани по точка М.А.302(г), (д) и (е).

М.Б.302 **Освобождавания**

Всички освобождавания, предоставени в съответствие с член 14, параграф 4 отРегламент (ЕО) № 216/2008, трябва да се регистрират и да се съхраняват от компетентния орган.

М.Б.303 **Контрол на поддържането на летателната годност на въздухоплавателни средства**

а) Компетентният орган разработва програма за прегледи и контрол на състоянието на летателната годност на въздухоплавателните средства в своя регистър.

б) Програмата за прегледи и контрол включва изследване на образци на въздухоплавателните средства.

в) Програмата се разработва, като се отчитат броят на въздухоплавателните средства в регистъра, местните познания и извършените в миналото дейности по контрол.

г) Изследването на образеца е насочено към ключовите рискови за летателната годност елементи и определя всички констатирани несъответствия. След това компетентният орган анализира всяко констатирано несъответствие, за да определи основната причина за възникването му.

д) Всички констатирани несъответствия се потвърждават писмено пред лицето или организацията, отговорна в съответствие с точка М.А.201.

е) Компетентният орган документира всички констатирани несъответствия, действия по отстраняването им и препоръки.

ж) Ако при прегледа на въздухоплавателното средство бъде открито доказателство за неспазване на изискване, изложено в настоящото приложение (част-М), компетентният орган предприема действия в съответствие с точка М.Б.903.

з) Ако основната причина за констатираното несъответствие е неспазване на някоя подчаст или друга част, по отношение на неспазването ще се прилагат разпоредбите на съответната част.

и) За да улеснят съответното действие по прилагането, компетентните органи обменят информация за несъответствия, определени съгласно буква з).

М.Б.304 **Анулиране, временно прекратяване и ограничаване**

Компетентният орган следва да:

а) прекрати временно действието на удостоверението за преглед на летателната годност в случай на потенциална заплаха за безопасността; или

б) прекрати временно, анулира или ограничи действието на удостоверението за преглед на летателната годност в съответствие с точка М.Б.303(ж).

ПОДЧАСТ Г

СТАНДАРТИ ЗА ТЕХНИЧЕСКО ОБСЛУЖВАНЕ

(Следва да се разработи, ако е целесъобразно.)

ПОДЧАСТ Д

КОМПОНЕНТИ

(Следва да се разработи, ако е целесъобразно.)

ПОДЧАСТ Е

ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА ТЕХНИЧЕСКО ОБСЛУЖВАНЕ

М.Б.601 **Приложение**

Когато съоръженията за техническо обслужване са разположени в повече от една държава членка, проучването и непрекъснатият контрол на одобрението се извършват заедно с компетентните органи, определени от държавите членки, на чиято територия са разположени част от съоръженията за техническо обслужване.

М.Б.602 **Първоначално одобрение**

а) Ако са спазени изискванията на точки М.А.606 (а) и (б), компетентният орган формално и в писмен вид изразява пред кандидата съгласието си за персонала по М.А.606 (а) и (б).

б) Компетентният орган установява дали процедурите, посочени в ръководството за техническо обслужване на организацията, съответстват на изискванията на раздел А, подчаст Е от настоящото приложение (част-М) и осигурява подписването на декларация за поемане на ангажимент от отговорния мениджър.

в) Компетентният орган проверява дали организацията изпълнява изискванията, изложени в подчаст Е от настоящото приложение (част-М).

г) По време на проучването за издаване на одобрение се организира най-малко една среща с отговорния мениджър, за да се провери, че той/тя напълно разбира значимостта на одобрението и причината за подписване на декларация за поемане на ангажимент от страна на организацията за спазване на процедурите, посочени в ръководството за техническо обслужване.

д) Всички констатирани несъответствия се потвърждават писмено пред организацията кандидат.

е) Компетентният орган документира всички констатирани несъответствия, действия по отстраняването им (действия, необходими за отстраняване на констатирано несъответствие) и препоръки.

ж) За първоначалното одобрение всички констатирани несъответствия трябва да бъдат отстранени от организацията и това да бъде проверено от компетентния орган преди издаването на одобрението.

М.Б.603 **Издаване на одобрение**

а) Компетентният орган трябва да издаде на кандидата сертификат за одобрение формуляр 3 на EASA (допълнение V), който включва степента на одобрението, когато организацията за техническо обслужване е в съответствие с приложимите букви на тази част.

б) Компетентният орган посочва условията, приложени към одобрението по сертификата за одобрение формуляр 3 на EASA.

в) В сертификата за одобрение формуляр 3 на EASA се записва справочен номер по начин, указан от Агенцията.

М.Б.604 **Непрекъснат контрол**

а) Компетентният орган води и актуализира регистър за всички организации за техническо обслужване, одобрени в съответствие с раздел Б, подчаст Е от настоящото приложение (част-М), които са под неговия надзор, датите на бъдещите и на извършените прегледи.

б) Всяка организация се проверява изцяло, като периодите между две отделни проверки не надвишават 24 месеца.

в) Всички констатирани несъответствия се потвърждават писмено пред организацията кандидат.

г) Компетентният орган документира всички констатирани несъответствия, действия по отстраняването им (действия, необходими за отстраняване на констатирано несъответствие) и препоръки.

д) На всеки 24 месеца се организира най-малко една среща с отговорния мениджър, за да се провери, че той/тя е напълно информиран/а за важните въпроси, възникнали по време на проверките.

М.Б.605 **Констатации на несъответствия**

а) Когато по време на проверките или по друг начин бъде открито доказателство за несъответствие с изискване, изложено в настоящото приложение (част-М), компетентният орган предприема следните действия:

1. При констатации от първо ниво компетентният орган предприема незабавни действия за анулиране, ограничаване или временно прекратяване изцяло или частично, в зависимост от степента на констатация от първо ниво, на действието на одобрението на организацията за техническо обслужване до успешното предприемане на коригиращи действия от организацията.

2. При констатации от второ ниво компетентният орган предоставя период за извършване на коригиращи действия в зависимост от същността на констатираното несъответствие, но не по-дълъг от три месеца. При определени обстоятелства в края на първия такъв период и в зависимост от същността на констатираното несъответствие компетентният орган може да удължи тримесечния период при наличието на задоволителен план с коригиращи действия.

б) Компетентният орган трябва да предприеме действия за временно прекратяване, изцяло или частично, на действието на одобрението, в случай че организацията не изпълни графика, определен от компетентния орган.

М.Б.606 **Промени**

а) Компетентният орган спазва приложимите елементи от първоначалното одобрение за всяка промяна във връзка с организацията, за която е изпратено уведомление в съответствие с точка М.А.617.

б) Компетентният орган може да предпише условия, при които одобрената организация за техническо обслужване може да функционира по време на такива промени, освен ако прецени, че одобрението трябва да бъде временно прекратено поради естеството или мащаба на промените.

в) За всяка промяна в ръководството за техническо обслужване на организацията:

1. В случай на пряко одобрение на промените съгласно точка М.А.604(б), компетентният орган проверява дали процедурите, посочени в ръководството, съответстват на настоящото приложение (част-М), преди официално да уведоми одобрената организация за одобрението.

2. В случай на непряко одобрение на промените в ръководството за техническо обслужване съгласно точка М.А.604(в), компетентният орган трябва да гарантира, че i) промените остават несъществени, и ii) да упражнява адекватен контрол над одобрението на промените, така че те да продължават да спазват изискванията от настоящото приложение (част точка М).

М.Б.607 **Анулиране, временно прекратяване и ограничаване на действието на одобрението**

Компетентният орган:

а) прекратява временно действието на одобрението по обосновани причини в случай на потенциална заплаха за безопасността; или

б) прекратява временно, анулира или ограничава действието на одобрението в съответствие с точка М.Б.605.

ПОДЧАСТ Ж

ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА ПОДДЪРЖАНЕ НА ЛЕТАТЕЛНАТА ГОДНОСТ

М.Б.701 **Приложение**

а) При търговски въздушен превоз компетентният орган получава за одобрение първоначалното заявление за свидетелство за авиационен оператор и когато е приложимо, всички варианти, за които се кандидатства и за всеки тип въздухоплавателно средство, което ще се експлоатира, както и следните документи:

1. спецификации на управлението на поддържане на летателната годност;

2. програмите на оператора за техническо обслужване на въздухоплавателното средство;

3. техническия дневник на оператора;

4. ако е подходящо, техническата спецификация на договорите за техническо обслужване между оператора и одобрената по част-145 организация за техническо обслужване.

б) Когато съоръженията са разположени в повече от една държава членка, проучването за издаване на одобрение и непрекъснатият контрол върху него се извършват заедно с компетентните органи, определени от държавите членки, на чиято територия са разположени част от съоръженията.

М.Б.702 **Първоначално одобрение**

а) Ако са спазени изискванията на точки М.А.706 (а), (в), (г) и М.А.707, компетентният орган официално и в писмен вид трябва да изрази пред кандидата съгласието си за персонала по точки М.А.706 (а), (в), (г) и М.А.707.

б) Компетентният орган установява дали процедурите, посочени в спецификациите на организацията за управление на поддържането на летателната годност, съответстват на изискванията на раздел А, подчаст Ж от настоящото приложение (част-М) и осигурява подписването на декларация за поемане на ангажимент от отговорния мениджър.

в) Компетентният орган проверява дали организацията спазва изискванията, изложени в раздел А, подчаст Ж от настоящото приложение (част-М).

г) По време на проучването за издаване на одобрение се организира най-малко една среща с отговорния мениджър, за да се провери, че той/тя разбира напълно значението на одобрението и основанието за подписване на декларация за ангажираност за спазване на спецификациите на организацията с цел спазване на процедурите, посочени в спецификациите на организацията за управление на поддържането на летателната годност.

д) Всички констатирани несъответствия трябва да се потвърдят писмено пред организацията кандидат.

е) Компетентният орган документира всички констатирани несъответствия, действия по отстраняването им (действия, необходими за отстраняване на констатирано несъответствие) и препоръки.

ж) За първоначалното одобрение всички констатирани несъответствия трябва да бъдат коригирани и отстранени от организацията преди издаването на одобрението.

М.Б.703 **Издаване на одобрение**

а) Компетентният орган трябва да издаде на кандидата сертификат за одобрение формуляр 14 на EASA (допълнение VI), който включва обхвата на одобрението, когато организацията за управление на поддържането на летателната годност е в съответствие с раздел А, подчаст Ж от настоящото приложение (част-М).

б) Компетентният орган посочва валидността на одобрението в сертификата за одобрение формуляр 14 на EASA.

в) В сертификата за одобрение формуляр 14 справочният номер се записва по начин, указан от Агенцията.

г) В случай на търговски въздушен транспорт информацията, съдържаща се във формуляр 14 на EASA, ще бъде включена в свидетелството за авиационен оператор.

М.Б.704 **Непрекъснат контрол**

а) Компетентният орган води и актуализира регистър за всички организации за поддържане на летателната годност, одобрени съгласно раздел А, подчаст Ж от настоящото приложение (част-М), които са под неговия надзор, датите, на които ще се извършат посещенията с цел одит и датите, на които са били извършени посещенията с цел одит.

б) Всяка организация се контролира на интервали, които не надвишават 24 месеца.

в) Образец от въздухоплавателното средство, поддържано от организация, одобрена съгласно раздел Б, подчаст Ж от настоящото приложение (част-М), се изследва на всеки 24 месеца. Размерите на образеца се определят от компетентния орган на базата на резултатите от предишни проверки и изследвания на продукта.

г) Всички констатирани несъответствия се потвърждават писмено пред организацията кандидат.

д) Компетентният орган документира всички констатирани несъответствия, действия по отстраняването им (действия, необходими за отстраняване на констатирано несъответствие) и препоръки.

е) На всеки 24 месеца се организира най-малко една среща с отговорния мениджър, за да се провери, че той/тя е напълно информиран/а за значимите въпроси, възникнали по време на проверките.

М.Б.705 **Констатации на несъответствия**

а) Когато по време на проверките или по друг начин бъде открито доказателство, показващо несъответствие с изискване, изложено в настоящото приложение (част-М), компетентният орган предприема следните действия:

1. При констатации от първо ниво компетентният орган предприема незабавни действия за анулиране, ограничаване или временно прекратяване изцяло или частично, в зависимост от значението на констатацията от първо ниво, на одобрението на организацията за управление на поддържането на летателната годност до успешното предприемане на коригиращи действия от организацията.

2. При констатации от второ ниво компетентният орган предоставя период за извършване на коригиращи действия в зависимост от същността на констатираното несъответствие, но не по-дълъг от три месеца. При определени обстоятелства в края на първия такъв период и в зависимост от същността на констатираното несъответствие компетентният орган може да продължи тримесечния период при наличието на задоволителен план с коригиращи действия.

б) Компетентният орган предприема действия за временно прекратяване, изцяло или частично, на одобрението, в случай че организацията не изпълни графика, зададен от компетентния орган.

М.Б.706 **Промени**

а) Компетентният орган спазва приложимите елементи от първоначалното одобрение за всяка промяна на организацията, за която е изпратено уведомление в съответствие с точка М.А.713.

б) Компетентният орган може да предпише условия, при които одобрената организация за управление на поддържането на летателната годност може да функционира по време на такива промени, освен ако прецени, че одобрението трябва да бъде временно прекратено поради естеството или мащаба на промените.

в) За всяка промяна в описанието на поддържането на летателната годност:

1. В случай на пряко одобрение на промените съгласно точка М.А.704(б) компетентният орган проверява дали процедурите, посочени в описанието, са в съответствие с настоящото приложение (част-М), преди официално да уведоми одобрената организация за одобрението.

2. В случай на непряко одобрение на промените съгласно точка М.А.704(в) компетентният орган гарантира, че i) промените остават несъществени, и ii) упражнява адекватен контрол над одобрението на промените, така че те да продължават да спазват изискванията от настоящото приложение (част-М).

М.Б.707 **Анулиране, временно прекратяване и ограничаване на действието на одобрението**

Компетентният орган:

а) прекратява временно действието на одобрението в случай на потенциална заплаха за безопасността; или

б) прекратява временно, анулира или ограничава действието на одобрението в съответствие с точка М.Б.705.

ПОДЧАСТ 3

СЕРТИФИКАТ ЗА ДОПУСКАНЕ В ЕКСПЛОАТАЦИЯ

(Следва да бъде разработена, ако е целесъобразно.)

ПОДЧАСТ И

УДОСТОВЕРЕНИЕ ЗА ПРЕГЛЕД НА ЛЕТАТЕЛНАТА ГОДНОСТ

М.Б.901 **Оценка на препоръките**

При получаване на заявление и на съответната препоръка за издаване на удостоверение за преглед на летателната годност и в съответствие с точка М.А.901 се извършва следното:

1. Съответният квалифициран персонал на компетентния орган проверява дали становището за съответствие, съдържащо се в препоръката, доказва, че е извършен пълен преглед на летателната годност по точка М.А.710.

2. Компетентният орган извършва проучване и може да поиска допълнителна информация, подкрепяща оценката в препоръката.

М.Б.902 **Преглед на летателната годност от компетентния орган**

а) Когато компетентният орган извършва преглед на летателната годност и издава удостоверение за преглед на летателната годност — формуляр 15а на EASA (допълнение III), компетентният орган извършва прегледа на летателната годност в съответствие с точка М.А.710.

б) Компетентният орган трябва да има подходящо квалифициран персонал за извършване на прегледа на летателната годност.

1. За всички въздухоплавателни средства, които извършват търговски въздушен транспорт, и въздухоплавателни средства с максимална излетна маса (MTOM) над 2 730 kg, с изключение на аеростати, този персонал трябва да:

а. има най-малко 5 години опит в поддържането на летателната годност; и

б. притежава съответния лиценз съгласно приложение III (част-66) или призната на национално равнище квалификация за персонал по техническо обслужване, която съответства на категорията на въздухоплавателните средства (когато приложение III (част-66) се отнася до подзаконови актове на национално равнище), или аеронавигационна степен или равностойна на нея степен; и

в. е преминал утвърден курс за обучение за техническо обслужване на въздухоплавателни средства и техни компоненти; и

г. заема длъжност със съответните отговорности.

Независимо от букви а.—г. по-горе изискването, посочено в точка М.Б.902(б)1(б), може да бъде заменено с пет години опит в поддържането на летателна годност в допълнение към опита, изискван в точка М. Б.902(б)1(а).

2. За въздухоплавателни средства, които не извършват търговски въздушен транспорт с максимална излетна маса (MTOM) до 2 730 kg включително и аеростати, този персонал трябва да:

а. има най-малко три години опит в поддържането на летателната годност; и

б. притежава съответния лиценз съгласно приложение III (част-66) или призната на национално равнище квалификация за персонал по техническо обслужване, която съответства на категорията на въздухоплавателните средства (когато приложение III (част-66) се отнася до подзаконови актове на национално равнище), или аеронавигационна степен или равностойна на нея степен; и

в. е преминал подходящ курс за обучение за техническо обслужване на въздухоплавателни средства и техни компоненти; и

г. заема длъжност със съответните отговорности.

Независимо от букви а.—г. по-горе изискването, посочено в точка М.Б.902(б)2(б), може да бъде заменено с четири години опит в поддържането на летателна годност в допълнение към опита, изискван в точка М.Б.902(б)2(а).

в) Компетентният орган поддържа регистър за целия персонал за преглед на летателната годност, който включва данни за всяка съответна квалификация, както и обобщение на опита и обучението в областта на управлението поддържането на летателната годност.

г) Компетентният орган трябва да има достъп до съответните данни, посочени в точки М.А.305, М.А.306 и М.А.401, при извършване на преглед на летателната годност.

д) Персоналът, който извършва прегледа на летателната годност, издава формуляр 15а след удовлетворително завършване на прегледа на летателната годност.

М.Б.903 **Констатации на несъответствия**

Когато по време на проверките на въздухоплавателното средство или по друг начин бъде открито доказателство, показващо неспазване на изискване по част-М, компетентният орган предприема следните действия:

1. При констатации от първо ниво компетентният орган изисква да се предприемат коригиращи действия преди следващия полет, а самият той предприема незабавни действия за анулиране или временно прекратяване на действието на удостоверението за преглед на летателната годност.

2. При констатации от второ ниво коригиращите действия, изисквани от компетентния орган, трябва да отговарят на същността на констатираното несъответствие.

Допълнение I

Споразумение за поддържане на летателната годност

1. Когато собственик сключи договор с организация за управление на поддържането на летателната годност, одобрена съгласно раздел А, подчаст Ж от настоящото приложение (част-М), в съответствие с точка М.А.201 за изпълнение на задачите по поддържане на летателната годност, при поискване от компетентния орган собственикът трябва да изпрати копие от това споразумение на компетентния орган в държавата членка по регистрация, след като споразумението е подписано от двете страни.

2. Споразумението се съставя, като се отчитат изискванията на настоящото приложение (част-М) и се посочват задълженията на подписалите го страни във връзка с поддържането на летателната годност на въздухоплавателното средство.

3. Споразумението съдържа като минимум следното:

— регистрация на въздухоплавателното средство;

— тип на въздухоплавателното средство;

— сериен номер на въздухоплавателното средство;

— данни за собственика или лизингополучателя на въздухоплавателното средство включително и адрес,

— данни за организацията за управление на поддържането на летателната годност, одобрена съгласно раздел А, подчаст Ж от настоящото приложение (част-М), включително и адрес.

4. В споразумението се записва следното:

„Собственикът поверява на одобрената организация управлението на поддържането на летателната годност на въздухоплавателното средство, разработката на програма за техническо обслужване, която да бъде одобрена от компетентните органи в държавата членка, където е регистрирано въздухоплавателното средство, както и организацията на техническото обслужване на въздухоплавателното средство в съответствие с упоменатата програма за техническо обслужване в одобрена организация.

Според това споразумение двете подписали страни се задължават да спазват съответните задължения на споразумението.

Собственикът потвърждава, че доколкото е уведомен, цялата информация, предоставена на одобрената организация по отношение на поддържането на летателната годност на въздухоплавателното средство, е и ще бъде точна, както и че въздухоплавателното средство няма да бъде променяно без предварителното одобрение на одобрената организация.

В случай на неспазване на това споразумение от някоя от подписалите го страни, то става невалидно. Тогава собственикът запазва пълната отговорност за всяка задача, свързана с поддържането на летателната годност на въздухоплавателното средство, и той трябва да информира компетентните органи в държавата членка по регистрация в срок от две седмици.“

5. Когато собственик сключи договор с организация за управление на поддържането на летателната годност, одобрена съгласно раздел А, подчаст Ж от настоящото приложение (част-М), в съответствие с точка М.А.201, задълженията на двете страни се разделят, както следва.

5.1. Задължения на одобрената организация:

1. типът въздухоплавателно средство трябва да бъде в областта на приложение на нейното одобрение;

2. при поддържане на летателната годност на въздухоплавателното средство да спазва посочените по-долу условия:

а) да разработи програма за техническо обслужване на въздухоплавателното средство, включително програма за надеждност, ако това е приложимо;

б) да декларира задачите по техническото обслужване (от програмата за техническо обслужване), които могат да бъдат извършвани от пилота собственик в съответствие с точка М.А.803(в);

в) да организира одобряването на програмата за техническо обслужване на въздухоплавателното средство;

г) да предостави на собственика копие от програмата за техническо обслужване на въздухоплавателното средство, след като тя бъде одобрена;

д) да организира инспекция, която да позволи плавен преход от предишната програма за техническо обслужване на въздухоплавателното средство;

е) да организира извършването на цялото техническо обслужване от одобрена организация за техническо обслужване;

ж) да организира прилагането на всички подходящи указания за летателна годност;

з) да организира отстраняването от одобрената организация за техническо обслужване на всички дефекти, открити по време на плановото техническо обслужване, при прегледи на летателната годност или докладвани от собственика;

и) да координира плановото техническо обслужване, прилагането на указанията за летателна годност, подмяната на части с ограничен експлоатационен срок и изискванията за проверка на компонентите;

й) да информира собственика всеки път, когато въздухоплавателното средство се изпраща в одобрена организация за техническо обслужване;

к) да управлява цялата техническа документация;

л) да архивира цялата техническа документация.

3. да организира одобрението на всяка модификация на въздухоплавателното средство в съответствие с приложение I (част-21) към Регламент (ЕС) № 748/2012, преди тя да бъде въведена;

4. да организира одобрението на всеки ремонт на въздухоплавателното средство в съответствие с приложение I (част-21) към Регламент (ЕС) № 748/2012, преди той да бъде извършен;

5. да информира компетентния орган в държавата членка по регистрация, когато въздухоплавателното средство не е представено на одобрената организация за техническо обслужване от собственика, както се изисква от одобрената организация;

6. да информира компетентния орган в държавата членка по регистрация, когато настоящото споразумение не се спазва;

7. при необходимост да извърши преглед на летателната годност на въздухоплавателното средство и да издаде удостоверение за преглед на летателната годност или препоръката към компетентния орган на държавата членка по регистрация;

8. да изпрати на компетентния орган в държавата членка по регистрация в рамките на 10 дни копие от всяко удостоверение за преглед на летателната годност или удостоверение, чийто срок е бил продължен;

9. да докладва за събития, както е указано в съответните регламентиращи документи;

10. да информира компетентния орган на държавата членка по регистрация в случай, че настоящото споразумение се денонсира от една от страните.

5.2. Задължения на собственика:

1. да има общи познания за одобрената програма за техническо обслужване;

2. да има общи познания по настоящото приложение (част-M);

3. да представи въздухоплавателното средство на одобрената организация за техническо обслужване в определеното по искане на одобрената организация време;

4. да не модифицира въздухоплавателното средство, преди да се консултира с одобрената организация;

5. да информира одобрената организация за цялото техническо обслужване, извършено извънредно, без знанието и контрола на одобрената организация;

6. чрез дневника да докладва на одобрената организация за всички дефекти, открити по време на експлоатацията на въздухоплавателното средство;

7. да информира компетентния орган в държавата членка по регистрация в случай че настоящото споразумение се денонсира от една от страните;

8. да информира компетентния орган в държавата членка по регистрация и одобрената организация в случай че въздухоплавателното средство бъде продадено;

9. да докладва за събития, както е указано в съответните регламентиращи документи;

10. да информира редовно одобрената организация за летателните часове на въздухоплавателното средство и да ѝ съобщава други данни за използването, както е договорено с одобрената организация;

11. да вписва сертификата за допускане в експлоатация в дневниците, както е посочено в точка M.A.803(г), когато извършва техническо обслужване от пилота собственик, без да превишава границите на списъка със задачи по техническото обслужване, както е декларирано в одобрената програма за техническо обслужване по точка M.A.803(в);

12. да информира одобрената организация за управление на поддържането на летателната годност, която отговаря за управление на поддържането на летателната годност на въздухоплавателните средства, не по-късно от 30 дни след завършване на всяка задача по техническото обслужване от пилота собственик в съответствие с точка M.A 305(а).

Допълнение II

Сертификат за разрешено допускане в експлоатация — Формуляр 1 на EASA

Тези указания се отнасят само за използването на Формуляр 1 на EASA за целите на техническото обслужване. Следва да се обърне внимание на допълнение I към приложение I (част-21) към Регламент (ЕС) № 748/2012, което включва използването на Формуляр 1 на EASA за целите на производството.

1. ЦЕЛ И ИЗПОЛЗВАНЕ

1.1 Основна цел на сертификата е да бъде декларирана летателната годност на продукти, части и прибори (наричани по-долу „продукт/и“), които са били подложени на дейности по техническото обслужване.

1.2 Трябва да се установи съответствие между сертификата и продукта/продуктите. Издаващият орган трябва да съхранява сертификат под форма, която позволява проверка на първоначалните данни.

1.3 Сертификатът е приемлив за много въздухоплавателни органи, но може да зависи от наличието на двустранни споразумения и/или политиката на въздухоплавателния орган. Следователно посочените в сертификата „одобрени проектни данни“ се отнасят за одобрение от страна на органа на страната вносител, отговарящ за летателната годност.

1.4 Сертификатът не е известие за доставка или транспортиране.

1.5 Не може въздухоплавателни средства да бъдат допускани в експлоатация въз основа на сертификата.

1.6 Сертификатът не представлява одобрение за монтаж на продукта на конкретно въздухоплавателно средство, двигател или витло, а помага на крайния потребител да получи информация относно одобрението на неговата летателна годност.

1.7 Не е позволено в един сертификат да се смесват продукти, пускани първоначално в експлоатация след производство, и такива, пускани в експлоатация след техническо обслужване.

2. ОБЩ ФОРМАТ

2.1 Сертификатът трябва да спазва приложения формат, включително номерата и мястото на полетата. Размерите на всяко поле могат да се променят в съответствие с отделните заявления, но не до степен, която би направила сертификата неразпознаваем.

2.2 Сертификатът трябва да бъде в хоризонтален формат, като външните размери могат да бъдат значително намалени или увеличени при условие, че сертификатът остава разпознаваем и четлив. Ако има съмнения, следва да се проведе консултация с компетентния орган.

2.3 Декларацията за отговорност на потребителя/монтажника може да бъде поставена на една от страните на формуляра.

2.4 Печатният текст трябва да бъде ясен и четлив, за да дава възможност за лесно прочитане.

2.5 Удостоверението може да бъде предварително отпечатано или изготвено на компютър, но и в двата случая отпечатаният текст и символи трябва да бъдат ясни и четливи в съответствие с определения формат.

2.6 Сертификатът трябва да е на английски език и, ако това е целесъобразно, на още един или няколко езика.

2.7 Данните, които трябва да се въведат в сертификата, могат да бъдат или отпечатани на машина/компютър, или написани на ръка, като се използват главни букви, като текстът трябва да позволява лесно разчитане.

2.8 Използването на съкращения следва да се сведе до минимум с цел по-голяма яснота.

2.9 Мястото, останало върху обратната страна на сертификата, може да се използва от издаващия орган за нанасяне на допълнителна информация, но не трябва да съдържа части от декларацията за съответствие. Всяко използване на обратната страна на сертификата трябва да бъде посочено в съответното поле на лицевата страна на сертификата.

3. КОПИЯ

3.1 Няма ограничение за броя на копията от сертификата, изпратени на клиента или съхранени от издаващия орган.

4. **ГРЕШКА/ГРЕШКИ ВЪРХУ СЕРТИФИКАТА**

4.1 Ако крайният потребител открие грешка/грешки върху даден сертификат, той трябва да уведоми за това писмено издаващия орган. Издаващият орган може да издаде нов сертификат само ако грешката(ите) може(гат) да бъде(ат) проверен(и) и поправен(и).

4.2 Новият сертификат трябва да има нов номер за проследяване, подпис и дата.

4.3 Молбата за нов сертификат може да бъде удовлетворена без повторна проверка на състоянието на продукта/продуктите. Новият сертификат не представлява декларация относно текущото състояние и в неговото поле 12 следва да е посочен предишният сертификат със следната декларация: „С настоящия сертификат се коригира/т грешката/ите в поле/та [впишете съответните полета] в сертификат [впишете номера за проследяване], от дата [впишете дата на първоначално издаване]; той не се отнася до съответствие/условия/допускане в експлоатация“. И двата сертификата се съхраняват в съответствие с периода на съхранение на първия.

5. **СЪСТАВЯНЕ НА СЕРТИФИКАТ ОТ ИЗДАВАЩИЯ ОРГАН**

Поле 1 Издаващ/а одобрението компетентен орган/страна

Посочете наименованието на компетентния орган и страната, под чиято юрисдикция е издаден този сертификат. Когато компетентният орган е Агенцията, трябва да се посочи единствено „EASA“.

Поле 2 Заглавие на Формуляр 1 на EASA

„СЕРТИФИКАТ ЗА РАЗРЕШЕНО ДОПУСКАНЕ В ЕКСПЛОАТАЦИЯ

ФОРМУЛЯР 1 НА EASA“

Поле 3 Номер за проследяване на формуляра

Впишете уникалния номер, генериран от системата/процедурата за номериране на организацията, посочена в поле 4; той може да съдържа букви/цифри.

Поле 4 Име и адрес на организацията

Впишете пълното име и адрес на одобрената организация (вж. формуляр 3 на EASA), която пуска в експлоатация продуктът, за който се отнася сертификатът. Поставянето на логотипи и други знаци е разрешено, ако логотипът може да се събере в рамките на полето.

Поле 5 Работна заявка/договор/фактура

За да бъде улеснен потребителят при проследяване на продукта/продуктите, впишете номера на работната заявка, на договора, на фактурата или друг подобен номер.

Поле 6 Продукт

Впишете номерата на редовете на продукта, когато за един продукт има повече от един ред. Това поле позволява лесно препращане към поле 12 — Забележки.

Поле 7 Описание

Впишете името или описанието на продукта. Следва да се отдава предпочитание на термина, използван в инструкциите за непрекъсната летателна годност или данните за техническото обслужване (напр. илюстриран каталог на частите, ръководство за техническо обслужване на въздухоплавателното средство, сервизен бюлетин, ръководство за техническо обслужване на компонентите).

Поле 8 Номер на частта

Впишете посочения върху продукта или върху етикета/опаковката номер на частта. За двигатели или витла може да се използва обозначението за типа.

Поле 9 Брой

Посочете броя на продуктите.

Поле 10 Сериен номер

Ако разпоредбите изискват идентификация на продукта по сериен номер, впишете го тук. В допълнение можете да впишете всеки друг сериен номер, който не се изисква от правилника. Ако върху продукта липсва сериен номер, впишете „N/A“.

Поле 11 Статус/задача

Следният текст описва разрешените вписвания за поле 11. Впишете само един от тези термини — когато са приложими повече от един, използвайте този, който описва най-точно по-голямата част от извършената работа и/или състоянието на обекта.

i)	Основно ремонтиран	.	Означава процес, чрез който се осигурява пълното съответствие на продукта с действащите експлоатационни допуски, определени в инструкциите на притежателя на типов сертификат или на производителя на оборудването по отношение на непрекъснатата летателна годност, или на данните, които са одобрени или приети от органа. Продуктът бива най-малкото разглобен, почистен, проверен, ремонтиран, според нуждите, и повторно сглобен и изпитан съгласно горепосочените данни.
ii)	Поправен	.	Отстраняване на дефекти(и) при прилагане на действащ стандарт ([1]).
iii)	Прегледан/изпитан	.	Проверка, измерване и т.н. в съответствие с действащ стандарт ([1]) (напр. визуален оглед, проверка на работоспособността, изпитване на стенд и т.н.).
iv)	Модифициран	.	Промяна на продукт с цел съответствие с действащ стандарт ([1]).

([1]) Действащ стандарт означава стандарт за производство/проектиране/качество, метод, техника или практика, одобрена или приемлива за компетентния орган. Действащият стандарт следва да бъде описан в поле 12.

Поле 12 Забележки

Опишете работата, посочена в поле 11, пряко или чрез посочване на съответната документация, необходима за да могат потребителят или монтажникът да определят летателната годност на продукта/продуктите във връзка с работа, обект на сертифициране. При необходимост може да се използва допълнителен лист, който да се посочи във Формуляр 1 на EASA. Във всяка декларация трябва ясно да се посочва за кой/кои продукт/продукти от поле 6 се отнася той.

Примери за информация, въвеждана в поле 12, са:

i) Използваните данни за техническо обслужване, последна редакция и съответен номер.

ii) Съответствие с указанията за летателна годност или сервизните бюлетини.

iii) Извършени поправки.

iv) Извършени модификации.

v) Монтирани резервни части.

vi) Състояние на части с ограничен експлоатационен срок.

vii) Отклонения от работната заявка на клиента.

viii) Декларации за допускане в експлоатация, за да се изпълни изискване за обслужването от чуждестранен орган за гражданско въздухоплаване.

ix) Информация, необходима при непълна доставка или повторно сглобяване, след доставка.

x) За организации за техническо обслужване, одобрени в съответствие с подчаст E от приложение I (част-M), декларацията за сертификата за допускане в експлоатация на компонент, посочена в M.A.613:

„Декларира, че освен ако не е указано по друг начин в това поле, работата, посочена в поле 11 и описана в това поле, е извършена в съответствие с изискванията на раздел A, подчаст E от приложение I (част-M) към Регламент (ЕС) № 1321/2014, и по отношение на тази работа продуктът се счита за готов за допускане в експлоатация. ТОВА НЕ Е ДОПУСКАНЕ В ЕКСПЛОАТАЦИЯ СЪГЛАСНО ПРИЛОЖЕНИЕ II (ЧАСТ-145) КЪМ РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 1321/2014.“

Ако данните се разпечатват от електронен Формуляр 1 на EASA, всички данни, които не могат да бъдат вписани в други полета, се вписват в това поле.

Полета 13а—13д

Общи изисквания за полета 13а—13д: Не се използват за допускане в експлоатация за целите на техническото обслужване. Засивете, потъмнете или маркирайте по друг начин, за да се избегне неволно или неразрешено използване.

Поле 14а

Маркирайте съответното(ите) поле(та), за да посочите кои разпоредби се прилагат за завършената работа. Ако полето „друг подзаконов акт, посочен в поле 12“ е маркирано, разпоредбите на друг(и) орган(и) по летателна годност трябва да бъдат определени в поле 12.

За цялото техническо обслужване от организации за техническо обслужване, одобрени съгласно раздел А, подчаст Е от приложение I (част-М) към Регламент (ЕС) № 1321/2014, в полето „друг подзаконов акт, посочен в поле 12“ трябва да има отметка и да се направи декларацията за сертификата за допускане в експлоатация в поле 12. В такъв случай, с информацията „освен ако в това поле не е указано друго“ се имат предвид следните случаи:

а) Техническото обслужване не е било завършено.

б) Техническото обслужване се е отклонило от стандарта, изискван по приложение I (част-М).

в) Техническото обслужване е извършено в съответствие с изискване, различно от посоченото в приложение I (част-М). В този случай в поле 12 се посочва конкретният национален подзаконов акт.

За цялото техническо обслужване от организации за техническо обслужване, одобрени в съответствие с раздел А от приложение II (част-145) към Регламент (ЕС) № 1321/2014, с информацията „освен ако в това поле не е указано друго“ се имат предвид следните случаи:

а) Техническото обслужване не е било завършено.

б) Техническото обслужване се е отклонило от стандарта, изискван по приложение II (част-145).

в) Техническото обслужване е извършено в съответствие с изискване, различно от посоченото в приложение II (част-145). В този случай в поле 12 се посочва конкретният национален подзаконов акт.

Поле 14б Подпис на упълномощено лице

В това поле се подписва упълномощеното лице. Единствено лица, които са изрично упълномощени съгласно правилата и политиките на компетентния орган, имат право да полагат своя подпис в това поле. Може да бъде добавен уникален номер, чрез който се идентифицира упълномощеното лице, за да се улесни неговото разпознаване.

Поле 14в Номер на сертификата/одобрение

Впишете кода/номера на сертификата/одобрението. Този номер или код се издава от компетентния орган.

Поле 14г Име

Впишете четливо името на лицето, което полага подписа си в поле 14б.

Поле 14д Дата

Впишете датата, на която е положен подпис в поле 14б, по следния начин: дд = деня с две цифри, ммм = първите 3 букви от името на месеца, гггг = годината с 4 цифри.

Отговорности на потребителя/монтажника

Включете следната декларация в сертификата, за да уведомите крайните потребители, че те не се освобождават от техните отговорности, свързани с монтажа и използването на който и да било продукт, включен във формуляра:

„НАСТОЯЩИЯТ СЕРТИФИКАТ НЕ ДАВА АВТОМАТИЧНО ПРАВО ЗА МОНТАЖ НА ПРОДУКТА/ИТЕ.

КОГАТО ПОТРЕБИТЕЛЯТ/МОНТАЖНИКЪТ ИЗВЪРШВА ДЕЙНОСТИ В СЪОТВЕТСТВИЕ С РАЗПОРЕДБИТЕ НА ОРГАНИ, ОТГОВАРЯЩИ ЗА ЛЕТАТЕЛНАТА ГОДНОСТ, РАЗЛИЧНИ ОТ ОРГАНИТЕ, ОТГОВАРЯЩИ ЗА ЛЕТАТЕЛНАТА ГОДНОСТ, ПОСОЧЕНИ В ПОЛЕ 1, ВАЖНО Е ПОТРЕБИТЕЛЯТ/МОНТАЖНИКЪТ ДА СЕ УВЕРИ, ЧЕ НЕГОВИТЕ ОРГАНИ, ОТГОВАРЯЩИ ЗА ЛЕТАТЕЛНАТА ГОДНОСТ, ПРИЕМАТ ПРОДУКТИ ОТ ОРГАНИТЕ, ОТГОВАРЯЩИ ЗА ЛЕТАТЕЛНАТА ГОДНОСТ, ПОСОЧЕНИ В ПОЛЕ 1.

ИНФОРМАЦИЯТА В ПОЛЕТА 13А И 14А НЕ ПРЕДСТАВЛЯВА СЕРТИФИЦИРАНЕ НА МОНТАЖА НА ПРОДУКТА. ВЪВ ВСИЧКИ СЛУЧАИ ДОКУМЕНТАЦИЯТА ЗА ТЕХНИЧЕСКОТО ОБСЛУЖВАНЕ НА ВЪЗДУХОПЛАВАТЕЛНОТО СРЕДСТВО ТРЯБВА ДА СЪДЪРЖА СЕРТИФИКАТ ЗА МОНТАЖА, ИЗДАДЕН В СЪОТВЕТСТВИЕ С НАЦИОНАЛНИТЕ РАЗПОРЕДБИ ОТ ПОТРЕБИТЕЛЯ/МОНТАЖНИКА, ПРЕДИ ДА БЪДАТ РАЗРЕШЕНИ ПОЛЕТИ НА ВЪЗДУХОПЛАВАТЕЛНОТО СРЕДСТВО.“

1. Компетентен орган / държава, издаващ/а одобрението		2. **СЕРТИФИКАТ ЗА РАЗРЕШЕНО ПУСКАНЕ В ЕКСПЛОАТАЦИЯ** ФОРМУЛЯР 1 на EASA			3. Номер за проследяване на формуляра
4. Име и адрес на организацията:					5. Работна заявка/договор/фактура
6. Продукт	7. Описание	8. № на частта	9. Брой	10. Сериен №	11. Статус/работа
12. Забележки					

13а. Удостоверява, че горепосочените продукти са произведени в съответствие със: ☐ одобрени проектни данни и са в състояние за безопасна експлоатация ☐ неодобрени проектни данни, посочени в поле 12		14а. ☐ Част 145.A.50 Пускане в експлоатация ☐ Друг подзаконов акт, посочен в поле 12 Удостоверява, че освен ако е указано друго в поле 12, работата, идентифицирана в поле 11 и описана в поле 12, е извършена в съответствие с изискванията по част 145, и по отношение на тази работа частта се счита за готова за пускане в експлоатация.	
13б. Подпис на упълномощено лице	13в. Номер на одобрението/разрешението	14б. Подпис на упълномощено лице	14в. № на сертификата/одобрението
13г. Име	13д. Дата (дд/мм/гггг)	14г. Име	14д. Дата (дд/мм/гггг)

ОТГОВОРНОСТИ НА ПОТРЕБИТЕЛЯ/МОНТАЖНИКА

Настоящият сертификат не дава автоматично право за монтиране на продукта/ите.

Когато потребителят/монтажникът извършва дейност в съответствие с разпоредбите на органи по летателна годност, различни от органите по летателна годност, посочени в поле 1, важно е потребителят/монтажникът да се увери, че неговите органи по летателна годност приемат продукти от органите по летателна годност, посочени в поле 1.

Информацията в полета 13а и 14а не представлява сертифициране на монтирането на продукта. Във всички случаи документацията за техническото обслужване на въздухоплавателното средство трябва да съдържа сертификат за монтирането, издаден в съответствие с националните разпоредби на потребителя/монтажника, преди да бъдат разрешени полети на въздухоплавателното средство.

Формуляр 1 на EASA - MF/145 изд. 2

Допълнение III

Удостоверение за преглед на летателната годност — Формуляр 15 на EASA

[ДЪРЖАВА-ЧЛЕНКА]

Член на Европейския съюз (*)

СЕРТИФИКАТ ЗА ПРЕГЛЕД НА ЛЕТАТЕЛНАТА ГОДНОСТ

№ на сертификата: .....

Съгласно Регламент (ЕО) № 216/2008 на Европейския парламент и на Съвета, действащ понастоящем, следната организация за управление поддържането на летателната годност, одобрена в съответствие с раздел А, подчаст Ж от приложение I (част M) към Регламент (ЕО) № 2042/2003 на Комисията

[ИМЕ И АДРЕС НА ОДОБРЕНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ]

№ на одобрението: [КОД НА ДЪРЖАВАТА-ЧЛЕНКА].MG.[NNNN].

извърши съгласно M.A.710 от приложение I към Регламент (ЕО) № 2042/2003 на Комисията преглед на летателната годност на следното въздухоплавателно средство:

Производител на въздухоплавателното средство: .....

Обозначение на производителя: .....

Регистрация на въздухоплавателното средство: .....

Сериен номер на въздухоплавателното средство: .....

и по време на прегледа беше установено, че въздухоплавателното средство има летателна годност.

Дата на издаване: ..... Валиден до: .....

Подписал: ..... Разрешение №: .....

1-во продължаване на срока: през последната година въздухоплавателното средство се е намирало в контролирана среда в съответствие с M.A.901 от приложение I към Регламент (ЕО) № 2042/2003 на Комисията. Към момента на издаване на сертификата се счита, че въздухоплавателното средство има летателна годност.

Дата на издаване: ..... Валиден до: .....

Подписал: ..... Разрешение №: .....

Име на дружеството: ..... № на одобрението: .....

2-ро продължаване на срока: през последната година въздухоплавателното средство се е намирало в контролирана среда в съответствие с M.A.901 от приложение I към Регламент (ЕО) № 2042/2003 на Комисията. Към момента на издаване на сертификата се счита, че въздухоплавателното средство има летателна годност.

Дата на издаване: ..... Валиден до: .....

Подписал: ..... Разрешение №: .....

Име на дружеството: ..... № на одобрението: .....

Формуляр 15б на EASA, издание 3.

(*) Да се заличи за държави, които не са членки на ЕС.

[ДЪРЖАВА-ЧЛЕНКА]

Член на Европейския съюз (*)

СЕРТИФИКАТ ЗА ПРЕГЛЕД НА ЛЕТАТЕЛНАТА ГОДНОСТ

№ на сертификата: .....

Съгласно Регламент (ЕО) № 216/2008 на Европейския парламент и на Съвета, действащ понастоящем, с настоящото [КОМПЕТЕНТЕН ОРГАН НА ДЪРЖАВАТА-ЧЛЕНКА] удостоверява, че следното въздухоплавателно средство:

Производител на въздухоплавателното средство: .....

Обозначение от производителя: .....

Регистрация на въздухоплавателното средство: .....

Сериен номер на въздухоплавателното средство: .....

има летателна годност към момента на прегледа.

Дата на издаване: ..... Валиден до: .....

Подписал: ..... Разрешение №: .....

1-во продължаване на срока: през последната година въздухоплавателното средство се е намирало в контролирана среда в съответствие с M.A.901 от приложение I към Регламент (ЕО) № 2042/2003 на Комисията. Към момента на издаване на сертификата се счита, че въздухоплавателното средство има летателна годност.

Дата на издаване: ..... Валиден до: .....

Подписал: ..... Разрешение №: .....

Име на дружеството: ..... № на одобрението: .....

2-ро продължаване на срока: през последната година въздухоплавателното средство се е намирало в контролирана среда в съответствие с M.A.901 от приложение I към Регламент (ЕО) № 2042/2003 на Комисията. Към момента на издаване на сертификата се счита, че въздухоплавателното средство има летателна годност.

Дата на издаване: ..... Валиден до: .....

Подписал: ..... Разрешение №: .....

Име на дружеството: ..... № на одобрението: .....

Формуляр 15a на EASA, издание 3.

(*) Да се заличи за държави, които не са членки на ЕС.

Допълнение IV

Система от класове и категории на одобрение на организациите за техническо обслужване, посочени в приложение I (част-M) подчаст E и в приложение II (част-145)

1. Освен ако е указано друго за най-малките организации в точка 12, таблицата, спомената в точка 13 дава стандартна система за одобряването на организация за техническо обслужване в съответствие с подчаст E на приложение I (част-M) и приложение II (част-145). На дадена организация трябва да се издаде одобрение, което варира от само един клас и категория с ограничения до всички класове и категории с ограничения.

2. В допълнение към таблицата, посочена в точка 13, одобрената организация за техническо обслужване трябва да посочи своя *обхват на работата* в ръководството си/описанието си на организация за техническо обслужване. Вж. също точка 11.

3. В границите на одобрените клас(ове) и категория(и), давани от компетентния орган, обхватът на работата, посочен в описанието на организацията за техническо обслужване, определя точните граници на одобрение. Поради това, от съществено значение е одобрените клас(ове) и категория(и) да са съвместими с обхвата на работата.

4. *Клас от категория A* означава, че одобрената организация за техническо обслужване може да извърши техническо обслужване на въздухоплавателно средство и всеки компонент (включително двигатели/спомагателни енергийни агрегати) в съответствие с данните за техническо обслужване на въздухоплавателното средство или, ако е договорено с компетентния орган, в съответствие с данните за техническо обслужване на компонента, само когато такива компоненти са монтирани на въздухоплавателното средство. Независимо от това, такава одобрена организация, оценена с клас A, може временно да демонтира компонент за целите на техническото обслужване, за да улесни достъпа до този компонент, освен когато такова демонтиране води до необходимостта от допълнително техническо обслужване, за което не са приложими разпоредбите на тази точка. Това е предмет на процедура за контрол в описанието на организацията за техническо обслужване, която следва да бъде одобрена от държавата членка. В частта за ограничения се посочва обхватът на такова техническо обслужване, което ще определи и обхвата на одобрението.

5. *Клас от категория B* означава, че одобрената организация за техническо обслужване може да извършва техническо обслужване на демонтиран двигател и/или спомагателен енергиен агрегат и компоненти на двигател и/или спомагателен енергиен агрегат в съответствие с данните за техническото обслужване за двигателя и/или спомагателния енергиен агрегат или, ако е договорено с компетентния орган, в съответствие с данните за техническото обслужване на компонентите, само когато такива компоненти са монтирани на двигателя и/или спомагателния енергиен агрегат. Независимо от това, такава одобрена организация, оценена с клас B, може временно да демонтира компонент за целите на техническото обслужване, за да улесни достъпа до този компонент, освен когато такова демонтиране води до необходимостта от допълнително техническо обслужване, за което не са приложими разпоредбите на тази точка. В частта за ограничения се посочва обхватът на такова техническо обслужване, което ще определи и обхвата на одобрението. Организация за техническо обслужване одобрена с категория клас B може също така да извършва техническо обслужване на монтиран двигател по време на „базово“ и „линейно“ техническо обслужване, предмет на процедура за контрол като част от описанието на организацията за техническо обслужване, която следва да бъде одобрена от компетентния орган. Обхватът на работата, посочен в описанието на организацията за техническо обслужване, следва да отразява тази дейност, когато е разрешена от държавата членка.

6. *Клас от категория C* означава, че одобрената организация за техническо обслужване може да извършва техническо обслужване на демонтирани компоненти (с изключение на двигатели и спомагателни енергийни агрегати), предназначени за монтиране на въздухоплавателното средство или двигател/спомагателен енергиен агрегат. В частта за ограничения се посочва обхватът на такова техническо обслужване, което ще определи и обхвата на одобрението. Организация за техническо обслужване, одобрена с категория C, може също така да извършва техническо обслужване на монтиран компонент по време на базово и линейно техническо обслужване или в работно помещение за техническо обслужване на двигател/спомагателен енергиен агрегат, в случай че това е предмет на процедура за контрол като част от описанието на организацията за техническо обслужване, която следва да бъде одобрена от компетентния орган. Обхватът на работата, посочен в описанието на организацията за техническо обслужване, следва да отразява тази дейност, когато е разрешена от държавата членка.

7. *Клас от категория D* е самостоятелна категория, която не се отнася непременно до определено въздухоплавателно средство, двигател или друг компонент. Категорията D1 — Безразрушителен контрол (БК) е необходима само за одобрена организация за техническо обслужване, която извършва безразрушителен контрол като отделна задача за друга организация. Организация за техническо обслужване, одобрена с категория от клас A, B или C, може да извършва безразрушителен контрол на продукти, на които прави техническо обслужване, ако описанието на организацията за техническо обслужване съдържа процедури за безразрушителен контрол, без да е необходимо организацията да има категория D1.

8. В случай на организации за техническо обслужване, одобрени в съответствие с приложение II (част-145), *класът от категория A* се подразделят на „базово“ и „линейно“ техническо обслужване. Такава организация може да бъде одобрена или за „базово“ или за „линейно“ техническо обслужване, или и за двете. Следва да се отбележи, че съоръжение за линейно техническо обслужване, което се намира в съоръжение за основно базово техническо обслужване, изисква одобрение за линейно техническо обслужване.

9. Частта *за ограничения* е предназначена да предоставя на компетентните органи гъвкавост при адаптирането на одобрението за всяка конкретна организация. Категориите се споменават в одобрението само когато има съответни

ограничения. Таблицата, посочена в точка 13, дава възможните видове ограничения. Тъй като техническото обслужване е дадено в края на всяка категория, се счита за приемливо да се постави ударението върху задачата за техническо обслужване вместо върху типа или производителя на въздухоплавателното средство или двигателя, ако това е по-подходящо за организацията (като пример може да се посочат авиационните радиоелектронни системи и свързаното с тях техническо обслужване). Такава забележка в частта за ограниченията показва, че организацията за техническо обслужване е одобрена да извършва техническо обслужване до този конкретен тип/задача, включително.

10. Когато се посочва *серия, тип и група* в частта за ограниченията за клас А и В, серия означава специфичен тип серия, като например Airbus 300, 310 или 319, Boeing серия 737-300 или серия RB211-524, серия Cessna 150, Cessna 172, Beech 55 или серия continental O-200 и т.н; тип означава специфичен тип или модел като например Airbus 310-240, RB 211-524 B4 или Cessna 172RG; може да се цитира всякакъв номер на серия или тип; група означава например Cessna с един бутален двигател или Lycoming с двигатели без компресор и т.н.

11. Когато се използва *дълъг списък на одобрените дейности*, който може да бъде предмет на чести изменения, тези изменения могат да бъдат в съответствие с процедурата за непряко одобряване, посочена в точки М.А.604 (в) и М.Б.606 (в) или 145.А.70 (в) и 145.Б.40, според случая.

12. *Организация за техническо обслужване, в която работи само едно лице*, което планира и извършва цялото техническо обслужване, може да бъде одобрена само с категория за ограничен обхват на дейностите. Максимално разрешените граници са:

КЛАС	КАТЕГОРИЯ	ОГРАНИЧЕНИЕ
КЛАС ВЪЗДУХОПЛАВАТЕЛНО СРЕДСТВО	САМОЛЕТИ КАТЕГОРИЯ А2 5 700 KG И ПО-ЛЕКИ	БУТАЛЕН ДВИГАТЕЛ 5 700 KG И ПО-ЛЕК
КЛАС ВЪЗДУХОПЛАВАТЕЛНО СРЕДСТВО	ВЕРТОЛЕТИ КАТЕГОРИЯ А3	БУТАЛЕН ДВИГАТЕЛ 3 175 KG И ПО-ЛЕК
КЛАС ВЪЗДУХОПЛАВАТЕЛНО СРЕДСТВО	ВЪЗДУХОПЛАВАТЕЛНО СРЕДСТВО КАТЕГОРИЯ А4, РАЗЛИЧНО ОТ А1, А2 И А3	НЯМА ОГРАНИЧЕНИЕ
КЛАС ДВИГАТЕЛИ	БУТАЛЕН ДВИГАТЕЛ КАТЕГОРИЯ В2	ПО-МАЛКО ОТ 450 К.С.
КЛАС КОМПОНЕНТИ, РАЗЛИЧНИ ОТ ЦЕЛИ ДВИГАТЕЛИ ИЛИ СПОМАГАТЕЛНИ ЕНЕРГИЙНИ АГРЕГАТИ	С1 ДО С22	СПОРЕД СПИСЪКА НА ОДОБРЕНИТЕ ДЕЙНОСТИ
КЛАС СПЕЦИАЛНИ	БЕЗРАЗРУШИТЕЛЕН КОНТРОЛ D1	МЕТОД(И) ЗА БЕЗРАЗРУШИТЕЛЕН КОНТРОЛ, КОЙТО/КОИТО ТРЯБВА ДА БЪДАТ СПЕЦИФИЦИРАНИ

Трябва да се отбележи, че такава организация може да има бъде допълнително ограничена от компетентния орган в обхвата на одобрението в зависимост от дейностите на конкретната организация.

13. Таблица

КЛАС	КАТЕГОРИЯ	ОГРАНИЧЕНИЕ	БАЗОВО	ЛИНЕЙНО
ВЪЗДУХОПЛАВАТЕЛНО СРЕДСТВО	Самолети А1 над 5 700 kg	[Категория, запазена за Организации за техническо обслужване, одобрени в съответствие с приложение II (част-145)] [Следва да указва производител на самолета, група, серия или тип и/или задачите по техническото обслужване] *Пример: Airbus серия А320*	[ДА/НЕ]*	[ДА/НЕ]*
	Самолети А2, 5 700 kg и по-леки	[Следва да указва производител на самолета, група, серия или тип и/или задачите по техническото обслужване] *Пример: DHC-6 серия Twin Otter*	[ДА/НЕ]*	[ДА/НЕ]*

КЛАС	КАТЕГОРИЯ	ОГРАНИЧЕНИЕ	БАЗОВО	ЛИНЕЙНО
	Вертолети A3	[Следва да указва производител на вертолета, група, серия или тип и/или задачите по техническото обслужване] *Пример: Robinson R44*	[ДА/НЕ]*	[ДА/НЕ]*
	Въздухоплавателно средство категория A4, различно от A1, A2 и A3	[Следва да указва серия или тип и/или задачите по техническото обслужване]	[ДА/НЕ]*	[ДА/НЕ]*
ДВИГАТЕЛИ	Газотурбинен B1	[Следва да указва серия или тип и/или задачите по техническото обслужване] *Пример: Серия PT6A*		
	Бутален B2	[Следва да указва производител на двигателя, група, серия или тип и/или задачите по техническото обслужване]		
	Спомагателен енергиен агрегат B3	[Следва да указва производител на двигателя, серия или тип и/или задачите по техническото обслужване]		
КОМПОНЕНТИ, РАЗЛИЧНИ ОТ ЦЕЛИ ДВИГАТЕЛИ И ОТ СПОМАГАТЕЛНИ ЕНЕРГИЙНИ АГРЕГАТИ	Климатизация и надналягане C1	[Следва да указва тип на въздухоплавателното средство, производител на въздухоплавателното средство или производител на компонента или конкретния компонент и/или препратка към списък на одобрените дейности в описанието и/или задачата(ите) по техническото обслужване.] *Пример: Регулатор на разхода на гориво PT6A*		
	Автоматично управление на полета C2			
	Комуникация и навигация C3			
	Врати и люкове C4			
	Електрозахранване и осветление C5			
	Оборудване C6			
	Двигател — Спомагателен енергиен агрегат C7			
	Органи за управление на полета C8			
	Гориво C9			
	Носещи витла на вертолет C10			
	Предавателен механизъм на вертолет C11			
	Хидравлично задвижване C12			
	Системи за индикация/запис C13			
	Колесници C14			
	Кислород C15			
	Витла C16			
	Пневматични устройства C17			
	Защита срещу лед/дъжд/огън C18			
	Прозорци C19			
	Конструкция C20			

КЛАС	КАТЕГОРИЯ	ОГРАНИЧЕНИЕ	БАЗОВО	ЛИНЕЙНО
	Воден баласт C21			
	Форсиране на двигателите C22			
СПЕЦИАЛНИ УСЛУГИ	Изпитване без разрушаване D1	[Следва да указва конкретен(ни) метод(и) на изпитване без разрушение]		

Допълнение V

Одобрение на организация за техническо обслужване съгласно приложение I (част-M), подчаст E

Стр. 1 от 2

[ДЪРЖАВА-ЧЛЕНКА] (*)

Държава-членка на Европейския съюз (**)

СЕРТИФИКАТ ЗА ОДОБРЕНИЕ НА ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА ТЕХНИЧЕСКО ОБСЛУЖВАНЕ

Код: [КОД НА ДЪРЖАВАТА-ЧЛЕНКА (*)].MF.[XXXX]

Съгласно Регламент (ЕО) № 216/2008 на Европейския парламент и на Съвета, както и съгласно Регламент (ЕО) № 2042/2003 на Комисията, действащи понастоящем, и при спазване на долупосочените условия, с настоящото [КОМПЕТЕНТЕН ОРГАН НА ДЪРЖАВАТА-ЧЛЕНКА] удостоверява, че:

[ИМЕ И АДРЕС НА ДРУЖЕСТВОТО]

е организация за техническо обслужване в съответствие с приложение I (част M), раздел A, подчаст E от Регламент (ЕО) № 2042/2003, одобрена да обслужва продуктите, частите и уредите, изброени в приложения график за одобряване, и да издава съответните сертификати за повторно пускане в експлоатация, като използва горните справочни кодове.

УСЛОВИЯ:

1. Настоящото одобрение е ограничено до указаното в раздела „обхват на работата“ от ръководството на одобрената организация за техническо обслужване, както е посочено в раздел A, подчаст E от приложение I (част M), и
2. Настоящото одобрение изисква съответствие с процедурите, посочени в ръководството на одобрената организация за техническо обслужване, и
3. Настоящото одобрение е валидно, докато одобрената организация за техническо обслужване се съобразява с изискванията на приложението I (част M) към Регламент (ЕО) № 2042/2003.
4. Ако са изпълнени посочените по-горе условия, настоящото одобрение остава валидно за неограничен срок от време, освен ако преди това не е било върнато, заменено, временно прекратено или анулирано.

Дата на първоначално издаване: .....

Дата на прегледа: .....

Преглед №: .....

Подписал: .....

За компетентния орган: [КОМПЕТЕНТЕН ОРГАН НА ДЪРЖАВАТА-ЧЛЕНКА (*)]

Формуляр 3 на EASA – MF издание 2.

(*) Или EASA, ако EASA е компетентният орган.
(**) Да се заличи за държави, които не са членки на ЕС или EASA.

ГРАФИК ЗА ОДОБРЯВАНЕ НА ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА ТЕХНИЧЕСКО ОБСЛУЖВАНЕ

Код: [КОД НА ДЪРЖАВАТА-ЧЛЕНКА (*)].MF.XXXX

Организация: [ИМЕ И АДРЕС НА ДРУЖЕСТВОТО]

КЛАС	КАТЕГОРИЯ	ОГРАНИЧЕНИЕ
ВЪЗДУХОПЛАВАТЕЛНО СРЕДСТВО (**)	(***)	(***)
	(***)	(***)
ДВИГАТЕЛИ (**)	(***)	(***)
	(***)	(***)
КОМПОНЕНТИ, РАЗЛИЧНИ ОТ ЦЕЛИ ДВИГАТЕЛИ И ОТ СПОМАГАТЕЛНИ ЕНЕРГИЙНИ АГРЕГАТИ (**)	(***)	(***)
	(***)	(***)
	(***)	(***)
	(***)	(***)
	(***)	(***)
	(***)	(***)
СПЕЦИАЛНИ УСЛУГИ (**)	(***)	(***)
	(***)	(***)

Настоящото одобрение се ограничава до продуктите, частите и уредите, както и до дейностите, указани в раздела „обхват на работата“ от ръководството на одобрената организация за техническо обслужване.

Справочно означение на ръководството на организацията за техническо обслужване: .....

Дата на първоначално издаване: .....

Дата на последния одобрен преглед: ..... Преглед №: .....

Подписал: .....

За компетентния орган: [КОМПЕТЕНТЕН ОРГАН НА ДЪРЖАВАТА-ЧЛЕНКА (*)]

Формуляр 3 на EASA -MF издание 2.

(*) Или EASA, ако EASA е компетентният орган.
(**) Да се заличи според случая ако организацията не е одобрена.
(***) Да се попълни със съответната категория и ограничение.

Допълнение VI

Одобрение на организация за управление на поддържането на летателната годност съгласно приложение I (част-M), подчаст Ж

[ДЪРЖАВА-ЧЛЕНКА] (*)
Държава-членка на Европейския съюз (**)

ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА УПРАВЛЕНИЕ ПОДДЪРЖАНЕТО НА ЛЕТАТЕЛНАТА ГОДНОСТ СЕРТИФИКАТ ЗА ОДОБРЕНИЕ

Код: [КОД НА ДЪРЖАВАТА-ЧЛЕНКА (*)].MG.XXXX (код. САО XX.XXXX)

Съгласно Регламент (ЕО) № 216/2008 на Европейския парламент и на Съвета, както и съгласно Регламент (ЕО) № 2042/2003 на Комисията, действащи понастоящем, и при спазване на долупосочените условия, с настоящото [КОМПЕТЕНТЕН ОРГАН НА ДЪРЖАВАТА-ЧЛЕНКА] удостоверява, че:

[ИМЕ И АДРЕС НА ДРУЖЕСТВОТО]

е организация за управление поддържането на летателната годност в съответствие с приложение I (част M), раздел А, подчаст Ж към Регламент (ЕО) № 2042/2003, одобрена да управлява поддържането на летателната годност на въздухоплавателните средства, изброени в приложения график за одобряване и, когато това е предвидено, да издава препоръки и сертификати за преглед на летателната годност след преглед на летателната годност, както е посочено в M.A.710, буква в) от приложение I (част M) на същия регламент.

УСЛОВИЯ

1. Настоящето одобрение се ограничава до посоченото в раздела „обхват на одобрението“ на описанието на одобрената организация за управление поддържането на летателната годност, както е посочено в приложение I (част M), раздел А, подчаст Ж, към Регламент (ЕО) № 2042/2003.
2. Настоящото одобрение изисква съответствие с процедурите, предвидени в одобреното описание за управление поддържането на летателната годност, посочено в приложение I (част M) към Регламент (ЕО) № 2042/2003.
3. Настоящото одобрение е валидно, докато одобрената организация за управление поддържането на летателната годност се съобразява с изискванията на приложение I (част M) към Регламент (ЕО) № 2042/2003.
4. Когато организацията за управление поддържането на летателната годност възложи съгласно своята система за качество услугата на една/няколко организация/организации, настоящото одобрение остава валидно, при условие че приложимите договорни задължения се спазват от тази/тези организация/органицазии.
5. Ако са изпълнени горепосочените условия 1—4, настоящото одобрение остава валидно за неограничен срок, освен ако преди това е било върнато, заменено, временно прекратено или анулирано.
   Ако този формуляр се използва и за притежатели на свидетелство за авиационен оператор (САО), номерът на САО се добавя в кода за справки, в допълнение на стандартния номер, а условие 5 по-горе се заменя със следните допълнителни условия:
6. Настоящото одобрение не представлява разрешение за експлоатация на посочените в точка 1 типове въздухоплавателни средства. Документът, с който се разрешава експлоатацията на въздухоплавателно средство, е свидетелството за авиационен оператор (САО).
7. Прекратяване, временно прекратяване или анулиране на САО автоматично прави невалидно настоящото одобрение по отношение на регистрациите на въздухоплавателните средства, посочени в САО, освен ако изрично от компетентния орган не е заявено друго.
8. Ако са изпълнени горепосочените условия, настоящото одобрение остава валидно за неограничен срок, освен ако преди това е било върнато, заменено, временно прекратено или анулирано.

Дата на първоначално издаване: .....
Подписал: .....
Дата на прегледа: ..... Преглед №: .....
За компетентния орган: [КОМПЕТЕНТЕН ОРГАН НА ДЪРЖАВАТА-ЧЛЕНКА (*)]
Стр. ..... от .....

ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА УПРАВЛЕНИЕ ПОДДЪРЖАНЕТО НА ЛЕТАТЕЛНАТА ГОДНОСТ ГРАФИК ЗА ОДОБРЕНИЕ

Код: [КОД НА ДЪРЖАВАТА-ЧЛЕНКА (*)].MG.XXXX

(код САО XX.XXXX)

Организация: [ИМЕ И АДРЕС НА ДРУЖЕСТВОТО]

Въздухоплавателно средство тип/серия/група	Разрешен преглед на летателната годност	Дадени разрешениия за летене	Организация(и) работеща(и) по система за качество
	[ДА/НЕ] (***)	[ДА/НЕ] (***)	
	[ДА/НЕ] (***)	[ДА/НЕ] (***)	
	[ДА/НЕ] (***)	[ДА/НЕ] (***)	
	[ДА/НЕ] (***)	[ДА/НЕ] (***)	
	[ДА/НЕ] (***)	[ДА/НЕ] (***)	
	[ДА/НЕ] (***)	[ДА/НЕ] (***)	

Настоящият график за одобрение се ограничава до посоченото в частта за обхвата на одобрението, съдържаща се в раздела за описанието на организацията за управление поддържането на летателната годност .....

Справочно означение на описанието на организацията за управление поддържането на летателната годност: .....

Дата на първоначално издаване: .....

Подписал: .....

Дата на пегледа: ..... Преглед №:: .....

За компетентния орган: [КОМПЕТЕНТЕН ОРГАН НА ДЪРЖАВАТА-ЧЛЕНКА (*)]

Формуляр 14 на EASA, издание 3.

(*) Или EASA, ако EASA е компетентният орган.
(**) Да се заличи за държави, които не са членки на ЕС или EASA.
(***) Да се заличи според случая ако организацията не е одобрена.

Допълнение VII

Сложни задачи по техническото обслужване

Описаните по-долу задачи съставляват сложните задачи по техническото обслужване, посочени в точки М.А.502(г)3, М.А.801(б)2 и М.А.801(в):

1. Модифициране, поправка или замяна чрез занитване, съединяване, валцоване или заваряване на конструктивни части:

   а) кутийчата греда;

   б) стрингер на крилото или елемент от хорда;

   в) надлъжник;

   г) фланец на надлъжника;

   д) елемент от поддържаща греда;

   е) стената на греда;

   ж) надлъжна греда или елемент от конструкцията на корпуса;

   з) гофриран елемент от обшивката на крилото или от повърхността на опашните плоскости;

   и) основно ребро от крилото;

   й) конзолни връзки на крилните или опашните повърхности;

   к) рама за окачване на двигателя;

   л) надлъжник на фюзелажа или щпангоут;

   м) страничен елемент от тяга или преградна стена;

   н) поддържаща връзка на седалка или конзола;

   о) релса за закрепване на креслото;

   п) стойка на шасито или усилваща връзка;

   р) ос;

   с) щурвал;

   т) ски или монтажната им рама с изключение смяната на нискофрикционното покритие.

2. Модифициране или поправка на някоя от следните части:

   а) обшивката на самолета или обшивката на самолетен поплавък, ако работата изисква използването на стойка, приспособление за захващане или фиксиране;

   б) обшивката на самолета в херметичната зона, ако размерите на повредения участък са повече от 15 см (6 инча) във всяко направление;

   в) носещите натоварването части от системата за управление, включително щурвалната колонка, педалите, валовете, квадранти, люлка, тяга, управляващи лостове на конзоли с изключение на:

      i) щамповането на снадки или вжените накрайници; и

      ii) смяната на тягите или накрайниците, които са закрепени чрез занитване;

   г) всички други елементи, неизброени в точка 1, които производителят е определил като основни елементи в техническите ръководства, ръководствата за ремонт или инструкциите за поддържане на летателната годност.

3. Извършване на следното техническо обслужване на бутален двигател:

   а) разглобяване и последващо сглобяване на бутален двигател, с цел, различна от i) получаване на достъп до бутала/цилиндри; или ii) отстраняване на задния капак на агрегатите за проверка и/или подмяна на маслена помпа, когато такава работа не включва отстраняването и обратното поставяне на зъбните колела с вътрешно зацепване;

б) разглобяване и последващо сглобяване на редуктори;

в) заваряване и запояване с твърд припой на съединения, когато не става въпрос за малки поправки чрез заваряване на агрегатите на изпускателната система, извършени от надлежно одобрен или упълномощен заварчик, но с изключение на подмяна на компоненти;

г) разцентроването на отделни части на агрегати, които се доставят като агрегати, изпитани в заводски условия, с изключение на подмяната или настройката на части, които обичайно подлежат на подмяна или настройка при обслужването.

4. Балансиране на витлото, с изключение на

а) балансиране с цел сертифициране на статично балансиране, когато се изисква от ръководството за техническо обслужване;

б) динамично балансиране на монтирани витла чрез използването на електронно балансиращо оборудване, когато е разрешено от ръководството за техническо обслужване или други одобрени данни за летателна годност;

5. Всяка допълнителна задача, която изисква:

а) използването на специализирани инструменти, оборудване или съоръжения, или

б) значителни процедури за координация поради дълга продължителност на задачите и участието на няколко лица.

Допълнение VIII

Ограничено техническо обслужване от пилота собственик

В допълнение на изискванията от приложение I (част-M) трябва да се спазват следните основни принципи, преди да бъде изпълнена каквато и да било задача съгласно условията на техническото обслужване от пилота собственик:

а) компетентност и отговорност

1. Пилотът собственик винаги носи отговорност за всяко техническо обслужване, извършвано от него.
2. Преди изпълнението на задача на пилота собственик по техническото обслужване, пилотът собственик трябва да се увери, че той е компетентен да изпълни тази задача. Пилотите собственици са длъжни да се запознаят със стандартните практики по техническото обслужване за своите въздухоплавателни средства, както и с програмата за техническо обслужване на въздухоплавателното средство. Ако пилотът собственик не е компетентен за задачата, която трябва да бъде изпълнена, тя не може да бъде изпълнена от него.
3. Пилотът собственик (или организацията за управление на поддържането на летателната годност, посочена в подчаст Ж, раздел А от настоящото приложение, с която той има договор) носи отговорност за посочването на задачите на пилота собственик в програмата за техническо обслужване в съответствие с тези основни принципи и за осигуряване на навременната актуализация на този документ.
4. Одобрението на програмата за техническо обслужване се извършва в съответствие с точка M.A.302.

б) Задачи

Пилотът собственик може да извършва обикновени огледи или операции, за да провери общото състояние и за видими повреди, нормално функциониране на конструкцията на въздухоплавателното средство, двигателите, системите и компонентите.

Задачи по техническото обслужване не могат да бъдат извършвани от пилота собственик, когато задачата:

1. е от ключово значение за безопасността, когато неправилното изпълнение на задачата ще засегне драстично летателната годност на въздухоплавателното средство, или когато това е задача по техническото обслужване, пряко свързана с безопасността, както е посочено в точка M.A.402(a), и/или
2. изисква отстраняването на основни компоненти или основни агрегати, и/или
3. се извършва в съответствие с указание за летателна годност (УЛГ) или указание по ограничаване на летателната годност (УОЛГ), освен ако е изрично разрешено в УЛГ или УОЛГ, и/или
4. изисква употребата на специални инструменти, калибрирани инструменти (с изключение на динамометричен ключ и пресклещи), и/или
5. изисква употребата на изпитващи оборудвания или специално изпитване (например безразрушителен контрол (БК), системни изпитвания или функционални проверки на авионикс оборудване), и/или
6. се състои от каквато и да била извънпланова специална проверка (например проверка при грубо кацане), и/или
7. засяга системи, които са основни за полетите по прибори (IFR), и/или
8. е посочена в допълнение VII към настоящото приложение или е задача по техническото обслужване на компонент в съответствие с точки M.A.502 (а), (б), (в) или (г).

Критериите от 1 до 8, посочени по-горе, не могат да бъдат обезсилени от по-слабо ограничителни инструкции, издадени в съответствие с „M.A.302(г) Програма за техническо обслужване.“

Всяка задача, посочена в ръководството за експлоатация на въздухоплавателното средство като подготвяща въздухоплавателното средство за полет (например: сглобяването на крилата на планер или предполетна задача), се счита за задача на пилота, а не задача на пилота собственик по техническото обслужване и затова не изисква сертификат за допускане в експлоатация.

в) извършване на задачите на пилота собственик по техническото обслужване и документация

Данните за техническото обслужване, както са посочени в точка M.A.401, трябва да са винаги налице при извършването на техническото обслужване от пилота собственик и да се спазват. Подробностите за данните, използвани при извършването на техническото обслужване от пилота собственик, трябва да бъдат включени в сертификата за допускане в експлоатация в съответствие с точка M.A.803(г).

Пилотът собственик трябва да информира одобрената организация за управление на поддържането на летателната годност, която отговаря за управление на поддържането на летателната годност на въздухоплавателните средства (ако това е приложимо), не по-късно от 30 дни след завършване задачата по техническото обслужване от пилота собственик в съответствие с точка M.A 305(a).

ПРИЛОЖЕНИЕ II

(Част-145)

СЪДЪРЖАНИЕ

145.1 **Общи положения**

РАЗДЕЛ А — ТЕХНИЧЕСКИ ИЗИСКВАНИЯ

145.А.10 Област на приложение

145.А.15 Подаване на заявление

145.А.20 Условия на одобрението

145.А.25 Изисквания към помещенията

145.А.30 Изисквания към персонала

145.А.35 Персонал, отговарящ за сертифицирането, и помощен персонал

145.А.40 Оборудване, инструменти и материали

145.А.42 Приемане на компоненти

145.А.45 Данни за техническо обслужване

145.А.47 Планиране на работата

145.А.50 Удостоверяване на техническо обслужване

145.А.55 Документация за техническо обслужване

145.А.60 Докладване на събития

145.А.65 Политика за безопасност и качество, процедури за техническо обслужване и система за качество

145.А.70 Описание на организацията за техническо обслужване

145.А.75 Права на организацията

145.А.80 Ограничения на организацията

145.А.85 Промени в организацията

145.А.90 Запазване на валидността

145.А.95 Констатации на несъответствия

РАЗДЕЛ Б — ПРОЦЕДУРИ ЗА КОМПЕТЕНТНИ ОРГАНИ

145.Б.1 Област на приложение

145.Б.10 Компетентен орган

145.Б.15 Организации, намиращи се в няколко държави членки

145.Б.20 Първоначално одобрение

145.Б.25 Издаване на одобрение

145.Б.30 Продължаване на одобрение

145.Б.35 Промени в организацията

145.Б.40 Изменения в описанието на организацията за техническо обслужване

145.Б.45 Отнемане, анулиране и ограничаване на одобрението

145.Б.50 Констатации на несъответствия

145.Б.55 Съхранение на документация

145.Б.60 Освобождавания

Допълнение I — Сертификат за разрешено допускане в експлоатация — Формуляр 1 на EASA

Допълнение II — Система от класове и категории на одобрение на организациите за техническо обслужване, посочени в приложение I (част-М), подчаст Е и в приложение II (част-145)

Допълнение III — Одобрение на организация за техническо обслужване съгласно приложение II (част-145)

Допълнение IV — Условия за използване на персонал, който не е квалифициран в съответствие с посоченото в точка 145. А.30 (й 1 и 2 от приложение III (част-66)

145.1 **Общи положения**

За целите на тази част компетентен орган е:

1. за организациите с основно място на дейност в дадена държава членка — упълномощеният орган, определен от тази държава членка;

2. за организациите с основно място на дейност в трета страна — Агенцията.

РАЗДЕЛ А

ТЕХНИЧЕСКИ ИЗИСКВАНИЯ

145.A.10 **Област на приложение**

В този раздел се установяват изискванията за издаване или продължаване на одобрение на организация за техническо обслужване на въздухоплавателни средства и компоненти, на които трябва да отговаря дадена организация, за да получи право да издава или продължава одобрения за техническо обслужване на въздухоплавателни средства и компоненти.

145.A.15 **Подаване на заявление**

За издаване или изменение на одобрение трябва да бъде подадено заявление до компетентния орган, като формулярите и начинът на попълване се определят от компетентния орган.

145.A.20 **Условия на одобрението**

Организацията трябва да посочи в своето описание обхвата на работите, за които се иска одобрението (допълнение IV към приложение I (част-M) съдържа таблица с всички класове и категории).

145.A.25 **Изисквания към помещенията**

Организацията гарантира, че:

а) помещенията са подходящи за извършване на цялата планова работа и в частност, че е налице защита от атмосферните влияния. Специализираните работилници и места са отделени по подходящ начин, за да се защитят околната среда и работната зона от замърсявания.

   1. За базово техническо обслужване на въздухоплавателни средства — има хангари, които са достатъчно големи, за да се разположи въздухоплавателното средство по време на плановото базово техническо обслужване.

   2. За техническо обслужване на компоненти — има работилници, които са достатъчно големи, за да се разположат в тях компонентите по време на плановото техническо обслужване.

б) има осигурени офиси за управление на плановата работа, посочена в буква а) по-горе, както и персонал, отговарящ за сертифицирането, така че да може да изпълни възложените му задачи по начин, осигуряващ постигането на стандарти за добро техническо обслужване на въздухоплавателни средства.

в) работната среда, включваща хангари за въздухоплавателните средства, работилници за компонентите и офиси, съответства на изпълняваната задача и на специалните изисквания. Освен ако специфичната среда за дадена задача не налага друго, в обичайния случай работната среда е такава, че да не влошава ефективността на работа на персонала:

   1. температурата трябва да се поддържа в такива граници, че персоналът да може да изпълнява възложените му задачи, без да изпитва излишен дискомфорт;

   2. прахът и другите въздушни замърсявания се свеждат до минимум, като не се разрешава в работната зона количеството им да достига до ниво, при което да са налице видими замърсявания по въздухоплавателното средство или компонента;

   3. осветлението трябва да бъде подходящо за извършване на инспекция или изпълнение на задача по ефективен начин;

   4. шумът не трябва да разсейва и обърква персонала при извършването на проверки. Когато не е възможно да се контролира източникът на шума, персоналът се снабдява с необходимото лично оборудване, за да се предпази от шум, който би предизвиквал разсейване и обърквене по време на проверката;

5. когато специфична задача по техническото обслужване налага да се прилагат специфични условия на околната среда, различни от посочените по-горе, се спазват тези условия. Специфичните условия се посочват в данните за техническото обслужване;

6. работната среда за линейното техническо обслужване е такава, че позволява извършването на определена задача по техническото обслужване или проверка без излишно разсейване и объркване. Следователно при влошаване на работната среда до неприемливо ниво по отношение на температура, влага, градушка, лед, сняг, вятър, осветление, прах/други въздушни замърсявания, изпълнението на определената задача по техническото обслужване или проверката се прекратява до възстановяване на задоволителни условия на работната среда;

г) За компонентите, оборудването, инструментите и материалите са осигурени охраняеми складови помещения. Складовите условия дават възможност за разделяне на годните за експлоатация компоненти и материали от негодните за експлоатация компоненти, материали, оборудване и инструменти. Условията в складовите помещения са в съответствие с изискванията на производителя за предотвратяване влошаване на състоянието и нанасяне на щети на съхраняваните компоненти, материали, оборудване и инструменти. Достъпът до складовите помещения е ограничен само за упълномощения персонал.

145.A.30 **Изисквания към персонала**

а) Организацията назначава отговорен мениджър, който има корпоративни пълномощия, за да осигури финансирането и извършването на цялото техническо обслужване, заявено от клиента, в съответствие със стандарта, изискван по тази част. Отговорният мениджър:

1. гарантира, че са налице всички необходими ресурси за извършване на техническото обслужване в съответствие с точка 145.A.65(б), за да се потвърди одобрението на организацията;

2. създава и насърчава провеждането на политика за безопасност и качество, както е посочено в точка 145.A.65(а);

3. доказва основно разбиране на разпоредбите на настоящото приложение (част-145).

б) Организацията определя лице или група от лица, отговорно/и за осигуряване на непрекъснато съответствие на организацията с изискванията на тази част. Това лице/тези лица е/са подчинено/и на отговорния мениджър.

1. Определеното лице представлява управленската структура на организацията за техническо обслужване и е отговорно за всички функции, посочени в тази част.

2. Определеното лице се определя и препоръките му се предават във вид и по начин, установен от компетентния орган.

3. Определеното лице може да демонстрира съответни познания и задоволителен опит по отношение на техническото обслужване на въздухоплавателните средства и компонентите, както и работно познаване на изискванията на тази част.

4. Създадени са процедури, по които се определят заместници на всяко лице, ако то отсъства за продължителен период от време.

в) Отговорният мениджър по буква а) назначава лице, което отговаря за контрола на системата за качество, включваща и съответната система за обратна връзка, както се изисква от точка 145.A.65(в). Назначеното лице има пряк достъп до отговорния мениджър, за да може отговорният мениджър да бъде постоянно и правилно информиран по въпросите на качеството и съответствието.

г) Организацията има план за човекочасове на техническото обслужване, който показва, че организацията разполага с достатъчно персонал, за да планира, извършва, упражнява надзор, инспектира и осъществява контрол на качеството в съответствие с одобрението. В допълнение, организацията има разработена процедура за повторно оценяване на работата, която трябва да бъде извършена, когато наличният персонал е по-малко от планираното ниво на персонал за всяка отделна задача или период от време.

д) Организацията установява и контролира компетентността на персонала, участващ в извършването на техническо обслужване, управление и/или проверки на качеството, в съответствие с процедура и спрямо стандарт, одобрени от компетентния орган. Освен необходимия опит, свързан със служебните функции, компетентността трябва да включва разбиране и прилагане на въпросите, свързани с човешкия фактор и човешкото изпълнение, съответстващи на личната функция в организацията. „Човешки фактор“ означава принципите, които се прилагат към авиационното проектиране, сертифициране, обучение, експлоатация и техническо обслужване и които търсят безопасна връзка между човека и другите компоненти на системата чрез правилно отчитане на човешкото изпълнение. „Човешко изпълнение“ означава възможностите и ограниченията на човека, които оказват влияние върху безопасността и ефикасността на авиационните операции.

е) Организацията гарантира, че персоналът, който извършва и/или контролира продължително безразрушително изпитване на конструкции на въздухоплавателни средства и/или компоненти за поддържане на летателната годност, е подходящо квалифициран за съответния безразрушителен контрол в съответствие с европейски или еквивалентен стандарт, признат от Агенцията. Персоналът, който изпълнява други специализирани задачи, трябва да бъде подходящо квалифициран в съответствие с официално признати стандарти. Чрез дерогация от тази буква персоналът, посочен в буква ж), както и в буква з), точки 1 и 2, квалифициран като категория B1 или B3 в съответствие с приложение III (част-66), може да изпълнява и/или контролира тестове с цветно контрастно вещество.

ж) Освен когато в буква й) е посочено друго, в случай на линейно техническо обслужване на въздухоплавателни средства всяка организация за техническо обслужване на въздухоплавателни средства разполага с персонал, отговарящ за сертифицирането, за даденото въздухоплавателно средство, квалифициран съответно като категория B1, B2, B3, според случая, в съответствие с приложение III (част-66) и точка 145.A.35.

Освен това тези организации могат да използват и подходящо обучен за задачата персонал, отговарящ за сертифицирането, притежаващ правата, описани в точки 66.A.20 (a) 1 и 66.A.20 (a) 3 ii), и квалифицран в съответствие с приложение III (част-66) и точка 145.A.35 за изпълнение на малко планово линейно техническо обслужване и отстраняване на прости дефекти. Наличието на този персонал, отговарящ за сертифицирането, не променя необходимостта организацията да разполага съответно с персонал, отговарящ за сертифицирането, от категории B1, B2, B3.

з) Всяка организация за техническо обслужване на въздухоплавателни средства, освен когато в буква й) е посочено друго, трябва:

1. в случай на базово техническо обслужване на големи въздухоплавателни средства да има персонал, отговарящ за сертифицирането, за съответния тип въздухоплавателно средство, квалифициран като категория C в съответствие с част-66 и точка 145.A.35. Освен това организацията трябва да има достатъчно квалифициран персонал категории B1, B2, според случая в съответствие с част-66 и точка 145.A.35, който да подпомага персонала, отговарящ за сертифицирането, от категория C.

   i) Помощният персонал категории B1 и B2 проверява, че всички съответни задачи или проверки са извършени в съответствие с изисквания стандарт, след което персоналът, отговарящ за сертифицирането, от категория C издава сертификат за допускане в експлоатация;

   ii) Организацията води регистър на помощния персонал категории B1 и B2;

   iii) Персоналът, отговарящ за сертифицирането, от категория C проверява дали се спазват разпоредбите на буква и) и дали цялата работа, заявена от клиента, е изпълнена по време на съответната проверка на базовото техническо обслужване или работно опаковане; този персонал оценява също така влиянието на неизвършената работа, като или изисква нейното изпълнение, или се договаря с оператора за нейното отлагане за друга насрочена проверка или за определен период от време.

2. в случай на базово техническо обслужване на въздухоплавателни средства, различни от големи въздухоплавателни средства, има:

   i) персонал, отговарящ за сертифицирането, за съответното въздухоплавателно средство, квалифициран, според случая, като категория B1, B2, B3 в съответствие с приложение III (част-66) и точка 145.A.35; или

   ii) персонал, отговарящ за сертифицирането, за съответното въздухоплавателно средство, квалифициран като категория C, подпомаган от помощен персонал, както е посочено в точка 145.A.35 (a) i).

и) Персоналът, отговарящ за сертифицирането, трябва да бъде в съответствие с приложение III (част-66).

й) Чрез дерогация от букви ж) и з) във връзка със задължението за съответствие с приложение III (част-66) организацията може да използва сертифициращ персонал в съответствие със следните разпоредби:

1. За съоръжения на организацията, разположени извън територията на Общността, персоналът, отговарящ за сертифицирането, може да бъде квалифициран в съответствие с националните авиационни разпоредби на страната, в която са регистрирани съоръженията на организацията, предмет на условията, посочени в допълнение IV към тази част.

2. При линейно техническо обслужване, извършвано в база за линейно техническо обслужване на организацията, която е разположена извън територията на Общността, персоналът, отговарящ за сертифицирането, може да бъде квалифициран в съответствие с националните авиационни разпоредби на страната, в която е разположена базата за линейно техническо обслужване, предмет на условията, посочени в допълнение IV към тази част.

3. При повтарящо се указание за предполетна летателна годност, в което изрично се посочва, че екипажът на борда може да изпълни такова указание за летателна годност, организацията може да издаде ограничено разрешение за сертифициране на командира на въздухоплавателното средство и/или бордния инженер на основата на лиценза на бордния екипаж. Все пак организацията гарантира, че е проведено достатъчно практическо обучение и този командир на въздухоплавателното средство или борден инженер може да изпълни указанието за летателна годност в съответствие с изисквания стандарт.

4. Когато дадено въздухоплавателно средство се експлоатира далеч от база за поддържане на техническа изправност, организацията може да издаде ограничено разрешение за сертифициране на командира на въздухоплавателното средство и/или бордния инженер на основата на лиценза на бордния екипаж, ако е удовлетворена от проведеното достатъчно практическо обучение, което е основание да се приеме, че командирът или бордният инженер може да изпълни специфичната задача в съответствие с изисквания стандарт. Разпоредбите на тази точка ще бъдат подробно разработени в описателна процедура.

5. В следните непредвидени случаи, когато въздухоплавателно средство се е приземило на място, различно от основната база, където няма персонал, отговарящ за сертифицирането, организацията за техническо обслужване може да издаде еднократно разрешение за сертифициране:

   i) на един от неговите служители, който има равностоен тип разрешение за въздухоплавателно средство с подобна технология, конструкция или системи; или

   ii) на всяко лице, което има не по-малко от 5 години опит в техническото обслужване и притежава валиден лиценз на ИКАО за техническо обслужване на въздухоплавателни средства с квалификационен клас за типа на въздухоплавателното средство, което трябва да бъде сертифицирано, ако на това място няма организация, одобрена по тази част, и са налични доказателства за опита и лиценза на упоменатото лице.

Всички такива случаи трябва да се докладват на компетентния орган в срок от седем дни от издаването на разрешение за сертифициране. Организацията, издаваща еднократното разрешение за сертифициране, осигурява повторната проверка от одобрена организация на такова техническо обслужване, което може да повлияе върху безопасността на полетите.

145.A.35 **Персонал, отговарящ за сертифицирането, и помощен персонал**

а) В допълнение към изискванията на точка 145.A.30 (ж) и (з), организацията гарантира, че персоналът, отговарящ за сертифицирането, и помощният персонал имат адекватни познания за съответните въздухоплавателни средства и/или компоненти, които следва да се обслужват, заедно със свързаните организационни процедури. По отношение на персонала, отговарящ за сертифицирането, това се извършва преди издаването или преиздаването на разрешение за сертифициране.

   i) „Помощен персонал“ е персоналът, който притежава лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателни средства съгласно приложение III (част-66) за категории B1, B2 и/или B3 със съответните квалификационни класове въздухоплавателни средства, работещ по базовото техническо обслужване, като не е задължително да има права за сертифициране.

   ii) „Съответните въздухоплавателни средства и/или компоненти“ са онези въздухоплавателни средства или компоненти, които са посочени в определено разрешение за сертифициране.

   iii) „Разрешение за сертифициране“ е разрешението, издавано на персонала, отговарящ за сертифицирането, от организацията, в което разрешение се указва фактът, че този персонал може да подписва от името на одобрената организация сертификати за допускане в експлоатация в рамките на ограниченията, посочени в това разрешение.

б) С изключение на случаите, изброени в точки 145.A.30 (й) и 66.A.20 (а) 3 ii), организацията може да издава разрешение за сертифициране на персонал, отговарящ за сертифицирането, само във връзка с основните категории или подкатегории и всеки квалификационен клас за тип на въздухоплавателно средство, посочен в лиценза за техническо обслужване на въздухоплавателни средства, съгласно приложение III (част-66), ако лицензът остава валиден през периода на валидност на разрешението, а персоналът, отговарящ за сертифицирането, отговаря на изискванията на приложение III (част-66).

в) Организацията гарантира, че целият персонал, отговарящ за сертифицирането, и целият помощен персонал има на всеки две години най-малко шест месеца действителен опит в техническото обслужване на съответното въздухоплавателно средство или компонент.

За целите на тази буква „действителен опит в техническото обслужване на съответното въздухоплавателно средство или компонент“ означава, че лицето е участвало в техническото обслужване на въздухоплавателно средство или компонент и/или е упражнявало правата по разрешението за сертифициране, и/или действително е извършвало техническо обслужване на поне няколко от системите на типа въздухоплавателно средство или на групата въздухоплавателни средства, които са посочени в съответното разрешение за сертифициране.

г) Организацията гарантира, че целият персонал, отговарящ за сертифицирането, и целият помощен персонал преминава достатъчно текущо обучение на всеки две години, за да поддържа актуални знания по въпросите на съответната технология, организационните процедури и човешкия фактор.

д) Организацията установява програма за текущо обучение на персонала, отговарящ за сертифицирането, и помощния персонал, включително процедура за съответствие със съответните букви от 145.A.35, като основа за издаване на разрешения за сертифициране на персонала по настоящата част от акта, както и процедура за съответствие с приложение III (част-66).

е) С изключение на прилагането на непредвидените случаи от точка 145.A.30(й)(5) организацията оценява компетентността, квалификацията и възможностите за изпълнение на задълженията по удостоверяването на целия бъдещ персонал, отговарящ за сертифицирането, в съответствие с процедура, както е посочено в описанието на организацията, преди да издаде или преиздаде разрешение за сертифициране по настоящата част.

ж) Когато условията от букви а), б), г), е) и ако е подходящо, буква в), са изпълнени от персонала, отговарящ за сертифицирането, организацията издава разрешение за сертифициране, в което ясно са посочени обхватът и ограниченията на това разрешение. Запазването на валидността на разрешението за сертифициране зависи от запазването на съответствието с букви а), б), г) и ако е подходящо, буква в).

з) Разрешението за сертифициране трябва да бъде написано така, че обхватът му да става ясен на персонала, отговарящ за сертифицирането, и на всяко упълномощено лице, което може да поиска да прегледа разрешението. Когато се използват кодове, за да се дефинира обхватът, организацията трябва да предостави разшифроване на кодовете на достъпно място върху разрешението. „Упълномощено лице“ означава длъжностните лица на компетентните органи, Агенцията и държавата членка, която е отговорна за контрола на обслуженото въздухоплавателно средство или компонент.

и) Лицето, отговорно за системата за качество, е отговорно от името на организацията и за издаването на разрешения за сертифициране на персонала, отговарящ за сертифицирането. Това лице може да определи други лица, които фактически да издават или анулират разрешенията за сертифициране в съответствие с процедура, както е посочено в описанието на организацията за техническо обслужване.

й) Организацията води регистър на целия персонал, отговарящ за сертифицирането,, както и на помощния персонал, който съдържа:

1. подробности за всеки лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателни средства, притежаван по приложение III (част-66); и

2. завършено съответно обучение; и

3. обхвата на издадените разрешения за сертифициране, когато има такива; и

4. данни за персонала с ограничени разрешения или с еднократни разрешения за сертифициране.

Организацията съхранява регистъра в продължение най-малко на три години, след като персоналът, посочен в тази точка, е напуснал организацията, или до оттеглянето на разрешението. Освен това, при поискване, организацията за техническо обслужване предоставя на персонала, посочен в тази точка, копие от личните данни в регистъра при напускане на организацията.

При поискване, на персонала, посочен в тази точка, се осигурява достъп до съответните лични данни, както е описано по-горе.

к) Организацията предоставя на персонала, отговарящ за сертифицирането, копие от разрешението за сертифициране на хартиен или електронен носител.

л) Персоналът, отговарящ за сертифицирането, представя разрешението си за сертифициране на всяко упълномощено лице в срок от 24 часа.

м) Минималната възраст за персонала, отговарящ за сертифицирането и помощния персонал е 21 години.

н) Притежателят на лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателни средства категория А може да упражнява правата си за сертифициране само на определен тип въздухоплавателни средства, след като успешно е завършил обучение за съответните за категория А задачи по техническото обслужване на въздухоплавателни средства, проведено от надлежно одобрена по приложение II (част-145) или приложение IV (част-147) организация за обучение. Обучението е практическо и теоретично в съответствие със спецификата на всяка задача. Успешното завършване на обучението се установява чрез изпит или чрез оценка на изпълнението на задача по техническото обслужване на работното място, проведени от организацията.

о) Притежателят на лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателни средства категория B2 може да упражнява само правата за сертифициране, описани в точка 66.A.20 (а) 3 ii) от приложение III (част-66), след като успешно е завършил i) обучение за съответните за категория A задачи по техническо обслужване на въздухоплавателни средства и ii) шест месечен документиран практически опит в обхвата на разрешението, което ще бъде издадено. Обучението за задачи по техническо обслужване е практическо и теоретично в съответствие със спецификата на всяка задача. Успешното завършване на обучението се установява чрез изпит или чрез оценка на изпълнение на задача по техническо обслужване на работното място. Обучението за задачи по техническо обслужване и изпитът/оценяването се провеждат от организацията за техническо обслужване, издаваща разрешението на персонала, отговарящ за сертифицирането. Практическият опит също се придобива в рамките на такава организация за техническо обслужване.

145.A.40 **Оборудване, инструменти и материали**

а) Организацията следва да разполага със и да използва необходимото оборудване, инструменти и материали, за да извършва одобрения обхват от дейности.

1. Когато производителят посочва определен инструмент или оборудване, организацията трябва да използва този инструмент или оборудване, освен ако с компетентния орган не бъде договорено използването на еквивалентен инструмент или оборудване чрез процедури, посочени в описанието.

2. Инструментите и оборудването трябва да се намират постоянно на разположение, освен ако някой инструмент или оборудване се използва толкова рядко, че постоянното му наличие не е необходимо. Такива случаи следва да бъдат подробно описани в процедурата по описване.

3. Одобрената организация за базово техническо обслужване следва да разполага с необходимото оборудване за достъп до въздухоплавателните средства, както и с платформи/хангари, подходящи за правилното извършване на проверките.

б) Организацията гарантира, че всички инструменти, оборудване и особено тестовото оборудване са метрологично контролирани и калибрирани в съответствие с официално признат стандарт през определени периоди от време, за да се осигури тяхната годност и точност. Съответната отчетна документация за такива калибровки и използваните стандарти се съхранява в организацията.

145.A.42 **Приемане на компоненти**

а) Всички компоненти са класифицирани и съответно разделени в следните категории:

1. Компоненти, които са в задоволително състояние, повторно допуснати в експлоатация с Формуляр 1 на EASA или еквивалентен формуляр и маркирани в съответствие с подчаст P от приложение I (част-21) към Регламент (ЕС) № 748/2012.

2. Негодни за експлоатация компоненти, които ще бъдат обслужени в съответствие с този раздел.

3. Невъзстановяеми компоненти, които се класифицират в съответствие с точка 145.A.42(г).

4. Стандартни части, използвани във въздухоплавателно средство, двигател, витло или друг компонент, когато са посочени от производителя в илюстрования каталог на частите и/или в данните за техническото обслужване.

5. Сурови материали и консумативи, използвани в процеса на техническото обслужване, когато организацията е удовлетворена, че материалите отговарят на необходимата спецификация и могат да бъдат проследени. Всички материали трябва да бъдат придружени от документация, ясно указваща конкретния материал, за който се отнася тя, посочваща съответната спецификация, на която отговаря, и съдържаща данни за производителя и доставчика.

6. Компонентите, посочени в точка 21A.307, буква в) от приложение I (част-21) към Регламент (ЕС) № 748/2012.

б) Преди монтажа на компонент организацията трябва да се убеди, че даденият компонент е приемлив за монтаж, когато е възможно да се прилагат различни стандарти за модификации и/или указания за летателна годност.

в) Организацията може да произведе ограничен набор от части, които да бъдат използвани в процеса на работата в границите на собствените ѝ съоръжения, ако в описанието съществуват процедури за това.

г) Компонентите, които са достигнали одобрения срок на експлоатация или имат непоправим дефект, се класифицират като невъзстановяеми. Не е разрешено такива компоненти да се връщат в системата за доставки, освен ако одобреният срок на експлоатация не бъде увеличен или не се одобри решение за поправка в съответствие с приложение I (част-21) към Регламент (ЕС) № 748/2012.

д) Компонентите, посочени в точка 21A.307 (в) от приложение I (част-21) към Регламент (ЕС) № 748/2012, се инсталират само ако се считат от собственика на въздухоплавателното средство за годни за монтиране в собственото му въздухоплавателно средство.

145.A.45 **Данни за техническо обслужване**

а) Одобрената организация за техническо обслужване има на разположение и използва приложимите актуални данни за техническо обслужване при извършване на техническото обслужване, включително модификации и поправки. „Приложими“ означава отнасящи се за въздухоплавателно средство, компонент или процес, посочени в класа на правоспособност на организацията и всеки свързан с него списък на одобрените дейности.

Ако данните за техническо обслужване са предоставени от оператора или клиента, организацията съхранява тези данни в процеса на извършване на работата, с изключение на необходимостта да изпълнява точка 145.A.55(в).

б) За целите на тази част приложимите данни за техническо обслужване ще бъдат някои от следните:

1. Всяко приложимо изискване, процедура, оперативно указание или информация, издадени от компетентния орган, отговорен за контрола на въздухоплавателното средство или компонента.

2. Всяко приложимо указание за летателна годност, издадено от компетентния орган, отговорен за контрола на въздухоплавателното средство или компонента.

3. Инструкции за запазване на летателната годност, издадени от притежателите на типови сертификати, притежателите на допълнителни типови сертификати и всяка друга организация, която публикува такива данни в съответствие с приложение I (част-21) към Регламент (ЕС) № 748/2012, а в случай на въздухоплавателно средство или компонент от трети страни — данните за летателната годност, издадени от компетентния орган, отговорен за контрола на въздухоплавателното средство или компонента.

4. Всеки приложим стандарт, като например, но не само, стандартните практики за техническо обслужване, признати от Агенцията като добър стандарт за техническо обслужване.

5. Всички приложими данни, издадени в съответствие с буква г).

в) Организацията създава процедури, за да може, ако бъде открита неточна, непълна или неясна процедура, практика, информация или инструкция за техническо обслужване, съдържаща се в данните за техническо обслужване, използвани от персонала за извършване на техническо обслужване, тя да се запише и авторът на данните за техническо обслужване да бъде уведомен.

г) Организацията може само да променя инструкциите за техническо обслужване в съответствие с процедура, посочена в описанието на организацията за техническо обслужване. По отношение на тези промени организацията трябва да докаже, че те водят до еквивалентни или подобрени стандарти за техническо обслужване и трябва да информира притежателите на типов сертификат за тези промени. За целите на тази буква „инструкции за техническо обслужване“ означава инструкции как да се изпълни определена задача по техническото обслужване; те не включват инженерния дизайн на поправките и модификациите.

д) Организацията предоставя обща система от работни карти или работни таблици, които да се използват в съответните части на организацията. В допълнение, организацията или преписва точно данните за техническо обслужване, съдържащи се в букви б) и г), в тези работни карти или работни таблици, или прави точна препратка към съответната задача или задачи по техническото обслужване, съдържащи се в тези данни за техническо обслужване. Работните карти и таблици могат да бъдат изготвени на компютър и да се съхраняват в електронна база данни с цел адекватно предпазване от неправомерно изменяне, както и в архивна електронна база данни, която се актуализира в срок от 24 часа след въвеждането на запис в основната електронна база данни. Сложните задачи по техническото обслужване се преписват върху работните карти или работните таблици и се разделят на ясно определени етапи, за да се осигури запис на завършването на сложната задача по техническото обслужване.

Когато организацията предоставя техническо обслужване на оператор на въздухоплавателно средство, който изисква да се използва собствената му система от работни карти или работни таблици, това може да бъде направено. В този случай организацията установява процедура, за да се осигури правилно попълване на работните карти или работните таблици на оператора на въздухоплавателното средство.

е) Организацията гарантира, че всички приложими данни за техническо обслужване са налични за употреба, когато са необходими на персонала за техническо обслужване.

ж) Организацията установява процедура, за да осигури актуализацията на контролираните от нея данни за техническо обслужване. В случай че операторът/клиентът контролира и предоставя данните за техническо обслужване, организацията трябва да може да покаже, че или има писмено потвърждение от оператора/клиента, че всички данни са актуални, или че тя има работни заявки, указващи състоянието на промените на данните за техническо обслужване, които трябва да се използват, или организацията може да покаже, че състоянието на промените е в списъка на промените на данните за техническо обслужване, притежаван от оператора/клиента.

145.A.47 **Планиране на работата**

а) Организацията трябва да има система, съответстваща на количеството и сложността на работата, за да планира наличността на целия необходим персонал, инструменти, оборудване, материали, данни за техническо обслужване и съоръжения с цел осигуряване на безопасно изпълнение на работата по техническото обслужване.

б) При планиране на задачите по техническото обслужване и организацията на сменния режим на работа се вземат предвид ограниченията във връзка с човешкия фактор.

в) Когато се налага задачи по техническото обслужване да се предадат за изпълнение на други лица поради започване на работа на нова смяна или поради смяна на персонала, съответната информация се предава от напускащия на постъпващия на работа персонал.

145.A.50 **Удостоверяване на техническо обслужване**

а) Сертификат за допускане в експлоатация се издава от упълномощения персонал, отговарящ за сертифицирането. от името на организацията, когато е проверено, че цялото заявено техническо обслужване е извършено от организацията в съответствие с процедурите, посочени в точка 145.A.70, като се отчита наличието и използването на данните за техническо обслужване, посочени в точка 145.A.45, както и че няма неспазени изисквания, които да застрашават безопасността на полетите.

б) Сертификатът за допускане в експлоатация се издава при завършване на всяко техническо обслужване, преди полета.

в) Нови дефекти или незавършени заявки за техническо обслужване, открити по време на посоченото по-горе техническо обслужване, се довеждат до знанието на оператора на въздухоплавателното средство, за да се получи неговото съгласие за отстраняване на такива дефекти или завършване на неизпълнените елементи от заявка за техническо обслужване. Когато операторът на въздухоплавателното средство не даде съгласие за извършването на такова техническо обслужване по тази буква, се прилага буква д).

г) Сертификатът за допускане в експлоатация се издава при завършване на всяко техническо обслужване на компонент, докато той е демонтиран от въздухоплавателното средство. Сертификатът за разрешено допускане в експлоатация — „Формуляр 1 на EASA“, посочен в допълнение II към приложение I (част-M), представлява сертификат за допускане в експлоатация на компонента, освен ако не е посочено друго в точка M.A.502(б) или M.A.502(д). Когато организацията обслужва технически даден компонент за собствена употреба, Формуляр 1 на EASA може да не е необходим, в зависимост от вътрешните за организацията процедури за допускане в експлоатация, определени в описанието на организацията.

д) Чрез дерогация от буква а), когато организацията не е в състояние да завърши цялото заявено техническо обслужване, тя може да издаде сертификат за допускане в експлоатация с одобрените ограничения за въздухоплавателното средство. Организацията следва да впише този факт в сертификата за допускане в експлоатация на въздухоплавателното средство преди издаването на такъв сертификат.

е) Чрез дерогация от буква а) и точка 145.A.42, когато въздухоплавателно средство се приземи на място, различно от основната база за линейно обслужване или основната база за техническо обслужване, поради липса на компонент със съответния сертификат за допускане в експлоатация, е разрешено временно да се инсталира компонент без съответния сертификат за допускане в експлоатация за максимум 30 полетни часа или докато въздухоплавателното средство се върне в основната база за линейно обслужване или основната база за техническо обслужване, което събитие настъпи първо, ако операторът на въздухоплавателното средство даде съгласие за това и упоменатият компонент съответства на всички приложими изисквания за техническо обслужване и на оперативните изисквания. Тези компоненти се отстраняват след изтичане на предписания срок от време, освен ако междувременно не е придобит съответният сертификат за допускане по буква а) и точка 145.A.42.

145.A.55 **Документация за техническо обслужване**

а) Организацията документира подробно извършените работи по техническото обслужване. Като минимум организацията съхранява документи, необходими за доказване, че са изпълнени всички изисквания за издаване на сертификат за допускане в експлоатация, включително документите за допускане на подизпълнителите.

б) Организацията предоставя копие от всеки сертификат за допускане в експлоатация на оператора на въздухоплавателното средство заедно с копие на специфичните данни за поправка/модификация, използвани при извършването на поправката/модификацията.

в) Организацията съхранява копие от всички подробна документация за техническо обслужване и всички свързани данни за техническо обслужване в срок от три години след датата, на която въздухоплавателното средство или компонентът, с които е свързана работата, са пуснати в експлоатация от организацията.

1. Документацията във връзка с тази буква се съхранява по начин, който осигурява защитата ѝ от повреда, промяна и кражба.

2. Компютърни дискове, ленти и др. с резервни копия се съхраняват на различно място от работните дискове, ленти и др., в среда, която осигурява запазването им в добро състояние.

3. Когато одобрената съгласно настоящото приложение (част-145) организация прекрати своята дейност, всички съхранени документи за техническо обслужване от последните две години се изпращат до последния собственик или клиент на съответното въздухоплавателно средство или компонент или се съхраняват, както е указано от компетентния орган.

145.A.60 **Докладване на събития**

а) Организацията докладва на компетентния орган, държавата на регистрация и организацията, отговорна за конструкцията на въздухоплавателното средство или компонента, за всяко състояние на въздухоплавателното средство или компонента, идентифицирано от организацията, което е довело или е можело да доведе до небезопасно състояние, застрашаващо сериозно безопасността на полетите.

б) Организацията установява вътрешна система за докладване на събития, както е дадено в описанието, за да създаде възможност за събиране и оценка на такива доклади, включително оценка и извличане на онези събития, които трябва да бъдат докладвани по буква а). Тази процедура идентифицира неблагоприятните тенденции, коригиращите действия, които са предприети или трябва да се предприемат от организацията, и включва оценка на цялата известна информация, свързана с такива събития, както и начин за разпространяване на информацията, когато е необходимо.

в) Организацията съставя такива доклади във вид и по начин, установени от Агенцията, и гарантира, че те съдържат цялата свързана със събитието информация, както и резултатите от оценката, известни на организацията.

г) Когато организацията е сключила договор с търговски оператор за извършване на техническо обслужване, тя докладва и на оператора за всяко такова състояние, оказващо влияние върху въздухоплавателното средство или компонента на оператора.

д) Организацията създава и представя такива доклади във възможно най-кратък срок, но във всеки случай в рамките на 72 часа след идентифициране на събитието, за което се отнася докладът.

145.A.65 **Политика за безопасност и качество, процедури за техническо обслужване и система за качество**

а) Организацията създава политика за безопасност и качество, която трябва да бъде включена в описанието на организацията по точка 145.A.70.

б) Организацията създава процедури, договорени с компетентния орган, като отчита човешкия фактор и човешките възможности, за да осигури добри практики за техническо обслужване и съответствие с настоящата част, които включват ясна работна заявка или договор, така че въздухоплавателните средства и компонентите да могат да бъдат допускани до експлоатация в съответствие с точка 145.A.50.

1. Процедурите за техническо обслужване по тази буква се прилагат към точки 145.A.25 — 145.A.95.

2. Процедурите за техническо обслужване, които са установени или трябва да бъдат установени от организацията по тази буква, включват всички аспекти на изпълнението на дейността по техническото обслужване, включително осигуряването и контрола на специализираните услуги, и определят стандартите, по които организацията възнамерява да работи.

3. Във връзка с линейното и базовото техническо обслужване на въздухоплавателни средства организацията създава процедури за свеждане до минимум на риска от многобройни грешки по критичните системи и за гарантиране, че от никое лице не се изисква да извърши и провери всички елементи от дадена задача по техническото обслужване, включваща демонтаж/повторен монтаж на няколко компонента от един и същи тип, монтирани към повече от една система на едно и също въздухоплавателно средство по време на съответна проверка на техническото обслужване. Но когато се разполага само с едно лице за изпълнение на тези задачи, тогава работната карта или работната таблица на организацията включват допълнителен етап за повторна проверка на работата на това лице след завършване на всички задачи.

4. Установяват се процедури за техническо обслужване, за да се гарантира, че повредите се оценяват, а модификациите и поправките се изпълняват, като се използват данни, посочени в точка M.A.304.

в) Организацията създава система, която включва следното:

1. Независими проверки за следене на съответствието с необходимите стандарти за въздухоплавателни средства и компоненти за тях и адекватността на процедурите, за да се осигури, че тези процедури определят добри практики за техническо обслужване и летателна годност на въздухоплавателните средства и компонентите за тях. В най-малките организации за частта от системата за качество, свързана с независимите проверки, може да бъде сключен договор с друга организация, одобрена по тази част, или с лице с необходимите технически познания и доказан опит при извършването на проверки; и

2. Система за обратна връзка към лице или група лица, посочени в точка 145.A.30(б), и към отговорния мениджър, което осигурява предприемането на подходящо и навременно коригиращо действие в отговор на докладите на независимите одитори, отговарящи на условията по точка 1.

145.A.70 **Описание на организацията за техническо обслужване**

а) „Описание на организацията за техническо обслужване“ представлява документ или документи, които съдържат материала, определящ обхвата на дейностите, които се счита, че съставляват одобрението и които показват как организацията възнамерява да поддържа съответствие с настоящото приложение (част-145). Организацията предоставя на компетентния орган описанието на организацията за техническо обслужване, което съдържа следната информация:

1. декларация, подписана от отговорния мениджър и потвърждаваща, че описанието на организацията за техническо обслужване и всички свързани с него ръководства определят съответствието на организацията с настоящото приложение (част-145) и ще бъдат изпълнявани по всяко време. Когато отговорният мениджър не е ръководител на организацията, декларацията се подписва и от ръководителя на организацията;

2. политиката за безопасност и качество на организацията, както е посочена в точка 145.A.65;

3. длъжностите и имената на лицата, определени по точка 145.A.30(б);

4. задълженията и отговорностите на лицата, определени по точка 145.A.30(б), включително въпросите, които те могат да разглеждат пряко с компетентния орган от името на организацията;

5. организационна структура, отразяваща отговорностите на лицата, определени по точка 145.A.30(б);

6. списък на персонала, отговарящ за сертифицирането, и помощния персонал;

7. общо описание на човешките ресурси на организацията;

8. общо описание на съоръженията, разположени на всеки адрес, отбелязан в сертификата за одобрение на организацията;

9. описание на обхвата на дейностите на организацията в съответствие с обхвата на одобрението;

10. процедура за уведомяване за промените в организацията в съответствие с точка 145.A.85;

11. процедура за внасяне на изменения в описанието на организацията;

12. процедурите и системата за качество, създадени от организацията по точки 145.A.25 — 145.A.90;

13. списък на търговските оператори, на чиито въздухоплавателни средства организацията извършва техническо обслужване;

14. списък на организациите, на които организацията е възложила извършването на дейности, както е посочено в точка 145.A.75(б);

15. списък на базите за линейно обслужване, както е посочено в точка 145.A.75(г);

16. списък на организациите, с които организацията има сключени договори.

б) Описанието ще бъде изменяно, както е необходимо, за да се поддържа актуално. Описанието и измененията в него се одобряват от компетентния орган.

в) Независимо от изискването на буква б) по-горе, незначителните изменения в описанието могат да бъдат одобрявани чрез процедура, съдържаща се в него (наричана по-долу „непряко одобрение“).

145.A.75 **Права на организацията**

В съответствие с описанието организацията има право да изпълнява следните задачи:

а) да извършва техническо обслужване на всички въздухоплавателни средства и/или компоненти на въздухоплавателни средства, за които е одобрена, на места, чиито адреси са посочени в сертификата за одобрение и в описанието;

б) да възлага извършването на техническо обслужване на всички въздухоплавателни средства и/или компоненти, за които е одобрена, на друга организация, която работи в съответствие със системата за контрол на качеството на организацията. Това се отнася за работа, извършвана от организация, която не е съответно одобрена да извършва такова техническо обслужване по настоящата част и е ограничена до обхвата на работата, позволен съгласно процедурите, изложени в точка 145.А.65(б). Този обхват на работа не включва проверка на базовото техническо обслужване на въздухоплавателното средство или цялостен преглед на техническото обслужване в работилница, или ремонт на двигател или модул от двигател;

в) да извършва техническо обслужване на всички въздухоплавателни средства и/или компоненти на въздухоплавателни средства, за които е одобрена, на всяко място при възникване на необходимост от такова техническо обслужване, произтичаща или от неизправност на въздухоплавателното средство, или от необходимост временно да се извършва линейно техническо обслужване, предмет на условията, посочени в описанието;

г) да извършва техническо обслужване на всички въздухоплавателни средства и/или компоненти на въздухоплавателни средства, за които е одобрена, на място, посочено като място за оперативно техническо обслужване в малък обем, само в случай че описанието разрешава такава дейност и съдържа списък на такива места;

д) да издава сертификати за допускане в експлоатация след завършване на техническото обслужване в съответствие с точка 145.А.50.

145.А.80 **Ограничения на организацията**

Организацията може да извършва техническо обслужване на въздухоплавателни средства и/или компоненти, за които е одобрена, само в случай че са налице всички необходими съоръжения, оборудване, инструменти, материали, данни за техническо обслужване и персонал, отговарящ за сертифицирането.

145.А.85 **Промени в организацията**

Организацията уведомява компетентния орган за всяко предложение да се направи някоя от следните промени, преди действителното извършване на промяната, за да даде възможност на компетентния орган да установи непрекъснато съответствие с изискванията на настоящата част и да измени, ако е необходимо, сертификата за одобрение на организацията, с изключение на случаите, когато се предлагат промени в персонала, които не са известни предварително на организацията. Тези промени трябва да бъдат съобщени при първа възможност:

1. име на организацията;
2. основно местонахождение на организацията;
3. допълнителни местонахождения на организацията;
4. отговорен мениджър;
5. някое от лицата, посочени в точка 145.А.30(б);
6. съоръженията, оборудването, инструментите, материалите, процедурите, обхвата на работата или персонала, отговарящ за сертифицирането, които могат да окажат влияние върху одобрението.

145.А.90 **Запазване на валидността**

а) Одобрението може да бъде издадено за неограничен срок. То остава валидно, ако:

1. Организацията поддържа съответствие с приложение II (част-145), в съответствие с разпоредбите за отстраняване на констатирани несъответствия, както е посочено в точка 145.Б.50; и
2. на компетентния орган е осигурен достъп до организацията, за да установи непрекъснато съответствие с изискванията на тази част; и
3. сертификатът не е отнет или анулиран.

б) При отнемане или анулиране на сертификата той се връща на компетентния орган.

145.А.95 **Констатации на несъответствия**

а) Констатация от първо ниво е всяко значително несъответствие с изискванията, изложени в настоящото приложение (част-145), което понижава стандарта за безопасност и сериозно застрашава безопасността на полетите.

б) Констатация от второ ниво е всяко несъответствие с изискванията, изложени в настоящото приложение (част-145), което би могло да понижи стандарта за безопасност и евентуално да застраши безопасността на полетите.

в) След като бъде уведомен за констатираните несъответствия по точка 145.Б.50, притежателят на одобрение за организация за техническо обслужване съставя план с коригиращи действия и извършва коригиращи действия, удовлетворяващи компетентния орган, в рамките на договорен с компетентния орган срок.

РАЗДЕЛ Б

ПРОЦЕДУРИ ЗА КОМПЕТЕНТНИ ОРГАНИ

145.Б.01 **Област на приложение**

В този раздел се установяват административните процедури, които трябва да се следват от компетентните органи, когато изпълняват своите задачи и отговорности по отношение на издаването, продължаването, смяната, временното прекратяване на действието или анулирането на одобрения на организации за техническо обслужване съгласно настоящото приложение (част-145).

145.Б.10 **Компетентен орган**

1. Общи сведения

Държавата членка определя компетентния орган с възложени отговорности за издаване, продължаване, замяна, временно прекратяване на действието или анулиране на одобрения за техническо обслужване. Компетентният орган създава документирани процедури и организационна структура.

2. Ресурси

Броят на персонала е разчетен за изпълнение на изискванията, посочени в настоящата част.

3. Квалификация и обучение

Целият персонал, участващ в одобренията съгласно настоящото приложение (част-145), трябва:

а) да бъде подходящо квалифициран, да има необходимите познания, опит и обучение, за да изпълнява възложените му задачи;

б) да е преминал обучение/текущо обучение за настоящото приложение (част-145), включително значение и стандарти.

4. Процедури

Компетентният орган създава процедури, в които подробно е описано как се постига съответствие с изискванията на настоящата част Б.

Процедурите се преглеждат и изменят, за да се осигури непрекъснато съответствие.

145.Б.15 **Организации, намиращи се в няколко държави членки**

Когато съоръженията за техническо обслужване са разположени в повече от една държава членка, проучването за издаване и непрекъснатият контрол на одобрението трябва да се извършват съвместно с компетентните органи от държавите членки, на чиито територии са разположени част от съоръженията за техническо обслужване.

145.Б.20 **Първоначално одобрение**

1. Ако са спазени изискванията на точка 145.А.30(а) и (б), компетентният орган официално и в писмен вид изразява пред кандидата съгласието си за персонала по точка 145.А.30(а) и (б).

2. Компетентният орган установява дали процедурите, посочени в описанието на организацията за техническо обслужване, съответстват на изискванията на настоящото приложение (част-145), и осигурява подписването на декларация за ангажираност от отговорния мениджър.

3. Компетентният орган проверява дали организацията изпълнява изискванията на настоящото приложение (част-145).

4. По време на проучването за издаване на одобрение се организира най-малко една среща с отговорния мениджър, за да се провери, че той/тя напълно разбира значимостта на одобрението и причината за подписване на декларация в описанието за спазване на процедурите, посочени в него.

5. Всички констатирани несъответствия се потвърждават писмено пред организацията.

6. Компетентният орган документира всички констатирани несъответствия, действия по отстраняването им (действия, необходими за отстраняване на констатираното несъответствие) и препоръки.

7. Преди издаването на първоначално одобрение всички констатирани несъответствия трябва да бъдат отстранени от организацията и това да бъде проверено от компетентния орган.

145.Б.25 **Издаване на одобрение**

1. Компетентният орган официално одобрява описанието и издава на кандидата сертификат за одобрение формуляр 3 на EASA, който включва степени на одобрение. Компетентният орган издава сертификата, само ако организацията е в съответствие с настоящото приложение (част-145).

2. Компетентният орган посочва условията на одобрението в сертификата за одобрение формуляр 3.

3. Референтният номер се записва в сертификата за одобрение формуляр 3 на EASA по начин, указан от Агенцията.

145.Б.30 **Продължаване на одобрение**

Продължаването на одобрение се извършва в съответствие с приложимия процес за издаване на „първоначално одобрение“ по точка 145.Б.20. В допълнение:

1. Компетентният орган поддържа и актуализира регистър, който съдържа одобрените организации за техническо обслужване под негов надзор, датите, на които трябва да се извършат или вече са извършени посещенията за проверка.

2. На всяка организация следва да се направи цялостен преглед за съответствие с настоящото приложение (част-145), като периодите между два прегледа не трябва да надвишават 24 месеца.

3. Най-малко веднъж на всеки 24 месеца се организира среща с отговорния мениджър, за да се осигури, че той/тя е информиран/а за значимите въпроси, възникнали по време на прегледите.

145.Б.35 **Промени в организацията**

1. Компетентният орган следва да бъде уведомяван от организацията за всяка предложена промяна, както е посочено в точка 145.А.85.

   Компетентният орган следва да се съобрази с приложимите елементи на точките на първоначалния процес за всяка промяна в организацията.

2. Компетентният орган може да предпише условия, при които организацията може да функционира по време на такива промени, освен ако не прецени, че действието на одобрението трябва да бъде временно прекратено.

145.Б.40 **Изменения в описанието на организацията за техническо обслужване**

За всяко изменение в Описанието на организацията за техническо обслужване:

1. В случай на пряко одобрение на измененията в съответствие с точка 145.А.70 (б), компетентният орган проверява дали процедурите, посочени в описанието, са в съответствие с приложение II (част-145), преди официално да уведоми одобрената организация за одобрението.

2. В случай че за одобряването на измененията в съответствие с точка 145.А.70 (в) се използва процедура за непряко одобряване, компетентният орган трябва да гарантира, че i) измененията са минимални и ii) той упражнява адекватен контрол върху одобряването на измененията, така че те да продължават да бъдат в съответствие с изискванията на приложение II (част-145).

145.Б.45 **Отнемане, анулиране и ограничаване на одобрението**

Компетентният орган трябва да:

а) прекрати временно действието на одобрението в случай на потенциална заплаха за безопасността; или

б) прекрати временно, анулира или ограничи действието на одобрението в съответствие с точка 145.Б.50.

145.Б.50 **Констатации на несъответствия**

а) Когато по време на прегледите или по друг начин бъде открито доказателство, показващо несъответствие с изискванията по настоящото приложение (част-145), компетентният орган предприема следните действия:

1. При констатации от първо ниво компетентният орган предприема незабавни действия за отнемане, ограничаване или временно прекратяване, изцяло или частично в зависимост от степента на несъответствието, на одобрението на организацията за техническо обслужване до успешното предприемане на коригиращи действия от организацията.

2. При констатации от второ ниво компетентният орган предоставя период за извършване на коригиращи действия в зависимост от същността на констатираното несъответствие, но не по-дълъг от три месеца. При определени обстоятелства в края на първия такъв период и в зависимост от същността на констатираното несъответствие компетентният орган може да продължи тримесечния период при наличието на задоволителен план с коригиращи действия, договорен с компетентния орган.

б) Компетентният орган предприема действия за временно прекратяване, изцяло или частично, на одобрението, в случай че организацията не изпълни графика, зададен от компетентния орган.

145.Б.55 **Съхранение на документация**

1. Компетентният орган установява система за съхраняване на документация с минимални критерии, които позволяват проследяване на процеса на издаване, продължаване, смяна, временно прекратяване или отнемане на одобрението на всяка отделна организация.

2. Документите включват като минимум:

а) заявление за одобрение на организацията, включително за продължаването му;

б) програма на компетентния орган за непрекъснат надзор, включително всички записи от проверките;

в) сертификат за одобрение на организацията, включващ всяка промяна в него;

г) копие от програмата за проверките със списък на датите, когато предстои да бъдат извършени проверки и датите на извършените проверки;

д) копия от цялата официална кореспонденция, включваща формуляр 4 или еквивалентен документ;

е) детайли за действията по прилагане на изключения или влизане в сила;

ж) други формуляри за отчети от проверки на компетентния орган;

з) описание на организацията за техническо обслужване.

3. Минималният срок за съхранение на тези документи е четири години.

4. Компетентният орган може да избере да използва документи на хартиен носител или компютърна база данни или комбинация от двете, за да осигурява съответния контрол.

145.Б.60 **Освобождавания**

Всички освобождавания, предоставени в съответствие с член 10, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 216/2008, се записват и съхраняват от компетентния орган.

Допълнение I

Сертификат за разрешено допускане в експлоатация — Формуляр 1 на EASA

Прилагат се разпоредбите на допълнение II към приложение I (част-M).

Допълнение II

Система от класове и категории на одобрение на организациите за техническо обслужване, посочени в приложение I (част-M) подчаст E и в приложение II (част-145)

Прилагат се разпоредбите на допълнение IV към приложение I (част-M).

Допълнение III

Одобрение на организация за техническо обслужване съгласно приложение II (част-145)

Стр. 1 от 2

[ДЪРЖАВА-ЧЛЕНКА] (*)

Държава-членка на Европейския съюз (**)

СЕРТИФИКАТ ЗА ОДОБРЕНИЕ НА ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА ТЕХНИЧЕСКО ОБСЛУЖВАНЕ

Код: [КОД НА ДЪРЖАВАТА-ЧЛЕНКА (*)].MF.[XXXX]

Съгласно Регламент (ЕО) № 216/2008 на Европейския парламент и на Съвета, както и съгласно Регламент (ЕО) № 2042/2003 на Комисията, действащи понастоящем, и при спазване на долупосочените условия, с настоящото [КОМПЕТЕНТЕН ОРГАН НА ДЪРЖАВАТА-ЧЛЕНКА] удостоверява, че:

[ИМЕ И АДРЕС НА ДРУЖЕСТВОТО]

е организация за техническо обслужване в съответствие с приложение I (част M), раздел A, подчаст E от Регламент (ЕО) № 2042/2003, одобрена да обслужва продуктите, частите и уредите, изброени в приложения график за одобряване, и да издава съответните сертификати за повторно пускане в експлоатация, като използва горните справочни кодове.

УСЛОВИЯ:

1. Настоящото одобрение е ограничено до указаното в раздела „обхват на работата“ от ръководството на одобрената организация за техническо обслужване, както е посочено в раздел A, подчаст E от приложение I (част M), и
2. Настоящото одобрение изисква съответствие с процедурите, посочени в ръководството на одобрената организация за техническо обслужване, и
3. Настоящото одобрение е валидно, докато одобрената организация за техническо обслужване се съобразява с изискванията на приложението I (част M) към Регламент (ЕО) № 2042/2003.
4. Ако са изпълнени посочените по-горе условия, настоящото одобрение остава валидно за неограничен срок от време, освен ако преди това не е било върнато, заменено, временно прекратено или анулирано.

Дата на първоначално издаване: .....

Дата на прегледа: .....

Преглед №: .....

Подписал: .....

За компетентния орган: [КОМПЕТЕНТЕН ОРГАН НА ДЪРЖАВАТА-ЧЛЕНКА (*)]

Формуляр 3 на EASA – MF издание 2.

(*) Или EASA, ако EASA е компетентният орган.
(**) Да се заличи за държави, които не са членки на ЕС или EASA.

ГРАФИК ЗА ОДОБРЯВАНЕ НА ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА ТЕХНИЧЕСКО ОБСЛУЖВАНЕ

Код: [КОД НА ДЪРЖАВАТА-ЧЛЕНКА (*)].145.[XXXX]

Организация: [ИМЕ И АДРЕС НА ДРУЖЕСТВОТО]

КЛАС	КАТЕГОРИЯ	ОГРАНИЧЕНИЕ	БАЗОВО	ЛИНЕЙНО
ВЪЗДУХОПЛАВА-ТЕЛНО СРЕДСТВО (**)	(***)	(***)	[ДА/НЕ] (**)	[ДА/НЕ] (**)
	(***)	(***)	[ДА/НЕ] (**)	[ДА/НЕ] (**)
ДВИГАТЕЛИ (**)	(***)	(***)	[ДА/НЕ] (**)	[ДА/НЕ] (**)
	(***)	(***)	[ДА/НЕ] (**)	[ДА/НЕ] (**)
КОМПОНЕНТИ, РАЗЛИЧНИ ОТ ЦЕЛИ ДВИГАТЕЛИ И ОТ СПОМАГАТЕЛНИ ЕНЕРГИЙНИ АГРЕГАТИ (**)	(***)	(***)		
	(***)	(***)		
	(***)	(***)		
	(***)	(***)		
	(***)	(***)		
	(***)	(***)		
СПЕЦИАЛНИ УСЛУГИ (**)	(***)	(***)		
	(***)	(***)		

Настоящото одобрение се ограничава до продуктите, частите и уредите, както и до дейностите, указани в раздела „обхват на работата“ от ръководството на одобрената организация за техническо обслужване,

Справочно означение на ръководството на организацията за техническо обслужване: .....

Дата на първоначално издаване: .....

Дата на последния одобрен преглед: ..... Преглед №: .....

Подписал: .....

За компетентния орган: [КОМПЕТЕНТЕН ОРГАН НА ДЪРЖАВАТА-ЧЛЕНКА (*)]

Формуляр 3 на EASA – 145 издание 2.

(*) Или EASA, ако EASA е компетентният орган.
(**) Да се заличи според случая ако организацията не е одобрена.
(***) Да се попълни със съответната категория и ограничение.

Допълнение IV

Условия за използване на персонал, който не е квалифициран в съответствие с посоченото в точка 145.A.30 (й) 1 и 2 от приложение III (част-66)

1. Персоналът, отговарящ за сертифицирането, изпълнява изискванията в съответствие със следните условия, за да изпълни целта на точка 145.A.30, буква (й) 1 и 2:

   а) лицето притежава лиценз или разрешително за персонал, отговарящ за сертифицирането, издадено в съответствие с националното законодателство на съответната държава и в съответствие с приложение 1 на ИКАО;

   б) обхватът на дейността на лицето не надвишава обхвата на работа, определен от националния лиценз или разрешителното за персонал, отговарящ за сертифицирането, в зависимост от това кой документ е по-ограничителен;

   в) лицето доказва, че е преминало обучение по глави „Човешки фактор“ и „Авиационна нормативна уредба“ съгласно модули 9 и 10 от допълнение I към приложение III (част-66).

   г) лицето доказва петгодишен практически опит в техническото обслужване за персонал, удостоверяващ линейно техническо обслужване, и осемгодишен практически опит в техническото обслужване за персонал, удостоверяващ базово техническо обслужване. Лицата, чиито разрешени задачи не излизат извън обхвата на работа на персонал, отговарящ за сертифицирането, по категория А по част-66, е необходимо да имат само три години практически опит в техническото обслужване;

   д) персоналът, удостоверяващ линейно техническо обслужване, и помощният персонал за базово техническо обслужване удостоверяват, че са преминали типово обучение и изпит за ниво категория B1, B2 или B3, според случая, съгласно допълнение III към приложение III (част-66) за всеки тип въздухоплавателно средство в обхвата на дейност съгласно буква б). Лицата, чиито обхват на дейност не излиза извън обхвата на персонал, отговарящ за сертифицирането, по категория А, могат обаче да преминат целево обучение за определена задача, вместо цялостно типово обучение.

   е) персоналът, удостоверяващ базовото техническо обслужване удостоверява, че е преминал типово обучение и изпит за ниво категория С съгласно допълнение III към приложение III (част-66) за всеки тип въздухоплавателно средство в обхвата на дейността съгласно буква б), като по изключение за първия тип въздухоплавателно средство обучението и изпитът са за ниво категория B1, B2 или B3 по допълнение III.

2. Защитени права

   а) персоналът, имащ права преди влизането в сила на съответните изисквания на приложение III (част-66), може да продължи да ги упражнява, без да е необходимо съответствие с точка 1, букви в)—е);

   б) след тази дата персоналът, отговарящ за сертифицирането, който желае да разшири обхвата на разрешителното, за да се включат в него допълнителни права, изпълнява изискванията на точка 1 по-горе;

   в) независимо от точка 2, буква б) по-горе, в случай на допълнително типово обучение не се изисква съответствие с точка 1, букви в)—г) по-горе.

ПРИЛОЖЕНИЕ III

(Част-66)

СЪДЪРЖАНИЕ

66.1. Компетентен орган

РАЗДЕЛ А — ТЕХНИЧЕСКИ ИЗИСКВАНИЯ

ПОДЧАСТ А — ЛИЦЕНЗ ЗА ТЕХНИЧЕСКО ОБСЛУЖВАНЕ НА ВЪЗДУХОПЛАВАТЕЛНИ СРЕДСТВА

66.А.1 Област на приложение

66.А.3 Лицензни категории

66.А.5 Групи въздухоплавателни средства

66.А.10 Подаване на заявление

66.А.15 Изискване за възраст

66.А.20 Права

66.А.25 Изисквания за основни знания

66.А.30 Основни изисквания за опит

66.А.40 Запазване на валидността на лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателни средства

66.А.45 Одобрение на квалификационни класове на въздухоплавателните средства

66.А.50 Ограничения

66.А.55 Свидетелство за квалификация

66.А.70 Разпоредби, свързани с преобразуването на лиценз

РАЗДЕЛ Б — ПРОЦЕДУРИ ЗА КОМПЕТЕНТНИ ОРГАНИ

ПОДЧАСТ А — ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

66.Б.1 Област на приложение

66.Б.10 Компетентен орган

66.Б.20 Документиране

66.Б.25 Взаимен обмен на информация

66.Б.30 Освобождавания

ПОДЧАСТ Б — ИЗДАВАНЕ НА ЛИЦЕНЗ ЗА ТЕХНИЧЕСКО ОБСЛУЖВАНЕ НА ВЪЗДУХОПЛАВАТЕЛНИ СРЕДСТВА

66.Б.100 Процедура за издаване на лиценз от компетентния орган за техническо обслужване на въздухоплавателни средства

66.Б.105 Процедура за издаване на лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателни средства чрез одобрена по част-145 организация за техническо обслужване

66.Б.110 Процедура за изменение на лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателни средства с цел включване на допълнителна основна категория или подкатегория

66.Б.115 Процедура за изменение на лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателни средства с цел включване на класификационен клас на въздухоплавателно средство или премахване на ограничения

66.Б.120 Процедура за подновяване на срока на валидност на лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателни средства

66.Б.125 Процедура за преобразуването на лицензи, за включване на класификационни класове за групи въздухоплавателни средства

66.Б.130 Процедура за пряко одобрение на обучение за тип въздухоплавателно средство

ПОДЧАСТ В — ИЗПИТИ

66.Б.200 Изпити, провеждани от компетентния орган

ПОДЧАСТ Г — ПРЕОБРАЗУВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИИ НА СЕРТИФИЦИРАЩ ПЕРСОНАЛ

66.Б.300 Общи положения

66.Б.305 Доклад за преобразуване за национални квалификации

66.Б.310 Доклад за преобразуване за разрешителните на одобрените организации за техническо обслужване

ПОДЧАСТ Д — ПРИЗНАВАНЕ НА КРЕДИТИ ОТ ИЗПИТИ

66.Б.400 Общи положения

66.Б.405 Доклад за признаване на кредит от изпит

66.Б.410 Проверка на валидността на кредитите

ПОДЧАСТ Е — НЕПРЕКЪСНАТ КОНТРОЛ

66.Б.500 Анулиране, временно прекратяване или ограничаване на лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателни средства

ДОПЪЛНЕНИЯ

Допълнение I — Изисквания за основни знания

Допълнение II — Основен изпитен стандарт

Допълнение III — Типово обучение и изпитен стандарт. Обучение на работното място

Допълнение IV — Изисквания за опит за продължаване на срока на лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателни средства

Допълнение V — Формуляр за подаване на заявление — Формуляр 19 на EASA

Допълнение VI — Лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателни средства съгласно приложение III (част-66) — Формуляр 26 на EASA.

66.1 **Компетентен орган**

а) За целите на настоящото приложение (част-66) компетентен орган е:

1. упълномощеният орган, определен от държавата членка, в която лицето кандидатства първоначално за издаване на лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателни средства, или

2. упълномощеният орган, определен от друга държава членка, в случай че е различен, което е предмет на договореност с посочения в точка 1 орган. В този случай лицензът съгласно точка 1 се отменя, прехвърлят се всички документи, посочени в точка 66.Б.20, и въз основа на тези документи се издава нов лиценз.

б) Агенцията е отговорна за определянето на:

1. списъка с типовете въздухоплавателни средства; и

2. какви комбинации корпус/двигател са включени във всеки отделен квалификационен клас за тип на въздухоплавателно средство.

РАЗДЕЛ А

ТЕХНИЧЕСКИ ИЗИСКВАНИЯ

ПОДЧАСТ А

ЛИЦЕНЗ ЗА ТЕХНИЧЕСКО ОБСЛУЖВАНЕ НА ВЪЗДУХОПЛАВАТЕЛНИ СРЕДСТВА

66.А.1 **Област на приложение**

В този раздел се дава определение за лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателни средства и се установяват изискванията за подаване на заявление за такъв лиценз, за издаването му и за удължаване на срока на неговата валидност.

66.А.3 **Лицензни категории**

а) Лицензите за техническо обслужване на въздухоплавателни средства включват следните категории:

— Категория А

— Категория В1

— Категория B2

— Категория B3

— Категория C

б) Категории A и B1 се разделят допълнително на подкатегории, отнасящи се за комбинации от самолети, вертолети, турбинни и бутални двигатели. Тези подкатегории са:

— A1 и B1.1 Самолети с турбинни двигатели

— A2 и B1.2 Самолети с бутални двигатели

— A3 и B1.3 Вертолети с турбинни двигатели

— A4 и B1.4 Вертолети с бутални двигатели

в) Категория B3 е приложима за самолети с бутални двигатели, нехерметизирани, с максимална излетна маса (MTOM) до 2 000 kg.

66.A.5 **Групи въздухоплавателни средства**

За целите на квалификационните класове в лицензите за техническо обслужване на въздухоплавателни средства въздухоплавателните средства са класифицирани в следните групи:

1. Група 1: сложни въздухоплавателни средства, задвижвани от двигател, както и многомоторни вертолети, самолети с максимална сертифицирана експлоатационна височина над FL290, въздухоплавателни средства, снабдени с електродистанционна система за управление, и други въздухоплавателни средства, които изискват квалификационен клас за тип на въздухоплавателно средство, когато това е определено от Агенцията.

2. Група 2: въздухоплавателни средства, различни от тези от група 1, които принадлежат към следните подгрупи:

— подгрупа 2a: самолети с един турбовитлов двигател

— подгрупа 2b: вертолети с един турбинен двигател

— подгрупа 2c: вертолети с един бутален двигател

3. Група 3: самолети с бутален двигател, различни от тези от група 1.

66.A.10 **Подаване на заявление**

а) Заявление за издаване на лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателни средства или за изменение на такъв лиценз се подава, като се използва формуляр 19 на EASA (вж. допълнение V), попълнен по начин, определен от компетентния орган, и подаден до него.

б) Заявление за изменение на лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателни средства се подава до компетентния орган на държавата членка, който е издал лиценза за техническо обслужване на въздухоплавателни средства.

в) Освен документите, изисквани по точки 66.A.10(а), 66.A.10(б) и 66.Б.105, кандидатът за включване на допълнителни основни категории или подкатегории в лиценза за техническо обслужване на въздухоплавателни средства представя на компетентния орган оригиналния лиценз заедно с формуляр 19 на EASA.

г) Когато кандидатът за изменение на основните категории получи одобрение за това изменение чрез процедурата, посочена в точка 66.Б.100, в държава членка, различна от държавата членка, в която е издаден лицензът, заявлението се изпраща до компетентния орган, посочен в точка 66.1.

д) Когато кандидатът за изменение на основните категории получи одобрение за това изменение чрез процедурата, посочена в точка 66.Б.105, в държава членка, различна от държавата членка, издала лиценза, организацията за техническо обслужване, одобрена съгласно приложение II (част-145), изпраща лиценза за техническо обслужване на въздухоплавателни средства заедно със заявлението, формуляр 19 на EASA, до компетентния орган, посочен в точка 66.1, съответно за поставяне на печат и подпис на изменението или за преиздаване на лиценза.

е) В подкрепа на всяко заявление се представят документи за доказване на съответствие с приложимите изисквания за теоретични знания, практическо обучение и опит към момента на подаване на заявлението.

66.A.15 **Изискване за възраст**

Кандидатът за лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателни средства е навършил поне 18 години.

66.A.20 **Права**

а) Прилагат се следните разпоредби:

1. Лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателни средства категория A разрешава на притежателя да издава сертификати за допускане в експлоатация след незначително планово линейно техническо обслужване и отстраняване на прости дефекти в границите на задачите, които са одобрени и посочени в разрешението за сертифициране, посочено в точка 145.A.35 на приложение II (част-145). Правата за сертифициране са ограничени до работата, която притежателят на лиценза извършва лично в организацията за техническо обслужване, издала разрешението за сертифициране.

2. Лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателни средства категория B1 разрешава на притежателя да издава сертификати за допускане в експлоатация и да действа като помощен персонал категория B1 след:

— извършено техническо обслужване на конструкцията, двигателите и механичните и електрическите системи на въздухоплавателното средство,

— работа по авионикс системите, изискваща само прости тестове, за да се докаже годността за експлоатация, и неизискваща отстраняване на неизправностите.

Категория B1 включва съответната подкатегория A.

3. Лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателни средства категория B2 разрешава на притежателя:

i) да издава сертификати за допускане в експлоатация и да действа като помощен персонал за категория B2 за следното:

— техническо обслужване на авиониката и електрическата системи, и

— задачи, свързани с електричеството и авиониката, по задвижването и механичните системи, изискващи прости тестове за доказване на годността им за експлоатация; и

ii) да издава сертификати за допускане в експлоатация след малко планово линейно техническо обслужване и отстраняване на прости дефекти в границите на задачите, които са одобрени и посочени в разрешението за сертифициране от точка 145.A.35 от приложение II (част-145). Това право се ограничава до работата, която притежателят на лиценза извършва лично в организацията за техническо обслужване, издала разрешението за сертифициране, и до вече одобрените и посочени в лиценза за категория B2 квалификационни класове.

Лицензът за категория B2 не включва подкатегории A.

4. Лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателни средства категория B3 разрешава на притежателя да издава сертификати за допускане в експлоатация и да действа като помощен персонал категория B3 за:

— техническо обслужване на конструкцията на самолета, двигателите и механичните и електрическите системи,

— работа по авионикс системите, изискваща само прости тестове за доказване годността им за експлоатация, и неизискваща отстраняване на неизправностите.

5. Лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателни средства категория C разрешава на притежателя да издава сертификати за допускане в експлоатация след базово техническо обслужване на въздухоплавателните средства. Правата важат за цялото въздухоплавателно средство, на което се извършва техническото обслужване.

б) Притежателят на лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателни средства може да упражнява правата по него, ако:

1. е в съответствие с приложимите изисквания на приложение I (част-M) и приложение II (част-145); и

2. в предшестващия двегодишен период има или шест месеца опит в техническото обслужване в съответствие с правата, давани от лиценза за техническо обслужване на въздухоплавателни средства, или отговаря на разпоредбата за издаване на съответните права; и

3. притежава адекватна компетентност, за да сертифицира техническото обслужване на съответното въздухоплавателно средство; и

4. може да чете, пише и общува на разбираемо ниво на езика/езиците, на който/които е/са написана/и техническата документация и процедурите, използвани при издаването на сертификата за допускане в експлоатация.

66.A.25 **Изисквания за основни знания**

а) Кандидатът за лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателни средства или за добавянето на категория или подкатегория в такъв лиценз доказва чрез изпит ниво на знания по съответните предмети в съответствие с допълнение I към приложение III (част-66). Изпитът се провежда от организация за обучение, надлежно одобрена в съответствие с приложение IV (част-147) или от компетентния орган.

б) Курсовете за обучение и изпитите са положени успешно в рамките на десет години преди подаването на заявление за лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателни средства или за добавяне на категория или подкатегория в лиценза за техническо обслужване на въздухоплавателни средства. В противен случай, кредитите от изпити могат да бъдат получени в съответствие с буква в).

в) Кандидатът може да подаде заявление пред компетентния орган за пълно или частично признаване на кредити от изпити според изискванията за основни знания при:

1. изпити за основни познания, които не отговарят на изискването, посочено в буква б) по-горе, и

2. друга техническа квалификация, считана от компетентния орган за еквивалентна на стандарта за познания от приложение III (част-66).

Кредити се предоставят в съответствие с подчаст Д от настоящото приложение (част-66).

г) Валидността на кредитите изтича десет години след предоставянето им на кандидата от компетентния орган. След изтичането на валидността кандидатът може да подаде заявление за нови кредити.

66.A.30 **Изисквания за опит**

а) Кандидатът за лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателни средствапритежава:

1. за категория A, подкатегории B1.2 и B1.4 и категория B3:

i) три години практически опит в техническото обслужване на въздухоплавателни средства в експлоатация, ако кандидатът няма съответно техническо обучение, или

ii) две години практически опит в техническото обслужване на въздухоплавателни средства в експлоатация и завършено обучение, което компетентният орган счита за подходящо като квалифициран работник по техническа специалност, или

iii) една година практически опит в техническото обслужване на въздухоплавателни средства в експлоатация и завършен основен курс на обучение, одобрен в съответствие с приложение IV (част-147).

2. за категория B2 и подкатегории B1.1 и B1.3:

i) пет години практически опит в техническото обслужване на въздухоплавателни средства в експлоатация, ако кандидатът няма съответно техническо обучение, или

ii) три години практически опит в техническото обслужване на въздухоплавателни средства в експлоатация и завършено обучение, което компетентният орган счита за подходящо като квалифициран работник по техническа специалност, или

iii) две години практически опит в техническото обслужване на въздухоплавателни средства в експлоатация и завършен основен курс на обучение, одобрен в съответствие с приложение IV (част-147).

3. за категория C по отношение на големи въздухоплавателни средства:

i) три години опит с правата по категория B1.1, B1.3 или B2 на големи въздухоплавателни средства или като помощен персонал съгласно точка 145.A.35, или комбинация от двете; или

ii) пет години опит с правата по категория B1.2 или B1.4 на големи въздухоплавателни средства или помощен персонал съгласно точка 145.A.35, или комбинация от двете.

4. за категория C по отношение на неголеми въздухоплавателни средства: три години опит с правата по категория B1 или B2 на неголеми въздухоплавателни средства или като помощен персонал съгласно точка 145.A.35(a), или комбинация от двете.

5. за категория C, придобита по академичен път: за кандидат, който има академична степен по техническа дисциплина, придобита в университет или друго висше учебно заведение, признато от компетентния орган — три години опит в техническото обслужване на граждански въздухоплавателни средства в представителен подбор от задачи, пряко свързани с техническото обслужване на въздухоплавателни средства, включващи шест месеца наблюдение на изпълнението на задачи по базово техническо обслужване.

б) Кандидатът за продължаване на лиценза за техническо обслужване на въздухоплавателни средствапритежава минимален опит в техническото обслужване на граждански въздухоплавателни средства, съответстващ на изискванията на допълнителната категория или подкатегория, за която кандидатства, както е описано в допълнение IV към настоящото приложение (част-66).

в) Опитът е практически и да включва изпълнение на представителна част от задачите по техническо обслужване на въздухоплавателни средства.

г) Най-малко една година от необходимия опите опит, придобит наскоро в техническото обслужване на въздухоплавателно средство от категорията/подкатегорията, за която се кандидатства за издаване на първоначален лиценз за техническо обслужване. За добавяне на следваща категория/подкатегория в издаден лиценз за техническо обслужване допълнителният скорошен опит в техническото обслужване може да бъде по-малко от една година, но минимум три месеца. Необходимият опит зависи от разликата между категорията/подкатегорията, която притежателят вече има в лиценза, и тази, за която кандидатства. Такъв допълнителен опит се изисква при кандидатстване за нова категория/подкатегория към лиценза.

д) Независимо от буква а), опитът в техническото обслужване на въздухоплавателни средства, придобит извън техническо обслужване на граждански въздухоплавателни средства, се признава, когато това техническо обслужване е еквивалентно на изискваното по настоящото приложение (част-66) и фактът е установен от компетентния орган. Все пак, ще се изисква допълнителен опит в техническото обслужване на граждански въздухоплавателни средства, за да се докаже познаване и разбиране на спецификата.

е) Опитът следва да е придобит в рамките на десет години преди подаването на заявлението за лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателни средства или за добавяне на категория или подкатегория към такъв лиценз.

66.A.40 **Запазване на валидността на лиценза за техническо обслужване на въздухоплавателни средства**

а) Лицензът за техническо обслужване на въздухоплавателни средства става невалиден пет години след датата на неговото последно издаване или изменение, освен ако притежателят представи своя лиценз за техническо обслужване на компетентния орган, който го е издал, за да се провери, че съдържащата се в лиценза информация е същата като информацията в документите на компетентния орган съгласно точка 66.Б.120.

б) Притежателят на лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателни средства попълва съответните части на формуляр 19 на EASA (вж. допълнение V) и го представя заедно с копието на притежателя на лиценза пред компетентния орган, издал първоначалния лиценз за техническо обслужване, освен ако притежателят работи в организация за техническо обслужване, одобрена в съответствие с приложение II (част-145), в чието описание е включена процедура, чрез която тази организация може да представи необходимата документация от името на притежателя на лиценза.

в) Всяко право за сертифициране, основаващо се на лиценза за техническо обслужване на въздухоплавателни средства, става невалидно, когато самият лиценз стане невалиден.

г) Лицензът за техническо обслужване на въздухоплавателни средства е валиден, когато i) е издаден и/или изменен от компетентния орган и ii) притежателят е подписал документа.

66.A.45 **Одобрение на квалификационни класове въздухоплавателни средства**

а) За да има право да упражнява правата си за сертифициране на определен тип въздухоплавателни средства, е необходимо лицензът за техническо обслужване на въздухоплавателни средства на притежателя да има одобрение за съответните квалификационни класове.

— Съответните квалификационни класове за категория B1, B2 или C са следните:

1. За въздухоплавателни средства от група 1 — съответният квалификационен клас за тип на въздухоплавателното средство.

2. За въздухоплавателни средства от група 2 — съответният квалификационен клас за тип въздухоплавателно средство, квалификационен клас за подгрупа производители или пълен квалификационен клас за подгрупа въздухоплавателни средства.

3. За въздухоплавателни средства от група 3 — съответният квалификационен клас за тип въздухоплавателно средство или пълен квалификационен клас за подгрупа въздухоплавателни средства.

— За категория B3 съответният квалификационен клас е „нехерметизирани самолети с бутални двигатели с максимална излетна маса до 2 000 kg“,

— За категория A не се изисква квалификационен клас, предмет на съответствие с изискванията на точка 145.A.35 от приложение II (част-145).

б) Одобрението за квалификационни класове за тип въздухоплавателни средства изисква успешно завършено обучение за тип въздухоплавателно средство за съответната категория B1, B2 или C.

в) В допълнение към изискването в буква б) одобрението за първия квалификационен клас за тип въздухоплавателно средство в рамките на дадена категория/подкатегория изисква успешно завършено съответно обучение на работното място, съгласно посоченото в допълнение III към приложение III (част-66).

г) Чрез дерогация от букви б) и в), квалификационни класове за въздухоплавателни средства от група 2 и 3 могат да бъдат предоставени след:

— успешно положен изпит за тип въздухоплавателно средство за съответната категория B1, B2 или C, описан в допълнение III към настоящото приложение (част-66), и

— за категории B1 и B2, доказване на практически опит за съответния тип въздухоплавателно средство. В този случай практическият опит включва изпълнение на представителна част от дейностите по техническото обслужване, съответстващи на лицензната категория.

В случай на квалификационен клас категория C за лице, притежаващо академична степен, както е посочено в точка 66.A.30(a)5, първият изпит за съответния квалификационен клас за тип въздухоплавателно средство е на ниво за категория B1 или B2.

д) За въздухоплавателни средства от група 2:

1. одобрението на квалификационни класове за подгрупа производители за притежателите на лиценз за категория B1 и C налага съответствие с изискванията за определяне на квалификационните класове за тип въздухоплавателно средство за най-малко два типа въздухоплавателни средства от един и същ производител, които в комбинация са представителни за приложимата подгрупа производители;

2. одобрението на пълни квалификационни класове за подгрупа за притежатели на лиценз за категория B1 и C изисква съответствие с изискванията за определяне на квалификационните класове за тип въздухоплавателно средство за най-малко три типа въздухоплавателни средства от различни производители, които в комбинация са представителни за приложимата подгрупа;

3. одобрението за квалификационен клас за подгрупа производители и за пълни квалификационни класове за подгрупа за притежатели на лиценз за категория B2 изисква доказване на практически опит, който включва изпълнение на представителна част от дейностите по техническото обслужване, съответстващи на лицензната категория и на приложимата подгрупа въздухоплавателни средства.

е) За въздухоплавателни средства от група 3:

1. одобрението за пълен квалификационен клас за група 3 за притежателите на лиценз за категории B1, B2 и C изисква доказване на практически опит, който включва изпълнение на представителна част от дейностите по техническото обслужване, съответстващи на лицензната категория и на група 3.

2. за категория B1, освен ако кандидатът представи доказателства за съответния опит, квалификационният клас за група 3 е предмет на следните ограничения, които се посочват и в лиценза:

— херметизирани самолети,

— самолети с метална конструкция,

— самолети с композитна конструкция,

— самолети с дървена конструкция,

— самолети с метална тръбна конструкция, покрита с тъкан.

ж) За категория B3:

1. одобрението за квалификационен клас „нехерметизирани самолети с бутални двигатели с максимална излетна маса до 2 000 kg“ изисква доказване на практически опит, който включва изпълнение на представителна част от дейностите по техническото обслужване, съответстващи на лицензната категория.

2. ако кандидатът не представи доказателства за съответния опит, квалификационният клас съгласно точка 1 е предмет на следните ограничения, които се посочват и в лиценза:

— самолети с дървена конструкция,

— самолети с метална тръбна конструкция, покрита с тъкан,

— самолети с метална конструкция,

— самолети с композитна конструкция.

66.A.50 **Ограничения**

а) Ограниченията в лиценза за техническо обслужване на въздухоплавателни средства са изключения от правата за сертифициране и оказват влияние върху въздухоплавателното средство в неговата цялост.

б) Ограниченията, посочени в точка 66.А.45, отпадат при:

1. доказване на съответния опит, или

2. след успешна практическа оценка, извършена от компетентния орган.

в) Ограниченията по точка 66.А.70 отпадат при успешно издържан изпит по модулите/предметите, определени в приложимия доклад за преобразуване на лиценза за техническо обслужване на въздухоплавателни средства съгласно точка 66.Б.300.

66.А.55 **Свидетелство за квалификация**

Персоналът, упражняващ права за сертифициране, както и помощният персонал представят своя лиценз като доказателство за квалификация в срок до 24 часа при поискване от упълномощен орган.

66.А.70 **Разпоредби, свързани с преобразуването на лицензи**

а) На лице с квалификация на сертифициращ персонал, призната в дадена държава членка преди датата на влизане в сила на приложение III (част-66), се издава лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателни средства от компетентния орган в тази държава членка, без да се полагат изпити, при спазване на условията на раздел Б, подчаст Г.

б) Лице, което преминава курс за квалификация на сертифициращ персонал, призната в дадена страна държава членка преди датата на влизане в сила на приложение III (част-66), може да продължи квалификацията си. След успешното завършване на този курс за квалификация на лицето се издава лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателни средства от компетентния орган в съответната държава членка, без да се полагат изпити, но при спазване на условията на раздел Б, подчаст Г.

в) При необходимост лицензът за техническо обслужване на въздухоплавателни средства да включва ограниченията в съответствие с точка 66.А.50, за да се отразят различията между i) обхвата на квалификацията на сертифициращия персонал, призната в държавата членка преди влизането в сила на Регламент (ЕО) № 2042/2003 и ii) изискванията за основни знания и основния изпитен стандарт, посочени в допълнения I и II към настоящото приложение (част-66).

г) Чрез дерогация от буква в), по отношение на въздухоплавателни средства, неучастващи в търговски въздушен транспорт, различни от големи въздухоплавателни средства, лицензът за техническо обслужване съдържа ограничения в съответствие с точка 66.А.50, с цел да се гарантира, че правата на сертифициращия персонал, признати в държавата членка преди влизането в сила на Регламент (ЕО) № 2042/2003, и правата по преобразувания по част-66 лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателни средства остават едни и същи.

РАЗДЕЛ Б

ПРОЦЕДУРИ ЗА КОМПЕТЕНТНИ ОРГАНИ

ПОДЧАСТ А

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

66.Б.1 **Област на приложение**

В настоящия раздел се установяват процедурите, включително и административните изисквания, които трябва да се изпълняват от компетентните органи, отговорни за прилагането и въвеждането в сила на раздел А от настоящото приложение (част-66).

66.Б.10 **Компетентен орган**

а) Общи положения

Държавата членка определя компетентния орган с възложени отговорности за издаване, продължаване, изменение, временно прекратяване или анулиране на лицензи за техническо обслужване на въздухоплавателни средства.

Този компетентен орган създава адекватна организационна структура, за да се осигури съответствие с настоящото приложение (част-66).

б) Ресурси

Компетентният орган разполага с достатъчно персонал, за да се осигури изпълнението на изискванията на настоящото приложение (част-66).

в) Процедури

Компетентният орган установява процедури, в които подробно се описва как се установява съответствие с изискванията на настоящото приложение (част-66). Процедурите се преглеждат и изменят, за да се осигури непрекъснато съответствие.

66.Б.20 **Документиране**

а) Компетентният орган установява система задокументиране, която позволява адекватно проследяване на процеса на издаване, повторно валидиране, изменение, временно прекратяване или анулиране на всеки лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателни средства.

б) По отношение на всеки лиценз се документира следното:

1. заявление за издаване на лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателни средства или за промяна на този лиценз, придружено от цялата необходима документация;

2. копие от лиценза за техническо обслужване на въздухоплавателни средства, включващ всяка промяна в него;

3. копия от цялата свързана със случая кореспонденция;

4. подробности за действия по прилагане на изключения и влизане в сила;

5. всички доклади от други компетентни органи, отнасящи се до притежателя на лиценза за техническо обслужване на въздухоплавателни средства;

6. протоколи от изпитите, проведени от компетентния орган;

7. приложимия доклад за преобразуване, използван за преобразуването;

8. приложимият доклад за признати изпити, използван за признаването.

в) Данните, посочени в буква б), параграфи 1—5, се съхраняват в продължение на най-малко на пет години след изтичане на валидността на лиценза.

г) Данните, посочени в буква б), параграфи 6, 7 и 8, се съхраняват за неограничен срок.

66.Б.25 **Взаимен обмен на информация**

а) С цел изпълнение на изискванията на настоящия регламент, компетентните органи участват във взаимен обмен на информация в съответствие с член 15 от Регламент (ЕО) № 216/2008.

б) Без да се засягат компетентността на държавите членки, в случай на потенциална заплаха за безопасността на полетите, включваща няколко държави членки, засегнатите компетентни органи си сътрудничат при изпълнение на необходимите действия по надзора.

66.Б.30 **Освобождавания**

Всички освобождавания, предоставени в съответствие с член 14, параграф 4 от Регламент (ЕО) № 216/2008, се документират и съхраняват от компетентния орган.

ПОДЧАСТ Б

ИЗДАВАНЕ НА ЛИЦЕНЗ ЗА ТЕХНИЧЕСКО ОБСЛУЖВАНЕ НА ВЪЗДУХОПЛАВАТЕЛНИ СРЕДСТВА

В настоящата подчаст са посочени процедурите, които се следват от компетентния орган при издаването, изменението или продължаването на лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателни средства.

66.Б.100 **Процедура за издаване на лиценз от компетентния орган за техническо обслужване на въздухоплавателни средства**

а) При получаване на формуляр 19 на EASA и придружаващата документация, компетентният орган проверява дали заявлението е попълнено изцяло и дали посоченият опит съответства на изискванията по настоящото приложение (част-66).

б) Компетентният орган проверява протоколите от изпитите на кандидата и/или потвърждава валидността на кредитите, за да установи дали кандидатът е положил изпити по всички посочени в допълнение I модули, както се изисква в разпоредбите на настоящото приложение (част-66).

в) След като провери самоличността и датата на раждане на кандидата и установи, че кандидатът изпълнява изискванията за знания и опит по настоящото приложение (част-66), компетентният орган издава на кандидата съответния лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателни средства. Тази информация се съхранява в архива на компетентния орган.

г) Когато типовете или групите въздухоплавателни средства са одобрени в момента на издаването на първоначалния лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателни средства, компетентният орган проверява съответствието с точка 66.Б.115.

66.Б.105 **Процедура за издаване на лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателни средства чрез одобрена в съответствие с приложение II (част-145) организация за техническо обслужване**

а) Организация за техническо обслужване, одобрена в съответствие с приложение II (част-145), на която компетентният орган е разрешил да извършва такава дейност, може i) да изготви лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателни средства от името на компетентния орган или ii) да отправи препоръки на компетентния орган във връзка със заявлението на кандидата за издаване на лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателни средства, така че компетентният орган да може да подготви и издаде лиценза.

б) Организациите за техническо обслужване съгласно буква а) осигуряват съответствие с изискванията на точки 66.Б.100(а) и (б).

в) Във всички случаи лицензът за техническо обслужване на въздухоплавателни средства може да бъде издаден на кандидата само от компетентния орган.

66.Б.110 **Процедура за изменение на лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателни средства с цел включване на допълнителна основна категория или подкатегория**

а) При завършване на процедурите, посочени в точка 66.Б.100 или 66.Б.105, компетентният орган одобрява допълнителна основна категория или подкатегория в лиценза за техническо обслужване на въздухоплавателни средства, като поставя подпис и печат или издава лиценза повторно.

б) Съответните изменения се внасят в системата за документиране на компетентния орган.

66.Б.115 **Процедура за изменение на лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателни средства за включване на квалификационен клас въздухоплавателно средство или премахване на ограничения**

а) При получаване на правилно попълнен формуляр 19 на EASA и на необходимата придружаваща документация, доказваща съответствие с изискванията за приложимия квалификационен клас заедно с лиценза за техническо обслужване на въздухоплавателни средства, компетентният орган:

1. заверява лиценза за техническо обслужване на въздухоплавателни средства на кандидата с приложимия квалификационен клас на въздухоплавателно средство, или

2. преиздава въпросния лиценз, като включва приложимия квалификационен клас въздухоплавателно средство, или

3. премахва приложимите ограничения в съответствие с точка 66.А.50.

Съответните изменения се внасят в системата за документиране на компетентния орган.

б) Когато пълното типово обучение не се провежда от организация за обучение по техническо обслужване, одобрена в съответствие с приложение IV (част-147), компетентният орган се уверява, че всички изисквания за типово обучение са спазени преди издаването на квалификационен клас за тип въздухоплавателно средство.

в) Когато не се изисква обучение на работното място, квалификационният клас за тип въздухоплавателно средство се одобрява въз основа на сертификат за признаване на квалификация, издаден от организация за обучение по техническо обслужване, одобрена в съответствие с приложение IV (част-147).

г) Когато типовото обучение за въздухоплавателни средства включва повече от един курс, преди одобрението на квалификационен клас за тип въздухоплавателно средство компетентният орган се уверява, че съдържанието и продължителността на курсовете напълно отговарят на обхвата на категорията на лиценза и че областите на взаимодействие са правилно застъпени.

д) В случай на обучение по типови разновидности, компетентният орган се уверява, че i) предишната квалификация на кандидата, допълнена от курс, одобрен в съответствие с приложение IV (част-147), или ii) курс, одобрен пряко от компетентния орган, са приемливи за одобрение на квалификационен клас за тип въздухоплавателно средство.

е) Съответствието с практическите елементи се доказва i) с подробно досие за практическото обучение или с дневник, предоставени от надлежно одобрена в съответствие с приложение II (част-145) организация за техническо обслужване или, където е приложимо, ii) със сертификат за обучение, обхващащ практическата част от обучението, издаден от организация за обучение по техническо обслужване, надлежно одобрена в съответствие с приложение IV (част-147).

ж) Типовото одобрение на въздухоплавателни средства използва квалификационните класове за тип въздухоплавателно средство, определени от Агенцията.

66.Б.120 **Процедура за подновяване на срока на валидност на лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателни средства**

а) Компетентният орган сравнява представения лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателни средства със съхраняваните от него записи и проверява дали са били предприети действия по анулиране, временно прекратяване или изменение на лиценза съгласно точка 66.Б.500. Ако документите са идентични и няма предприето действие съгласно точка 66.Б.500, копието на притежателя се подновява за пет години и съответните изменения се внасят в документацията.

б) Ако лицензът за техническо обслужване на въздухоплавателни средства не съответства на записите на компетентния орган:

1. компетентният орган проучва причините за тези разлики и може да не поднови валидността на лиценза за техническо обслужване на въздухоплавателни средства;

2. компетентният орган информира притежателя на лиценза и всяка известна организация за техническо обслужване, одобрена в съответствие с приложение I (част-M) подчаст E или приложение II (част-145), която може да бъде пряко засегната от този факт;

3. компетентният орган при необходимост предприема действия съгласно точка 66.Б.500 за анулиране, временно прекратяване или изменение на въпросния лиценз.

66.Б.125 **Процедура за преобразуването на лицензи за включване на квалификационни класове за групи въздухоплавателни средства**

а) Вече одобрените в лиценза за техническо обслужване индивидуални квалификационни класове за тип въздухоплавателно средство, съгласно член 5, точка 4, остават в лиценза и не се преобразуват в нови квалификационни класове, освен ако притежателят на лиценза отговаря напълно на изискванията за одобрение, посочени в точка 66.А.45 от настоящото приложение (част-66), за съответните квалификационни класове за група/подгрупа.

б) Преобразуването се извършва в съответствие със следната таблица за преобразуване:

1. за категория B1 или C:

— вертолети с бутален двигател, пълнен квалификационен клас за група: преобразуван за „пълен квалификационен клас за подгрупа 2c“ плюс квалификационните класове за тип въздухоплавателно средство за вертолетите с един бутален двигател, които са от група 1,

— вертолети с бутален двигател, квалификационен клас за група производители: преобразуван за съответния „квалификационен клас за подгрупа производители 2c“ плюс квалификационните класове за тип въздухоплавателно средство за вертолетите с един бутален двигател на този производител, които са от група 1,

— вертолети с турбинен двигател, пълнен квалификационен клас за група: преобразувани за „пълен квалификационен клас за подгрупа 2b“ плюс квалификационните класове за тип въздухоплавателно средство за вертолетите с един турбинен двигател, които са от група 1,

— вертолети с турбинен двигател, квалификационен клас за група производители: преобразуван за съответния „квалификационен клас за подгрупа производители 2b“ плюс квалификационните класове за тип въздухоплавателно средство за вертолетите с един турбинен двигател на този производител, които са от група 1,

— самолети с един бутален двигател — метална конструкция, пълен квалификационен клас за група или квалификационен клас за група производители: преобразуван за „пълен квалификационен клас за група 3“. За лиценз B1 са включени следните ограничения: самолети с композитна конструкция, самолети с дървена конструкция и самолети с метална тръбна конструкция, покрита с тъкан,

— самолети с повече от един бутален двигател — метална конструкция, пълен квалификационен клас за група или квалификационен клас за група производители: преобразуван за „пълен квалификационен клас за група 3“. За лиценз B1 са включени следните ограничения: самолети с композитна конструкция, самолети с дървена конструкция и самолети с метална тръбна конструкция, покрита с тъкан,

— самолети с един бутален двигател — дървена конструкция, пълен квалификационен клас за група или квалификационен клас за група производители: преобразуван за „пълен квалификационен клас за група 3“. За лиценз B1 са включени следните ограничения: самолети с метална конструкция, самолети с композитна конструкция и самолети с метална тръбна конструкция, покрита с тъкан,

— самолети с повече от един бутален двигател — дървена конструкция, пълен квалификационен клас за група или квалификационен клас за група производители: преобразуван за „пълен квалификационен клас за група 3“. За лиценз B1 са включени следните ограничения: самолети с метална конструкция, самолети с композитна конструкция и самолети с метална тръбна конструкция, покрита с тъкан,

— самолети с един бутален двигател — композитна конструкция, пълен квалификационен клас за група или квалификационен клас за група производители: преобразуван за „пълен квалификационен клас за група 3“. За лиценз B1 са включени следните ограничения: самолети с метална конструкция, самолети с дървена конструкция и самолети с метална тръбна конструкция, покрита с тъкан,

— самолети с повече от един бутален двигател — композитна конструкция, пълен квалификационен клас за група или квалификационен клас за група производители: преобразуван за „пълен квалификационен клас за група 3“. За лиценз B1 са включени следните ограничения: самолети с метална конструкция, самолети с дървена конструкция и самолети с метална тръбна конструкция, покрита с тъкан,

— самолети с един турбинен двигател, пълен квалификационен клас за група: преобразуван за „пълен квалификационен клас за подгрупа 2a“ плюс квалификационните класове за тип въздухоплавателно средство за самолетите с един турбовитлов двигател, за които при предишната система не е изискван квалификационен клас за тип въздухоплавателно средство и които са от група 1,

— самолет с един турбинен двигател, квалификационен клас за група производители: преобразуван за „квалификационен клас за подгрупа 2a“ плюс квалификационните класове за тип въздухоплавателно средство за самолетите с един турбовитлов двигател на този производител, за които при предишната система не е изискван квалификационен клас за тип въздухоплавателно средство и които са от група 1,

— самолет с повече от един турбинен двигател, пълен квалификационен клас за група: преобразуван за квалификационните класове за тип въздухоплавателно средство за самолетите с повече от един турбовитлов двигател, за които при предишната система не е изискван квалификационен клас за тип въздухоплавателно средство.

2. За категория B2:

— самолети: преобразуван за „пълен квалификационен клас за подгрупа 2a“ и „пълен квалификационен клас за група 3“ плюс квалификационните класове за тип въздухоплавателно средство за самолетите, за които при предишната система не е изискван квалификационен клас за тип въздухоплавателно средство и са от група 1,

— вертолети: преобразуван за „пълен квалификационен клас за подгрупи 2b и 2c“ плюс квалификационните класове за тип въздухоплавателно средство за вертолетите, за които при предишната система не е изискван квалификационен клас за тип въздухоплавателно средство и които са от група 1.

3. За категория C:

— самолети: преобразуван за „пълен квалификационен клас за подгрупа 2a“ и „пълен квалификационен клас за група 3“ плюс квалификационните класове за тип въздухоплавателно средство за самолетите, за които при предишната система не е изискван квалификационен клас за тип въздухоплавателно средство и които са от група 1,

— вертолети: преобразуван за „пълен квалификационен клас за подгрупи 2b и 2c“ плюс квалификационните класове за тип въздухоплавателно средство за вертолетите, за които при предишната система не е изискван квалификационен клас за тип въздухоплавателно средство и които са от група 1;

в) В случай че лицензът е бил предмет на ограничения след процеса на преобразуване, посочен в точка 66. A.70, тези ограничения се запазват в лиценза, освен ако бъдат премахнати при условията, определени в доклада за преобразуване, посочен в точка 66.Б.300.

66.Б.130 **Процедура за пряко одобрение на типово обучение за въздухоплавателни средства**

Съгласно точка 1 от допълнение III към настоящото приложение (част-66) компетентният орган може да одобри типово обучение за въздухоплавателни средства, което не се провежда от организация за обучение по техническо обслужване, одобрена в съответствие с приложение IV (част-147). В такъв случай компетентният орган разполага с процедура, която гарантира, че типовото обучение за въздухоплавателни средства изпълнява изискванията на допълнение III към настоящото приложение (част-66).

ПОДЧАСТ В

ИЗПИТИ

Настоящата подчаст съдържа процедурите, които се спазват за изпитите, провеждани от компетентния орган.

66.Б.200 **Изпити, провеждани от компетентния орган**

а) Всички изпитни въпроси се съхраняват по сигурен начин до началото на изпита, за да се гарантира, че кандидатите няма да получат информация точно кои въпроси ще бъдат включени в изпита.

б) Компетентният орган определя:

1. лицата, които контролират въпросите, използвани за всеки изпит;

2. проверяващите, които присъстват по време на целия изпит и отговарят за правилното му провеждане.

в) Изпитите за първоначално обучение се провеждат по стандарта, описан в допълнения I и II към настоящото приложение (част-66).

г) Изпитите от типовото обучение и изпитите за тип се провеждат по стандарта, описан в допълнение III към настоящото приложение (част-66).

д) Най-малко на всеки шест месеца се включват нови изпитни въпроси, а използваните вече въпроси се изтеглят или изключват от употреба. Архив с използваните въпроси се пази в документацията за справка.

е) В началото на изпита изпитните листове се раздават на кандидатите, а в края на определеното изпитно време кандидатите връщат обратно изпитните листове на проверяващите. Не е разрешено изпитни листове да се изнасят извън залата за изпит по време на провеждането на изпита.

ж) Кандидатът може да използва само изпитните листове и не може да внася със себе си на изпита никакви други материали с изключение на специфичната документация, необходима при провеждане на изпит за тип.

з) Необходимо е да се предвиди достатъчно разстояние между кандидатите, за да не може един кандидат да чете писмените работи на други кандидати. Кандидатите не могат да разговарят с друг човек освен с проверяващия.

и) Кандидатите, за които има доказателства, че са си послужили с измама, няма да бъдат допускани до изпити през следващите 12 месеца от датата на изпита, по време на който са си послужили с измама.

ПОДЧАСТ Г

ПРЕОБРАЗУВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИЯТА НА СЕРТИФИЦИРАЩИЯ ПЕРСОНАЛ

Настоящата подчаст съдържа процедурите за преобразуване на квалификацията на сертифициращия персонал, посочено в точка 66.А.70, в лицензи за техническо обслужване на въздухоплавателни средства.

66.Б.300 **Общи положения**

а) Компетентният орган може да преобразува само квалификациите i) получени в държавата членка, в която той е компетентен, без да това да засяга двустранните договорености, и ii) валидни преди влизането в сила на приложимите изисквания на настоящото приложение (част-66).

б) Компетентният орган може да извърши преобразуването само в съответствие с доклад за преобразуване, изготвен съгласно точка 66.Б.305 или 66.Б.310, според случая.

в) Докладите за преобразуване i) се разработват от компетентния орган или ii) се одобряват от компетентния орган, с цел да се осигури съответствие с настоящото приложение (част-66).

г) Докладите за преобразуване и всички промени в тях се регистрират от компетентния орган в съответствие с точка 66.Б.20.

66.Б.305 **Доклад за преобразуване на национални квалификации**

а) В доклада за преобразуване на националните квалификации на сертифициращия персонал се описва обхватът на всеки вид квалификация, включително свързания с това национален лиценз, ако има такъв, и свързаните права. Включва се и копие от съответните национални разпоредби, определящи тези квалификации.

б) В доклада за преобразуване за всеки вид квалификация съгласно буква а) се посочва:

1. в какъв лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателни средства се преобразува квалификацията; и

2. какви ограничения се добавят в съответствие с точка 66.А.70(в) или (г), според случая; и

3. условията за премахване на ограниченията, като се посочват модулите/предметите, по които е необходимо полагане на изпит с цел премахване на ограниченията и получаване на пълен лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателни средства, или за включване на допълнителна категория/подкатегория. Това включва модулите, определени в допълнение III към настоящото приложение (част-66), които националната квалификация не обхваща.

66.Б.310 **Доклад за преобразуване на разрешителните на одобрените организации за техническо обслужване**

а) За всяка одобрена организация за техническо обслужване, спомената в доклада, се описва обхватът на всеки вид разрешително, издадено от организацията за техническо обслужване, и се прилага копие от съответните процедури за квалификация и за разрешителни на сертифициращ персонал, въз основа на които се извършва процесът на преобразуване.

б) В доклада за преобразуването за всеки вид разрешително съгласно буква а) се посочва:

1. в какъв лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателни средства се преобразува разрешителното, и

2. какви ограничения се добавят в съответствие с точка 66.А.70(в) или (г), според случая, и

3. условията за премахване на ограниченията, като се посочват модулите/предметите, по които е необходимо полагане на изпит с цел премахване на ограниченията и получаване на пълен лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателни средства, или за включване на допълнителна категория/подкатегория. Това включва модулите, определени в допълнение III към настоящото приложение (част-66), които националната квалификация не обхваща.

ПОДЧАСТ Д

ПРИЗНАВАНЕ НА КРЕДИТИ ОТ ИЗПИТИ

Настоящата подчаст съдържа процедурите за признаване на кредити от изпити съгласно точка 66.А.25(в).

66.Б.400 **Общи положения**

а) Компетентният орган може да признава кредити от изпити само въз основа на доклад за признаване кредит от изпити, изготвен в съответствие с точка 66.Б.405.

б) Докладът за признаване на кредит от изпит i) се разработва от компетентния орган, или ii) се одобрява от компетентния орган с цел да се осигури съответствие с настоящото приложение (част-66).

в) Докладите за признаване на кредити от изпити заедно с всички промени в тях се регистрират и съхраняват от компетентния орган в съответствие с точка 66.Б.20.

66.Б.405 **Доклад за признаване на кредит от изпит**

а) Докладът за признаване на кредит от изпит включва сравнение между:

i) съответно модулите, подмодулите, предметите и нивото на знания, съдържащи се в допълнение I към настоящото приложение (част-66), и

ii) учебен план за всяка техническа квалификация, свързана с конкретната категория, за която се кандидатства.

В сравнението се посочва дали е установено съответствие и се съдържа обосновка за всяка декларация.

б) При изпити, различни от изпитите за основни знания, проведени в организациите за обучение по техническо обслужване, и одобрени в съответствие с приложение IV (част-147), кредити от изпити могат да бъдат признати само от компетентния орган на държавата членка, в която е придобита квалификацията, без да се засягат двустранните договорености.

в) В случай че няма декларация за съответствие за всеки модул и подмодул, в която се посочва къде в техническата квалификация може да се намери еквивалентния стандарт, не може да бъде признат кредит.

г) Компетентният орган проверява редовно дали има промени в i) националния квалификационен стандарт или ii) допълнение I към настоящото приложение (част-66) и преценява дали са необходими последващи промени в доклада за признаване на кредит от изпит. Промените се документират, записва се тяхната дата и се регистрират.

66.Б.410 **Валидност на кредита от изпит**

а) Компетентният орган уведомява писмено кандидата за признатите кредити, като се позовава на използвания доклад за признаване на кредит от изпит.

б) Кредитите изтичат десет години след признаването им.

в) При изтичане на кредитите кандидатът може да кандидатства за нови кредити. Компетентният орган продължава валидността на кредитите за допълнителен период от десет години без други съображения, при положение че определените в допълнение I към настоящото приложение (част-66) изисквания за основни знания не са променени.

ПОДЧАСТ Е

НЕПРЕКЪСНАТ КОНТРОЛ

В настоящата подчаст са описани процедурите за непрекъснат контрол на лиценза за техническо обслужване на въздухоплавателни средства, и по-специално за анулиране, временно прекратяване или ограничаване на лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателни средства.

66.Б.500 **Анулиране, временно прекратяване или ограничаване на лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателни средства**

Компетентният орган временно прекратява, ограничава или анулира лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателни средства, когато е установил проблем във връзка с безопасността или има явни доказателства, че лицето е извършило или е участвало в една или повече от следните дейности:

1. получаване на лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателни средства и/или права за сертифициране чрез подаване на фалшифицирани документи;

2. неизвършване на заявено техническо обслужване, без да докладва този факт на организацията или лицето, заявили това техническо обслужване;

3. неизвършване на изискано техническо обслужване, в резултат от собствен преглед, без да докладва този факт на организацията или лицето, за които е било предназначено извършването на това техническо обслужване;

4. небрежно извършване на техническо обслужване;

5. фалшифициране на записи в протокола за техническо обслужване;

6. издаване на сертификат за допускане в експлоатация, знаейки, че техническото обслужване, посочено в сертификата за допускане в експлоатация, не е било извършено или без да провери, че техническото обслужване, посочено в сертификата за допускане в експлоатация, е било извършено;

7. извършване на техническо обслужване или издаване на сертификат за допускане в експлоатация под въздействието на алкохол или наркотици;

8. издаване на сертификат за допускане в експлоатация без да е в съответствие с приложение I (част-M), приложение II (част-145) или приложение III (част-66)

Допълнение I

Изисквания за основни знания

1. **Нива на знания за лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателни средства категории A, B1, B2, B3 и C**

Основните знания за категории A, B1, B2 и B3 са посочени чрез нива на знания (1, 2 или 3) за всеки приложим предмет. Кандидатите за категория C покриват нивата за основни знания или за категория B1, или за категория B2.

Оценките за ниво на знания се определят на 3 нива по следния начин:

— *НИВО 1: Запознаване с основните елементи на учебния предмет.*

Цели:

а) Кандидатът следва да познава основните елементи на предмета.

б) Кандидатът следва да може да направи просто описание на целия предмет, като използва общи думи и примери.

в) Кандидатът следва да може да използва специфичните термини.

— *НИВО 2: Общи знания за теоретичните и практическите аспекти на учебния предмет и способност за прилагане на тези знания.*

Цели:

а) Кандидатът следва да разбира теоретичните основи на предмета.

б) Кандидатът следва да може да направи общо описание на предмета, като използва при необходимост типични примери.

в) Кандидатът следва да може да използва математически формули заедно с физичните закони, описващи предмета.

г) Кандидатът следва да може да разчита и разбира схеми, чертежи и диаграми, описващи предмета.

д) Кандидатът следва да може да прилага своите знания в практиката, като използва детайлни процедури.

— *НИВО 3: Детайлни знания за теоретичните и практическите аспекти на учебния предмет и способност за комбиниране и прилагане на отделни елементи от познанията по логичен и изчерпателен начин.*

Цели:

а) Кандидатът следва да познава теорията по предмета и връзките с други предмети.

б) Кандидатът следва да може да направи детайлно описание на предмета, като използва теоретичните основи и специфични примери.

в) Кандидатът следва да може да разбира и използва математически формули, свързани с предмета.

г) Кандидатът следва да може да разчита, разбира и подготвя схеми, чертежи и диаграми, описващи предмета.

д) Кандидатът следва да може да прилага своите знания в практиката, като използва инструкциите на производителя.

е) Кандидатът следва да може да тълкува резултати от различни източници и измервания и да прилага коригиращи действия, когато е необходимо.

2. **Модули**

Квалификацията по основни предмети за всяка категория или подкатегория в лиценза за техническо обслужване на въздухоплавателни средства следва да бъде в съответствие със следната матрица, в която приложимите предмети са отбелязани с „X“:

Предметни модули	Самолети A или B1 с:		Вертолети A или B1 с:		B2	B3
	Турбинен/ни двигател/и	Бутален/ни двигател/и	Турбинен/ни двигател/и	Бутален/ни двигател/и	Авионика	нехерметизирани самолети с бутални двигатели с максимална излетна маса до 2 000 kg
1	X	X	X	X	X	X
2	X	X	X	X	X	X
3	X	X	X	X	X	X
4	X	X	X	X	X	X
5	X	X	X	X	X	X
6	X	X	X	X	X	X
7A	X	X	X	X	X	
7B						X
8	X	X	X	X	X	X
9A	X	X	X	X	X	
9B						X
10	X	X	X	X	X	X
11A	X					
11B		X				
11C						X
12			X	X		
13					X	
14					X	
15	X		X			
16		X		X		X
17A	X	X				
17B						X

МОДУЛ 1. МАТЕМАТИКА

	НИВО			
	A	B1	B2	B3
1.1 *Аритметика* Аритметични членове и знаци, методи на умножение и делене, дробни и десетични числа, множители и многочленни, тегловни коефициенти, мерки и показатели за преобразуване, съотношения и пропорции, средни стойности и проценти, повърхности и обеми, повдигане на втора и трета степен, корен втори и корен трети.	1	2	2	2

	НИВО			
	A	B1	B2	B3
1.2 *Алгебра*				
а) Пресмятане на прости алгебрични изрази, събиране, изваждане, умножение и деление, употреба на скоби, прости дробни числа;	1	2	2	2
б) Линейни уравнения и техните решения; Степенни показатели и повдигане на степен, отрицателни и дробни степенни показатели; Двоична и други приложими бройни системи; Уравнения от първа и втора степен с едно неизвестно; Логаритми	—	1	1	1
1.3 *Геометрия*				
а) Прости геометрични фигури;	—	1	1	1
б) Графично представяне: видове графики и приложението им, графични криви на уравнения/функции;	2	2	2	2
в) Елементарна тригонометрия: тригонометрични съотношения, използване на таблици и равнинни тригонометрични и полярни координати.	—	2	2	2

МОДУЛ 2. ФИЗИКА

	НИВО			
	A	B1	B2	B3
2.1 *Материалознание* Природа на веществото: химични елементи, структура на атоми и молекули; Сложни химични съединения. Агрегатно състояние: твърдо, течно и газообразно. Преминаване от едно агрегатно състояние в друго.	1	1	1	1
2.2 *Механика*				
2.2.1 *Статика* Сили, моменти и двоици, изобразяване на вектори. Център на тежестта. Елементи от теорията на напреженията, деформациите и еластичността: опън, натиск, срязване и усукване. Същност и свойства на твърди, течни и газообразни тела. Налягане и подемна сила (барометри).	1	2	1	1
2.2.2 *Кинематика* Праволинейно движение: равномерно праволинейно движение, равноускорително движение. Въртеливо движение: равномерно въртеливо движение (центробежни/центростремителни сили). Периодични движения: махови движения. Елементарна теория на вибрации, хармоники и резонанс. Ускорение, технически предимства и КПД на механизмите.	1	2	1	1
2.2.3 *Динамика*				
а) Маса Сила, инерция, работа, мощност, енергия (потенциална кинетична и абсолютна енергия), топлина, КПД.	1	2	1	1
б) Момент на движението, съхранение на момента на движението; Тласък (сила на удара); Жироскопични принципи; Триене: същност и следствия, коефициент на триене (съпротивление при търкаляне)	1	2	2	1

	НИВО			
	A	B1	B2	B3
2.2.4 *Динамика на флуидите*				
а) Специфично тегло и плътност;	2	2	2	2
б) Вискозитет, съпротивление на флуидите, свойства, произтичащи от естественото течение на флуидите;	1	2	1	1
Свойства, произтичащи от свиваемостта на флуидите;				
Статично, динамично и пълно налягане: теорема на Бернули, тръба на Вентури.				
2.3 *Термодинамика*				
а) Температура: термометри и температурни скали — Целзий, Фаренхайт и Келвин; определение за топлина.	2	2	2	2
б) Топлотворна способност, специфична топлина.	—	2	2	1
Предаване на топлината: конвекция, радиация и кондукция.				
Обемно разширение.				
Първи и втори закон на термодинамиката.				
Газове: закони за идеалния газ; специфична топлина при постоянен обем и постоянно налягане; работа, извършена от разширението на газа.				
Изотермично, адиабатно разширение и свиване, циклограми на двигателите (цикли на КАРНОКАРНО), постоянен обем и постоянно налягане, охлаждащи и топлинни машини.				
Охлаждане при топене и изпаряване (латентна топлина), топлинна енергия, температура на запалване.				
2.4 *Оптика (светлина)*	—	2	2	—
Същност на светлината; скорост на светлината.				
Закони за отражение и пречупване: отражение от плоски и сферични огледала, пречупване, лещи.				
Фиброоптика.				
2.5 *Вълново движение и звук*	—	2	2	—
Вълново движение: механични вълни, синусоидални вълни, интерференция, стоящи вълни.				
Звукови вълни: скорост на звука, източници на звук, интензитет, височина и честотна характеристика, доплеров ефект.				

МОДУЛ 3. ОСНОВИ НА ЕЛЕКТРИЧЕСТВОТО

	НИВО			
	A	B1	B2	B3
3.1 *Електронна теория*	1	1	1	1
Структура и разпределение на електрически заряди сред: атоми, молекули, йони, химични съединения.				
Молекулна структура на електропроводници, полупроводници и изолатори.				
3.2 *Статично електричество и проводимост.*	1	2	2	1
Статично електричество и разпределение на електростатични заряди.				
Електростатични закони за привличането и отблъскването.				
Измерителни единици за заряд, закон на Кулон.				
Проводимост на електричество в твърди тела, течности, газове и вакуум.				
3.3 *Електрическа терминология*	1	2	2	1
Термини, измерителни единици и фактори, които оказват въздействие върху тях: потенциална разлика, електродвижеща сила, напрежения, ток, съпротивление, електропроводимост, заряд, електропроводимост на тока, преминаване на електрони.				

	НИВО			
	A	B1	B2	B3
3.4 *Електропроизводство*	1	1	1	1
Получаване на електричество по следните методи: светлина, топлина, триене, налягане, химична активност, магнетизъм и движение.				
3.5 *Източници на постоянен ток*	1	2	2	2
Конструкции и основни химични процеси на: първични клетки, вторични клетки, оловно-кисели клетки, никел-кадмиеви клетки, други алкални клетки;				
Елементи, свързани последователно и паралелно;				
Вътрешно съпротивление и неговото влияние върху батерията;				
Конструкции, материали и действие на термодвойките;				
Действие на фотоклетка.				
3.6 *Вериги за постоянен ток*	—	2	2	1
Закон на Ом, закони на Кирхоф за напрежението и тока;				
Изчисления, използвайки горните закони, за намиране на съпротивления, напрежения и ток;				
Значимост на вътрешното съпротивление на източника.				
3.7 *Съпротивления/резистори*				
а) Съпротивление и въздействащи фактори; Специфично съпротивление; Система за оцветяване на съпротивленията, стойности и допуски, номинални стойности, ватова мощност; Резистори в последователно и паралелно включване; Пресмятане на общо съпротивление за последователно, паралелно и паралелно последователно свързани съпротивления; Работа с потенциометри и реостати; Работа на Уитстонов мост.	—	2	2	1
б) Положителен и отрицателен температурен коефициент на проводимост; Резистори с постоянна стойност, устойчивост, допуски и ограничения, методи за конструкция; Резистори с променлива стойност, термистори, резистори, зависещи от напрежението; Конструкция на потенциометри и реостати; Конструкция на Уитстонов мост.	—	1	1	—
3.8 *Мощност*	—	2	2	1
Мощност, работа и енергия (кинетична и потенциална);				
Разсейваща мощност от резистори;				
Формула за мощността;				
Изчисляване на мощността, работа и енергия.				
3.9 *Капацитивно съпротивление/кондензатори*	—	2	2	1
Действие и функции на кондензатора;				
Фактори, влияещи върху капацитивната площ на пластините, разстоянието между пластините, броя на пластините, диелектрик и диелектрична константа, работно напрежение, степени на напрежение;				
Видове кондензатори, конструкции и функции;				
Цветови кодове на кондензаторите;				
Изчисляване на капацитета и напрежението в последователни и паралелни вериги;				
Експоненциално зареждане и разреждане на кондензатор, времеконстантни;				
Проверка на кондензаторите.				

	НИВО			
	A	B1	B2	B3
3.10 *Магнетизъм*				
а) Теория на магнетизма; Свойства на магнитното тяло; Реакция на магнита, зависеща от геомагнетизма; Намагнитване и размагнитване; Противомагнитна защита; Разновидност на типове магнитни материали; Електромагнитни устройства и принципи на работа; Опростени правила за определяне: магнитно поле около проводник „под ток“.	—	2	2	1
б) Магнитна движеща сила, сила на магнитното поле, индуктивност, проводимост, хистерезисна крива, хистерезис, точка на насищане, вихрови токове; Предпазни мерки при съхранение на магнити.	—	2	2	1
3.11 *Индуктивност/индуктори* Закон на Фарадей; Индуциране на напрежение в движещ се електропроводник в магнитно поле; Принципи на индукцията; Ефекти на следнамагнитено индуцирано напрежение: сила на магнитното поле, ниво на промяна на силовите линии, брой на навивките на проводника; Взаимна индукция; Ефект от нивото на промяната на първичен ток, взаимна индукция върху индуцираното напрежение; Фактори, влияещи върху взаимната индукция: брой на навивките в намотка, физичен размер на намотката, магнитна проницаемост на намотката, позиции на намотките, които си влияят; Закон на Ленц и правила за определяне на полярността; Обратна електромагнитна сила, самоиндукция; Точка на насищане; Основна употреба на индуктори.	—	2	2	1
3.12 *Теория на постояннотоковите двигатели/генератори* Основна теория на двигателите и генераторите; Конструкция и роля на отделните компоненти в генератор на постоянен ток; Експлоатация и фактори, влияещи върху големината и посоката на тока в генераторите на постоянен ток; Експлоатация на и фактори, влияещи върху изходната мощност, въртящия момент, скоростта и посоката на въртене на двигателите на постоянен ток; Двигатели с последователно навити, накъсо съединени и смесени намотки; Конструкция на стартер генератор.	—	2	2	1
3.13 *Теоретични основи на променливия ток* Синусоидална форма на вълната: фаза, период, честота и цикъл; Моментна, средна, действаща, максимална стойност, полупериод, електрически величини и изчисляване на тези величини във връзка с напрежението, електрическа проводимост и мощност; Триъгълни/квадратни вълни; Еднофазен/трифазен принцип.	1	2	2	1

	НИВО			
	A	B1	B2	B3
3.14 *Съпротивителни (R), капацитивни (C) и индуктивни (L) вериги*	—	2	2	1
Фазово отношение на напрежението и тока в L, C и R вериги, паралелно, последователно и комбинирано;				
Разсейване на мощност в L, C и R вериги;				
Импеданс, фазов ъгъл, фактор на мощността и изчисления във веригата;				
Изчисления на истинска мощност, пряка мощност и реактивна мощност.				
3.15 *Трансформатори*	—	2	2	1
Принципи на конструкцията и работа на трансформатор;				
Загуби в трансформатора и методи за избягването им;				
Работа на трансформатора с товар и без товар;				
Трансфер на мощност, ефективност, маркиране на полюсите;				
Изчисляване на линейни и фазови напрежения и ток;				
Изчисляване на мощност в трифазна система;				
Първичен и вторичен ток, напрежение, коефициент на превръщане, мощност, КПД;				
Автотрансформатори.				
3.16 *Филтри*	—	1	1	—
Работа, употреба и приложение на следните филтри: нискочестотен, високочестотен, честотен обхват, стопиращ обхват.				
3.17 *Променливотокови генератори*	—	2	2	1
Въртене на рамка в магнитно поле и форма на получената вълна;				
Работа и конструкция на променливотокови генератори от тип въртяща се арматура и от тип въртящо се поле;				
Едно-, дву- и трифазни алтернатори;				
Видове трифазни свързвания — звезда и триъгълник — приложения и предимства;				
Генератор с постоянен магнит.				
3.18 *Променливотокови двигатели*	—	2	2	1
Конструкция, принцип на работа и характеристики на: променливотокови синхронни и асинхронни двигатели, моно- или многофазни;				
Методи за регулиране на скоростта и посоката на въртене на двигателя;				
Методи за генериране на въртящо се поле.				

МОДУЛ 4. ОСНОВИ НА ЕЛЕКТРОНИКАТА

	НИВО			
	A	B1	B2	B3
4.1 *Полупроводници*				
4.1.1 *Диоди*				
a) Символи за означаване на диодите;	—	2	2	1
Свойства и характеристики на диодите;				
Последователно и паралелно свързване на диодите;				
Основни характеристики и работа на настроечните силициеви преобразуватели (тиристори), светлоизлъчващ диод, светопроводим диод, варистор, усилващи диоди;				
Функционална проверка на диодите.				

	НИВО			
	A	B1	B2	B3
б) Материали, електронна конфигурация, електрически свойства; Типове материали с полупроводникова проводимост P и N; Влияние на примесите върху проводимостта, основни и второстепенни преносители; PN връзка в проводник, усилване на проводимостта през PN връзка без въздействие, право и обратно състояние на въздействие; Параметри на диодите: точка на обратно напрежение, максимална права токопроводимост, температура, честота, „утечки“ на ток, разсейване на мощност; Работа и функции, изпълнявани от диодите в следните вериги: изправители, стабилизатори, стабилизиращи и изправящи амплитудни усилватели, мостови усилватели, напрежение на диод-диод и диод-триод; Детайлна работа и характеристики на следните устройства: настройваеми силициеви преобразуватели (тиристори), светоизлъчващи диоди, диоди тип „Шотки“, светопроводни диоди, варикапи, варистори, усилващи диоди, Ценеров диод.	—	—	2	—
4.1.2 *Транзистори*				
а) Символи за означаване на транзисторите; Описание на компонентите и ориентировка; Характеристики и свойства на транзисторите.	—	1	2	1
б) Конструкция и работа на PNP и NPN транзистори; Конфигурация на базата, колектора и емитера; Проверка на транзистори; Основна оценка на други типове транзистори и тяхната употреба; Приложение на транзисторите: класове на усилване (A, B, C); Опростени схеми на вериги, включващи: отклонение, отключване, обратна връзка и стабилизация; Принципи на многостепенните схеми: каскади, девиаторни, осцилатори, мултивибратори, флип-флоп вериги.	—	—	2	—
4.1.3 *Интегрални схеми*				
а) Описание на логически и линейни схеми/процесорни усилватели.	—	1	—	1
б) Описание на логически и линейни схеми; Представяне на работата и функциите на операционен усилвател, приложен като интегратор, разделител, следящ напрежението, компаратор. Методи за свързване на операционни усилвателни степени: съпротивителен капацитивен, индуктивен (трансформатор), индуктивен съпротивителен (IR), директен; Предимства и недостатъци на положителната и отрицателната обратна връзка.	—	—	2	—
4.2 *Електронни платки* Описание и употреба на електронните платки.	—	1	2	—
4.3 *Сервомеханизми*				
а) Определения за отворени и затворени системи, обратна връзка, следящи системи, аналогови датчици; Принципи на работа и приложение на следните компоненти/характеристики за синхронизиращи системи: броячи, разграничители, преобразуватели на управлението и въртящия момент, индуктивни и капацитивни датчици.	—	1	—	—
б) Определения за отворени и затворени системи, следящи системи, сервомеханизми, аналогови датчици, индикатори за нулева стойност, заглъхване, обратна връзка и „мъртъв“ обхват; Конструкция, работа и приложение на следните компоненти на синхронизиращи системи: броячи, разграничители, преобразуватели на преместването и въртящия момент, индуктивни и капацитивни датчици, синхронни датчици; Дефекти по сервомеханизмите, реверсивно и синхронно следене, захват.	—	—	2	—

МОДУЛ 5. ЦИФРОВА ТЕХНИКА/ЕЛЕКТРОННО-ПРИБОРНИ СИСТЕМИ

		НИВО				
		A	B1-1 B1-3	B1-2 B1-4	B2	B3
5.1	*Електронно-приборни системи*	1	2	2	3	1
	Обичайно разполагане на електронно-приборните системи в пилотската кабина.					
5.2	*Системи за номериране*	—	1	—	2	—
	Системи за номериране: двоични, осмични и шестнайсетични;					
	Демонстриране на превръщания между десетична и двоична, осмична и шестнайсетична система и обратно.					
5.3	*Преобразуване на данни*	—	1	—	2	—
	Аналогови и цифрови данни;					
	Преобразуване на данни, работа и приложение на аналогово-цифрови и цифрово-аналогови преобразуватели, входове и изходи, ограничения на различните видове.					
5.4	*Бази данни*	—	2	—	2	—
	Работа на базите данни в системите на въздухоплавателните средства, включително познаване на ARINC и други спецификации.					
	Информационна мрежа на въздухоплавателното средство/етернет					
5.5	*Логически схеми*					
	а) Идентификация на общите логически входящи символи, таблици и еквивалентни вериги;	—	2	—	2	1
	Приложения, използвани в системите на въздухоплавателните средства, схематични диаграми.					
	б) Интерпретация на логически диаграми.	—	—	—	2	—
5.6	*Основни компютърни конфигурации*					
	а) Компютърна терминология (включваща бит, байт, софтуер, хардуер, централен процесор, интегрални схеми и различни запомнящи устройства като RAM, ROM, PROM);	1	2	—	—	—
	Компютърна технология (приложение в авиационните системи)					
	б) Компютърна терминология;	—	—	—	2	—
	Работа, разположение и интерфейс на основните компоненти в един микрокомпютър, включително техните системи за асоциативен пренос на данни;					
	Информация, съдържаща се в едноадресните и многоадресните компютърни инструкции („думи“);					
	Термини, свързани с паметта на компютрите;					
	Работа на най-често използваните запомнящи устройства;					
	Работа, предимства и недостатъци на различните системи за съхраняване на данни.					
5.7	*Микропроцесори*	—	—	—	2	—
	Функции и принцип на работа на микропроцесора;					
	Принцип на работа на следните елементи на микропроцесора: контролно и обработващо устройство, тактов генератор, регистър, аритметично-логическо устройство.					
5.8	*Интегрални схеми*	—	—	—	2	—
	Работа и използване на кодиращи и декодиращи устройства.					
	Функция на видовете кодиращи устройства.					
	Използване на средна, голяма и много голяма скала на интеграция.					
5.9	*Мултиплексорни системи*	—	—	—	2	—
	Работа, приложение и идентификация на логически схеми на мултиплексорите и демултиплексорите.					

	НИВО				
	A	B1-1 B1-3	B1-2 B1-4	B2	B3
5.10 *Фиброоптични системи*	—	1	1	2	—
Предимства и недостатъци на фиброоптичните системи за пренасяне на информация в сравнение с електрическите;					
Фиброоптични бази данни;					
Термини, свързани с фиброоптичните системи;					
Крайни устройства;					
Отклонители, контролни крайни устройства, дистанционни крайни устройства;					
Приложение на фиброоптиката в авиационните системи.					
5.11 *Електронни дисплеи*	—	2	1	2	1
Принципи на работа на типовете дисплеи, които се използват най-често в съвременните въздухоплавателни средства, включително катодно-лъчеви тръби, светлиноемитерни диоди и течно-кристални дисплеи.					
5.12 *Електростатични сензорни устройства*	1	2	2	2	1
Специални мерки срещу риск от електростатично разреждане;					
Боравене с компоненти, чувствителни към електростатично разреждане; Риск и възможни повреди, компоненти и устройства за антистатична защита на персонала					
5.13 *Управление и контрол на софтуера*	—	2	1	2	1
Ограничения, изисквания за летателна годност и възможни катастрофални ефекти при неодобрени промени в софтуерните програми.					
5.14 *Електромагнитна среда*	—	2	2	2	1
Влияние на следните явления върху техническото обслужване на електронна система: EMC — електромагнитна съвместимост					
EMI — електромагнитна интерференция					
HIRF — радиационно поле с висок интензитет					
Гръмотевици/защита от гръмотевици					
5.15 *Най-често използвани авиационни електронни/цифрови системи*	—	2	2	2	1
Общи сведения за най-често използваните авиационни електронни/цифрови системи и свързаните с тях устройства за вграден контрол (BITE) като:					
а) само за B1 и B2:					
ACARS — система за комуникация ARINC					
EICAS — система за индикация на работата на двигателите и за предупреждение на екипажа					
FBW — Fly by Wire (електродистанционно управление)					
FMS — автоматична система за управление на полета					
IRS — инерциална референтна система					
б) За B1, B2 и B3:					
ECAM — централизиран електронен контрол на въздухоплавателното средство					
EFIS — електронна пилотажно-приборна система					
GPS — система за глобално позициониране					
TCAS — система за предупреждение и избягване на сблъсък					
Интегрирана модулна авионика					
Кабинни системи					
Информационни системи					

МОДУЛ 6. МАТЕРИАЛИ И ПРИНАДЛЕЖНОСТИ

	НИВО			
	A	B1	B2	B3
6.1 *Авиационни материали — феритни*				
а) Характеристики, свойства и идентификация на най-използваните в авиацията легирани стомани; Термообработка и приложение на легираните стомани	1	2	1	2
б) Изпитване на феритните материали на твърдост, якост, умора и удар.	—	1	1	1
6.2 *Авиационни материали — цветни метали*				
а) Характеристики, свойства и идентификация на най-използваните в авиацията материали от цветни метали; Термообработка и приложение на материали от цветни метали;	1	2	1	2
б) Изпитване на материалите от цветни метали на твърдост, якост, умора и удар.	—	1	1	1
6.3. *Авиационни материали — композитни и неметали*				
6.3.1 *Композитни и неметални материали, различни от дърво и тъкан*				
а) Характеристики, свойства и идентификация на най-използваните в авиацията композитни и неметални материали, различни от дърво (материалите от дървесина, които се прилагат в авиостроенето); Слепващи и свързващи вещества	1	2	2	2
б) Откриване на дефекти на композитните и неметалните материали; Ремонт/поправка на композитни и неметални материали.	1	2	—	2
6.3.2 *Дървени конструкции*	1	2	—	2
Конструкционни методи за дървени структури в самолетостроенето Характеристики, свойства и видове дървесина и свързващи вещества, използвани в самолетостроенето; Запазване и обслужване на дървената структура; Видове дефекти в дървения материал и дървената структура; Откриване на дефекти в дървената структура; Поправка/ремонт на дървена структура.				
6.3.3 *Тъканни покрития*	1	2	—	2
Характеристики, свойства и видове на тъканите, използвани в самолетите; Методи за проверка на тъканите; Видове дефекти в тъканите; Поправка/ремонт на тъканни покрития.				
6.4 *Корозия*				
а) Химична същност на корозията; Образуване чрез: галваничен процес, микробиологичен начин, напрежение на материала.	1	1	1	1
б) Видове корозия и тяхната идентификация; Причини за възникване на корозията; Видове материали, чувствителност към корозия.	2	3	2	2
6.5 *Свързващи елементи*				
6.5.1 *Резбовани съединения*	2	2	2	2
Винтови номенклатури; Форми на резбите, размери и допуски за стандартните резби, използвани в авиацията; Измерване на резбите.				
6.5.2 *Болтове, шпилки и винтове*	2	2	2	2
Видове болтове: спецификация, разпознаване и маркиране на авиационните болтове, международни стандарти; Гайки: самозаконтрящи, анкерни, стандартни;				

		НИВО			
		A	B1	B2	B3
	Машинни винтове: авиационни спецификации;				
	Шпилки: видове и приложение, поставяне и отстраняване;				
	Самонавиващи се винтове, щифтове.				
6.5.3	*Средства за законтряне*	2	2	2	2
	Плоски и пружинни шайби, законтрящи пластини, разклонен щифт, самозаконтряща се гайка, бързо отпускащи скоби, ключове, въртяща се ключалка, шплентове.				
6.5.4	*Авиационни нитове*	1	2	1	2
	Видове нитове: спецификация и разпознаване, топлинна обработка.				
6.6	*Тръбопроводи и съединения*				
	а) Идентификация и видове тръби и шлангове и техните съединения, използвани във въздухоплавателните средства.	2	2	2	2
	б) Стандартни съединения за тръбопроводите на хидравлични, горивни, маслени, пневматични и въздушни авиационни системи.	2	2	1	2
6.7	*Пружини*	—	2	1	1
	Видове пружини, материали, характеристики и приложение.				
6.8	*Лагери*	1	2	2	1
	Предназначение на лагерите, натоварване, материали, структура;				
	Видове лагери и тяхното приложение.				
6.9	*Трансмисии*	1	2	2	1
	Видове зъбни колела и тяхното приложение;				
	Предавателно отношение, редукторни и мултипликаторни зъбни системи, задвижващи и задвижвани зъбни колела, паразитни зъбни колела, модели на зацепване;				
	Ремъци и шайби, вериги.				
6.10	*Управляващи въжета*	1	2	1	2
	Видове въжета;				
	Накрайници, обтегачи, компенсатори;				
	Ролки и елементи от кабелната система;				
	Система от въжета;				
	Система от въжета за управление на въздухоплавателно средство.				
6.11	*Електрически проводници и съединители*	1	2	2	2
	Видове кабели, конструкция и характеристики;				
	Кабели за високо напрежение и коаксиални кабели;				
	Формоване на гънки;				
	Видове съединители, щифтове, щепсели, щепселни кутии, изолатори, номинален ток и номинално напрежение, куплиране, идентификационни кодове.				

МОДУЛ 7А. ТЕХНИЧЕСКО ОБСЛУЖВАНЕ

Забележка: Този модул не се отнася за категория B3. Темите за категория B3 са посочени в модул 7Б.

		НИВО		
		A	B1	B2
7.1	*Изисквания за безопасност при работа по въздухоплавателните средства и в работните помещения*	3	3	3
	Изисквания за безопасност, включително предпазни мерки при работа с газове (особено кислород), масла и химикали и при изпълнение на електрически задачи.			

		НИВО		
		A	B1	B2
	Инструктаж за предприемане на действия в случай на пожар или друг инцидент, свързан с една или повече от посочените опасности, включително познания за пожарогасителните агенти.			
7.2	*Практики за работа в работните помещения*	3	3	3
	Съхранение на инструменти, контрол на инструменти, използване на материали от работното помещение;			
	Размери, допуски и толеранси, стандарти на работа;			
	Калибриране на инструментите и оборудването, калибровъчни стандарти.			
7.3	*Работни инструменти*	3	3	3
	Най-често използвани видове ръчни инструменти;			
	Най-често използвани видове инструменти с електро- и машинно задвижване;			
	Работа и използване на инструменти за прецизни измервания;			
	Методи и оборудване за смазване;			
	Работа, функциониране и използване на електрическо тестово оборудване.			
7.4	*Тестово оборудване за стандартното приборно оборудване на въздухоплавателното средство*	—	2	3
	Работа, функциониране и използване на тестовото оборудване за стандартното приборно оборудване на въздухоплавателното средство			
7.5	*Технологични чертежи, диаграми и стандарти*	1	2	2
	Видове чертежи и диаграми, символи, размери, допуски, проекции;			
	Разчитане на легенди на чертежи;			
	Микрофилми, микрофишове и компютърни изображения;			
	Спецификация на Американската асоциация за въздушен транспорт ATA 100;			
	Авиационни и други приложими стандарти, включително ISO, AN, MS, NAS и MIL;			
	Фидерни схеми и схематични диаграми.			
7.6	*Допуски и сглобки*	1	2	1
	Размери на свредлата за отвори на болтове, класове на допуските;			
	Обща система за допуски и сглобки;			
	Избиране на допуски и сглобки за въздухоплавателни средства и авиационни двигатели;			
	Граници на наклони, усуквания и износване;			
	Стандартни методи за проверка на валове, лагери и други части.			
7.7	*Електрическа инсталация (EWIS)*	1	3	3
	Непрекъснатост, техники за изолация и свързване, изпитване.			
	Използване на инструменти за запресоване: ръчни и хидравлични.			
	Изпитване на запресовани връзки.			
	Изваждане и поставяне на щифтове на ел. съединители.			
	Коаксиални кабели: изпитване и предпазни мерки при монтиране.			
	Разпознаване на видовете кабели, критерии за тяхната инспекция и допустимо увреждане.			
	Техники за защита на кабелите: кабелни канали и кабелни опори, кабелни скоби, техники за защита чрез изолационна обвивка, включително поставяне на термосвиваем шлаух, екранировка.			
	Електрически инсталации (EWIS) и стандарти за инспекция, ремонт, техническо обслужване и чистота.			
7.8	*Нитоване*	1	2	—
	Нитови съединения, разстояние и стъпка между нитовете;			
	Използвани инструменти за нитоване;			
	Проверка на нитовите съединения.			

		НИВО		
		A	B1	B2
7.9	*Тръбопроводи и шлангове*	1	2	—
	Колена на тръбопроводи, конусни тръби, използвани в авиацията;			
	Проверка и тестване на тръбопроводи и шлангове, използвани в авиацията;			
	Монтиране и закрепване на тръбопроводи.			
7.10	*Пружини*	1	2	—
	Проверка и тестване на пружини.			
7.11	*Лагери*	1	2	—
	Изпитване, почистване и проверка на лагерите;			
	Изисквания за смазване на лагерите;			
	Дефекти в лагерите и причини за възникването им.			
7.12	*Трансмисии*	1	2	—
	Проверка на зъбни колела, странична хлабина между зъбите на две зъбни колела;			
	Проверка на ремъци и шайби, вериги и ролки;			
	Проверка на винтов крик, лостов механизъм, система от теглещи пръти и повдигачи.			
7.13	*Управляващи въжета*	1	2	—
	Обработка на накрайници;			
	Проверка и изпитване на управляващи въжета;			
	Система от въжета за управление на въздухоплавателно средство.			
7.14	*Обработка на материали*			
7.14.1	*Метални листове*	—	2	—
	Маркиране и изчисление на допустимото огъване;			
	Обработка на метални листове, включително огъване и формоване;			
	Проверка на метални листове.			
7.14.2	*Композитни и неметални материали*	—	2	—
	Съединения;			
	Условия на околната среда;			
	Методи за проверка.			
7.15	*Заваряване, запояване (с твърд и с мек припой) и залепване*			
	а) Методи на запояване, контрол на спойките.	—	2	2
	б) Методи за електрозаваряване и оксиженно заваряване; Контрол на електрическите и оксиженните заварки; Методи за залепване и контрол на слепващите връзки.	—	2	—
7.16	*Тегло и центровка на въздухоплавателните средства*			
	а) Център на тежестта/ пресмятане на ограниченията, прилагане на съответните документи	—	2	2
	б) Подготовка на въздухоплавателното средство за измерване на теглото; Измерване на теглото на въздухоплавателното средство.	—	2	—
7.17	*Обслужване и съхранение на въздухоплавателни средства*	2	2	2
	Рулиране/буксиране на въздухоплавателното средство и свързаните с това предпазни мерки;			
	Повдигане на въздухоплавателното средство с крикове, заглушаване, подсигуряване и свързаните с това предпазни мерки;			
	Методи за съхранение на въздухоплавателното средство;			
	Процедури за зареждане с гориво и източване на гориво;			
	Процедури за противообледяване;			

		НИВО		
		A	B1	B2
	Наземно осигуряване на електричество, хидравлика и пневматика;			
	Влияние на околната среда върху съхранението на въздухоплавателното средство и неговата експлоатация.			
7.18	*Технологии за разглобяване, проверка/контрол/ремонт и сглобяване*			
	а) Видове дефекти и технологии за визуални проверки; Отстраняване на корозия, оценка и мерки за нейното предотвратяване;	2	3	3
	б) Общи методи за ремонт, Ръководство по текущ ремонт на конструкцията; Контролни програми, свързани с изработката, амортизацията и корозионното състояние;	—	2	—
	в) Технологии за безразрушителен контрол, включващи методите: капилярно-проникващ; радиографичен; вихровотоков; ултразвуков; бороскопичен.	—	2	1
	г) Технологии за разглобяване и сглобяване.	2	2	2
	д) Технологии за откриване и отстраняване на повреди.	—	2	2
7.19	*Особени случаи в полет*			
	а) Проверки след удар от мълния и проникващо високочестотно облъчване.	2	2	2
	б) Проверки след особени случаи в полет като грубо кацане и полет в турбулентна атмосфера.	2	2	—
7.20	*Процедури за техническо обслужване*	1	2	2
	Планиране на техническо обслужване;			
	Процедури за извършване на модификации;			
	Процедури за съхранение;			
	Процедури за удостоверяване на техническо обслужване и допускане в експлоатация;			
	Връзка с функционирането на въздухоплавателното средство;			
	Проверка на техническото обслужване, контрол на качеството, осигуряване на качеството;			
	Допълнителни процедури по техническо обслужване;			
	Контрол на компоненти с ограничен срок на експлоатация.			

МОДУЛ 7Б. ТЕХНИЧЕСКО ОБСЛУЖВАНЕ

Забележка: Обхватът на този модул отразява технологията на самолетите, отнасящи към категория B3.

		НИВО
		B3
7.1	*Изисквания за безопасност при работа по въздухоплавателните средства и в работните помещения*	3
	Изисквания за безопасност, включително предпазни мерки при работа с газове (особено кислород), масла и химикали и при изпълнение на електрически задачи.	
	Инструктаж за предприемане на действия в случай на пожар или друг инцидент, свързан с една или повече от посочените опасности, включително познания за пожарогасителните агенти.	
7.2	*Практики за работа в работните помещения*	3
	Съхранение на инструменти, контрол на инструменти, използване на материали от работното помещение;	
	Размери, допуски и толеранси, стандарти на работа;	
	Калибриране на инструментите и оборудването, калибровъчни стандарти.	
7.3	*Работни инструменти*	3
	Най-често използвани видове ръчни инструменти;	
	Най-често използвани видове инструменти с електро- и машинно задвижване;	

		НИВО
		B3
	Работа и използване на инструменти за прецизни измервания;	
	Методи и оборудване за смазване;	
	Работа, функциониране и използване на електрическо тестово оборудване.	
7.4	*Тестово оборудване за стандартното приборно оборудване на въздухоплавателното средство*	—
	Работа, функциониране и използване на тестовото оборудване за стандартното приборно оборудване на въздухоплавателното средство	
7.5	*Технологични чертежи, диаграми и стандарти*	2
	Видове чертежи и диаграми, символи, размери, допуски, проекции;	
	Разчитане на легенди на чертежи;	
	Микрофилми, микрофишове и компютърни изображения;	
	Спецификация на Американската асоциация за въздушен транспорт ATA 100;	
	Авиационни и други приложими стандарти, включително ISO, AN, MS, NAS и MIL;	
	Фидерни схеми и схематични диаграми.	
7.6	*Допуски и сглобки*	2
	Размери на свредлата за отвори на болтове, класове на допуските;	
	Обща система за допуски и сглобки;	
	Избиране на допуски и сглобки за въздухоплавателни средства и авиационни двигатели;	
	Граници на наклони, усуквания и износване;	
	Стандартни методи за проверка на валове, лагери и други части.	
7.7	*Електрически проводници и съединители*	2
	Непрекъснатост, техники за изолация и свързване, изпитване.	
	Използване на инструменти за запресоване: ръчни и хидравлични.	
	Изпитване на запресовани връзки.	
	Изваждане и поставяне на щифтове на ел. съединители.	
	Коаксиални кабели: изпитване и предпазни мерки при монтиране.	
	Техники за защита на кабелите: Кабелни канали и кабелни опори, кабелни скоби, техники за защита чрез изолационна обвивка, включително поставяне на термосвиваем шлаух, екранировка.	
7.8	*Нитоване*	2
	Нитови съединения, разстояние и стъпка между нитовете;	
	Използвани инструменти за нитоване;	
	Проверка на нитовите съединения.	
7.9	*Тръбопроводи и шлангове*	2
	Колена на тръбопроводи, конусни тръби, използвани в авиацията;	
	Проверка и тестване на тръбопроводи и шлангове, използвани в авиацията;	
	Монтиране и закрепване на тръбопроводи.	
7.10	*Пружини*	1
	Проверка и тестване на пружини.	
7.11	*Лагери*	2
	Изпитване, почистване и проверка на лагерите;	
	Изисквания за смазване на лагерите;	
	Дефекти в лагерите и причини за възникването им.	

		НИВО
		B3
7.12	*Трансмисии*	2
	Проверка на зъбни колела, странична хлабина между зъбите на две зъбни колела;	
	Проверка на ремъци и шайби, вериги и ролки;	
	Проверка на винтов крик, лостов механизъм, система от теглещи пръти и повдигачи.	
7.13	*Управляващи въжета*	2
	Обработка на накрайници;	
	Проверка и изпитване на управляващи въжета;	
	Система от въжета за управление на въздухоплавателно средство.	
7.14	*Обработка на материали*	
7.14.1	*Метални листове*	2
	Маркиране и изчисление на допустимото огъване;	
	Обработка на метални листове, включително огъване и формоване;	
	Проверка на метални листове.	
7.14.2	*Композитни и неметални материали*	2
	Съединения;	
	Условия на околната среда;	
	Методи за проверка.	
7.15	*Заваряване, запояване (с твърд и с мек припой) и залепване*	
	а) Методи на запояване, контрол на спойките.	2
	б) Методи за електрозаваряване и оксиженно заваряване; Контрол на електрическите и оксиженните заварки; Методи за залепване и контрол на слепващите връзки.	2
7.16	*Тегло и центровка на въздухоплавателните средства*	
	а) Център на тежестта/пресмятане на ограниченията; прилагане на съответните документи;	2
	б) Подготовка на въздухоплавателното средство за измерване на теглото; Измерване на теглото на въздухоплавателното средство.	2
7.17	*Обслужване и съхранение на въздухоплавателни средства*	2
	Рулиране/буксиране на въздухоплавателното средство и свързаните с това предпазни мерки;	
	Повдигане на въздухоплавателното средство с крикове, заглушаване, подсигуряване и свързаните с това предпазни мерки;	
	Методи за съхранение на въздухоплавателното средство;	
	Процедури за зареждане с гориво и източване на гориво;	
	Процедури за противообледяване;	
	Наземно осигуряване на електричество, хидравлика и пневматика;	
	Влияние на околната среда върху съхранението на въздухоплавателното средство и неговата експлоатация.	
7.18	*Технологии за разглобяване, проверка/контрол/ремонт и сглобяване*	
	а) Видове дефекти и технологии за визуални проверки; Отстраняване на корозия, оценка и мерки за нейното предотвратяване;	3
	б) Общи методи за ремонт, Ръководство по текущ ремонт на конструкцията; Контролни програми, свързани с изработката, амортизацията и корозионното състояние;	2
	в) Технологии за безразрушителен контрол, включващи методите: капилярно-проникващ; радиографичен; вихровотоков; ултразвуков; бороскопичен.	2

	НИВО
	B3
г) Технологии за разглобяване и сглобяване.	2
д) Технологии за откриване и отстраняване на повреди.	2
7.19 *Особени случаи в полет*	
а) Проверки след удар от мълния и проникващо високочестотно облъчване.	2
б) Проверки след особени случаи в полет като грубо кацане и полет в турбулентна атмосфера.	2
7.20 *Процедури за техническо обслужване*	2
Планиране на техническо обслужване;	
Процедури за извършване на модификации;	
Процедури за съхранение;	
Процедури за удостоверяване на техническо обслужване и допускане в експлоатация;	
Връзка с функционирането на въздухоплавателното средство;	
Проверка на техническото обслужване, контрол на качеството, осигуряване на качеството;	
Допълнителни процедури по техническо обслужване;	
Контрол на компоненти с ограничен срок на експлоатация.	

МОДУЛ 8. ОСНОВИ НА АЕРОДИНАМИКАТА

	НИВО			
	A	B1	B2	B3
8.1 *Физични свойства на атмосферата*	1	2	2	1
Международна стандартна атмосфера (ISA), използването ѝ в аеродинамиката.				
8.2 *Аеродинамика*	1	2	2	1
Обтичане на тяло;				
Граничен слой, ламинарно и турбулентно обтичане, свободен поток, относителен поток, обтичане на горна и долна повърхнина, вихри, точка на заприщване;				
Термини: кривина, хорда, средна аеродинамична хорда, профилно (челно) съпротивление, индуктивно съпротивление, център на налягане, ъгъл на атака, промиване и размиване, степен на грапавост, форма на крилото и удължение на крилото;				
Тяга, тегло, резултантна на аеродинамичните сили;				
Генериране на подемна сила и съпротивление: ъгъл на атака, коефициент на подемна сила, коефициент на съпротивление, полярна сила, срив;				
Замърсяване на аеродинамичния профил със сняг и лед.				
8.3 *Теория на полета*	1	2	2	1
Връзка между подемна сила, тегло, тяга и съпротивление;				
Степен на планиране;				
Статично устойчив полет, характеристики;				
Претоварване;				
Влияние на натоварването: височинно-скоростен диапазон и конструктивни ограничения;				
Методи за увеличаване на подемната сила.				
8.4 *Устойчивост на полета и динамика на полета*	1	2	2	1
Надлъжна, напречна и попътна устойчивост (активна и пасивна).				

МОДУЛ 9А. ЧОВЕШКИ ФАКТОР

Забележка: Този модул не се отнася за категория B3. Съответните теми за категория B3 са посочени в модул 9Б.

		НИВО		
		A	B1	B2
9.1	*Общи положения*	1	2	2
	Необходимост от отчитане на човешкия фактор;			
	Инциденти в резултат на човешкия фактор/човешка грешка;			
	Закон на Мърфи.			
9.2	*Човешки възможности и ограничения*	1	2	2
	Зрение;			
	Слух;			
	Обработка на информацията;			
	Внимание и възприятие;			
	Памет;			
	Клаустрофобия и физически достъп.			
9.3	*Социална психология*	1	1	1
	Отговорност: индивидуална и групова;			
	Мотивация и демотивация;			
	Социален натиск;			
	„Културни“ въпроси;			
	Работа в екип;			
	Управление, надзор и лидерство.			
9.4	*Фактори, въздействащи върху човешките възможности*	2	2	2
	Годност, здравословно състояние;			
	Стрес: свързан с домашната среда и с работните условия;			
	Напрежение, създавано от време и крайни срокове;			
	Работно натоварване: повишено и понижено;			
	Сънливост и умора, работа на смени;			
	Злоупотреба с алкохол, лекарства и наркотици.			
9.5	*Физически особености на заобикалящата среда*	1	1	1
	Шум и газове;			
	Осветление;			
	Микроклимат и температура;			
	Движение и вибрации;			
	Работна среда.			
9.6	*Задачи*	1	1	1
	Физическа работа;			
	Повтарящи се задачи;			
	Визуални прегледи;			
	Комплексни системи.			
9.7	*Комуникация*	2	2	2
	Във и между екипите;			
	Записване и регистриране на работата;			

		НИВО		
		A	B1	B2
	Актуализиране, валидност;			
	Разпространение на информация.			
9.8	*Човешки грешки*	1	2	2
	Модели и теории за човешките грешки;			
	Видове човешки грешки при изпълнение на задачи по техническото обслужване;			
	Последици от човешките грешки (например инциденти);			
	Избягване и контролиране на човешките грешки.			
9.9	*Рискови фактори в работните помещения*	1	2	2
	Разпознаване и предотвратяване на рисковите фактори;			
	Действия при аварийни случаи.			

МОДУЛ 9Б. ЧОВЕШКИ ФАКТОР

Забележка: Обхватът на този модул се отнася за среда на техническо обслужване с по-малки изисквания към притежателите на лиценз B3.

		НИВО
		B3
9.1	*Общи положения*	2
	Необходимост от отчитане на човешкия фактор;	
	Инциденти в резултат на човешкия фактор/човешка грешка;	
	Закон на Мърфи.	
9.2	*Човешки възможности и ограничения*	2
	Зрение;	
	Слух;	
	Обработка на информацията;	
	Внимание и възприятие;	
	Памет;	
	Клаустрофобия и физически достъп.	
9.3	*Социална психология*	1
	Отговорност: индивидуална и групова;	
	Мотивация и демотивация;	
	Социален натиск;	
	„Културни“ въпроси;	
	Работа в екип;	
	Управление, надзор и лидерство.	
9.4	*Фактори, въздействащи върху човешките възможности*	2
	Годност, здравословно състояние;	
	Стрес: свързан с домашната среда и свързан с работните условия;	
	Напрежение, създавано от време и крайни срокове;	
	Работно натоварване: повишено и понижено;	
	Сънливост и умора, работа на смени;	
	Злоупотреба с алкохол, лекарства и наркотици.	
9.5	*Физически особености на заобикалящата среда*	1

		НИВО
		B3
	Шум и газове;	
	Осветление;	
	Микроклимат и температура;	
	Движение и вибрации;	
	Работна среда.	
9.6	*Задачи*	1
	Физическа работа;	
	Повтарящи се задачи;	
	Визуални прегледи;	
	Комплексни системи.	
9.7	*Комуникация*	2
	Във и между екипите;	
	Записване и регистриране на работата;	
	Актуализиране, валидност;	
	Разпространение на информация.	
9.8	*Човешки грешки*	2
	Модели и теории за човешките грешки;	
	Видове човешки грешки при изпълнение на задачи по техническото обслужване;	
	Последици от човешките грешки (например инциденти);	
	Избягване и контролиране на човешките грешки.	
9.9	*Рискови фактори в работните помещения*	2
	Разпознаване и предотвратяване на рисковите фактори;	
	Действия при аварийни случаи.	

МОДУЛ 10. АВИАЦИОННА НОРМАТИВНА УРЕДБА

		НИВО			
		A	B1	B2	B3
10.1	*Регулаторна рамка*	1	1	1	1
	Роля на Международната организация за гражданска авиация				
	Роля на Европейската комисия				
	Роля на EASA				
	Роля на държавите членки и на националните авиационни органи				
	Регламент (ЕО) № 216/2008 и регламентите за определяне на правилата за неговото прилагане — Регламент (ЕС) № 748/2012 и Регламент (ЕС) № […];				
	Връзка между различните приложения (части) като част-21, част-M, част-145, част-66, част-147 и Регламент (ЕС) № 965/2012.				
10.2	*Сертифициращ персонал — техническо обслужване*	2	2	2	2
	Подробно познаване на част-66.				
10.3	*Одобрени организации за техническо обслужване*	2	2	2	2
	Подробно познаване на част-145 и част-M, подчаст E.				
10.4	*Летателна експлоатация*	1	1	1	1
	Общо познаване на Регламент (ЕС) № 965/2012.				

	НИВО			
	A	B1	B2	B3
Свидетелства за авиационни оператори				
Отговорности на операторите, по-специално по отношение на поддържането на летателната годност и техническото обслужване				
Програма за техническо обслужване на въздухоплавателните средства				
Списък на минималното оборудване (MEL) и списък на отклоненията от конфигурацията (CDL)				
Бордна документация				
Надписи (маркировки) по въздухоплавателното средство				
10.5 *Сертифициране на въздухоплавателни средства, части и оборудване*				
а) Общи изисквания	—	1	1	1
Общо познаване на част-21 и спецификациите за сертифициране CS-23, 25, 27, 29 на EASA.				
б) Документация	—	2	2	2
Удостоверение за летателна годност; ограничено удостоверение за летателна годност и разрешение за полет;				
Сертификат за регистрация;				
Сертификат за шум;				
График за тегло;				
Лиценз и одобрение за радиостанция.				
10.6 *Поддържане на летателна годност*	2	2	2	2
Подробно познаване на разпоредбите на част-21, свързани с поддържането на летателна годност.				
Подробно познаване на част-M.				
10.7 Приложими национални и международни изисквания (ако не са заменени от изисквания на Европейския съюз):				
а) Програми за техническо обслужване, проверки на техническото обслужване;	1	2	2	2
Директиви за летателна годност;				
Експлоатационни бюлетини, експлоатационна информация от производителя;				
Модификации и доработки;				
Документация за техническото обслужване: ръководства за техническо обслужване, ръководство за поправки по конструкцията, илюстрован каталог на частите и други.				
Само за лицензи от A до B2:				
MMEL, MEL, списък на отложените дефекти;				
б) Поддържане на летателната годност;	—	1	1	1
Изисквания за минимално оборудване — техническо облитане;				
Само за лицензи B1 и B2:				
ETOPS, изисквания по отношение на техническото обслужване и ПДО;				
Експлоатация при всякакви метеорологични условия, експлоатация по категория 2/3.				

МОДУЛ 11A. АЕРОДИНАМИКА, КОНСТРУКЦИЯ И СИСТЕМИ НА САМОЛЕТИТЕ С ТУРБИННИ ДВИГАТЕЛИ

	НИВО	
	A1	B1.1
11.1 *Теория на полета*		
11.1.1. *Аеродинамика и управление на самолета*	1	2
Работа и ефективност на управлението по:	—	—
— наклон „крен“: елерони и интерцептори;		
— надлъжна ос „тангаж“: кормила за височина, стабилизатори, отклоняеми и елеваторни стабилизатори;		
— курс: ограничения на кормилото за направление;		

		НИВО	
		A1	B1.1
	Управление на елерони, килватери;		
	Клапи, предкрилки, процепни предкрилки, зависващи елерони, интерцептори и елерон-интерцептори;		
	Механизация за увеличаване на индуктивното съпротивление: интерцептори, гасители на подемната сила, въздушни спирачки;		
	Контрол на граничния слой чрез вортекс генератори;		
	Тримери, сервокомпенсатори, аеродинамична компенсация на управлението		
	Работа и ефективност на тримерите, сервокомпенсаторите, пластинчатите елерони, теглови и аеродинамичен баланс на центровката.		
11.1.2.	*Полети при високи скорости*	1	2
	Скорост на звука, полети при дозвукови и свръхзвукови скорости, преминаване на звуковата бариера;		
	Число на Mах, критично число на Mах, скок на уплътнение, шокова вълна, аеродинамично загряване, правило на зоната;		
	Фактори, влияещи върху потока, постъпващ във въздухозаборниците на двигателите;		
	Влияние на положителната стреловидност на самолетните крила върху критичното число на Mах.		
11.2	*Конструкции на въздухоплавателните средства — общи концепции*		
	а) Изисквания за летателна годност по отношение на якостта на конструкцията;	2	2
	Класификация на конструктивните елементи, основни (първостепенни), неосновни (второстепенни) и спомагателни (третостепенни);		
	Концепции за устойчивост на грешки, животоспасяване, допуски на издръжливост;		
	Системи за зониране и позициониране;		
	Натиск, опън, изкълчване, специфичен натиск, срязване, усукване, напрежение, линейно напрежение, умора на материала;		
	Разпоредби за дренаж и вентилация;		
	Разпоредби за монтаж на системите;		
	Противогръмотевична защита;		
	Замасяване на въздухоплавателните средства.		
	б) Методи за конструиране на: монококова обшивка; челни обтекаеми елементи; стрингери; надлъжници; хермопояси; пояси; усилващи елементи; подкоси; свързващи елементи; греди; подови конструкции; усилване; методи на свързване на обшивката със силовия набор, антикорозионна защита; окачване на крила, опашни плоскости и двигатели;	1	2
	Технологии за сглобяване: с нитове, с болтове, чрез запояване;		
	Методи за защита на повърхностите като хромиране, анодиране, нанасяне на лаково покритие;		
	Почистване/измиване на повърхностите;		
	Симетрия на конструкцията на въздухоплавателното средство: методи за настройка и проверка на симетрията.		
11.3	*Конструкции на въздухоплавателните средства — самолети*		
11.3.1	*Фюзелаж (ATA 52/53/56) Конструкция и херметичност;*	1	2
	Закрепване на крило, стабилизатор, пилон и колесник;		
	Закрепване на крило, стабилизатор, пилон и колесник;		
	Поставяне на седалки и системи за товарене на карго;		
	Врати и аварийни изходи: конструкция, механизми, функциониране и средства за обезопасяване;		
	Конструкция на прозорци и прозоречни екрани и механизми.		
11.3.2	*Крила (ATA 57)*	1	2
	Конструкция;		
	Съхранение на гориво;		
	Колесник, пилон, управляваща повърхност и приспособления за прибиране и спускане.		
11.3.3	*Стабилизатори (ATA 55)*	1	2
	Конструкция;		
	Закрепване.		

		НИВО	
		A1	B1.1
11.3.4	*Управляващи плоскости (ATA 55/57)*	1	2
	Конструкция и закрепване;		
	Центровка — на маса и аеродинамична.		
11.3.5	*Гондоли/пилони (ATA 54)*	1	2
	Гондоли/пилони: — Конструкция; — Противопожарни стени; — Монтиране на двигател.	—	—
11.4	*Кондициониране на въздуха и надув в кабините (ATA 21)*		
11.4.1	*Отбор на въздух*	1	2
	Източници за отбор на въздух — двигател, спомагателна силова установка и наземно средство.		
11.4.2	*Кондициониране*	1	3
	Системи за кондициониране;		
	Турбохладилници;		
	Системи за разпространяване;		
	Система за контрол на дебита, температурата и влажността.		
11.4.3	*Надув*	1	3
	Системи за надув;		
	Контролиране и индикации, включително регулиращи и предпазни клапи;		
	Контролери на кабинното налягане.		
11.4.4	*Средства за безопасност и предупредителни средства*	1	3
	Устройства за защита и предупреждение.		
11.5	*Системи за авиационно оборудване*		
11.5.1	*Системи за приборно оборудване (ATA 31)*	1	2
	Тръба на Пито: висотомер, скоростомер, вариометър;		
	Жироскопични: авиохоризонт, управление на пространственото положение, индикатор за посоката, индикатор на хоризонталната обстановка, завои и плъзгане, координатор на завоя;		
	Компаси: с директно отчитане, с дистанционно отчитане;		
	Индикация на ъгъл на атака; системи за предупреждение за срив;		
	Пилотска кабина, в която информацията се изобразява на електронни дисплеи (Glass cockpit);		
	Други системи за индикация.		
11.5.2	*Авиационни системи*	1	1
	Основи на системите и работа на: — автоматичното управление на полета (ATA 22); — комуникациите (ATA 23); — навигационните системи (ATA 34).	—	—
11.6	*Електрическо оборудване (ATA 24)*	1	3
	Монтаж и работа на акумулатори;		
	Генератор за постоянен ток;		

		НИВО	
		A1	B1.1
	Генератор за променлив ток; Аварийна система; Регулиране на напрежението; Разпределение на енергията; Инвертори, трансформатори, изправители; Защита от претоварване; Външно/наземно захранване с електричество.		
11.7	*Оборудване и обзавеждане (ATA 25)*		
	а) Изисквания за аварийно оборудване; Седалки и колани;	2	2
	б) Разположение на кабините; Разположение на оборудването; Монтаж на КБО; Оборудване за развлечения; Кухненско оборудване; Оборудване за товарене и швартовка на карго; Трапове (бордни стълби).	1	1
11.8	*Противопожарни средства (ATA 26)*	1	3
	а) Детектори на огън и дим и системи за предупреждение; Пожарогасителни системи; Тестване на противопожарната система.		
	б) Преносими пожарогасители.	1	1
11.9	*Органи за управление (ATA 27)*	1	3
	Първостепенни органи за управление: елерони, кормило за височина, вертикално кормило, спойлер; Тримиране; Активни разтоварващи и балансиращи системи; Средства за повишаване на подемната сила; Средства за срив на подемната сила, въздушни спирачки; Системи за управление: ръчна, хидравлична, пневматична, електрическа, електродистанционна (fly-by-wire); Създаване на изкуствено чувство за натоварване у пилота, демпфер на попътни колебания, тримиране по число на Mах, ограничители на вертикалното кормило, застопоряване на кормилата на земя; Центровка и монтаж; Система за предпазване от срив на въздухоплавателното средство, система за предупреждаване за срив.		
11.10	*Горивни системи (ATA 28)*	1	3
	Разположение на системата; Резервоари; Система за подаване на гориво; Аварийно изхвърляне, изпускане и източване на гориво; Подаване на гориво чрез напречна връзка и прехвърляне; Индикации и предупреждения; Зареждане и източване на гориво; Система за надлъжно балансиране.		

		НИВО	
		A1	B1.1
11.11	*Хидравлични системи (ATA 29)*	1	3
	Разположение на системата;		
	Хидравлични флуиди;		
	Хидравлични резервоари и акумулатори;		
	Създаване на налягане: електрическо, механично, пневматично;		
	Аварийна система за създаване на налягане;		
	Филтри;		
	Контрол на налягането;		
	Разпределение на енергията;		
	Системи за индикации и предупреждения;		
	Връзка с други системи.		
11.12	*Защита против обледяване и дъжд (ATA 30)*	1	3
	Образуване на лед, класификация и откриване		
	Противообледяващи системи: електрически, с горещ въздух и химически		
	Системи за отстраняване на лед: електрически, с горещ въздух, пневматични и химически;		
	Средства за отблъскване на дъждовна вода;		
	Загряване на дренажни отвори;		
	Системи за чистене на стъклата от вода при дъжд.		
11.13	*Колесник (ATA 32)*	2	3
	Конструкция, абсорбиращ шок;		
	Система за спускане и прибиране на колесника: нормална и аварийна;		
	Индикации и предупреждения;		
	Колела, спирачки, система за предотвратяване на плъзгане, автоматично спиране;		
	Гуми;		
	Кормилно управление;		
	Сензори въздух-земя.		
11.14	*Светлини (ATA 33)*	2	3
	Външни: навигационни, срещу сблъскване, за кацане, за рулиране;		
	Вътрешни: в пътническата кабина, в пилотската кабина, карго;		
	Аварийни.		
11.15	*Кислород (ATA 35)*	1	3
	Разположение на системата за кислород: в пилотската кабина, в пътническата кабина;		
	Източници, съхранение, зареждане и разпределение;		
	Регулиране на захранването;		
	Индикации и предупреждения;		
11.16	*Пневматични/вакуумни системи (ATA 36)*	1	3
	Разположение на системата;		
	Източник: двигател/спомагателна силова установка, компресори, резервоари, наземно захранване;		
	Контрол на налягането;		
	Разпределение;		

		НИВО	
		A1	B1.1
	Индикации и предупреждения;		
	Връзка с други системи.		
11.17	*Вода/отпадъци (ATA 38)*	2	3
	Система за водоснабдяване, захранване, разпределение, обслужване и дренаж;		
	Тоалетни, умивалници, почистване, обслужване;		
	Възникване на корозия.		
11.18	*Бордови системи за контрол на техническото състояние на въздухоплавателното средство (ATA 45)*	1	2
	Централни компютри за техническо обслужване;		
	Система за въвеждане на данни;		
	Електронна библиотека;		
	Разпечатване;		
	Наблюдение и следене на конструкцията (следене за допустими повреди).		
11.19	*Интегрирана модулна авионика (ATA42)*	1	2
	Функциите, които обикновено могат да бъдат интегрирани в модулите на Интегрираната модулна авионика (IMA), наред с другото, са: Управление на системите за отвеждане на въздуха, контрол на въздушното налягане, вентилация и контрол, авионика и контрол на вентилацията в пилотската кабина, контрол на температурата, комуникация на въздушното движение, комуникационен рутер на авионикс-системите (ACR), управление на електрическия товар, наблюдение на прекъсвача на веригата, електрическа система BITE, управление на горивото, контрол на спирачния механизъм, контрол на кормилното управление, система за спускане и прибиране на колесника, индикация на налягането в гумите, индикация на масленото налягане, наблюдение на температурата на спирачките и т.н.		
	Основна система; компоненти на мрежата;		
11.20	*Кабинни системи (ATA44)*	1	2
	Устройствата и компонентите, които предоставят средства за развлечение на пътниците и осигуряват комуникация в рамките на въздухоплавателното средство (Интерком система за обмен на данни в кабината — CIDS) и между въздухоплавателното средство и наземни станции (Информационна мрежа в кабината). Включват предаване на глас, данни, музика и видео.		
	Интерком системата за обмен на данни в кабината осигурява връзката между пилотската кабина/стюардния състав и кабинните системи. Тези системи поддържат обмена на данни на различните свързани бързосменяеми блокове (LRU) и обикновено се експлоатират чрез командни панели от стюардния състав (FAR).		
	Информационната мрежа на кабината обикновено е на сървър, който взаимодейства, наред с другото, със следните системи: — Комуникация на данни/радио сигнали, бордова система за развлечение.	—	—
	Информационната мрежа на кабината може да поддържа функции като: — Достъп до доклади, обхващащи периода преди отлитането и по време на отлитането, — Имейл/интранет/интернет достъп, — База данни на пътниците;	—	—
	Основни кабинни системи;		
	Бордова система за развлечение по време на полет;		
	Външна комуникационна система;		
	Система за масова памет на кабината;		
	Система за наблюдение на кабината;		
	Други кабинни системи;		

		НИВО	
		A1	B1.1
11.21	*Информационни системи (ATA46)*	1	2
	Устройствата и компонентите, които предоставят средство за съхраняване, актуализиране и извличане на цифрова информация, традиционно осигурявана на хартиен носител, микрофилм или микрофиш. Включват устройства, предназначени за съхраняване и извличане на информация, като например масово съхранение в електронна библиотека и контролер. Не включват устройства или компоненти, инсталирани за други цели и споделяни с други системи, като например принтер в пилотската кабина или дисплей за обща употреба.		
	Типичните примери включват системи за управление на въздушното движение и на информацията и мрежови сървърни системи.		
	Обща информационна система на въздухоплавателното средство;		
	Информационна система в пилотската кабина;		
	Информационна система за техническото обслужване;		
	Информационна система в пътническата кабина;		
	Други информационни системи;		

МОДУЛ 11Б. АЕРОДИНАМИКА, КОНСТРУКЦИЯ И СИСТЕМИ НА САМОЛЕТИТЕ С БУТАЛНИ ДВИГАТЕЛИ

Забележка 1: Този модул не се отнася за категория B3. Темите за категория B3, са посочени в модул 11B.

Забележка 2: Обхватът на този модул отразява технологията на самолетите, отнасящи се до категория A2 и B1.2

		НИВО	
		A2	B1.2
11.1	*Теория на полета*		
11.1.1.	*Аеродинамика на самолета и контрол на полета*	1	2
	Работа и ефективност на управлението по:	—	—
	— наклон „крен“: елерони и интерцептори;		
	— надлъжна ос „тангаж“: кормила за височина, стабилизатори, отклоняеми и елеваторни стабилизатори;		
	— курс: ограничения на кормилото за направление;		
	Управление на елерони, килватери;		
	Клапи, предкрилки, процепни предкрилки, зависващи елерони, интерцептори и елерон-интерцептори;		
	Механизация за увеличаване на индуктивното съпротивление: интерцептори, гасители на подемната сила, въздушни спирачки;		
	Контрол на граничния слой чрез вортекс генератори		
	Тримери, сервокомпенсатори, аеродинамична компенсация на управлението;		
	Работа и ефективност на тримерите, сервокомпенсаторите, пластинчатите елерони, теглови и аеродинамичен баланс на центровката.		
11.1.2.	*Полети при високи скорости — неприложимо*	—	—
11.2	*Конструкции на въздухоплавателните средства — общи концепции*		
	a) Изисквания за летателна годност по отношение на якостта на конструкцията;	2	2
	Класификация на конструктивните елементи, основни (първостепенни), неосновни (второстепенни) и спомагателни (третостепенни);		
	Концепции за устойчивост на грешки, животоспасяване, допуски на издръжливост;		
	Системи за зониране и позициониране;		
	Натиск, опън, изкълчване, специфичен натиск, срязване, усукване, напрежение, линейно напрежение, умора на материала;		
	Разпоредби за дренаж и вентилация;		
	Разпоредби за монтаж на системите;		
	Противогръмотевична защита;		
	Замасяване на въздухоплавателните средства.		

		НИВО	
		A2	B1.2
	б) Методи за конструиране на: монококова обшивка; челни обтекаеми елементи; стрингери; надлъжници; хермопояси; пояси; усилващи елементи; подкоси; свързващи елементи; греди; подови конструкции; усилване; методи на свързване на обшивката със силовия набор, антикорозионна защита; окачване на крила, опашни плоскости и двигатели; Технологии за сглобяване: с нитове, с болтове, чрез запояване; Методи за защита на повърхностите като хромиране, анодиране,нанасяне на лаково покритие; Почистване/измиване на повърхностите; Симетрия на конструкцията на въздухоплавателното средство: методи за настройка и проверка на симетрията.	1	2
11.3	*Конструкции на въздухоплавателните средства — самолети*		
11.3.1	*Фюзелаж (ATA 52/53/56)*	1	2
	Конструкция и херметичност;		
	Закрепване на крило, стабилизатор, пилон и колесник;		
	Монтаж на седалки;		
	Врати и аварийни изходи: конструкция и функциониране;		
	Прозорци и прозоречни екрани.		
11.3.2	*Крила (ATA 57)*	1	2
	Конструкция;		
	Съхранение на гориво;		
	Колесник, пилон, управляваща повърхност и приспособления за прибиране и спускане.		
11.3.3	*Стабилизатори (ATA 55)*	1	2
	Конструкция;		
	Закрепване.		
11.3.4	*Управляващи плоскости (ATA 55/57)*	1	2
	Конструкция и закрепване;		
	Центровка — на маса и аеродинамична.		
11.3.5	*Гондоли/пилони (ATA 54)*	1	2
	Гондоли/пилони: — Конструкция; — Противопожарни стени; — Монтиране на двигател.	—	—
11.4	*Кондициониране на въздуха и надув в кабините (ATA 21)*	1	3
	Отбор на въздух и системи за кондициониране;		
	Контролери за надув и устройства за защита и предупреждение;		
	Отоплителни системи		
11.5	*Системи за авиационно оборудване*		
11.5.1	*Приборно оборудване (ATA 31)*	1	2
	Тръба на Пито: висотомер, скоростомер, вариометър;		
	Жироскопични: авиохоризонт, завои и плъзгане, координатор на завоя;		
	Компаси: с директно отчитане, с дистанционно отчитане;		
	Индикация на ъгъл на атака; системи за предупреждение за срив;		
	Пилотска кабина, в която информацията се изобразява на електронни дисплеи (Glass cockpit);		
	Други системи за индикация.		

		НИВО	
		A2	B1.2
11.5.2	*Авионикс*	1	1
	Основи на системите и работа на: — автоматичното управление на полета (ATA 22); — комуникациите (ATA 23); — навигационните системи (ATA 34).	—	—
11.6	*Електрическо оборудване (ATA 24)*	1	3
	Монтаж и работа на акумулатори;		
	Генератор за постоянен ток;		
	Регулиране на напрежението;		
	Разпределение на енергията;		
	Защита от претоварване;		
	Инвертори, трансформатори.		
11.7	*Оборудване и обзавеждане (ATA 25)*		
	а) Изисквания за аварийно оборудване; Седалки и колани;	2	2
	б) Разположение на кабините; Разположение на КБО; Монтаж на КБО; Оборудване за развлечения; Кухненско оборудване; Оборудване за товарене и швартовка на карго; Трапове (бордни стълби).	1	1
11.8	*Противопожарни средства (ATA 26)*		
	а) Детектори на огън и дим и системи за предупреждение; Пожарогасителни системи; Тестване на противопожарната система.	1	3
	б) Преносими пожарогасители.	1	3
11.9	*Органи за управление (ATA 27)*	1	3
	Първостепенни органи за управление: елерони, кормило за височина, вертикално кормило;		
	Тримиране;		
	Средства за повишаване на подемната сила;		
	Системи за управление: ръчна;		
	Застопоряване на кормилата на земя;		
	Центровка и монтаж;		
	Система за предупреждаване за срив на въздухоплавателното средство.		
11.10	*Горивни системи (ATA 28)*	1	3
	Разположение на системата;		
	Резервоари;		
	Система за подаване на гориво;		
	Подаване на гориво чрез напречна връзка и прехвърляне;		
	Индикация и предупреждение;		
	Зареждане и източване на гориво.		

		НИВО	
		A2	B1.2
11.11	*Хидравлични системи (ATA 29)*	1	3
	Разположение на системата;		
	Хидравлични флуиди;		
	Хидравлични резервоари и акумулатори;		
	Създаване на налягане: електрическо, механично;		
	Филтри;		
	Контрол на налягането;		
	Разпределение на енергията;		
	Системи за индикации и предупреждения;		
11.12	*Защита против обледяване и дъжд (ATA 30)*	1	3
	Образуване на лед, класификация и откриване		
	Системи за отстраняване на лед: електрически, с горещ въздух, пневматични и химически;		
	Загряване на дренажни отвори;		
	Системи за чистене на стъклата от вода при дъжд.		
11.13	*Колесник (ATA 32)*	2	3
	Конструкция, абсорбиращ шок;		
	Система за спускане и прибиране на колесника: нормална и аварийна;		
	Индикации и предупреждения;		
	Колела, спирачки, система за предотвратяване на плъзгане, автоматично спиране;		
	Гуми;		
	Кормилно управление;		
	Сензори въздух-земя.		
11.14	*Светлини (ATA 33)*	2	3
	Външни: навигационни, срещу сблъскване, за кацане, за рулиране, за лед;		
	Вътрешни: в пътническата кабина, в пилотската кабина, карго;		
	Аварийни.		
11.15	*Кислород (ATA 35)*	1	3
	Разположение на системата за кислород: в пътническата кабина, в пилотската кабина;		
	Източници, съхранение, зареждане и разпределение;		
	Регулиране на захранването;		
	Индикация и предупреждение;		
11.16	*Пневматични/вакуумни системи (ATA 36)*	1	3
	Разположение на системата;		
	Източник: двигател/спомагателен енергиен агрегат, компресори, резервоари, наземно захранване;		
	Контрол на налягането;		
	Разпределение;		
	Индикация и предупреждение;		
	Връзка с други системи.		
11.17	*Вода/отпадъци (ATA 38)*	2	3
	Система за водоснабдяване, захранване, разпределение, обслужване и дренаж;		
	Тоалетни, умивалници, почистване, обслужване;		
	Възникване на корозия.		

МОДУЛ 11B. АЕРОДИНАМИКА, КОНСТРУКЦИЯ И СИСТЕМИ НА САМОЛЕТИТЕ С БУТАЛНИ ДВИГАТЕЛИ

Забележка: Обхватът на този модул отразява технологията на самолетите от категория B3.

		НИВО
		B3
11.1	*Теория на полета*	
	Аеродинамика и управление на самолета	1
	Работа и ефективност на управлението по:	—
	— наклон „крен“: елерони;	
	— надлъжна ос „тангаж“: кормила за височина, стабилизатори, отклоняеми и елеваторни стабилизатори;	
	— курс: ограничения на кормилото за направление;	
	Управление на елерони, килватери;	
	Клапи, предкрилки, процепни предкрилки, зависващи елерони, интерцептори и елерон-интерцептори;	
	Механизация за увеличаване на индуктивното съпротивление, гасители на подемната сила, въздушни спирачки;	
	Контрол на граничния слой чрез вортекс генератори	
	Тримери, сервокомпенсатори, аеродинамична компенсация на управлението;	
	Работа и ефективност на тримерите, сервокомпенсаторите, пластинчатите елерони, теглови и аеродинамичен баланс на центровката.	
11.2	*Конструкции на въздухоплавателните средства — общи концепции*	
	а) Изисквания за летателна годност по отношение на якостта на конструкцията;	2
	Класификация на конструктивните елементи, основни (първостепенни), неосновни (второстепенни) и спомагателни (третостепенни);	
	Концепции за устойчивост на грешки, животоспасяване, допуски на издръжливост;	
	Системи за зониране и позициониране;	
	Натиск, опън, изкълчване, специфичен натиск, срязване, усукване, напрежение, линейно напрежение, умора на материала;	
	Разпоредби за дренаж и вентилация;	
	Разпоредби за монтаж на системите;	
	Противогръмотевична защита;	
	Замасяване на въздухоплавателните средства.	
	б) Методи за конструиране на: монококова обшивка; челни обтекаеми елементи; стрингери; надлъжници; хермопояси; пояси; усилващи елементи; подкоси; свързващи елементи; греди; подови конструкции; усилване; методи на свързване на обшивката със силовия набор, антикорозионна защита; окачване на крила, опашни плоскости и двигатели;	2
	Технологии за сглобяване: с нитове, с болтове, чрез запояване;	
	Методи за защита на повърхностите като хромиране, анодиране, нанасяне на лаково покритие;	
	Почистване/измиване на повърхностите;	
	Симетрия на конструкцията на въздухоплавателното средство: методи за настройка и проверка на симетрията.	
11.3	*Конструкции на въздухоплавателните средства — самолети*	
11.3.1	*Фюзелаж (ATA 52/53/56)*	1
	Конструкция;	
	Закрепване на крило, стабилизатор, пилон и колесник;	
	Монтаж на седалки;	
	Врати и аварийни изходи: конструкция и функциониране;	
	Конструкция на прозорци и прозоречни екрани.	
11.3.2	*Крила (ATA 57)*	1
	Конструкция;	
	Съхранение на гориво;	
	Колесник, пилон, управляваща повърхност и приспособления за прибиране и спускане.	
11.3.3	*Стабилизатори (ATA 55)*	1
	Конструкция;	
	Закрепване.	

		НИВО
		B3
11.3.4	*Управляващи плоскости (ATA 55/57)*	1
	Конструкция и закрепване;	
	Центровка — на маса и аеродинамична.	
11.3.5	*Гондоли/пилони (ATA 54)*	
	Гондоли/пилони: — Конструкция; — Противопожарни стени; — Монтиране на двигател.	1
11.4	*Системи за кондициониране на въздуха (ATA 21)*	
	Отопление и вентилация	1
11.5	*Системи за авиационно оборудване*	
11.5.1	*Системи за приборно оборудване (ATA 31)*	1
	Тръба на Пито: висотомер, скоростомер, вариометър;	
	Жироскопични: авиохоризонт, завои и плъзгане, координатор на завоя;	
	Компаси: с директно отчитане, с дистанционно отчитане;	
	Индикация на ъгъл на атака; системи за предупреждение за срив;	
	Пилотска кабина, в която информацията се изобразява на електронни дисплеи (Glass cockpit);	
	Други системи за индикация.	
11.5.2	*Авионика*	1
	Основи на системите и работа на: — автоматичното управление на полета (ATA 22); — комуникациите (ATA 23); — навигационните системи (ATA 34).	—
11.6	*Електрическо оборудване (ATA 24)*	2
	Монтаж и работа на акумулатори;	
	Генератор за постоянен ток;	
	Регулиране на напрежението;	
	Разпределение на енергията;	
	Защита от претоварване;	
	Инвертори, трансформатори.	
11.7	*Обзавеждане (ATA 25)*	2
	Изисквания за аварийно оборудване;	
	Седалки и колани.	
11.8	*Противопожарни средства (ATA 26)*	2
	Преносими пожарогасители.	
11.9	*Органи за управление (ATA 27)*	3
	Първостепенни органи за управление: елерони, кормило за височина, вертикално кормило;	
	Тримиране;	
	Средства за повишаване на подемната сила;	
	Системи за управление: ръчна;	
	Застопоряване на кормилата на земя;	

		НИВО
		B3
	Центровка и монтаж;	
	Система за предупреждаване за срив на въздухоплавателното средство.	
11.10	*Горивни системи (ATA 28)*	2
	Разположение на системата;	
	Резервоари;	
	Система за подаване на гориво;	
	Подаване на гориво чрез напречна връзка и прехвърляне;	
	Индикации и предупреждения;	
	Зареждане и източване на гориво.	
11.11	*Хидравлични системи (ATA 29)*	2
	Разположение на системата;	
	Хидравлични флуиди;	
	Хидравлични резервоари и акумулатори;	
	Създаване на налягане: електрическо, механично;	
	Филтри;	
	Контрол на налягането;	
	Разпределение на енергията;	
	Системи за индикации и предупреждения.	
11.12	*Защита против обледяване и дъжд (ATA 30)*	1
	Образуване на лед, класификация и откриване	
	Системи за отстраняване на лед: електрически, с горещ въздух, пневматични и химически;	
	Загряване на дренажни отвори;	
	Системи за чистене на стъклата от вода при дъжд.	
11.13	*Колесник (ATA 32)*	2
	Конструкция, абсорбиращ шок;	
	Система за спускане и прибиране на колесника: нормална и аварийна;	
	Индикации и предупреждения;	
	Колела, спирачки, система за предотвратяване на плъзгане, автоматично спиране;	
	Гуми;	
	Кормилно управление.	
11.14	*Светлини (ATA 33)*	2
	Външни: навигационни, срещу сблъскване, за кацане, за рулиране, за лед;	
	Вътрешни: в пътническата кабина, в пилотската кабина, карго;	
	Аварийни.	
11.15	*Кислород (ATA 35)*	2
	Разположение на системата за кислород: в пилотската кабина, в пътническата кабина;	
	Източници, съхранение, зареждане и разпределение;	
	Регулиране на захранването;	
	Индикация и предупреждение;	

		НИВО
		B3
11.16	*Пневматични/вакуумни системи (ATA 36)*	2
	Разположение на системата;	
	Източник: двигател/спомагателна силова установка, компресори, резервоари, наземно захранване;	
	Помпи за налягане и вакуум;	
	Контрол на налягането;	
	Разпределение;	
	Индикация и предупреждение;	
	Връзка с други системи.	

МОДУЛ 12. АЕРОДИНАМИКА, КОНСТРУКЦИЯ И СИСТЕМИ НА ВЕРТОЛЕТИТЕ

		НИВО	
		A3 A4	B1.3 B1.4
12.1	*Теория на полета — аеродинамика на носещ ротор*	1	2
	Терминология;		
	Ефект на жироскопичната прецесия;		
	Реакция на въртящия момент и управление;		
	Разсиметрия на подемната сила;		
	Тенденция за транслиране и коригирането ѝ;		
	Кориолисов ефект и компенсация;		
	Завихряне, установяване на мощността, свърхполегатост.		
	Авторотация;		
	Ефект от земята.		
12.2	*Системи за управление*	2	3
	Управление на цикъла на стъпката;		
	Общо управление на стъпката;		
	Втулка на носещия ротор;		
	Управление по курс: компенсация за реактивния момент, опашен ротор;		
	Колонка на носещия винт: конструкция и характеристики;		
	Демпфери: работа и конструкция;		
	Роторни лопатки: конструкция на носещ и опашен ротор, лопатки и монтаж;		
	Тримиране, фиксирани и подвижни стабилизатори;		
	Системи за управление: ръчна, хидравлична, електрическа и електродистанционна (fly-by-wire);		
	Имитация на натоварване в органите за управление;		
	Балансиране и регулиране.		
12.3	*Съконусност на лопатките и вибрационен анализ*	1	3
	Настройки на ротора;		
	Вкарване на лопатките в конус;		

		НИВО	
		A3 A4	B1.3 B1.4
	Статично и динамично балансиране;		
	Видове вибрации, методи за намаляване на вибрациите;		
	Земен резонанс.		
12.4	*Трансмисия*	1	3
	Предавателни кутии, носещи и опашни ротори.		
	Съединители, механизъм за свободен ход на ротора и спирачка на носещия ротор.		
	Задвижващи валове на опашния ротор, гъвкави връзки, лагери, виброгасители и опори за окачване на лагерите.		
12.5	*Конструкции на вертолети*		
	а) Изисквания за летателна годност по отношение на якостта на конструкцията; Класификация на конструктивните елементи, основни (първостепенни), неосновни (второстепенни) и спомагателни (третостепенни); Концепции за устойчивост на грешки, животоспасяване, допуски на издръжливост; Системи за зониране и позициониране; Натиск, опън, изкълчване, специфичен натиск, срязване, усукване, напрежение, линейно напрежение, умора на материала; Разпоредби за дренаж и вентилация; Разпоредби за монтаж на системите; Противогръмотевична защита.	2	2
	б) Методи за конструиране на: монококова обшивка; челни обтекаеми елементи; стрингери; надлъжници; хермопояси; пояси; усилващи елементи; подкоси; свързващи елементи; греди; подови конструкции; усилване; методи на свързване на обшивката със силовия набор, антикорозионна защита; Закрепване на стабилизатор, пилон и колесник; Монтаж на седалки; Врати: конструкция, механизми, функциониране и средства за обезопасяване; Конструкция на прозорци и прозоречни екрани; Съхранение на гориво; Противопожарни стени; Монтиране на двигател; Технологии за сглобяване: с нитове, с болтове, чрез запояване; Методи за защита на повърхностите като хромиране, анодиране, нанасяне на лаково покритие; Почистване/измиване на повърхностите; Симетрия на конструкцията на въздухоплавателното средство: методи за настройка и проверка на симетрията.	1	2
12.6	*Системи за кондициониране на въздуха (ATA 21)*		
12.6.1	*Отбор на въздух*	1	2
	Източници за отбор на въздух — двигател и наземно средство.		
12.6.2	*Кондициониране*	1	3
	Системи за кондициониране;		
	Системи за разпространяване;		
	Система за контрол на дебита и температурата;		
	Устройства за защита и предупреждение.		
12.7	*Системи за авиационно оборудване*		
12.7.1	*Приборно оборудване (ATA 31)*	1	2
	Тръба на Пито: висотомер, скоростомер, вариометър;		
	Жироскопични: авиохоризонт, управление на пространственото положение, индикатор за посоката, индикатор на хоризонталната обстановка, завои и плъзгане, координатор на завоя;		

		НИВО	
		A3 A4	B1.3 B1.4
	Компаси: с директно отчитане, с дистанционно отчитане;		
	Системи за индициране на вибрации — HUMS;		
	Пилотска кабина, в която информацията се изобразява на електронни дисплеи (Glass cockpit);		
	Други системи за индикация.		
12.7.2	*Авиационни системи*	1	1
	Основи на системите и работа на: Автоматичното управление на полета (ATA 22);		
	Комуникациите (ATA 23);		
	Навигационните системи (ATA 34).		
12.8	*Електрическо оборудване (ATA 24)*	1	3
	Монтаж и работа на акумулатори;		
	Генератор за постоянен ток; генератор за променлив ток;		
	Аварийна система;		
	Регулиране на напрежението; защита от претоварване;		
	Разпределение на енергията;		
	Инвертори, трансформатори, изправители;		
	Външно/наземно захранване с електричество.		
12.9	*Обзавеждане (ATA 25)*		
	а) Изисквания за аварийно оборудване; Седалки и колани; Системи за повдигане.	2	2
	б) Аварийни системи за флотация; Разположение на кабините, закрепване на карго; Разположение на оборудването; Монтаж на КБО;	1	1
12.10	*Противопожарни средства (ATA 26)*	1	3
	Детектори на огън и дим и системи за предупреждение;		
	Пожарогасителни системи;		
	Тестване на противопожарната система.		
12.11	*Горивни системи (ATA 28)*	1	3
	Разположение на системата;		
	Резервоари;		
	Система за подаване на гориво;		
	Аварийно изхвърляне, изпускане и източване на гориво;		
	Подаване на гориво чрез напречна връзка и прехвърляне;		
	Индикации и предупреждения;		
	Зареждане и източване на гориво.		
12.12	*Хидравлични системи (ATA 29)*	1	3
	Разположение на системата;		
	Хидравлични флуиди;		
	Хидравлични резервоари и акумулатори;		
	Създаване на налягане: електрическо, механично, пневматично;		
	Аварийна система за създаване на налягане;		
	Филтри;		
	Контрол на налягането;		

		НИВО	
		A3 A4	B1.3 B1.4
	Разпределение на енергията;		
	Системи за индикации и предупреждения;		
	Връзка с други системи.		
12.13	*Защита против обледяване и дъжд (ATA 30)*	1	3
	Образуване на лед, класификация и откриване;		
	Противообледяващи системи и системи за отстраняване на лед: електрически, с горещ въздух и химически;		
	Средства за отблъскване на дъждовна вода и за отстраняване на водата;		
	Загряване на дренажни отвори;		
	Системи за чистене на стъклата при дъжд.		
12.14	*Колесник (ATA 32)*	2	3
	Конструкция, абсорбиращ шок;		
	Система за спускане и прибиране на колесника: нормална и аварийна;		
	Индикации и предупреждения;		
	Колела, гуми, спирачки;		
	Кормилно управление;		
	Сензори въздух-земя;		
	Система за предотвратяване на плъзгане.		
12.15	*Светлини (ATA 33)*	2	3
	Външни: навигационни, за кацане, за рулиране, за лед;		
	Вътрешни: в пътническата кабина, в пилотската кабина, карго;		
	Аварийни.		
12.16	*Пневматични/вакуумни системи (ATA 36)*	1	3
	Разположение на системата;		
	Източник: двигател/спомагателен енергиен агрегат, компресори, резервоари, наземно захранване;		
	Контрол на налягането;		
	Разпределение;		
	Индикации и предупреждения;		
	Връзка с други системи.		
12.17	*Интегрирана модулна авионика (ATA42)*	1	2
	Функциите, които обикновено могат да бъдат интегрирани в модулите на Интегрираната модулна авионика (IMA), наред с другото, са:		
	Управление на системите за отвеждане на въздуха, контрол на въздушното налягане, вентилация и контрол, авионика и контрол на вентилацията в пилотската кабина, контрол на температурата, комуникация на въздушното движение, комуникационен рутер на авионикс-системите (ACR), управление на електрическия товар, наблюдение на прекъсвача на веригата, електрическа система BITE, управление на горивото, контрол на спирачния механизъм, контрол на кормилното управление, система за спускане и прибиране на колесника, индикация на налягането в гумите, индикация на масленото налягане, наблюдение на температурата на спирачките и т.н.		
	Основна система;		
	Компоненти на мрежата;		
12.18	*Бордови системи за техническо обслужване (ATA45)*	1	2
	Централни компютри за техническо обслужване;		
	Система за въвеждане на данни;		
	Електронна библиотека;		

		НИВО	
		A3 A4	B1.3 B1.4
	Разпечатване;		
	Наблюдение и следене на конструкцията (следене за допустими повреди).		
12.19	*Информационни системи (ATA46)*	1	2
	Устройствата и компонентите, които предоставят средство за съхраняване, актуализиране и извличане на цифрова информация, традиционно осигурявана на хартиен носител, микрофилм или микрофиш. Включват устройства, предназначени за съхраняване и извличане на информация като например масово съхранение в електронна библиотека и контролер. Не включват устройства или компоненти, инсталирани за други цели и споделяни с други системи, като например принтер в пилотската кабина или дисплей за обща употреба.		
	Типичните примери включват системи за управление на въздушното движение и на информацията и мрежови сървърни системи.		
	Обща информационна система на въздухоплавателното средство;		
	Информационна система в пилотската кабина;		
	Информационна система за техническото обслужване;		
	Информационна система в пътническата кабина;		
	Други информационни системи;		

МОДУЛ 13. АЕРОДИНАМИКА, КОНСТРУКЦИИ И СИСТЕМИ НА ВЪЗДУХОПЛАВАТЕЛНИТЕ СРЕДСТВА

		НИВО
		B2
13.1	*Теория на полета*	
	а) Аеродинамика и управление на самолета	1
	Работа и ефективност на управлението по: — наклон „крен“: елерони и интерцептори; — надлъжна ос „тангаж“: кормила за височина, стабилизатори, отклоняеми и елеваторни стабилизатори; — курс: ограничения на кормилото за направление;	—
	Управление на елерони, килватери;	
	Механизация на крилото: слотове, предкрилки, задкрилки;	
	Механизация за увеличаване на индуктивното съпротивление: интерцептори, гасители на подемната сила, въздушни спирачки;	
	Работа и ефективност на тримерите, сервокомпенсаторите, пластинчатите елерони.	
	б) Полети при високи скорости	1
	Скорост на звука, полети при дозвукови и свръхзвукови скорости, преминаване на звуковата бариера;	
	Число на Мах, критично число на Мах.	
	в) Аеродинамика на въртящо се крило	1
	Терминология;	
	Действие и ефективност на управлението на цикличната стъпка, общата стъпка и попътната управляемост.	
13.2	*Конструкции на въздухоплавателните средства — общи концепции*	
	а) Основи на конструктивните схеми.	1
	б) Системи за зониране и позициониране; Замасяване; Противогръмотевична защита.	2

		НИВО
		B2
13.3	*Автоматично управление на полета (ATA 22)*	3
	Основи на автоматичното управление на полета, включващо принципи на работа и съвременна терминология;	
	Обработка на командните сигнали;	
	Режими на работа: канали за надлъжно, напречно и попътно управление;	
	Демпфери на попътните колебания;	
	Система за увеличаване на устойчивостта при вертолетите;	
	Автоматично тримиране;	
	Връзка между автопилота и навигационните системи;	
	Автоматична тяга;	
	Автоматична система за кацане: принципи и категории, режими на работа, подход, наклон на глисадата, кацане, минаване на втори кръг, следена на системата и условия на отказ.	
13.4	*Комуникационно/навигационно оборудване (ATA 23/34)*	3
	Основи на разпространението на радиовълните, антени, линии за предаване, комуникация, приемници и предаватели;	
	Принцип на работа на следните системи: — комуникации по УКВ; — комуникации по КВ; — аудио; — предаватели за разположение на въздухоплавателното средство в случай на авария; — устройство за записване на разговорите в пилотската кабина; — VOR; — автоматичен радиокомпас; — ILS; — микровълнова система за кацане; — директорна система; оборудване за измерване на разстояние; — нискочестотна и хиперболична навигация; — доплерова навигация; — зонална навигация, RNAV системи; — автоматична система за управление на полета; — система за глобално позициониране, глобални навигационни спътникови системи; — инерционни навигационни системи; — транспондери, вторични радари; — система за предупреждаване и избягване на сблъсък във въздуха; — метеорологичен радар; — радиовисотомер; — система за комуникация чрез предаване на данни ARINC.	—
13.5	*Електрическо оборудване (ATA 24)*	3
	Монтаж и работа на акумулатори;	
	Генератор за постоянен ток;	
	Генератор за променлив ток;	
	Аварийна система;	
	Регулиране на напрежението;	
	Разпределение на енергията;	
	Инвертори, трансформатори, изправители;	
	Защита от претоварване;	
	Външно/наземно захранване с електричество.	

		НИВО
		B2
13.6	*Оборудване и обзавеждане (ATA 25)*	3
	Изисквания за аварийно електронно оборудване;	
	Оборудване за развлечение на пътниците.	
13.7	*Органи за управление (ATA 27)*	
	а) Първостепенни органи за управление: елерони, кормило за височина, вертикално кормило, спойлер; Тримиране; Активни разтоварващи и балансиращи системи; Средства за повишаване на подемната сила; Средства за срив на подемната сила, въздушни спирачки; Системи за управление: ръчна, хидравлична, пневматична; Създаване на изкуствено чувство у пилота за натоварване, демпфер на попътни колебания, тримиране по число на Mах, ограничители на вертикалното кормило, застопоряване на кормилата на земя; Система за предпазване от срив на въздухоплавателното средство.	2
	б) Работа на системата за управление: електрическа, електродистанционна (fly-by-wire).	3
13.8	*Приборно оборудване (ATA 31)*	3
	Класификация;	
	Атмосфера;	
	Терминология;	
	Устройства и системи за измерване на налягане;	
	Тръба на Пито;	
	Висотомери;	
	Вариометри;	
	Показатели на скоростта;	
	Махметри;	
	Системи за предупреждение за опасно сближение със земята;	
	Компютри, съдържащи данни за полета;	
	Приборни пневматични системи;	
	Уреди за директно отчитане на налягане и температура;	
	Системи за индикация на температурата;	
	Системи за индикация на количеството гориво;	
	Жироскопични принципи;	
	Изкуствен хоризонт;	
	Показатели на плъзгане;	
	Жироскопична индикация на курса;	
	Системи за предупреждение за опасно сближение със земята;	
	Компаси;	
	Системи за записване на полетните данни;	
	Електронни пилотажно-приборни системи;	
	Системи за предупреждение в пилотската кабина;	
	Системи за предупреждение за срив и системи за индикация на ъгъла на атака;	

		НИВО
		B2
	Измерване на вибрациите и индикация;	
	Пилотска кабина, в която информацията се изобразява на електронни дисплеи (Glass cockpit).	
13.9	*Светлини (ATA 33)*	3
	Външни: навигационни, за кацане, за рулиране;	
	Вътрешни: в пътническата кабина, в пилотската кабина, карго;	
	Аварийни.	
13.10	*Бордови системи за контрол на техническото състояние на въздухоплавателното средство (ATA 45)*	3
	Централни компютри за техническо обслужване;	
	Система за въвеждане на данни;	
	Електронна библиотека;	
	Разпечатване;	
	Наблюдение и следене на конструкцията (следене за допустими повреди).	
13.11	*Кондициониране на въздуха и херметизиране на кабината (ATA21)*	
13.11.1.	*Отбор на въздух*	2
	Източници за отбор на въздух — двигател, спомагателна силова установка и наземно средство.	
13.11.2.	*Кондициониране на въздуха*	
	Системи за кондициониране;	2
	Турбохладилници;	3
	Системи за разпространяване;	1
	Система за контрол на дебита, температурата и влажността.	3
13.11.3.	*Надув*	3
	Системи за надув;	
	Контролиране и индикации, включително регулиращи и предпазни клапи;	
	Контролери на кабинното налягане в кабината.	
13.11.4.	*Устройства за безопасност и предупреждение*	3
	Устройства за защита и предупреждение.	
13.12	*Противопожарни средства (ATA 26)*	
	а) Детектори на огън и дим и системи за предупреждение; Пожарогасителни системи; Тестване на противопожарната система.	3
	б) Преносим пожарогасител.	1
13.13	*Горивни системи (ATA 28)*	
	Разположение на системата;	1
	Резервоари;	1
	Система за подаване на гориво;	1
	Аварийно изхвърляне, изпускане и източване на гориво;	1
	Подаване на гориво чрез напречна връзка и прехвърляне;	2
	Индикации и предупреждения;	3
	Зареждане и източване на гориво;	2
	Система за надлъжно балансиране.	3

		НИВО
		B2
13.14	*Хидравлични системи (ATA 29)*	
	Разположение на системата;	1
	Хидравлични флуиди;	1
	Хидравлични резервоари и акумулатори;	1
	Създаване на налягане: електрическо, механично, пневматично;	3
	Аварийна система за създаване на налягане;	3
	Филтри	1
	Контрол на налягането;	3
	Разпределение на енергията;	1
	Системи за индикации и предупреждения;	3
	Връзка с други системи.	3
13.15	*Защита против обледяване и дъжд (ATA 30)*	
	Образуване на лед, класификация и откриване	2
	Противообледяващи системи: електрически, с горещ въздух и химически	2
	Системи за отстраняване на лед: електрически, с горещ въздух, пневматични и химически;	3
	Средства за отблъскване на дъждовна вода;	1
	Загряване на дренажни отвори;	3
	Системи за чистене на стъклата от вода при дъжд.	1
13.16	*Колесник (ATA 32)*	
	Конструкция, абсорбиращ шок;	1
	Система за спускане и прибиране на колесника: нормална и аварийна;	3
	Индикации и предупреждения;	3
	Колела, спирачки, система за предотвратяване на плъзгане, автоматично спиране;	3
	Гуми;	1
	Кормилно управление;	3
	Сензори въздух-земя.	3
13.17	*Кислород (ATA 35)*	
	Разположение на системата за кислород: в пилотската кабина, в пътническата кабина;	3
	Източници, съхранение, зареждане и разпределение;	3
	Регулиране на захранването;	3
	Индикации и предупреждения;	3
13.18	*Пневматични/вакуумни системи (ATA 36)*	
	Разположение на системата;	2
	Източник: двигател/спомагателна силова установка, компресори, резервоари, наземно захранване;	2
	Контрол на налягането;	3
	Разпределение;	1
	Индикации и предупреждения;	3
	Връзки с други системи.	3
13.19	*Вода/отпадъци (ATA 38)*	2
	Система за водоснабдяване, захранване, разпределение, обслужване и дренаж;	
	Тоалетни, умивалници, почистване, обслужване;	

		НИВО
		B2
13.20	*Интегрирана модулна авионика (ATA42)*	3
	Функциите, които обикновено могат да бъдат интегрирани в модулите на Интегрираната модулна авионика (IMA), наред с другото, са:	
	Управление на системите за отвеждане на въздуха, контрол на въздушното налягане, вентилация и контрол, авионика и контрол на вентилацията в пилотската кабина, контрол на температурата, комуникация на въздушното движение, комуникационен рутер на авионикс-системите (ACR), управление на електрическия товар, наблюдение на прекъсвача на веригата, електрическа система BITE, управление на горивото, контрол на спирачния механизъм, контрол на кормилното управление, система за спускане и прибиране на колесника, индикация на налягането в гумите, индикация на масленото налягане, наблюдение на температурата на спирачките и т.н.	
	Основна система;	
	Компоненти на мрежата;	
13.21	*Кабинни системи (ATA44)*	3
	Устройствата и компонентите, които предоставят средства за развлечение на пътниците и осигуряват комуникация в рамките на въздухоплавателното средство (Интерком система за обмен на данни в кабината — CIDS) и между въздухоплавателното средство и наземни станции (Информационна мрежа в кабината). Включват предаване на глас, данни, музика и видео.	
	Интерком системата за обмен на данни в кабината осигурява връзката между пилотската кабина/стюардния състав и кабинните системи. Тези системи поддържат обмена на данни на различните свързани бързосменяеми блокове (LRU) и обикновено се експлоатират чрез командни панели от стюардния състав (FAR).	
	Информационната мрежа на кабината обикновено се състои от даден сървър, който взаимодейства, наред с другото, със следните системи: — Комуникация на данни/радио сигнали, бордова система за развлечение.	—
	Информационната мрежа на кабината може да поддържа функции като: — Достъп до доклади, обхващащи периода преди отлитането и по време на отлитането, — Имейл/интранет/интернет достъп, — База данни на пътниците,	—
	Основни кабинни системи;	
	Бордова система за развлечение по време на полет;	
	Външна комуникационна система;	
	Система за масова памет на кабината;	
	Система за наблюдение на кабината;	
	Други кабинни системи;	
13.22	*Инфорлационни системи (ATA46)*	3
	Устройствата и компонентите, които предоставят средство за съхраняване, актуализиране и извличане на цифрова информация, традиционно осигурявана на хартиен носител, микрофилм или микрофиш. Включват устройства, предназначени за съхраняване и извличане на информация като например масово съхранение в електронна библиотека и контролер. Не включват устройства или компоненти, инсталирани за други цели и споделяни с други системи, като например принтер в пилотската кабина или дисплей за обща употреба.	
	Типичните примери включват системи за управление на въздушното движение и на информацията и мрежови сървърни системи.	
	Обща информационна система на въздухоплавателното средство;	
	Информационна система в пилотската кабина;	
	Информационна система за техническото обслужване;	
	Информационна система в пътническата кабина;	
	Други информационни системи;	

МОДУЛ 14. СИЛОВИ УРЕДБИ

		НИВО
		B2
14.1	*Турбинни двигатели*	
	а) Конструктивни схеми и работа на турбореактивните, турбовентилаторните, турбовалните и турбовитловите двигатели.	1
	б) Електронни системи за управление на работата на двигателите и системи за измерване на горивото (FADEC).	2
14.2	*Системи, отчитащи работата на двигателите*	2
	Системи за измерване на температурата на изходящите газове и температурата в междинните степени на турбината;	
	Измерване на оборотите на двигателя;	
	Индикация на тягата: степен на повишаване на налягането, степен на разширение в турбината, налягане в реактивна тръба;	
	Налягане и температура на маслото;	
	Дебит, температура и налягане на горивото;	
	Колекторно налягане;	
	Въртящ момент на двигателя;	
	Обороти на витлото.	
14.3	*Системи за стартиране на двигателите и запалителни системи*	2
	Работа на системите за стартиране на двигателите и компоненти на тези системи;	
	Запалителни системи и компоненти;	
	Изисквания за безопасност на техническото обслужване.	

МОДУЛ 15. ГАЗОТУРБИННИ ДВИГАТЕЛИ

		НИВО	
		A	B1
15.1	*Теория на газотурбинните двигатели*	1	2
	Потенциална енергия, кинетична енергия, закони на Нютон, цикъл на Брайтон;		
	Взаимовръзка между сила, работа, мощност, енергия, скорост и ускорение;		
	Конструктивни схеми и работа на турбореактивните, турбовентилаторните, турбовалните и турбовитловите двигатели.		
15.2	*Характеристики на двигателите*	—	2
	Пълна тяга, ефективна тяга, реверсивна тяга, разпределение на тягата, мощност на тягата в конски сили, еквивалентна мощност на вала в конски сили, специфичен разход на гориво;		
	Коефициенти на полезно действие на двигателите;		
	Степен на двуконтурност, степен на сгъстяване;		
	Налягане, температура, скорост на газовия поток;		
	Дроселна характеристика, скоростна и височинна характеристика, високи летища и висока температура на околния въздух, ограничения.		
15.3	*Входни устройства*	2	2
	Входни тръбопроводи на компресора;		
	Ефекти от различни конфигурации на входните устройства;		
	Защита от обледяване.		
15.4	*Компресори*	1	2
	Осови и центробежни компресори;		
	Конструктивни особености и принципи на работа, приложение;		

		НИВО	
		A	B1
	Балансиране на вентилаторни лопатки;		
	Работа;		
	Причини за възникване на нестабилни режими — срив на потока, помпаж и тяхното влияние;		
	Методи за контролиране на въздушния поток в компресорите: изпускателни клапани, входни направляващи апарати с променлива стъпка, направляващи апарати;		
	Степен на повишаване на налягането в компресора.		
15.5	*Горивни камери*	1	2
	Конструктивни схеми и принципи на работа.		
15.6	*Турбинна секция*	2	2
	Работа и характеристики на различни видове лопатни турбини;		
	Закрепване на лопатката към диска;		
	Соплови апарати;		
	Причини за възникване на напрежения от натиск и опън в лопатките на турбината и тяхното влияние.		
15.7	*Изпускателна тръба (сопло)*	1	2
	Конструктивни схеми и принципи на работа;		
	Сопла със стесняващо се, разширяващо се и с регулируемо сечение;		
	Методи за намаляване на шума от двигателите;		
	Устройства за обръщане на тягата (реверс).		
15.8	*Лагери и уплътнения*	—	2
	Конструктивни схеми и принципи на работа.		
15.9	*Гориво и смазочни материали*	1	2
	Свойства и спецификации;		
	Добавки към горивото;		
	Мерки за безопасност.		
15.10	*Смазочни системи*	1	2
	Работа/разположение на системата и компоненти.		
15.11	*Горивни системи*	1	2
	Електронни системи за управление на работата на двигателите и системи за измерване на горивото (FADEC);		
	Разположение на системата и компоненти.		
15.12	*Системи за отбор на въздух*	1	2
	Принцип на работа на системата за отбор на въздух и системата за противообледяване, включително вътрешно охлаждане, уплътняване и подхранване на външни въздушни системи.		
15.13	*Системи за стартиране и запалване*	1	2
	Работа на системите за стартиране на двигателите и компоненти на тези системи;		
	Запалителни системи и компоненти;		
	Изисквания за безопасност на техническото обслужване.		
15.14	*Системи, отчитащи параметрите на двигателите*	1	2
	Температура на изходящите газове, температура в междинните степени на турбината;		
	Индикация на тягата: степен на повишаване на налягането, степен на разширение в турбината, налягане в реактивна тръба;		
	Налягане и температура на маслото;		
	Налягане и дебит на горивото;		
	Обороти на двигателя;		

		НИВО	
		A	B1
	Измерване на вибрациите и индикация;		
	Въртящ момент;		
	Мощност.		
15.15	*Системи за увеличаване на мощността*	—	1
	Работа и приложение;		
	Впръскване на вода;		
	Форсаж.		
15.16	*Турбовитлови двигатели*	1	2
	Газ генератор, свободни турбини и куплирани турбини;		
	Редуктори;		
	Интегрирани системи за контрол на двигателя и витлото;		
	Устройства за регулиране на оборотите.		
15.17	*Турбовални двигатели*	1	2
	Разположение, системи за задвижване, редуктори, куплиране, системи за контрол.		
15.18	*Спомагателна силова установка (APU)*	1	2
	Предназначение, работа, системи за защита.		
15.19	*Монтаж на силови установки*	1	2
	Конфигурации на противопожарните стени, кожуси, акустични панели, монтажни възли на двигателя, антивибрационни възли, шлангове, тръбопроводи, съединители, бандажи на електрически кабели, жила и тяги, места за захващане с цел повдигане, дренажи.		
15.20	*Пожарозащитни системи*	1	2
	Работа на пожароизвестителните и пожарогасителните системи.		
15.21	*Техническо обслужване и изпробване на двигателите на земята*	1	3
	Процедури за стартиране и изпробване на двигателите на земята;		
	Разчитане на изходната мощност на двигателите и параметрите;		
	Наблюдение, включително анализ на маслото, вибрации и бороскоп;		
	Диагностика, проверка на двигателите за съответствие с критериите, данните и допуските, определени от производителя;		
	Почистване и миене на компресора;		
	Повреди при попадане на чужди обекти в двигателя.		
15.22	*Съхранение и консервиране на двигателите*	—	2
	Консервиране и разконсервиране на двигателя и неговите части и системи.		

МОДУЛ 16. БУТАЛНИ ДВИГАТЕЛИ

		НИВО		
		A	B1	B3
16.1	*Теоретични основи на работата на въздушните витла*	1	2	2
	Коефициенти на полезно действие: механичен, термичен и обемен;			
	Работни цикли — двутактов, четиритактов, двигател на Ото и двигател на Дизел;			
	Изместване на буталото и компресия;			
	Конфигурация на двигателя и ред на запалване.			

		НИВО		
		A	B1	B3
16.2	*Характеристики на двигателите с вътрешно горене*	1	2	2
	Изчисляване и измерване на мощността;			
	Фактори, влияещи върху мощността на двигателя;			
	Гориво-въздушни смеси, изпреварване на запалването.			
16.3	*Конструктивни схеми на буталните двигатели*	1	2	2
	Колянов вал, разпределителен вал, картер;			
	Приводи;			
	Цилиндри и бутала;			
	Колектори;			
	Клапанни механизми;			
	Редуктори.			
16.4	*Горивни системи на двигателите*			
16.4.1	*Карбуратори*	1	2	2
	Видове конструкции и принципи на работа;			
	Обледяване и загряване.			
16.4.2	*Инжекторни горивни системи*	1	2	2
	Видове, конструкции и принципи на работа.			
16.4.3	*Електронно управление на двигателите*	1	2	2
	Електронни системи за управление на работата на двигателите и системи за измерване на горивото (FADEC);			
	Разположение на системите и компоненти.			
16.5	*Системи за стартиране на двигателите и запалителни системи*	1	2	2
	Системи за стартиране на двигателите, системи за предварително загряване;			
	Магнитни видове, конструкция и принципи на работа;			
	Запалителни колектори, свещи;			
	Запалителни системи за ниско и високо напрежение.			
16.6	*Индукционни системи, изпускателни устройства и охладителни системи*	1	2	2
	Конструкция и работа на индукционни системи, включително алтернативни и въздушни системи;			
	Изпускателни устройства и охладителни системи — въздушни и течни.			
16.7	*Надувни/турбосистеми за свръхпълнене*	1	2	2
	Принципи на работа и предназначение на свръхпълненето и влиянието му върху параметрите на двигателя;			
	Конструкция и работа на надувни/турбосистеми за свръхпълнене;			
	Терминология;			
	Системи за контрол;			
	Защитни системи.			
16.8	*Гориво-смазочни материали*	1	2	2
	Свойства и спецификации;			
	Добавки към горивото;			
	Мерки за безопасност.			
16.9	*Системи за смазване на двигателите*	1	2	2
	Работа на системата, разположение на системата и компоненти.			

		НИВО		
		A	B1	B3
16.10	*Системи за отчитане работата на двигателите*	1	2	2
	Оборотомер;			
	Температура на главата на цилиндъра;			
	Температура на охладителя;			
	Налягане и температура на маслото;			
	Температура на изходящите газове;			
	Налягане и дебит на горивото;			
	Налягане в смукателната тръба/колектора.			
16.11	*Монтаж на силови установки*	1	2	2
	Конфигурации на противопожарните стени, кожуси, акустични панели, монтажни възли на двигателя, антивибрационни възли, шлангове, тръбопроводи, съединители, бандажи на електрически кабели, жила и тяги, места за захващане с цел повдигане, дренажи.			
16.12	*Техническо обслужване и изпробване на двигателите на земята*	1	3	2
	Процедури за стартиране и изпробване на двигателите на земята;			
	Разчитане на изходната мощност на двигателите и параметрите;			
	Диагностика, проверка на двигателите за съответствие с критериите, данните и допуските, определени от производителя.			
16.13	*Съхранение и консервиране на двигателите*	—	2	1
	Консервиране и разконсервиране на двигателя и неговите части и системи.			

МОДУЛ 17А. ВИТЛА

Забележка: Настоящият модул не се отнася до категория B3. Съответните предмети за категория B3 са посочени в модул 17Б.

		НИВО	
		A	B1
17.1	*Теоретични основи на работата на въздушните витла*	1	2
	Теория на витлото;		
	Малък/голям ъгъл на поставяне на лопатката, отрицателен ъгъл, ъгъл на атака, скорост на въртене/обороти;		
	Приплъзване на витлото;		
	Аеродинамични, центробежни сили и тяга;		
	Усукващ момент;		
	Относителен въздушен поток на ъгъла на атака на лопатката;		
	Вибрации и резонанс.		
17.2	*Конструкция на въздушните витла*	1	2
	Методи на изработване, материали, използвани в дървените, композитните и металните витла;		
	Сечение на лопатката, чело, гръб и корен на лопатката, закрепване на лопатките към главината;		
	Витла с фиксирана и променлива стъпка, витло с постоянни обороти;		
	Монтаж на витлото.		
17.3	*Управление на стъпката на витлото*	1	2
	Методи за промяна на стъпката и управление на оборотите — механични и електрически/електронни;		
	Флюгиране и работа в реверсивен режим;		
	Защита от увеличаване на оборотите над допустимите граници.		
17.4	*Синхронизиране на витлата*	—	2
	Устройства за синхронизиране и синхрофазиране.		

		НИВО	
		A	B1
17.5	*Противообледяващи устройства на витлата*	1	2
	Флуидни и електрически противообледяващи устройства.		
17.6	*Техническо обслужване на витлата*	1	3
	Статично и динамично балансиране;		
	Очертаване на кръга на витлото;		
	Оценка на повреди по витлото, ерозия, корозия, побитости, разлепване;		
	Ремонт/поправка на витло;		
	Проба на витлото съвместно с двигателя.		
17.7	*Съхранение и консервиране на витло*	1	2
	Консервиране и разконсервиране на витло.		

МОДУЛ 17Б. ВИТЛА

Забележка: Обхватът на настоящия модул отразява технологията на витлата на въздухоплавателните средства, отнасяща се до категория B3.

		НИВО
		B3
17.1	*Теоретични основи на работата на въздушните витла*	2
	Теория на витлото;	
	Малък/голям ъгъл на поставяне на лопатката, отрицателен ъгъл, ъгъл на атака, скорост на въртене/обороти;	
	Приплъзване на витлото;	
	Аеродинамични, центробежни сили и тяга;	
	Усукващ момент;	
	Относителен въздушен поток на ъгъла на атака на лопатката;	
	Вибрации и резонанс.	
17.2	*Конструкция на въздушните витла*	2
	Методи на изработване, материал, използван в дървените, композитните и металните витла;	
	Сечение на лопатката, чело, гръб и корен на лопатката, закрепване на лопатките към главината;	
	Витла с фиксирана и променлива стъпка, витло с постоянни обороти;	
	Монтаж на витлото.	
17.3	*Управление на стъпката на витлото*	2
	Методи за промяна на стъпката и управление на оборотите — механични и електрически/електронни;	
	Флюгиране и работа в реверсивен режим;	
	Защита от увеличаване на оборотите над допустимите граници.	
17.4	*Синхронизиране на витлата*	2
	Устройства за синхронизиране и синхрофазиране.	
17.5	*Противообледяващи устройства на витлата*	2
	Флуидни и електрически противообледяващи устройства.	
17.6	*Техническо обслужване на витлата*	2
	Статично и динамично балансиране;	
	Очертаване на кръга на витлото;	
	Оценка на повреди по витлото, ерозия, корозия, побитости, разлепване;	
	Ремонт/поправка на витло;	
	Проба на витлото съвместно с двигателя.	
17.7	*Съхранение и консервиране на витло*	2
	Консервиране и разконсервиране на витло.	

Допълнение II

Основен изпитен стандарт

1. **Общи положения**

1.1. Всички основни изпити се провеждат, като се използва тестов формат на въпроси с дадени отговори, от които да се избере правилният, и въпроси за разработка на есе, както е указано по-долу. Неверните алтернативни отговори изглеждат еднакво приемливи за всички, които нямат знания по предмета. Всички алтернативни отговори са ясно свързани с въпроса и са със сходна лексика, граматическа структура и дължина. При въпросите за изчисление неправилните отговори съответстват на процедурни грешки като неправилно нанесени корекции или погрешно преобразувани мерни единици: те не са произволни числа.

1.2. Всеки въпрос има три алтернативни отговора, като само един от тях е верен, а на кандидата се дава определено време на модул, изчислено на база средно 75 секунди за отговор на един въпрос.

1.3. Всеки въпрос за разработка на есе изисква подготовката на писмен отговор, като на кандидата се дават 20 минути за разработване на един такъв въпрос.

1.4. Подходящи въпроси за разработка на есе се съставят и оценяват, като се използва учебната програма в допълнение I, модули 7А, 7Б, 9А, 9Б и 10.

1.5. За всеки въпрос се съставя примерен отговор, който включва и всички известни алтернативни отговори, които могат да бъдат подходящи за различните подчасти.

1.6. Примерният отговор се разделя на списък от основни точки, наречени „ключови точки“.

1.7. Оценката за успешно положен изпит за всеки модул и подмодул в частта с въпроси с дадени отговори е 75 %.

1.8. Оценката за успешно положен изпит за всеки въпрос за разработка на есе е 75 %, което означава, че отговорът на кандидата съдържа 75 % от изискваните ключови точки, свързани с въпроса, и да не е допусната груба грешка по отношение на нито една от тях.

1.9. Ако кандидатът се е справил успешно само с въпросите с дадени отговори или само с въпросите за разработка на есе, той се явява повторно само на тази част, с която не се е справил първия път.

1.10. Когато се определя дали кандидатът е положил успешно изпита, не се прилага система за отнемане на точки за грешни отговори.

1.11. При неуспешно положен изпит за даден модул повторното явяване може да се извърши най-рано след 90 дни от датата на неиздържания изпит, освен ако одобрена съгласно приложение IV (част-147) организация за техническо обслужване провежда специализирано повторно обучение по предметите от модула, по който изпитът не е бил успешно положен, и в този случай повторното явяване може да се извърши след 30 дни.

1.12. Периодите от време, които се изискват съгласно точка 66.A.25, се отнасят за изпита по всеки отделен модул, с изключение на изпитите, част от успешно положени изпити за друга категория, за която вече е издаден лиценз.

1.13. Максималният брой последователни опити за всеки модул е три. Допълнителна серия от три опита е позволена след период от една година между сериите.

Кандидатът потвърждава писмено пред одобрената организация за обучение по техническо обслужване или пред компетентния орган, пред който кандидатства за явяване на изпит, броя и датите на опитите през последната година, както и организацията или органа, които са ги провели. Организацията за обучение по техническо обслужване или компетентният орган отговарят за проверката на броя на опитите за явяване на изпит в рамките на указания срок.

2. **Брой въпроси за модул**

2.1. МОДУЛ 1 — МАТЕМАТИКА

Категория А: тест с 16 въпроса с дадени отговори и 0 въпроса за разработка на есе. Общо време 20 минути.

Категория В1: тест с 32 въпроса с дадени отговори и 0 въпроса за разработка на есе. Общо време 40 минути.

Категория B2: тест с 32 въпроса с дадени отговори и 0 въпроса за разработка на есе. Общо време 40 минути.

Категория B3: тест с 28 въпроса с дадени отговори и 0 въпроса за разработка на есе. Общо време 35 минути.

2.2. МОДУЛ 2 — ФИЗИКА

Категория A: тест с 32 въпроса с дадени отговори и 0 въпроса за разработка на есе. Общо време 40 минути.

Категория B1: тест с 52 въпроса с дадени отговори и 0 въпроса за разработка на есе. Общо време 65 минути.

Категория B2: тест с 52 въпроса с дадени отговори и 0 въпроса за разработка на есе. Общо време 65 минути.

Категория B3: тест с 28 въпроса с дадени отговори и 0 въпроса за разработка на есе. Общо време 35 минути.

2.3. МОДУЛ 3 — ОСНОВИ НА ЕЛЕКТРИЧЕСТВОТО

Категория A: тест с 20 въпроса с дадени отговори и 0 въпроса за разработка на есе. Общо време 25 минути.

Категория B1: тест с 52 въпроса с дадени отговори и 0 въпроса за разработка на есе. Общо време 65 минути.

Категория B2: тест с 52 въпроса с дадени отговори и 0 въпроса за разработка на есе. Общо време 65 минути.

Категория B3: тест с 24 въпроса с дадени отговори и 0 въпроса за разработка на есе. Общо време 30 минути.

2.4. МОДУЛ 4 — ОСНОВИ НА ЕЛЕКТРОНИКАТА

Категория B1: тест с 20 въпроса с дадени отговори и 0 въпроса за разработка на есе. Общо време 25 минути.

Категория B2: тест с 40 въпроса с дадени отговори и 0 въпроса за разработка на есе. Общо време 50 минути.

Категория B3: тест с 8 въпроса с дадени отговори и 0 въпроса за разработка на есе. Общо време 10 минути.

2.5. МОДУЛ 5 — ЦИФРОВА ТЕХНИКА/ЕЛЕКТРОННО-ПРИБОРНИ СИСТЕМИ

Категория A: тест с 16 въпроса с дадени отговори и 0 въпроса за разработка на есе. Общо време 20 минути.

Категория B 1.1 и B 1.3: тест с 40 въпроса с дадени отговори и 0 въпроса за разработка на есе. Общо време 50 минути.

Категория B 1.2 и B 1.4: тест с 20 въпроса с дадени отговори и 0 въпроса за разработка на есе. Общо време 25 минути.

Категория B2: тест със 72 въпроса с дадени отговори и 0 въпроса за разработка на есе. Общо време 90 минути.

Категория B3: тест с 16 въпроса с дадени отговори и 0 въпроса за разработка на есе. Общо време 20 минути.

2.6. МОДУЛ 6 — МАТЕРИАЛИ И ПРИНАДЛЕЖНОСТИ

Категория A: тест с 52 въпроса с дадени отговори и 0 въпроса за разработка на есе. Общо време 65 минути.

Категория B1: тест със 72 въпроса с дадени отговори и 0 въпроса за разработка на есе. Общо време 90 минути.

Категория B2: тест с 60 въпроса с дадени отговори и 0 въпроса за разработка на есе. Общо време 75 минути.

Категория B3: тест с 60 въпроса с дадени отговори и 0 въпроса за разработка на есе. Общо време 75 минути.

2.7. МОДУЛ 7A — ТЕХНИЧЕСКО ОБСЛУЖВАНЕ

Категория A: тест със 72 въпроса с дадени отговори и 2 въпроса за разработка на есе. Общо време 90 минути плюс 40 минути.

Категория B1: тест с 80 въпроса с дадени отговори и 2 въпроса за разработка на есе. Общо време 100 минути плюс 40 минути.

Категория B2: тест с 60 въпроса с дадени отговори и 2 въпроса за разработка на есе. Общо време 75 минути плюс 40 минути.

МОДУЛ 7Б — ТЕХНИЧЕСКО ОБСЛУЖВАНЕ

Категория B3: тест с 60 въпроса с дадени отговори и 2 въпроса за разработка на есе. Общо време 75 минути плюс 40 минути.

2.8. МОДУЛ 8 — ОСНОВИ НА АЕРОДИНАМИКАТА

Категория A: тест с 20 въпроса с дадени отговори и 0 въпроса за разработка на есе. Общо време 25 минути.

Категория B1: тест с 20 въпроса с дадени отговори и 0 въпроса за разработка на есе. Общо време 25 минути.

Категория B2: тест с 20 въпроса с дадени отговори и 0 въпроса за разработка на есе. Общо време 25 минути.

Категория B3: тест с 20 въпроса с дадени отговори и 0 въпроса за разработка на есе. Общо време 25 минути.

2.9. МОДУЛ 9А — ЧОВЕШКИ ФАКТОР

Категория A: тест с 20 въпроса с дадени отговори и 1 въпрос за разработка на есе. Общо време 25 минути плюс 20 минути.

Категория B1: тест с 20 въпроса с дадени отговори и 1 въпрос за разработка на есе. Общо време 25 минути плюс 20 минути.

Категория B2: тест с 20 въпроса с дадени отговори и 1 въпрос за разработка на есе. Общо време 25 минути плюс 20 минути.

МОДУЛ 9Б — ЧОВЕШКИ ФАКТОР

Категория B3: тест с 16 въпроса с дадени отговори и 1 въпрос за разработка на есе. Общо време 20 минути плюс 20 минути.

2.10. МОДУЛ 10 — АВИАЦИОННА НОРМАТИВНА УРЕДБА

Категория A: тест с 32 въпроса с дадени отговори и 1 въпрос за разработка на есе. Общо време 40 минути плюс 20 минути.

Категория B1: тест с 40 въпроса с дадени отговори и 1 въпрос за разработка на есе. Общо време 50 минути плюс 20 минути.

Категория B2: тест с 40 въпроса с дадени отговори и 1 въпрос за разработка на есе. Общо време 50 минути плюс 20 минути.

Категория B3: тест с 32 въпроса с дадени отговори и 1 въпрос за разработка на есе. Общо време 40 минути плюс 20 минути.

2.11. МОДУЛ 11А — АЕРОДИНАМИКА, КОНСТРУКЦИЯ И СИСТЕМИ НА САМОЛЕТИТЕ С ТУРБИННИ ДВИГАТЕЛИ

Категория A: тест със 108 въпроса с дадени отговори и 0 въпроса за разработка на есе. Общо време 135 минути.

Категория B1: тест със 140 въпроса с дадени отговори и 0 въпроса за разработка на есе. Общо време 175 минути.

МОДУЛ 11Б — АЕРОДИНАМИКА, КОНСТРУКЦИЯ И СИСТЕМИ НА САМОЛЕТИТЕ С БУТАЛНИ ДВИГАТЕЛИ

Категория A: тест със 72 въпроса с дадени отговори и 0 въпроса за разработка на есе. Общо време 90 минути.

Категория B1: тест със 100 въпроса с дадени отговори и 0 въпроса за разработка на есе. Общо време 125 минути.

МОДУЛ 11В — АЕРОДИНАМИКА, КОНСТРУКЦИЯ И СИСТЕМИ НА САМОЛЕТИТЕ С БУТАЛНИ ДВИГАТЕЛИ

Категория B3: тест с 60 въпроса с дадени отговори и 0 въпроса за разработка на есе. Общо време 75 минути.

2.12. МОДУЛ 12 — АЕРОДИНАМИКА. КОНСТРУКЦИЯ И СИСТЕМИ НА ВЕРТОЛЕТИТЕ

Категория А: тест със 100 въпроса с дадени отговори и 0 въпроса за разработка на есе. Общо време 125 минути.

Категория В1: тест със 128 въпроса с дадени отговори и 0 въпроса за разработка на есе. Общо време 160 минути.

2.13. МОДУЛ 13 — АЕРОДИНАМИКА, КОНСТРУКЦИЯ И СИСТЕМИ НА ВЪЗДУХОПЛАВАТЕЛНИТЕ СРЕДСТВА

Категория В2: тест със 180 въпроса с дадени отговори и 0 въпроса за разработка на есе. Общо време 225 минути. Въпросите и общото време могат да бъдат разделени на две изпитни сесии.

2.14. МОДУЛ 14 — СИЛОВИ УРЕДБИ

Категория В2: тест с 24 въпроса с дадени отговори и 0 въпроса за разработка на есе. Общо време 30 минути.

2.15. МОДУЛ 15 — ГАЗОТУРБИННИ ДВИГАТЕЛИ

Категория А: тест с 60 въпроса с дадени отговори и 0 въпроса за разработка на есе. Общо време 75 минути.

Категория В1: тест с 92 въпроса с дадени отговори и 0 въпроса за разработка на есе. Общо време 115 минути.

2.16. МОДУЛ 16 — БУТАЛНИ ДВИГАТЕЛИ

Категория А: тест с 52 въпроса с дадени отговори и 0 въпроса за разработка на есе. Общо време 65 минути.

Категория В1: тест със 72 въпроса с дадени отговори и 0 въпроса за разработка на есе. Общо време 90 минути.

Категория В3: тест с 68 въпроса с дадени отговори и 0 въпроса за разработка на есе. Общо време 85 минути.

2.17. МОДУЛ 17А — ВИТЛА

Категория А: тест с 20 въпроса с дадени отговори и 0 въпроса за разработка на есе. Общо време 25 минути.

Категория В1: тест с 32 въпроса с дадени отговори и 0 въпроса за разработка на есе. Общо време 40 минути.

МОДУЛ 17Б — ВИТЛА

Категория В3: тест с 28 въпроса с дадени отговори и 0 въпроса за разработка на есе. Общо време 35 минути.

Допълнение III

Типово обучение за въздухоплавателни средства и изпитен стандарт

Обучение на работното място

1. **Общи положения**

Типовото обучение за въздухоплавателни средства се състои от теоретично обучение и изпит и, с изключение на категория C, от практическо обучение и оценка.

а) Теоретичното обучение и изпит съответстват на следните изисквания:

i) Извършват се от одобрена съгласно приложение IV (част-147) организация за обучение по техническо обслужване или, ако се извършват от други организации, те са пряко одобрени от компетентния орган.

ii) Съобразени са, с изключение на разрешеното съгласно обучението по типови разновидности, описано в буква в), със:

съответните елементи, определени в задължителната част на данните за експлоатационната годност, установени в съответствие с Регламент (ЕС) № 748/2012, или, ако такива елементи не са достъпни, със стандарта, описан в точка 3.1 от настоящото допълнение, и

стандарта за провеждане на изпити при обучение за тип, описан в точка 4.1 от настоящото допълнение.

iii) За лице с категория C, което притежава академична степен, както е посочено в 66.A.30(a)5, първото теоретично обучение за квалификационен клас за тип въздухоплавателно средство следва да бъде на ниво за категория B1 или B2.

iv) Започнали са и са приключили в рамките на три години преди заявлението за одобрение на квалификационен клас за тип въздухоплавателно средство.

б) Практическото обучение и оценката съответстват на следните изисквания:

i) Извършват се от одобрена съгласно приложение IV (част-147) организация за обучение по техническо обслужване или, ако се извършват от други организации, те са пряко одобрени от компетентния орган.

ii) Съобразени са, с изключение на разрешеното съгласно обучението по типови разновидности, описано в буква в), със:

съответните елементи, определени в задължителната част на данните за експлоатационната годност, установени в съответствие с Регламент (ЕС) № 748/2012, или, ако такива елементи не са достъпни, със стандарта, описан в точка 3.2 от настоящото допълнение, и

стандарта за провеждане на изпити при обучение за тип, описан в точка 4.2 от настоящото допълнение.

iii) Включват изпълнение на представителна част от дейностите по техническото обслужване, съответстващи на категорията на въздухоплавателното средство.

iv) Включват демонстрации, като използват оборудване, компоненти, симулаторни и други средства за обучение или въздухоплавателно средство.

v) Започнали са и са приключили в рамките на три години преди заявлението за одобрение на квалификационен клас за тип въздухоплавателно средство.

в) Обучение по типови разновидности

i) Обучението по типови разновидности е обучението, необходимо за покриване на различията между два различни квалификационни класа за тип въздухоплавателно средство на един и същ производител, определени от Агенцията.

ii) Обучението по типови разновидности трябва да бъде определяно за всеки отделен случай, като се вземат предвид изискванията, съдържащи се в настоящото допълнение III, във връзка както с теоретичните, така и с практическите елементи на обучението за квалификационен клас за тип.

iii) Даден квалификационен клас за тип се одобрява в лиценз само след обучение по типови разновидности, когато кандидатът отговаря също и на едно от следните условия:

— вече е получил одобрение за квалификационен клас за тип в лиценза, от който се установяват разликите,

— изпълнил е изискванията за обучение за квалификационен клас за тип въздухоплавателно средство, за който са установени разликите.

2. **Нива на типовото обучение за въздухоплавателни средства**

Трите нива, изброени по-долу, определят целите, задълбочеността и нивото на знания, които да бъдат постигнати чрез обучението.

— *Ниво 1: Кратък преглед на конструкцията, системите и двигателите, както е посочено в частта за описание на системите в Ръководството за техническо обслужване на въздухоплавателните средства/Инструкции за поддържане на летателната годност.*

Цели на курса: След завършване на обучението в ниво 1, обучаемият ще може:

а) да прави елементарно описание на целия предмет, като използва общи думи и примери, употребява специфични термини и посочва мерките за безопасност, свързани с конструкцията, системите и двигателите;

б) да използва ръководствата за техническо обслужване на въздухоплавателните средства, да описва практиките за техническо обслужване, важни за конструкцията, системите и двигателите;

в) да определи общото разположение на основните системи във въздухоплавателното средство;

г) да определи общото разположение и характеристики на двигателите;

д) да посочи специалните инструменти и тестовото оборудване, използвани за въздухоплавателните средства.

— *Ниво 2: Основен системен преглед на уреди за управление, индикатори, главни компоненти, включително тяхното разположение и предназначение, обслужване, откриване и отстраняване на малки повреди. Общи знания за теоретичните и практическите аспекти на учебния предмет.*

Цели на курса: В допълнение към информацията, съдържаща се в обучението в ниво 1, след завършване на обучението в ниво 2 обучаемият ще може:

а) да разбира теоретичните основи на предмета и да прилага знанията в практиката, като използва детайлни процедури;

б) да познава мерките за безопасност, които трябва да се спазват при работа във или близо до въздухоплавателни средства, двигатели и системи;

в) да описва системите и обслужването на въздухоплавателното средство, и по-специално достъпа, наличието на захранване и източниците;

г) да определи местоположението на главните компоненти;

д) да обясни нормалната работа на всяка основна система, като използва съответната терминология и номенклатура;

е) да изпълни процедурите за техническо обслужване, свързани с въздухоплавателното средство за следните системи: горивна, двигатели, хидравлична, на колесника, за вода/отпадъци, за кислород;

ж) да демонстрира опит при използването на доклади на екипажа и бордови системи за докладване (откриване и отстраняване на малки повреди) и да определи летателната годност на въздухоплавателното средство по MEL/CDL;

з) да демонстрира използването, разчитането и прилагането на необходимата документация, включително инструкции за поддържане на летателната годност, ръководство за техническо обслужване, илюстрован каталог за части и др.

— *Ниво 3: Подробно описание, функциониране, определяне на компоненти, монтаж/демонтаж, откриване и отстраняване на повреди в съответствие с нивото в ръководството за техническо обслужване.*

Цели на курса: В допълнение към информацията, съдържаща се в обучението в нива 1 и 2, след завършване на обучението в ниво 3 обучаемият ще може:

а) да демонстрира теоретични знания за системите и конструкциите на въздухоплавателните средства и връзките с други системи, да прави подробно описание на учебния предмет, като използва теоретични основи и дава конкретни примери и да разчита резултати от различни източници и измервания, както и да прилага коригиращи действия, когато е необходимо;

б) да извършва проверки на системи, двигатели, компоненти и на функционални проверки, както е посочено в ръководството за техническо обслужване на въздухоплавателните средства;

в) да използва, разчита и прилага необходимата документация, включително ръководства за ремонт и отстраняване на повреди и др.;

г) да съпоставя информация с цел вземане на решения при диагностициране и отстраняване на повреди на нивото на ръководството за техническо обслужване;

д) да описва процедури за замяна на компоненти, използвани само за даден тип въздухоплавателни средства.

3. **Стандарт за типово обучение за въздухоплавателни средства**

Въпреки че типовото обучение за въздухоплавателни средства съдържа както теоретични, така и практически елементи, курсовете могат да бъдат одобрявани поотделно за теоретичния и практическия елемент или за комбинация от двата.

3.1. Теоретичен елемент

а) Цел:

След завършване на теоретичния курс обучаемият може да покаже, на нивата, определени в учебната програма в допълнение III, подробни теоретични знания за приложимите системи, конструкция, експлоатация, техническо обслужване, ремонт и отстраняване на повреди на въздухоплавателното средство съгласно одобрените данни за техническо обслужване. Обучаемият може да демонстрира използването на ръководства и одобрени процедури, включително владее знания за съответните проверки и ограничения.

б) Ниво на обучение:

Нивата на обучение са тези нива, определени в точка 2 по-горе.

След първия типов курс за сертифициращ персонал категория C всички следващи курсове са само на ниво 1.

По време на теоретичното обучение за ниво 3 материалите за обучение за нива 1 и 2 могат да бъдат използвани за преподаване на пълния обхват на съответната глава от учебната програма, ако това се изисква. По време на обучението по-голямата част от материала и времето за обучение са на по-високото ниво.

в) Продължителност:

Минималният хорариум учебни часове на теоретичното обучение е описан в таблицата по-долу:

Категория	Часове
Самолети с максимална излетна маса над 30 000 kg:	
B1.1	150
B1.2	120
B2	100
C	30
Самолети с максимална излетна маса, равна или по-малка от 30 000 kg и над 5 700 kg:	
B1.1	120
B1.2	100
B2	100
C	25

Категория	Часове
Самолети с максимална излетна маса от 5 700 kg или по-малка ([1]):	
B1.1	80
B1.2	60
B2	60
C	15
Вертолети ([2])	
B1.3	120
B1.4	100
B2	100
C	25

([1]) За самолети с бутални двигатели с МТОМ под 2 000 kg, които не са херметизирани, минималната продължителност може да бъде намалена с 50 %.
([2]) За вертолети в група 2 (описани в точка 66.A.42) минималната продължителност може да бъде намалена с 30 %.

За целите на горната таблица учебен час означава 60 минути преподаване без почивки, изпит, преговор, подготовка и посещение на въздухоплавателното средство.

Тези часове се отнасят само до теоретичните курсове за пълно комбинирано обучение за въздухоплавателно средство/двигател съгласно квалификационния клас за тип, както е посочено от Агенцията.

г) Обосновка на продължителността на курса:

Курсове за обучение, провеждани в одобрена съгласно приложение IV (част-147) организация за техническо обслужване, и такива, които са пряко одобрени от компетентния орган, обосновават продължителността на часовете и обхващането на целия материал от учебната програма чрез анализ на нуждите от обучение, основаващ се на:

— Модела на типа въздухоплавателно средство, техническото му обслужване и видовете функциониране,

— Подробен анализ на приложимите глави от учебната програма — вж. съдържанието в точка 3.1, буква д) по-долу,

— Подробен анализ на компетентността, показващ, че целите, описани в точка 3.1, буква а) по-горе, са напълно постигнати.

Когато анализът на нуждата от обучение показва, че са необходими повече часове, продължителността на учебните часове е по-голяма от минималната, указана в таблицата по-горе.

Аналогично, хорариумът учебни часове за обучението по типови разновидности или други комбинации от курсове (например комбинирани курсове за категории B1/B2) и в случаите на теоретичните курсове, описани по-долу, цифрите, дадени в точка 3.1, буква в) по-горе, се обосновават пред компетентния орган чрез гореописания анализ на нуждите от обучение.

В допълнение курсът трябва да описва и обосновава следното:

— Минималната посещаемост на часовете от обучаемия с цел постигане на целите на обучението.

— Максималният брой учебни часове на ден, като се вземат предвид педагогическите принципи и човешкия фактор.

Ако не е изпълнена минималната посещаемост, не се издава сертификат за признаване на квалификацията. Обучаващата организация може да предостави допълнително обучение с цел постигане на минималната посещаемост.

д) Съдържание:

Като минимум трябва да бъдат покрити елементите от учебния план по-долу, характерни за дадения тип въздухоплавателно средство. Включват се и допълнителни елементи, въведени поради типови разновидности, технологични промени и др.

Програмата за обучение е насочена към аспектите на механиката и електричеството за персонал B1 и към електричеството и авиониката — за B2.

Ниво Глави от учебната програма	Самолети с турбинни двигатели		Самолети с бутални двигатели		Вертолети с турбинни двигатели		Вертолети с бутални двигатели		Авионика
Категория на лиценз за техническо обслужване	B1	C	B1	C	B1	C	B1	C	B2
Въвеждащ модул									
05. Срокове на проверките по техническото обслужване	1	1	1	1	1	1	1	1	1
06. Размери/повърхности (МТОМ и др.)	1	1	1	1	1	1	1	1	1
07. Повдигане и укрепване	1	1	1	1	1	1	1	1	1
08. Нивелиране и балансиране	1	1	1	1	1	1	1	1	1
09. Теглене и рулиране	1	1	1	1	1	1	1	1	1
10. Паркиране/закрепване с въжета, съхранение и връщане в експлоатация	1	1	1	1	1	1	1	1	1
11. Табели и маркировки	1	1	1	1	1	1	1	1	1
12. Обслужване	1	1	1	1	1	1	1	1	1
20. Стандартни практики — само характерните за типа	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Вертолети									
18. Вибрационен и шумов анализ (Съвкупност на лопатките)	—	—	—	—	3	1	3	1	—
60. Стандартни ротори	—	—	—	—	3	1	3	1	—
62. Ротори	—	—	—	—	3	1	3	1	1
62A Ротори — наблюдение и отчитане на работата	—	—	—	—	3	1	3	1	3
63. Задвижващи ротори	—	—	—	—	3	1	3	1	1
63A Задвижващи ротори — наблюдение и отчитане на работата	—	—	—	—	3	1	3	1	3
64. Опашен ротор	—	—	—	—	3	1	3	1	1
64A Опашен ротор — наблюдение и отчитане на работата	—	—	—	—	3	1	3	1	3

Ниво Глави от учебната програма	Самолети с турбинни двигатели		Самолети с бутални двигатели		Вертолети с турбинни двигатели		Вертолети с бутални двигатели		Авионика
65. Задвижващ опашен ротор	—	—	—	—	3	1	3	1	1
65А Задвижващ опашен ротор — наблюдение и отчитане на работата	—	—	—	—	3	1	3	1	3
66. Сгъваеми роторни витла/пилон	—	—	—	—	3	1	3	1	—
67. Прибори за управление на полета	—	—	—	—	3	1	3	1	—
53. Конструкция (вертолет)	—	—	—	—	3	1	3	1	—
25. Аварийно флотационно оборудване	—	—	—	—	3	1	3	1	1
Конструкция									
51. Стандартни практики и конструкции (класификация на повредите, оценка и ремонт)	3	1	3	1	—	—	—	—	1
53. Фюзелаж	3	1	3	1	—	—	—	—	1
54. Гондоли/пилони	3	1	3	1	—	—	—	—	1
55. Стабилизатори	3	1	3	1	—	—	—	—	1
56. Прозорци	3	1	3	1	—	—	—	—	1
57. Крила	3	1	3	1	—	—	—	—	1
27А Управляващи плоскости (всички)	3	1	3	1	—	—	—	—	1
52. Врати	3	1	3	1	—	—	—	—	1
Зонални и позиционни идентификационни системи	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Въздухоплавателни системи									
21. Система за кондициониране на въздуха	3	1	3	1	3	1	3	1	3
21А Система за снабдяване с въздух	3	1	3	1	1	3	3	1	2
21Б Херметизация	3	1	3	1	3	1	3	1	3
21В Средства за безопасност и предупредителни средства	3	1	3	1	3	1	3	1	3
22. Автопилот	2	1	2	1	2	1	2	1	3
23. Комуникации	2	1	2	1	2	1	2	1	3

Ниво Глави от учебната програма	Самолети с турбинни двигатели		Самолети с бутални двигатели		Вертолети с турбинни двигатели		Вертолети с бутални двигатели		Авионика
24. Електрическо захранване	3	1	3	1	3	1	3	1	3
25. Оборудване и обзавеждане	3	1	3	1	3	1	3	1	1
25A Електронно оборудване, включително аварийно оборудване	1	1	1	1	1	1	1	1	3
26. Противопожарни защитни средства	3	1	3	1	3	1	3	1	3
27. Системи за управление на полета	3	1	3	1	3	1	3	1	2
27A Работа на системите за управление: електрическа/ електродистанционна система за управление (Fly-by-Wire)	3	1	—	—	—	—	—	—	3
28. Горивни системи	3	1	3	1	3	1	3	1	2
28A Горивни системи — наблюдение и отчитане на работата	3	1	3	1	3	1	3	1	3
29. Хидравлични системи	3	1	3	1	3	1	3	1	2
29A Хидравлични системи — наблюдение и отчитане на работата	3	1	3	1	3	1	3	1	3
30. Защита срещу обледеняване и дъжд	3	1	3	1	3	1	3	1	3
31. Системи за индикация/ записване на полетните данни	3	1	3	1	3	1	3	1	3
31A Инструментални системи	3	1	3	1	3	1	1	3	3
32. Колесник	3	1	3	1	3	1	3	1	2
32A Колесник — наблюдение и отчитане на работата	3	1	3	1	3	1	3	1	3
33. Светлини	3	1	3	1	3	1	3	1	3
34. Навигационни светлини	2	1	2	1	2	1	2	1	3
35. Кислород	3	1	3	1	—	—	—	—	2
36. Пневматични системи	3	1	3	1	3	1	3	1	2
36A Пневматични системи — наблюдение и отчитане на работата	3	1	3	1	3	1	3	1	3
37. Вакуумни системи	3	1	3	1	3	1	3	1	2
38. Вода/ отпадъци	3	1	3	1	—	—	—	—	2
41. Воден баласт	3	1	3	1	—	—	—	—	1

Ниво Глави от учебната програма	Самолети с турбинни двигатели		Самолети с бутални двигатели		Вертолети с турбинни двигатели		Вертолети с бутални двигатели		Авионика
42. Интегрирана модулна авионика	2	1	2	1	2	1	2	1	3
44. Кабинни системи	2	1	2	1	2	1	2	1	3
45. Бордови системи за контрол на техническото обслужване (или се включва в съдържанието на 31)	3	1	3	1	3	1	—	—	3
46. Информационни системи	2	1	2	1	2	1	2	1	3
50. Отделения за товари и приводи	3	1	3	1	3	1	3	1	1
Турбинни двигатели									
70. Стандартни практики — двигатели	3	1	—	—	3	1	—	—	1
70А конструкции и работа (входни устройства, компресори, горивна камера, турбинна секция, лагери и уплътнения, смазочни системи).	3	1	—	—	3	1	—	—	1
70Б Характеристики на двигателите	3	1	—	—	3	1	—	—	1
71. Силови установки	3	1	—	—	3	1	—	—	1
72. Турбинни двигатели/ турбовитлови двигатели/ редукторни вентилаторни двигатели/ безредукторни вентилаторни двигатели	3	1	—	—	3	1	—	—	1
73. Горивни системи и управление на двигателите	3	1	—	—	3	1	—	—	1
75. Въздушни системи	3	1	—	—	3	1	—	—	1
76. Управление на двигателите	3	1	—	—	3	1	—	—	1
78. Изпускателна система	3	1	—	—	3	1	—	—	1
79. Маслени системи	3	1	—	—	3	1	—	—	1
80. Системи за стартиране	3	1	—	—	3	1	—	—	1
82. Впръскване на вода	3	1	—	—	3	1	—	—	1
83. Приводи	3	1	—	—	3	1	—	—	1
84. Увеличаване мощността на силовите уредби	3	1	—	—	3	1	—	—	1
73А Системи „FADEC/ПЦУД“	3	1	—	—	3	1	—	—	3
74. Запалителни системи	3	1	—	—	3	1	—	—	3

Ниво Глави от учебната програма	Самолети с турбинни двигатели		Самолети с бутални двигатели		Вертолети с турбинни двигатели		Вертолети с бутални двигатели		Авионика
77. Системи, отчитащи работата на двигателите	3	1	—	—	3	1	—	—	3
49. Спомагателни силови установки (ССУ)	3	1	—	—	—	—	—	—	2
Бутални двигатели									
70. Стандартни практики — двигатели	—	—	3	1	—	—	3	1	1
70А Конструктивни системи и работа (монтаж, карбуратори, инжекционни горивни системи, изпускателни устройства и охладителни системи, надувни/ турбо системи за принудително пълнене, смазочни системи).	—	—	3	1	—	—	3	1	1
70Б Характеристики на двигателите	—	—	3	1	—	—	3	1	1
71. Силови установки	—	—	3	1	—	—	3	1	1
73. Горивни системи и управление на двигателите	—	—	3	1	—	—	3	1	1
76. Управление на двигателите	—	—	3	1	—	—	3	1	1
79. Маслени системи	—	—	3	1	—	—	3	1	1
80. Системи за стартиране	—	—	3	1	—	—	3	1	1
81. Турбини	—	—	3	1	—	—	3	1	1
82. Впръскване на вода	—	—	3	1	—	—	3	1	1
83. Приводи	—	—	3	1	—	—	3	1	1
84. Увеличаване мощността на силовите уредби	—	—	3	1	—	—	3	1	1
73А Системи „FADEC/ПЦУД“	—	—	3	1	—	—	3	1	3
74. Запалителни системи	—	—	3	1	—	—	3	1	3
77. Системи за отчитане работата на двигателите	—	—	3	1	—	—	3	1	3
Витла									
60А Стандартни практики — витла	3	1	3	1	—	—	—	—	1
61. Витла/ силови уредби	3	1	3	1	—	—	—	—	1
61А Конструкция на въздушните витла	3	1	3	1	—	—	—	—	—

Ниво Глави от учебната програма	Самолети с турбинни двигатели		Самолети с бутални двигатели		Вертолети с турбинни двигатели		Вертолети с бутални двигатели		Авионика
61Б Управление на стъпката на витлото	3	1	3	1	—	—	—	—	—
61В Синхронизиране на витлата	3	1	3	1	—	—	—	—	1
61Г Електронно управление на витлата	2	1	2	1	—	—	—	—	3
61Д Противообледяващи устройства на витлата	3	1	3	1	—	—	—	—	—
61Е Техническо обслужване на витлата	3	1	3	1	—	—	—	—	1

е) За нуждите на теоретичното обучение могат да се използват мултимедийни методи за обучение както в класна стая, така и във виртуална среда в зависимост от разрешението на компетентния орган, който одобрява курса на обучение.

3.2. Практически елемент

а) Цел:

Целта на практическото обучение е да се постигне необходимата компетентност за безопасно извършване на техническо обслужване, проверки и рутинна дейност в съответствие с ръководството за техническо обслужване и други подходящи инструкции и задачи в зависимост от типа на въздухоплавателното средство като например откриване и отстраняване на повреди, ремонти, настройки, замени и функционални проверки. Това включва осведоменост относно използването на цялата техническа литература и документация на въздухоплавателното средство, на специализирания/специалния инструментариум и тестово оборудване за отстраняване и смяна на компоненти и модули, характерни единствено за типа, включително дейности по техническото обслужване на крилото.

б) Съдържание:

Най-малко 50 % от точките, отбелязани с хикс (X), в таблицата по-долу, съответстващи на конкретния тип въздухоплавателно средство, се застъпват като част от практическото обучение.

Позициите, отбелязани с хикс (X), представляват учебни предмети, които са важни за целите на практическото обучение, за да гарантират, че значението на експлоатацията, работата, монтажа и безопасността на основни задачи по техническото обслужване са застъпени по подходящ начин, особено когато тези теми не могат напълно да бъдат обяснени само чрез теоретичното обучение. Въпреки че списъкът представя подробно минималния брой практически предмети за обучение, към него могат да бъдат добавени допълнителни теми, където е приложимо за конкретния тип въздухоплавателно средство.

Задачите, които се изпълняват, са характерни за въздухоплавателното средство и системите както по отношение на сложността, така и на техническите умения, които се изискват за изпълнението им. Наред с относително лесните задачи се включват и изпълняват и други по-сложни, съобразно типа въздухоплавателно средство.

Речник на съкращенията, използвани в таблицата: РАЗП: Разположение; ФОИ: Функционално/Оперативно изпитване; ТНО: Техническо и наземно обслужване; О/М Отстраняване/Монтаж; СМО: Списък за минимално оборудване; РОП: Ремонт и отстраняване на повреди.

Глави от учебната програма	B1/B2	B1					B2				
	РАЗП	ФОИ	ТНО	О/М	СМО	РОП	ФОИ	ТНО	О/М	СМО	РОП
Въвеждащ модул											
5. Срокове на проверките по техническото обслужване	X/X	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6. Размери/повърхности (МТОМ и др.)	X/X	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7. Повдигане и укрепване	X/X	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Глави от учебната програма	B1/B2	B1					B2				
	РАЗП	ФОИ	ТНО	О/М	СМО	РОП	ФОИ	ТНО	О/М	СМО	РОП
8. Нивелиране и балансиране	X/X	—	X	—	—	—	—	X	—	—	—
9. Теглене и рулиране	X/X	—	X	—	—	—	—	X	—	—	—
10. Паркиране/закрепване с въжета, съхранение и връщане в експлоатация	X/X	—	X	—	—	—	—	X	—	—	—
11. Табели и маркировки	X/X	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12. Обслужване	X/X	—	X	—	—	—	—	X	—	—	—
20. Стандартни практики — само характерните за типа	X/X	—	X	—	—	—	—	X	—	—	—
Вертолети											
18. Вибрационен и шумов анализ (съвкупност на лопатките)	X/—	—	—	—	—	X	—	—	—	—	—
60. Стандартни ротори — само характерните за типа	X/X	—	X	—	—	—	—	X	—	—	—
62. Ротори	X/—	—	X	X	—	X	—	—	—	—	—
62A Ротори — наблюдение и отчитане на работата	X/X	X	X	X	X	X	—	—	X	—	X
63. Задвижващи ротори	X/—	X	—	—	—	X	—	—	—	—	—
63A Задвижващи ротори — наблюдение и отчитане на работата	X/X	X	—	X	X	X	—	—	X	—	X
64. Опашен ротор	X/—	—	X	—	—	X	—	—	—	—	—
64A Опашен ротор — наблюдение и отчитане на работата	X/X	X	—	X	X	X	—	—	X	—	X
65. Задвижващ опашен ротор	X/—	X	—	—	—	X	—	—	—	—	—
65A Задвижващ опашен ротор — наблюдение и отчитане на работата	X/X	X	—	X	X	X	—	—	X	—	X
66. Сгъваеми роторни витла /пилон	X/—	X	X	—	—	X	—	—	—	—	—
67. Прибори за управление на полета	X/—	X	X	—	X	X	—	—	—	—	—

Глави от учебната програма	B1/B2	B1					B2				
	РАЗП	ФОИ	ТНО	О/М	СМО	РОП	ФОИ	ТНО	О/М	СМО	РОП
53. Конструкция (вертолет) Забележка: съдържа се в глава „Конструкция“											
25. Аварийно флотационно оборудване	X/X	X	X	X	X	X	X	X	—	—	—
Конструкция:											
51. Стандартни практики и конструкции (класификация на повредите и ремонт)											
53. Фюзелаж	X/—	—	—	—	—	X	—	—	—	—	—
54. Гондоли/пилони	X/—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
55. Стабилизатори	X/—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
56. Прозорци	X/—	—	—	—	—	X	—	—	—	—	—
57. Крила	X/—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27A Управляващи плоскости	X/—	—	—	—	—	X	—	—	—	—	—
52. Врати	X/X	X	X	—	—	—	—	X	—	—	—
Въздухоплавателни системи											
21. Система за кондициониране на въздуха	X/X	X	X	—	X	X	X	X	—	X	X
21A Система за снабдяване с въздух	X/X	X	—	—	—	—	X	—	—	—	—
21Б Херметизация	X/X	X	—	—	X	X	X	—	—	X	X
21B Средства за безопасност и предупредителни средства	X/X	—	X	—	—	—	—	X	—	—	—
22. Автопилот	X/X	—	—	—	X	—	X	X	X	X	X
23. Комуникации	X/X	—	X	—	X	—	X	X	X	X	X
24. Електрическо захранване	X/X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
25. Оборудване и обзавеждане	X/X	X	X	X	—	—	X	X	X	—	—
25A Електронно оборудване, включително аварийно оборудване	X/X	X	X	X	—	—	X	X	X	—	—
26. Противопожарни защитни средства	X/X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

Глави от учебната програма	B1/B2	B1					B2				
	РАЗП	ФОИ	ТНО	О/М	СМО	РОП	ФОИ	ТНО	О/М	СМО	РОП
27. Системи за управление на полета	X/X	X	X	X	X	X	X	—	—	—	—
27A Работа на системите за управление: електрическа/електродистанционна система за управление (Fly-by-Wire)	X/X	X	X	X	X	—	X	—	X	—	X
28. Горивни системи	X/X	X	X	X	X	X	X	X	—	X	—
28A Горивни системи — наблюдение и отчитане на работата	X/X	X	—	—	—	—	X	—	X	—	X
29. Хидравлични системи	X/X	X	X	X	X	X	X	X	—	X	—
29A Хидравлични системи — наблюдение и отчитане на работата	X/X	X	—	X	X	X	X	—	X	X	X
30. Защита срещу обледеняване и дъжд	X/X	X	X	—	X	X	X	X	—	X	X
31. Системи за индикация/записване на полетните данни	X/X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
31A Инструментални системи	X/X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
32. Колесник	X/X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	—
32A Колесник — наблюдение и отчитане на работата	X/X	X	—	X	X	X	X	—	X	X	X
33. Светлини	X/X	X	X	—	X	—	X	X	X	X	—
34. Навигационни светлини	X/X	—	X	—	X	—	X	X	X	X	X
35. Кислород	X/—	X	X	X	—	—	X	X	—	—	—
36. Пневматични системи	X/—	X	—	X	X	X	X	—	X	X	X
36A Пневматични системи — наблюдение и отчитане на работата	X/X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
37. Вакуумни системи	X/—	X	—	X	X	X	—	—	—	—	—
38. Вода/отпадъци	X/—	X	X	—	—	—	X	X	—	—	—
41. Воден баласт	X/—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
42. Интегрирана модулна авионика	X/X	—	—	—	—	—	X	X	X	X	X
44. Кабинни системи	X/X	—	—	—	—	—	X	X	X	X	X

Глави от учебната програма	B1/B2	B1					B2				
	РАЗП	ФОИ	ТНО	О/М	СМО	РОП	ФОИ	ТНО	О/М	СМО	РОП
45. Бордови системи за контрол на техническото обслужване (или се включва в съдържанието на 31)	X/X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
46. Информационни системи	X/X	—	—	—	—	—	X	—	X	X	X
50. Отделения за товари и приводи	X/X	—	X	—	—	—	—	—	—	—	—
Модул „Турбинни/бутални двигатели“											
70. Стандартни практики — двигатели (само характерните за типа)	—	—	X	—	—	—	—	X	—	—	—
70А Конструкции и работа (входни устройства, компресори, горивна камера, турбинна секция, лагери и уплътнения, смазочни системи).	X/X	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Турбинни двигатели:											
70Б Характеристики на двигателите	—	—	—	—	—	X	—	—	—	—	—
71. Силови установки	X/—	X	X	—	—	—	—	X	—	—	—
72. Турбинни двигатели/турбовитлови двигатели /редукторни вентилаторни двигатели/безредукторни вентилаторни двигатели	X/—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
73. Горивни системи и управление на двигателите	X/X	X	—	—	—	—	—	—	—	—	—
73А Системи „FADEC/ПЦУД“	X/X	X	—	X	X	X	X	—	X	X	X
74. Запалителни системи	X/X	X	—	—	—	—	X	—	—	—	—
75. Въздушни системи	X/—	—	—	X	—	X	—	—	—	—	—
76. Управление на двигателите	X/—	X	—	—	—	X	—	—	—	—	—
77. Системи, отчитащи работата на двигателите	X/X	X	—	—	X	X	X	—	—	X	X
78. Изпускателна система	X/—	X	—	—	X	—	—	—	—	—	—
79. Маслени системи	X/—	—	X	X	—	—	—	—	—	—	—
80. Системи за стартиране	X/—	X	—	—	X	X	—	—	—	—	—
82. Впръскване на вода	X/—	X	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Глави от учебната програма	B1/B2	B1					B2				
	РАЗП	ФОИ	ТНО	О/М	СМО	РОП	ФОИ	ТНО	О/М	СМО	РОП
83. Приводи	X/—	—	X	—	—	—	—	—	—	—	—
84. Увеличаване мощността на силовите уредби	X/—	X	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Спомагателни силови установки (ССУ):											
49. Спомагателни силови установки (ССУ)	X/—	X	X	—	—	X	—	—	—	—	—
Бутални двигатели:											
70. Стандартни практики — двигатели (само характерните за типа)	—	—	X	—	—	—	—	X	—	—	—
70А Конструкции и работа (входни устройства, компресори, горивна камера, турбинна секция, лагери и уплътнения, смазочни системи).	X/X	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
70Б Характеристики на двигателите	—	—	—	—	—	X	—	—	—	—	—
71. Силови установки	X/—	X	X	—	—	—	—	X	—	—	—
73. Горивни системи и управление на двигателите	X/X	X	—	—	—	—	—	—	—	—	—
73А Системи „FADEC/ПЦУД“	X/X	X	—	X	X	X	X	X	X	X	X
74. Запалителни системи	X/X	X	—	—	—	—	X	—	—	—	—
76. Управление на двигателите	X/—	X	—	—	—	X	—	—	—	—	—
77. Системи, отчитащи работата на двигателите	X/X	X	—	—	X	X	X	—	—	X	X
78. Изпускателна система	X/—	X	—	—	X	X	—	—	—	—	—
79. Маслени системи	X/—	—	X	X	—	—	—	—	—	—	—
80. Системи за стартиране	X/—	X	—	—	X	X	—	—	—	—	—
81. Турбини	X/—	X	X	X	—	X	—	—	—	—	—
82. Впръскване на вода	X/—	X	—	—	—	—	—	—	—	—	—
83. Приводи	X/—	—	X	X	—	—	—	—	—	—	—
84. Увеличаване мощността на силовите уредби	X/—	X	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Глави от учебната програма	B1/B2	B1					B2				
	РАЗП	ФОИ	ТНО	О/М	СМО	РОП	ФОИ	ТНО	О/М	СМО	РОП
Витла:											
60А Стандартни практики — витла	—	—	—	X	—	—	—	—	—	—	—
61. Витла/силови уредби	X/X	X	X	—	X	X	—	—	—	—	—
61А Конструкция на въздушните витла	X/X	—	X	—	—	—	—	—	—	—	—
61Б Управление на стъпката на витлото	X/—	X	—	X	X	X	—	—	—	—	—
61В Синхронизиране на витлата	X/—	X	—	—	—	X	—	—	—	X	—
61Г Електронно управление на витлата	X/X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
61Д Противообледяващи устройства на витлата	X/—	X	—	X	X	X	—	—	—	—	—
61Е Техническо обслужване на витлата	X/X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

4. **Изпитен стандарт за типово обучение и оценка**

4.1. Изпитен стандарт за теоретичния елемент

След приключване на теоретичната част на типовото обучение за въздухоплавателните средства се провежда писмен изпит, който съответства на следното:

а) Форматът на изпита е тест с въпроси с дадени към тях отговори. Всеки въпрос има 3 алтернативни отговора, като само един от тях е верен. Общото време е въз основа на общия брой въпроси, а времето за отговор се определя на база средна продължителност от 90 секунди на въпрос.

б) Неверните алтернативни отговори изглеждат еднакво приемливи за всички, които нямат знания по предмета. Всички алтернативни отговори са ясно свързани с въпроса и са със сходна лексика, граматическа структура и дължина.

в) При въпросите за изчисление неправилните отговори съответстват на процедурни грешки като използване на неправилен знак (+ вместо –) или на грешни мерни единици. Те не са произволни числа.

г) Нивото на изпита за всяка глава от учебната програма ([1]) е определеното в точка 2 „Нива на типовото обучение за въздухоплавателни средства“. Допуска се и използването на ограничен брой въпроси на по-ниско ниво.

д) Изпитът е от вида „изпит при затворен учебник“. Не се разрешава използването на справочни материали по време на изпита. Изключение се прави в случаите, когато се оценяват възможностите на кандидата (B1 или B2) за разчитане на техническа документация.

е) Броят на въпросите е най-малко 1 за един час обучение. Броят на въпросите за всяка глава от учебната програма и за всяко ниво е пропорционален на:

— действителните часове на обучение, посветени на преподаване на конкретната глава и ниво,

— целите на обучението, описани в анализа на нуждите от обучение.

Компетентният орган на държавата членка оценява броя и нивото на въпросите при одобряване на курса на обучение.

([1]) За целите на настоящата точка 4 терминът „глава от учебната програма“ означава всеки един ред, предшестван от номер, в таблицата, съдържаща се в точка 3.1, буква д).

ж) Минималната оценка за успешно положен изпит е 75 %. Когато изпитът за типовото обучение е разделен на няколко изпита, всеки един от тях се счита за успешно положен при минимална оценка от 75 %. За да може да се получи оценка от точно 75 %, броят на въпросите в изпита е кратен на 4.

з) Не се използват наказателни точки (отнемане на точки за грешни отговори).

и) Изпитите по отделните модули не могат да се използват за окончателен изпит, освен ако съдържат правилния брой и ниво на изискваните въпроси.

4.2. Стандарт за оценка на практическия елемент

След приключване на практическия елемент на типовото обучение за въздухоплавателните средства се извършва оценка, която трябва да съответства на следното:

а) Оценката се извършва от определени оценители с подходяща квалификация.

б) Оценката определя знанията и уменията на обучаемия.

5. **Изпитен стандарт**

Изпитът се провежда от организации за обучение, надлежно одобрени по част-147, или от компетентния орган.

Изпитът е устен, писмен или практическа оценка, или комбинация от посочените възможности и съответства на следните изисквания:

а) Въпросите за устния изпит са от отворен тип.

б) Въпросите за писмения изпит са за разработка на есе или въпроси с дадени към тях отговори.

в) Практическата оценка определя компетентността на обучаемия да изпълни дадена задача.

г) Изпитите се базират на образец от глави ([1]), извлечени от учебната програма за типово обучение/изпити в точка 3 на посоченото ниво.

д) Неверните алтернативни отговори изглеждат еднакво приемливи за всички, които нямат знания по предмета. Всички алтернативни отговори са ясно свързани с въпроса и са със сходна лексика, граматическа структура и дължина.

е) При въпросите за изчисление неправилните отговори съответстват на процедурни грешки като неправилно нанесени корекции или грешно преобразуване на мерни единици: те не са произволни числа.

ж) Изпитът гарантира, че са постигнати следните цели:

1. Правилно и уверено обсъждане на въздухоплавателното средство и неговите системи.

2. Гарантиране на безопасно извършване на техническо обслужване, проверки и рутинна дейност в съответствие с ръководството за техническо обслужване и с други подходящи инструкции и задачи в зависимост от типа на въздухоплавателното средство например откриване и отстраняване на повреди, поправки, настройки, замени, функционални проверки като работа на двигателя и др., ако се изисква.

3. Правилно използване на цялата техническа литература и документация на въздухоплавателното средство.

4. Правилно използване на специализирания/специалния инструментариум и тестово оборудване, отстраняване и замяна на компоненти и модули, характерни единствено за типа, включително дейности по техническото обслужване на крилото.

([1]) За целите на настоящата точка 5 терминът „глава от учебната програма“ означава всеки един ред, предшестван от номер, в таблиците, съдържащи се в точка 3.1, буква д) и точка 3.2, буква б).

з) Изпитът отговаря на следните условия:

1. Максималният брой последователни опити е три. Допълнителна серия от три опита е позволена след период от една година между сериите. Изисква се период на изчакване от 30 дни след първия неуспешен опит в рамките на една серия и 60 дни след втория неуспешен опит.

   Кандидатът потвърждава в писмен вид пред организацията за обучение по техническо обслужване или пред компетентния орган, пред който кандидатства за явяване на изпит, броя и датите на опитите през последната година, както и организацията или органа, който ги е провел. Организацията за обучение по техническо обслужване или компетентният орган отговарят за проверката на броя на опитите за явяване на изпит в рамките на указания срок.

2. Изпитът трябва да бъде положен успешно и да е натрупан необходимият практически опит три години преди заявлението за лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателни средства за квалификационен клас.

3. Изпитът се провежда в присъствието на поне един проверяващ. Проверяващият(ите) не трябва да са участвали в обучението на кандидата.

и) Проверяващият(ите) изготвят и подписват писмен доклад, в който обясняват успешното или неуспешното представяне на кандидата на изпита.

6. **Обучение на работното място**

Обучението на работното място (ОРМ) се одобрява от компетентния орган, издал лиценза.

То се извършва под контрола на организация за техническо обслужване, надлежно одобрена за извършване на техническото обслужване на конкретния тип въздухоплавателно средство, и се оценява от определени оценители с подходяща квалификация.

Обучението трябва да е започнало и приключило в рамките на три години преди заявлението за одобрение на квалификационен клас за тип въздухоплавателно средство.

а) Цел:

Целта на ОРМ е да се постигне необходимата компетентност и да се придобие опит за безопасно извършване на техническо обслужване.

б) Съдържание:

ОРМ обхваща представителна част от задачите, които компетентният орган счита за приемливи. Задачите в ОРМ, които трябва да бъдат изпълнени, са характерни за въздухоплавателното средство и системите както по отношение на сложността, така и на техническите умения, необходими за изпълнение на задачата. Наред с относително лесните могат да се включат и изпълняват и други, по-сложни задачи за техническо обслужване, съобразени с типа въздухоплавателно средство.

Всяка задача се подписва от обучаемия и се заверява от определен квестор. Изброените задачи отговарят на действителна работна карта/работна таблица и др.

Окончателната оценка на завършилото ОРМ е задължителна и се извършва от определен оценител с подходяща квалификация.

В работните таблици/дневника за ОРМ се съдържат следните данни:

1. Име на обучаемия;

2. Дата на раждане;

3. Одобрена организация за техническо обслужване;

4. Местоположение;

5. Име(на) на квестора(ите) и оценителя (включително номер на лиценза, ако е приложимо);

6. Дата на изпълнение на задачата;

7. Описание на задачата и работната карта/работната заявка/техническия борден дневник и др.;

8. Тип и регистрация на въздухоплавателното средство;

9. Категория въздухоплавателно средство, за която се кандидатства.

За да се улесни проверката от компетентния орган, доказателството за ОРМ се състои от i) подробни работни таблици/дневник и ii) доклад за съответствие, показващ съответствието на ОРМ с изискванията на настоящата част.

Допълнение IV

Изисквания за опит при продължаване на срока на лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателни средства по част-66

В таблицата по-долу са посочени изискванията за опит при добавяне на нова категория или подкатегория към съществуващ лиценз по част-66.

Под „опит“ се има предвид практическият опит по техническо обслужване на въздухоплавателни средства в експлоатация в подкатегорията, за която се подава заявлението.

Изискването за опит се намалява с 50 %, ако кандидатът е завършил одобрен по част-147 курс, съответстващ на подкатегорията.

За: От:	A1	A2	A3	A4	B1.1	B1.2	B1.3	B1.4	B2	B3
A1	—	6 месеца	6 месеца	6 месеца	2 години	6 месеца	2 години	1 година	2 години	6 месеца
A2	6 месеца	—	6 месеца	6 месеца	2 години	6 месеца	2 години	1 година	2 години	6 месеца
A3	6 месеца	6 месеца	—	6 месеца	2 години	1 година	2 години	6 месеца	2 години	1 година
A4	6 месеца	6 месеца	6 месеца	—	2 години	1 година	2 години	6 месеца	2 години	1 година
B1.1	няма	6 месеца	6 месеца	6 месеца	—	6 месеца	6 месеца	6 месеца	1 година	6 месеца
B1.2	6 месеца	няма	6 месеца	6 месеца	2 години	—	2 години	6 месеца	2 години	няма
B1.3	6 месеца	6 месеца	няма	6 месеца	6 месеца	6 месеца	—	6 месеца	1 година	6 месеца
B1.4	6 месеца	6 месеца	6 месеца	няма	2 години	6 месеца	2 години	—	2 години	6 месеца
B2	6 месеца	6 месеца	6 месеца	6 месеца	1 година	1 година	1 година	1 година	—	1 година
B3	6 месеца	няма	6 месеца	6 месеца	2 години	6 месеца	2 години	1 година	2 години	—

Допълнение V

Формуляр за подаване на заявление — Формуляр 19 на EASA

1. Настоящото допълнение съдържа пример на формуляра за подаване на заявление за лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателни средства, посочен в приложение III (част-66).

2. Компетентният орган на държавата членка може да промени формуляр 19 на EASA, единствено за да включи допълнителна информация, необходима в случаите, когато националните изисквания позволяват или постановяват лицензът за техническо обслужване на въздухоплавателни средства, издаден съгласно приложение III (част-66), да бъде използван извън изискването от приложение I (част-M) и приложение II (част-145).

ЗАЯВЛЕНИЕ ЗА ПЪРВОНАЧАЛНО ИЗДАВАНЕ/ИЗМЕНЕНИЕ/ПОДНОВЯВАНЕ НА ЛИЦЕНЗ ЗА ТЕХНИЧЕСКО ОБСЛУЖВАНЕ НА ВЪЗДУХОПЛАВАТЕЛНИ СРЕДСТВА (ЛТОВС) ПО ЧАСТ-66	ФОРМУЛЯР 19 НА EASA

ДАННИ НА ЗАЯВИТЕЛЯ:
Име: .....
Адрес: .....
.....
Националност: ..... Дата и място на раждане: .....

ДАННИ ЗА ЛТОВС ПО ЧАСТ-66 (ако е необходимо):
Лиценз №: ..... Дата на издаване: .....

ДАННИ НА РАБОТОДАТЕЛЯ:
Име: .....
Адрес: .....
.....
Номер на одобрението на организацията за техническо обслужване: .....
Тел.: ..... Факс: .....

ЗАЯВЛЕНИЕ ЗА: (Отбележете в съответните кутийки)

Първоначално издаване на ЛТОВС ☐ Изменение на ЛТОВС ☐ Подновяване на ЛТОВС ☐

Категория	A	B1	B2	B3	C
Самолети с турбинни двигатели	☐	☐			
Самолети с бутални двигатели	☐	☐			
Вертолети с турбинни двигатели	☐	☐			
Вертолети с бутални двигатели	☐	☐			
Авионика			☐		
Нехерметизирани самолети с МТОМ под 2 t с бутални двигатели				☐	
Голямо въздухоплавателно средство					☐
Въздухоплавателно средство, различно от голямо въздухоплавателно средство					☐

Одобрение на тип/Одобрение на категория/Премахване на ограничение (ако е приложимо):
.....
.....

Желая да кандидатствам за първоначално издаване/промяна/подновяване на ЛТОВС по част-66, както е указано, и потвърждавам, че съдържащата се в този формуляр информация е вярна към датата на подаване на заявлението.

С настоящото потвърждавам, че:

1. не притежавам ЛТОВС по част-66, издаден в друга държава-членка;
2. не съм кандидатствал за издаване на ЛТОВС по част-66 в друга държава-членка;
3. никога не съм притежавал ЛТОВС по част-66, издаден в друга държава-членка, който е бил анулиран или прекратен в някоя от държавите-членки,

Разбирам, че всяка невярна информация може да ми попречи да получа ЛТОВС по част-66.

Подпис: ..... Име: .....

Дата: .....

Бих желал/а да ми се признаят следните кредити (ако е приложимо):

.....

.....

.....

Кредит за опит във връзка с обучение по част-147

.....

.....

.....

Кредит от изпити по сертификати за еквивалентни изпити

.....

.....

.....

Моля приложете всички необходими сертификати.

Препоръка (ако е необходимо): С вастоящото се потвърждава, че заявителят отговаря на съответните изисквания за знания и опит по техническо обслужване по част-66 и се препоръчва компетентният орган да издаде или да завери ЛТОВС по част-66.

Подпис: ..... Име: .....

Длъжност: ..... Дата: .....

Формуляр 19 EASA, издание 3

Допълнение VI

Лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателни средства, посочен в приложение III (част-66) — Формуляр 26 на EASA

1. На следващите страници е показан примерен лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателни средства, посочен в приложение III (част-66).

2. Документът се отпечатва в показаната стандартна форма, но размерите му могат да бъдат намалени, за да се изготви на компютър. Когато се намалява размерът, следва да се обърне внимание на това да се остави достатъчно място в полетата, където се изисква поставяне на официални печати. Създадените на компютър документи не е необходимо да съдържат всички полета, ако някои от тях са празни, при условие че документът може да бъде ясно разпознат като лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателни средства, издаден съгласно приложение III (част-66).

3. Документът може да бъде отпечатан на английски език или на официалния език на съответната държава членка, а ако се използва официалният език на държавата членка, към всеки лиценз на лице, което работи извън нея, се прикрепя копие на английски език, за да се улесни взаимното признаване.

4. Всеки притежател на лиценз има уникален буквено-цифров номер на лиценза, съгласно националния идентификатор.

5. Страниците на документа могат да бъдат подредени по различен начин и някои или всички от разделителните линии могат да липсват, при условие че съдържащата се информация е разположена така, че всяка страница да има вида на показания тук примерен лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателни средства.

6. Документът може да бъде подготвен i) от компетентния орган на държавата членка или ii) от одобрена съгласно приложение II (част-145) организация за техническо обслужване, ако компетентният одобри това, както и в съответствие с процедура, разработена като част от описанието на организацията за техническо обслужване, посочено в точка 145.A.70 от приложение II (част-145), като се има предвид, че във всички случаи издаването на документа се извършва от компетентния орган на държавата членка.

7. Подготвянето на изменение на съществуващ лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателни средства може да бъде извършено i) от компетентния орган на държавата членка или ii) от одобрена съгласно приложение II (част-145) организация за техническо обслужване, ако компетентният орган одобри това, както и в съответствие с процедура, разработена като част от описанието на организацията за техническо обслужване, посочено в точка 145.A.70 от приложение II (част-145), като се има предвид, че във всички случаи изменението на документа се извършва от компетентния орган на държавата членка.

8. След издаването на лиценза за техническо обслужване на въздухоплавателни средства лицето, което го притежава, го съхранява в добро състояние и носи отговорност за недопускането на неразрешени вписвания в лиценза.

9. Неспазването на разпоредбите на точка 8 може да направи документа невалиден, да лиши притежателя му от правото на ползване на правата за сертифициране и да доведе до съдебно преследване в съответствие с националното законодателство.

10. Лицензът за техническо обслужване на въздухоплавателни средства, издаден съгласно приложение III (част-66), се признава във всички държави членки и не е необходимо да се сменя при работа в друга държава членка.

11. Приложението към формуляр 26 на EASA е по избор и може да се използва само за включване на национални права, когато тези права се предоставят от националното законодателство и са извън обхвата на приложение III (част-66).

12. За информация действителният лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателни средства по приложение III (част-66), издаден от компетентния орган на държавата членка, може да има различен ред на страниците и да не съдържа някои от разделителните линии.

13. По отношение на страницата за квалификационни класове за тип въздухоплавателно средство, компетентният орган на държавата членка може да реши да не издава тази страница, докато не възникне необходимост от одобряване на първия квалификационен клас за тип въздухоплавателно средство, и може да издаде повече от една страница, ако трябва да се изброят повече квалификационни класове.

14. Независимо от разпоредбите на параграф 13 по-горе, всяка издадена страница е бъде в показания формат и да съдържа съответстващата за тази страница информация.

15. Лицензът ясно указва, че ограниченията са изключения от правата за сертифициране. Ако лицензът няма ограничения, страницата, озаглавена „Ограничения“, се издава със заглавие „Без ограничения“.

16. Когато се използва предварително отпечатан формуляр, всяко поле за категория, подкатегория или квалификационен клас, за които притежателят не е упълномощен, се отбелязва, за да се укаже, че не се притежава такива.

17. Примерен лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателни средства, посочен в приложение III (част-66):

I.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ (*)

[ДЪРЖАВА]

[ИМЕ И ЛОГО НА КОМПЕТЕНТНИЯ ОРГАН]

II.

Част-66

ЛИЦЕНЗ ЗА ТЕХНИЧЕСКО ОБСЛУЖВАНЕ НА ВЪЗДУХОПЛАВАТЕЛНИ СРЕДСТВА

III.

Лиценз № [КОД НА ДЪРЖАВАТА-ЧЛЕНКА].66.[XXXX]

Формуляр 26 на EASA, издание 3

IVa. Трите имена на притежателя на лиценза:

IVb. Дата и място на раждане:

V. Адрес на притежателя:

VI. Националност на притежателя:

VII. Подпис на притежателя:

III. Лиценз №:

VIII. УСЛОВИЯ:

Настоящият лиценз се подписва от притежателя и се придружава от документ за самоличност със снимка на притежателя на лиценза.

Одобрението на всички категории, налично само на страницата(ите) със заглавие „Част-66 КАТЕГОРИИ“, не позволява на притежателя да издава сертификат за пускане в експлоатация на въздухоплавателно средство.

Когато в настоящия лиценз са одобрени квалификационни класове за тип, той отговаря на целите на приложение 1 на ИКАО.

Правата на притежателя на този лиценз се определят от Регламент (ЕО) № 2042/2003, и по-конкретно в приложение III (част-66) към него.

Лицензът е валиден до датата, посочена на страницата, озаглавена „ОГРАНИЧЕНИЯ“, освен ако е прекратен или анулиран преди това.

Правата по настоящия лиценз не могат да бъдат упражнявани, ако през последните две години притежателят няма шест-месечен опит в техническото обслужване в съответствие с правата, предоставени от лиценза, или не е изпълнил разпоредбата за предоставяне на съответните права.

III. Лиценз №:

IX. КАТЕГОРИИ ПО ЧАСТ-66

ВАЛИДНОСТ:	A	B1	B2	B3	C
Самолети с турбинни двигатели			Не се прилага	Не се прилага	Не се прилага
Самолети с бутални двигатели			Не се прилага	Не се прилага	Не се прилага
Вертолети с турбинни двигатели			Не се прилага	Не се прилага	Не се прилага
Вертолети с бутални двигатели			Не се прилага	Не се прилага	Не се прилага
Авионика	Не се прилага	Не се прилага		Не се прилага	Не се прилага
Голямо въздухоплавателно средство	Не се прилага	Не се прилага	Не се прилага	Не се прилага	
Въздухоплавателно средство, различно от голямо въздухоплавателно средство	Не се прилага	Не се прилага	Не се прилага	Не се прилага	
Нехерметизирани самолети с МТОМ под 2 000 kg с бутални двигатели	Не се прилага	Не се прилага	Не се прилага		Не се прилага

X. Подпис на длъжностното лице, издаващо лиценза, и дата:

XI. Печат на органа, издаващ лиценза:

III. Лиценз №:

XII. КВАЛИФИКАЦИОНЕН КЛАС ЗА ТИП ВЪЗДУХОПЛАВАТЕЛНО СРЕДСТВО ПО ЧАСТ-66		
Квалификационен клас за тип въздухоплавателно средство	Категория	Печат и дата
III. Лиценз №:		

XIII. ОГРАНИЧЕНИЯ ПО ЧАСТ-66
Валиден до:
III. Лиценз №:

Приложение към формуляр 26 на EASA

XIV. НАЦИОНАЛНИ ПРАВА извън обхвата на част-66 в съответствие с [национално законодателство] (валидни само в [държава-членка])
Официален печат и дата
III. Лиценз №:

УМИШЛЕНО ОСТАВЕНА ПРАЗНА СТРАНИЦА

Формуляр 26 на EASA, издание 3

ПРИЛОЖЕНИЕ IV

(Част-147)

СЪДЪРЖАНИЕ

147.1

РАЗДЕЛ А — ТЕХНИЧЕСКИ ИЗИСКВАНИЯ

ПОДЧАСТ А — ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

147.А.05 Обхват

147.А.10 Общи положения

147.А.15 Подаване на заявление

ПОДЧАСТ Б — ОРГАНИЗАЦИОННИ ИЗИСКВАНИЯ

147.А.100 Изисквания към помещенията

147.А.105 Изисквания към персонала

147.А.110 Регистър на инструктори, проверяващи по теоретичните изпити и оценители при практическите проверки

147.А.115 Оборудване за провеждане на обучение

147.А.120 Материал за обучение по техническото обслужване на въздухоплавателни средства

147.А.125 Документация

147.А.130 Процедури за обучение и система за качество

147.А.135 Изпити

147.А.140 Описание на организацията за провеждане на обучение по техническо обслужване

147.А.145 Права на организацията за провеждане на обучение по техническо обслужване

147.А.150 Промени в организацията за обучение по техническо обслужване

147.А.155 Запазване на валидността

147.А.160 Констатации на несъответствия

ПОДЧАСТ В — ОДОБРЕН КУРС ЗА ОСНОВНО ОБУЧЕНИЕ

147.А.200 Одобрен курс за основно обучение

147.А.205 Изпити за проверка на основните знания

147.А.210 Практическа оценка при основно обучение

ПОДЧАСТ Г — ОБУЧЕНИЕ ЗА ТИП/ЗАДАЧА ПО ВЪЗДУХОПЛАВАТЕЛНОТО СРЕДСТВО

147.А.300 Обучение за тип/задача по въздухоплавателното средство

147.А.305 Изпити и проверки при обучение за тип/задача по въздухоплавателно средство

РАЗДЕЛ Б — ПРОЦЕДУРА ЗА КОМПЕТЕНТНИ ОРГАНИ

ПОДЧАСТ А — ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

147.Б.05 Обхват

147.Б.10 Компетентен орган

147.Б.20 Документиране

147.Б.25 Изключения

ПОДЧАСТ Б — ИЗДАВАНЕ НА ОДОБРЕНИЕ

147.Б.110 Процедура за одобрение и за промени на одобрението

147.Б.120 Процедура за продължаване валидността на одобрението

147.Б.125 Сертификат за одобрение на организацията за провеждане на обучение по техническо обслужване

147.Б.130 Констатации на несъответствия

ПОДЧАСТ В — АНУЛИРАНЕ, ВРЕМЕННО ПРЕКРАТЯВАНЕ ИЛИ ОГРАНИЧАВАНЕ НА ОДОБРЕНИЕ НА ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ОБУЧЕНИЕ ПО ТЕХНИЧЕСКО ОБСЛУЖВАНЕ

147.Б.200 Анулиране, временно прекратяване или ограничаване на одобрение на организация за провеждане на обучение по техническо обслужване

Допълнение I — Продължителност на курса за основно обучение

Допълнение II — Одобрение на организация за провеждане на обучение по техническо обслужване, посочено в приложение IV (част-147) — Формуляр 11 на EASA

Допълнение III — Сертификат за признаване на квалификация, посочен в приложение IV (част-147) — Формуляри 148 и 149 на EASA

147.1

За целите на настоящата част компетентен орган е:

1. за организациите с основно място на дейност, намиращо се в дадена държава членка — орган, определен от тази държава членка;

2. за организациите с основно място на дейност, намиращо се в трета страна — Агенцията.

РАЗДЕЛ А

ТЕХНИЧЕСКИ ИЗИСКВАНИЯ

ПОДЧАСТ А

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

147.А.05 **Обхват**

В този раздел се установяват изискванията, на които трябва да отговарят организациите, които желаят да получат одобрение за провеждане на обучение и изпити, както е посочено в приложение III (част-66).

147.А.10 **Общи положения**

Организация за обучение е организация или част от организация, регистрирана като юридическо лице.

147.А.15 **Подаване на заявление**

а) Заявление за одобрение или промяна на съществуващо одобрение се подава до компетентния орган, като формулярите и начинът на попълване се определят от компетентния орган.

б) Заявлението за одобрение или за промяна на съществуващо одобрение включва следната информация:

1. регистрираното наименование и адрес на заявителя;

2. адресът на организацията, искаща одобрението или промяната на одобрението;

3. предвиденият обхват на одобрението или промяната в обхвата на одобрението;

4. името и подписа на отговорния мениджър;

5. датата на заявлението.

ПОДЧАСТ Б

ОРГАНИЗАЦИОННИ ИЗИСКВАНИЯ

147.А.100 **Изисквания към помещенията**

а) Размерите и конструкцията на помещенията осигуряват защита от неблагоприятни атмосферни влияния и правилно провеждане на цялата планирана дейност по обучението и провеждането на изпити през всеки ден.

б) Осигуряват се затворени помещения, отделени от другите съоръжения, за провеждане на теоретично обучение и теоретични изпити.

1. Максималният брой обучаеми във всеки курс по теоретично обучение не следва да надхвърля 28 човека.

2. Размерите на помещенията, в които се провеждат теоретични изпити, са бъдат такива, че нито един обучаем да не може да чете писмените работи или компютърните екрани на другите обучаеми от своето място.

в) Посочените в буква б) по-горе помещения се поддържат така, че обучаемите да имат възможност да се концентрират върху обучението или изпита, без да изпитват ненужен дискомфорт и без да се отвлича вниманието им.

г) За курсовете по основно обучение се осигуряват работилници и/или съоръжения за техническо обслужване, които са отделени от учебните помещения, за провеждане на практическото обучение, съответстващо на курса по основно обучение. В случай че организацията не може да предостави такива помещения, се постига споразумение с друга организация за осигуряване на работилници и/или съоръжения за техническо обслужване; необходимо е да се подпише писмен договор с тази организация, в който да се посочат условията за достъп и използване на предоставяните съоръжения. Компетентният орган изисква достъп до всяка такава организация, с която е сключен договор, и този достъп е вписан в писмения договор между двете организации.

д) При обучение за тип/задача по въздухоплавателно средства се осигурява достъп до съответните съоръжения, съдържащи примери за типа на въздухоплавателното средство, както е посочено в точка 147. A.115(г).

е) Максималният брой обучаеми във всеки курс по практическо обучение не следва да надхвърля 15 човека на един квестор или проверяващ.

ж) За инструкторите, проверяващите по теоретичните дисциплини и по практическото обучение се осигуряват подходящи офиси, където те могат да се подготвят за изпълнение на задълженията си, без да изпитват ненужен дискомфорт и без да се отвлича вниманието им.

з) Изпитните работи и изпитните резултати се съхраняват в охраняеми складови помещения. Складовите помещения са такива, че да осигуряват съхраняването на документите в добро състояние за срока, посочен в точка 147.A.125. Складовите помещения и офисите могат да бъдат комбинирани, за да се изпълнят изискванията за охраняемост и достатъчна сигурност.

и) Осигурява се библиотека с всички технически материали, съответстващи на нивото и обхвата на провежданото обучение.

147.A.105 **Изисквания към персонала**

а) Организацията назначава отговорен мениджър, който трябва да гарантира, че всички ангажименти по обучението се финансират и извършват в съответствие със стандарта, изискван по тази част.

б) Лице или група от лица, чиито отговорности включват да се гарантира, че организацията на обучението за техническо обслужване е в непрекъснато съответствие с изискванията на тази част. Това лице/лица се отчита/т пред отговорния мениджър. Лицето с най-висок ранг или друго лице от групата може да бъде отговорен мениджър, ако отговаря на изискванията за заемане на поста отговорен мениджър, посочени в буква а) по-горе.

в) Организацията за провеждане на обучение по техническо обслужване наема на работа достатъчно персонал, за да планира и провежда теоретично и практическо обучение, да провежда теоретични изпити и практически проверки в съответствие с одобрението.

г) Чрез дерогация от буква в) по-горе, когато се използва друга организация за предоставяне на практическо обучение и практически проверки, персоналът на тази организация може да бъде номиниран за извършване на практическото обучение и практическите проверки.

д) Всяко лице може да комбинира ролите на инструктор, проверяващ по теоретичните изпити и оценител при практическите проверки, ако отговаря на изискванията на буква е).

е) Опитът и квалификацията на инструкторите, изпитващите лица и практическите оценители се установяват в съответствие с публикуваните критерии или в съответствие с процедура и спрямо стандарт, одобрени от компетентния орган.

ж) Проверяващите по теоретичните изпити и оценителите на при практическите проверки се посочват в описанието на организацията за приемане на такъв персонал.

з) Инструкторите и проверяващите по теоретичните изпити преминават опреснително обучение поне веднъж на 24 месеца по отношение на съществуващата технология, практическите умения, човешкия фактор и най-новите методи за обучение, съответстващи на преподавания от тях материал или на провежданите от тях изпити.

147.A.110 **Регистър на инструктори, проверяващи по теоретичните изпити и оценители при практическите проверки**

а) Организацията поддържа регистър, за да актуализира данните за всички инструктори, проверяващи по теоретичните изпити знания и оценители на практическите проверки. В регистъра се отразяват опитът и квалификацията, завършената образователна степен и допълнително обучение.

б) За всички инструктори, проверяващи по теоретичните изпити познания и оценители при практическите проверки се изготвя техническо задание.

147.A.115 **Оборудване за провеждане на обучение**

а) Във всяко учебно помещение има съответното оборудване за презентации, което да дава възможност на обучаемите лесно да разчитат текст, чертежи, диаграми и цифри от всяко място в помещението.

Оборудването за презентации включва симулаторно средство за обучение, за да подпомага обучаемите при разбиране на специфичен материал, когато такова симулаторно средство за обучение се счита за полезно за целта.

б) Основните учебни работилници и/или съоръжения за техническо обслужване, посочени в точка 147.A.100(г), следва да бъдат оборудвани с всички инструменти и средства, необходими за изпълнение на одобрения обхват на обучение.

в) Основните учебни работилници и/или съоръженията за техническо обслужване, посочени в точка 147.A.100(г), следва да бъдат оборудвани с подбрани части от въздухоплавателни средства, двигатели, части от електронната система на въздухоплавателното средство.

г) Организацията за провеждане на обучение по техническото обслужване на въздухоплавателни средства, както е посочено в точка 147.A.100(д), следва да има достъп до съответния тип въздухоплавателно средство. Могат да се използват симулаторни средства за обучение, когато тези средства осигуряват съответните стандарти на обучение.

147.A.120 **Материал за обучение по техническото обслужване на въздухоплавателни средства**

а) Материалът за обучение по техническото обслужване на въздухоплавателни средства за съответния курс се предоставя на обучаемия и обхваща:

1. основния теоретичен конспект, посочен в приложение III (част-66), за съответната категория или подкатегория лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателни средства; и

2. съдържанието на типовия курс, изискван по приложение III (част-66), за съответния тип на въздухоплавателното средство и категория или подкатегория лиценз за техническо обслужване на въздухоплавателни средства.

б) Обучаемите следва да имат достъп до примерна документация по техническо обслужване и техническа информация от библиотеката, както е посочено в точка 147.A.100(и).

147.A.125 **Документация**

Организацията съхранява цялата документация за завършено обучение, изпити и практически оценки на обучаемите за *неограничен период от време*.

147.A.130 **Процедури за обучение и система за качество**

а) Организацията установява процедури, приемливи за компетентния орган, за да осигури съответен стандарт на обучение и съответствие с всички необходими изисквания по тази част.

б) Организацията въвежда система за качество, включваща:

1. независима длъжност за одит на стандартите за обучение, съчетаването на теоретичните изпити с практическите проверки, спазването на процедурите и тяхната адекватност; и

2. система за обратна връзка, която дава възможност всички установени при проверката нередности да бъдат доведени до знанието на лицето/лицата и на отговорния мениджър, посочен в точка 147.A.105(а), за предприемане, при необходимост, на коригиращи действия.

147.A.135 **Изпити**

а) Изпитващият персонал запазва в тайна всички въпроси.

б) Всеки обучаем, който по време на изпит за проверка на знанията си служи с измама или притежава материал, имащ отношение към изпитния предмет, различен от раздадените на изпита материали или друга свързана с изпита разрешена документация, се дисквалифицира и не може да се яви на никакъв друг изпит през следващите 12 месеца след датата на инцидента. Компетентният орган се информира за всеки такъв инцидент, заедно с подробностите по разследването в срок от един календарен месец.

в) Всеки проверяващ, за когото бъде установено, че по време на изпит за проверка на знания предоставя отговори на въпроси на кой да е обучаем, се освобождава от функциите му на проверяващ и изпитът се анулира. Компетентният орган трябва да бъде информиран за всеки такъв инцидент.

147.A.140 **Описание на организацията за провеждане на обучение по техническо обслужване**

а) Организацията предоставя описание, което се използва от нея, описва организацията и нейните процедури и съдържа следната информация:

1. декларация, подписана от отговорния мениджър и потвърждаваща, че описанието на организацията за провеждане на обучение по техническо обслужване и всички свързани с него ръководства определят съответствието на организацията с тази част и ще бъдат изпълнявани по всяко време;

2. длъжностите и имената на лицата, определени по точка 147.A.105(б);

3. задълженията и отговорностите на лицата, определени в точка 2 по-горе, включително въпросите, които те могат да разглеждат пряко с компетентния орган от името на организацията;

4. структурна диаграма на организацията, която отговаря за обучението за техническо обслужване, отразяваща отговорностите на лицата, определени в буква а), точка 2 по-горе;

5. списък на всички инструктори, проверяващи по теоретичните изпити и оценители при практическите проверки;

6. общо описание на съоръженията за провеждане на обучение и изпити, разположени на всеки адрес, отбелязан в сертификата за одобрение на организацията за провеждане на обучение по техническо обслужване, както и на съоръженията, разположени на друго място, както се изисква от точка 147.A.145(б);

7. списък на курсовете за обучение по техническо обслужване, които съставляват степента на одобрението;

8. процедура за внасяне на изменения в описанието на организацията;

9. процедурите на организацията за провеждане на обучение по техническо обслужване, както се изисква по точка 147.A.130(а);

10. процедура за контрол на организацията за провеждане на обучение по техническо обслужване, както се изисква по точка 147.A.145(в), когато има разрешение да провежда обучение, изпити и проверки на места, различни от посочените в точка 147.A.145(б);

11. списък на местоположенията в съответствие с точка 147.A.145(б);

12. списък на организации, ако е подходящо, както е посочено в точка 147.A.145(г).

б) Описанието на организацията за провеждане на обучение по техническо обслужване и всички последващи изменения в него се одобряват от компетентния орган.

в) Независимо от изискването на буква б) по-горе, незначителните изменения в описанието могат да бъдат одобрявани чрез процедура, съдържаща се в него (наричано по-долу „непряко одобрение“).

147.A.145 **Права на организацията за провеждане на обучение по техническо обслужване**

а) В съответствие с описанието организацията за провеждане на обучение по техническо обслужване има право да извършва следното:

1. Да провежда курсове за основно обучение в съответствие с конспекта от приложение III (част-66) или част от него;

2. Да провежда курсове за обучение за тип/задача по въздухоплавателното средство в съответствие с приложение III (част-66);

3. Да провежда изпити от името на компетентния орган, включително изпити на обучаеми, които не са завършили курс за основно обучение или обучение за тип въздухоплавателно средство в организацията за провеждане на обучение по техническо обслужване;

4. Да издава свидетелства в съответствие с допълнение III след успешно завършване на одобрен курс за основно обучение или обучение за тип въздухоплавателно средство и успешно полагане на изпитите, посочени в буква а), точки 1, 2 и 3.

б) Обучението, теоретичните изпити и практическите проверки могат да се извършват само на местата, определени в сертификата за одобрение и/или на други места, посочени в описанието на организацията за провеждане на обучение по техническо обслужване.

в) Чрез дерогация от разпоредбите на буква б) по-горе организацията за провеждане на обучение по техническо обслужване може да провежда обучение, теоретични изпити за проверка на знанията и практически проверки на места, различни от посочените в буква б) по-горе, в съответствие с процедура за контрол, посочена в описанието на организацията за провеждане на обучение по техническо обслужване. Не е необходимо тези места да бъдат изброени в описанието на организацията за провеждане на обучение по техническо обслужване.

г) 1. Организацията за провеждане на обучение по техническо обслужване може да сключи договор за провеждане на основно теоретично обучение, обучение за тип и съответните изпити с друга организация, която не се занимава с провеждане на обучение по техническо обслужване, само в случай че втората организация се намира под контрола на системата за качество на организацията за провеждане на обучение по техническо обслужване.

2. Сключването на договор за провеждане на основно теоретично обучение и съответния изпит от други организации е ограничено до приложение III (част-66), допълнение I, модули 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9 и 10.

3. Сключването на договор за провеждане на обучение за тип и съответния изпит от други организации е ограничено до силови установки и авионикс-системи.

д) Дадена организация не може да бъде одобрена да провежда изпити, ако не е одобрена да провежда съответното обучение.

е) Чрез дерогация от буква д), организация, одобрена да предоставя основно теоретично обучение или обучение за тип, може също да бъде одобрена да провежда изпити за тип в случаите, когато не се изисква обучение за тип.

147.А.150 **Промени в организацията за обучение по техническо обслужване**

а) Организацията за провеждане на обучение по техническо обслужване уведомява компетентния орган за всяко предложение да направи промени в организацията, които се отразяват на одобрението, преди действителното извършване на промяната, за да даде възможност на компетентния орган да установи непрекъснато съответствие с изискванията на тази част и да измени, ако е необходимо, сертификата за одобрение на организацията.

б) Компетентният орган може да предпише условия, при които организацията за провеждане на обучение по техническо обслужване може да продължи да функционира по време на такива промени, освен ако компетентният орган реши, че одобрението на организацията за провеждане на обучение по техническо обслужване трябва да бъде временно прекратено.

в) Ако компетентният орган не бъде информиран за такива промени, това може да доведе до временно прекратяване или анулиране на сертификата за одобрение на организацията за провеждане на обучение по техническо обслужване, считано от датата на извършването на промените.

147.А.155 **Запазване на валидността**

а) Одобрението се издава за неограничен срок. То остава валидно, ако:

1. организацията поддържа съответствие с изискванията на настоящата част, като се спазват разпоредбите за отстраняване на несъответствията, както е посочено в точка 147.Б.130; и

2. на компетентния орган е осигурен достъп до организацията, за да установи непрекъснато съответствие с изискванията на настоящото приложение (част-147); и

3. сертификатът не е оттеглен или анулиран.

б) При оттегляне или анулиране на одобрение, то се връща на компетентния орган.

147.А.160 **Констатации на несъответствия**

а) Констатация от първо ниво е едно или повече от следните:

1. всяко значително несъответствие с изпитния процес, което би довело до анулиране на изпита/изпитите;

2. непредоставяне на достъп на компетентния орган до помещенията на организацията по време на нормалното работно време, след като компетентният орган е направил две писмени заявки за достъп;

3. липсата на отговорен мениджър;

4. значително несъответствие с процеса на обучение.

б) Констатация от второ ниво е всяко несъответствие с процеса на обучение, различно от констатациите от първо ниво.

в) След като бъде уведомен за констатираните несъответствия по точка 147.Б.130, притежателят на одобрение за организация за провеждане на обучение по техническо обслужване съставя план с коригиращи действия и извършва коригиращи действия, удовлетворяващи компетентния орган, в рамките на договорен с компетентния орган срок.

ПОДЧАСТ В

ОДОБРЕН КУРС ЗА ОСНОВНО ОБУЧЕНИЕ

147.А.200 **Одобрен курс за основно обучение**

а) Одобреният курс за основно обучение съдържа теоретично обучение, теоретичен изпит, практическо обучение и практическа проверка.

б) Теоретичното обучение обхваща предметите за категория или подкатегория от лицензa за техническо обслужване на въздухоплавателни средства, както е посочено в приложение III (част-66).

в) Теоретичният изпит за проверка на знанията обхваща представителна част от изучаваните теоретични предмети, посочени в буква б) по-горе.

г) Практическото обучение включва практическо използване на общи инструменти/оборудване, демонтаж/монтаж на подбор от части на въздухоплавателното средство и участие в представителни дейности по техническото обслужване, изпълнявани в съответствие с даден модул от част-66.

д) Практическата проверка обхваща практическото обучение и определя дали обучаемият е компетентен при използването на инструменти и оборудване и при работа с ръководствата за техническо обслужване.

е) Продължителността на курсовете за основно обучение е в съответствие с допълнение I.

ж) Продължителността на курсовете за преобразуване на категории или подкатегории се определя чрез оценка на основната учебна програма и съответните нужди от практическо обучение.

147.А.205 **Изпити за проверка на основните знания**

Изпитите за проверка на основните знания:

а) са в съответствие със стандарта, посочен в приложение III (част-66);

б) се провеждат без използване на записки от обучението;

в) обхващат представителна част от предметите, включени в даден модул за обучение в съответствие с приложение III (част-66).

147.А.210 **Практическа проверка при основно обучение**

а) Практическите проверки при основно обучение се извършват по време на курса за основно обучение по техническо обслужване от определени проверяващи при всяко посещение в работилниците или съоръженията за техническо обслужване.

б) Обучаемият получава оценка във връзка с точка 147.А.200(д).

ПОДЧАСТ Г

ОБУЧЕНИЕ ЗА ТИП/ЗАДАЧА ПО ВЪЗДУХОПЛАВАТЕЛНОТО СРЕДСТВО

147.А.300 **Обучение за тип/задача по въздухоплавателното средство**

Организацията за провеждане на обучение за техническо обслужване е одобрена за провеждане на обучение за тип/задача по въздухоплавателното средство в съответствие с приложение III (част-66), ако е изпълнен стандартът, посочен в точка 66.А.45.

147.А.305 **Изпити и проверки при обучение за тип/задача по въздухоплавателно средство**

Организацията за провеждане на обучение за техническо обслужване, одобрена в съответствие с точка 147.А.300 да провежда обучение за тип/задача по въздухоплавателното средство, провежда изпити за тип на въздухоплавателното средство или проверки за изпълнение на задачи по техническото обслужване на въздухоплавателното средство, посочени в приложение III (част-66), ако е изпълнен стандартът за тип и/или задача по въздухоплавателното средство, посочен в точка 66.А.45 от приложение III (част-66).

РАЗДЕЛ Б

ПРОЦЕДУРИ ЗА КОМПЕТЕНТНИ ОРГАНИ

ПОДЧАСТ А

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

147.Б.05 **Обхват**

В настоящия раздел се установяват административните изисквания, които трябва да се изпълняват от компетентните органи, отговорни за прилагането и въвеждането в сила на раздел А от тази част.

147.Б.10 **Компетентен орган**

а) Общи положения

Държавата членка определя компетентния орган с възложени отговорности за издаване, продължаване, замяна, временно прекратяване или анулиране на сертификати по силата на настоящото приложение (част-147). Този компетентен орган създава документирани процедури и организационна структура.

б) Ресурси

Броят на персонала на компетентния орган е разчетен за изпълнение на изискванията, посочени в тази част.

в) Процедури

Компетентният орган установява процедури, в които подробно се описва как се установява съответствие с изискванията на настоящото приложение (част-147).

Процедурите се преразглеждат и изменят, за да се осигури непрекъснато съответствие.

г) Квалификация и обучение

Целият персонал, имащ отношение към одобренията по настоящото приложение, трябва:

1. Да бъде подходящо квалифициран, да има необходимите познания, опит и обучение, за да изпълнява възложените му задачи.
2. Да е преминал обучение и текущо обучение относно приложение III (част-66) и приложение IV (част-147), където е приложимо, включително неговото предвидено значение и стандарт.

147.Б.20 **Документиране**

а) Компетентният орган установява система за документиране, която позволява проследяване на процеса на издаване, подновяване, продължаване, промяна, временно прекратяване или анулиране на сертификата на всяка отделна организация.

б) Записите за контрола над организациите за провеждане на обучение по техническо обслужване включват като минимум:

1. заявление за одобрение на организацията;

2. сертификат за одобрение на организацията, включващ включително всяка промяна в него;

3. копие от програмата за одит със списък на датите, когато предстои да бъде извършен одит и датите на извършения одит;

4. записи по контрола над организацията, включващи всички записи за одити;

5. копия от цялата официална кореспонденция;

6. детайли относно действия по прилагане или предоставяне на изключения;

7. всички доклади за проверки на организацията от други компетентни органи;

8. описание на организацията и промените в него.

в) Минималният срок за съхранение на записите по буква б) е четири години.

147.Б.25 **Изключения**

а) Компетентният орган може да освободи държавно учебно заведение от следното:

1. да бъде организация, както е посочено в точка 147.А.10;

2. да има отговорен мениджър, ако е изпълнено условието учебното заведение да има назначено отговорно лице с висок ранг, което управлява организацията за обучение и има бюджет, достатъчен, за да функционира организацията в съответствие със стандарта, посочен в настоящото приложение (част-147);

3. да има ресурси за независими проверки по системата за качество, ако учебното заведение има независим учебен инспекторат, който извършва инспекции на организацията за провеждане на обучение по техническо обслужване с честота, посочена в тази част.

б) Всички изключения, предоставени в съответствие с член 14, параграф 4 от Регламент (ЕО) № 216/2008, се документират и съхраняват от компетентния орган.

ПОДЧАСТ Б

ИЗДАВАНЕ НА ОДОБРЕНИЕ

В настоящата подчаст се посочват изискванията за издаване или промяна на одобрение на организация за провеждане на обучение по техническо обслужване.

147.Б.110 **Процедура за одобрение и за промени на одобрението**

а) При получаване на заявление компетентният орган:

1. преглежда описанието на организацията за провеждане на обучение по техническо обслужване, и

2. проверява съответствието на организацията с изискванията на приложение IV (част-147).

б) Всички констатирани несъответствия се документират и потвърждават писмено пред заявителя.

в) Преди издаване на одобрението всички несъответствия се отстраняват в съответствие с точка 147.Б.130.

г) В сертификата за одобрение се включва референтен номер по начин, определен от Агенцията.

147.Б.120 **Процедура за продължаване на валидността на одобрението**

а) Всяка организация се проверява изцяло за наличие на съответствие с разпоредбите на настоящото приложение (част-147) най-малко веднъж на всеки 24 месеца. Проверката включва наблюдение на поне един курс на обучение и на един изпит, проведени от организацията за обучение по техническо обслужване.

б) Несъответствията се отстраняват в съответствие с точка 147.Б.130.

147.Б.125 **Сертификат за одобрение на организацията за провеждане на обучение по техническо обслужване**

Форматът на сертификата за одобрение на организацията за провеждане на обучение по техническо обслужване е като показания образец в допълнение II.

147.Б.130 **Констатации на несъответствия**

а) Ако проблемите, които са довели до несъответствие от първо ниво, не бъдат отстранени в продължение на три дни след получаване на писменото уведомление за него, това довежда до анулиране, временно прекратяване или пълно или частично ограничаване на одобрението на организацията за провеждане на обучение по техническо обслужване от страна на компетентния орган.

б) Компетентният орган предприема действия за анулиране, временно прекратяване или пълно или частично ограничаване на одобрението на организацията за провеждане на обучение по техническо обслужване при неспазване на графика за отстраняване на констатирани несъответствия от второ ниво.

ПОДЧАСТ В

АНУЛИРАНЕ, ВРЕМЕННО ПРЕКРАТЯВАНЕ ИЛИ ОГРАНИЧАВАНЕ НА ОДОБРЕНИЕ НА ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ОБУЧЕНИЕ ПО ТЕХНИЧЕСКО ОБСЛУЖВАНЕ

147.Б.200 **Анулиране, временно прекратяване или ограничаване на одобрение на организация за провеждане на обучение по техническо обслужване**

Компетентният орган:

а) прекратява временно одобрението по основателни причини в случай на потенциална заплаха за безопасността на полетите; или

б) прекратява временно, анулира или ограничава одобрението в съответствие със 147.Б.130.

Допълнение I

Продължителност на курса за основно обучение

Минималната продължителност на пълния курс за основно обучение е следната:

Основен курс	Продължителност (в часове)	Дял на теоретично обучение (в %)
A1	800	30 до 35
A2	650	30 до 35
A3	800	30 до 35
A4	800	30 до 35
B1.1	2 400	50 до 60
B1.2	2 000	50 до 60
B1.3	2 400	50 до 60
B1.4	2 400	50 до 60
B2	2 400	50 до 60
B3	1 000	50 до 60

Допълнение II

Одобрение на организация за провеждане на обучение по техническо обслужване, посочено в приложение IV (част-147) — Формуляр 11 на EASA

Стр. 1 от 2

[ДЪРЖАВА-ЧЛЕНКА (*)]

Държава-членка на Европейския съюз (**)

СЕРТИФИКАТ ЗА ОДОБРЕНИЕ НА ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ОБУЧЕНИЕ И ИЗПИТИ ПО ТЕХНИЧЕСКО ОБСЛУЖВАНЕ

Код: [КОД НА ДЪРЖАВАТА-ЧЛЕНКА (*)].147.[XXXX]

Съгласно Регламент (ЕО) № 216/2008 на Европейския парламент и на Съвета, както и съгласно Регламент (ЕО) № 2042/2003 на Комисията, действащи понастоящем, и при спазване на долупосочените условия, с настоящото [КОМПЕТЕНТЕН ОРГАН НА ДЪРЖАВАТА-ЧЛЕНКА (*)] удостоверява, че:

[ИМЕ И АДРЕС НА ДРУЖЕСТВОТО]

е организация за провеждане на обучение по техническо обслужване в съответствие с раздел А от приложение IV (част 147) към Регламент (ЕО) № 2042/2003, одобрена да предоставя обучение и да провежда изпити, посочени в приложената програма за одобрение, и да издава съответни сертификати за признаване на квалификации на участниците в обучението, като използва горепосочените кодове.

УСЛОВИЯ:

1. Настоящото одобрение се ограничава до указаното в раздела за обхват на работата от описанието на одобрената организация за провеждане на обучение по техническо обслужване, както е посочено в раздел А от приложение IV (част-147);
2. Настоящото одобрение изисква съответствие с процедурите, посочени в описанието на одобрената организация за провеждане на обучение по техническо обслужване;
3. Настоящото одобрение е валидно, докато одобрената организация за провеждане на обучение по техническо обслужване отговаря на изискванията на приложение IV (част-147) към Регламент (ЕО) № 2042/2003;
4. Ако са изпълнени посочените по-горе условия, настоящото одобрение остава валидно за неограничен срок от време, освен ако преди това е било отказано, заменено, временно прекратено или анулирано.

Дата на първоначално издаване: .....

Дата на настоящата редакция: .....

Редакция №: .....

Подпис: .....

За компетентния орган: [КОМПЕТЕНТЕН ОРГАН НА ДЪРЖАВАТА-ЧЛЕНКА (*)]

Формуляр 11 на EASA, издание 3

(*) Или EASA, ако EASA е компетентният орган.

(**) Ненужното се зачерква за държави, които не са членки на ЕС или EASA.

ПРОГРАМА ЗА ОДОБРЕНИЕ НА ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ОБУЧЕНИЕ И ИЗПИТИ ПО ТЕХНИЧЕСКО ОБСЛУЖВАНЕ

Код: [КОД НА ДЪРЖАВАТА-ЧЛЕНКА (*)].147.[XXXX]

Организация: [ИМЕ И АДРЕС НА ДРУЖЕСТВОТО]

КЛАС	КАТЕГОРИЗАЦИЯ НА ЛИЦЕНЗА	ОГРАНИЧЕНИЕ	
ОСНОВЕН (**)	B1 (**)	TB1.1 (**)	САМОЛЕТИ С ТУРБИННИ ДВИГАТЕЛИ (**)
		TB1.2 (**)	САМОЛЕТИ С БУТАЛНИ ДВИГАТЕЛИ (**)
		TB1.3 (**)	ВЕРТОЛЕТИ С ТУРБИННИ ДВИГАТЕЛИ (**)
		TB1.4 (**)	ВЕРТОЛЕТИ С БУТАЛНИ ДВИГАТЕЛИ (**)
	B2 (**)	TB2 (**)	АВИОНИКА (**)
	B3 (**)	TB3 (**)	НЕХЕРМЕТИЗИРАНИ САМОЛЕТИ С МТОМ ПОД 2 000 KG С БУТАЛНИ ДВИГАТЕЛИ (**)
	A (**)	TA.1 (**)	САМОЛЕТИ С ТУРБИННИ ДВИГАТЕЛИ (**)
		TA.2 (**)	САМОЛЕТИ С БУТАЛНИ ДВИГАТЕЛИ (**)
		TA.3 (**)	ВЕРТОЛЕТИ С ТУРБИННИ ДВИГАТЕЛИ (**)
		TA.4 (**)	ВЕРТОЛЕТИ С БУТАЛНИ ДВИГАТЕЛИ (**)
ТИП / ЗАДАЧИ (**)	C (**)	T4 (**)	[ПОСОЧЕТЕ ТИПА НА ВЪЗДУХОПЛАВАТЕЛНОТО СРЕДСТВО] (***)
	B1 (**)	T1 (**)	[ПОСОЧЕТЕ ТИПА НА ВЪЗДУХОПЛАВАТЕЛНОТО СРЕДСТВО] (***)
	B2 (**)	T2 (**)	[ПОСОЧЕТЕ ТИПА НА ВЪЗДУХОПЛАВАТЕЛНОТО СРЕДСТВО] (***)
	A (**)	T3 (**)	[ПОСОЧЕТЕ ТИПА НА ВЪЗДУХОПЛАВАТЕЛНОТО СРЕДСТВО] (***)

Настоящата програма за одобрение се ограничава до тези обучения и изпити, посочени в раздела за обхват на работата от описанието на одобрената организация за провеждане на обучение по техническо обслужване.

Код на описанието на организацията за повеждане на обучение по техническо обслужване: .....

Дата на първоначално издаване: .....

Дата на последната одобрена редакция: ..... Редакция №: .....

Подпис: .....

За компетентния орган: [КОМПЕТЕНТЕН ОРГАН НА ДЪРЖАВАТА-ЧЛЕНКА (*)]

Формуляр 11 на EASA, издание 3

(*) Или EASA, ако EASA е компетентният орган.

(**) ненужното се зачерква, ако организацията не е одобрена.

(***) Да се попълни съответната категория и ограничение.

Допълнение III

Сертификат за признаване на квалификация, посочен в приложение IV (част-147) — формуляри 148 и 149 на EASA

1. **Основно обучение/изпит**

Примерният сертификат за основно обучение по част-147, представен подробно по-долу, се използва за признаване както на завършено основно обучение и за полагане на основния изпит поотделно, така и за двете едновременно.

В сертификата за обучение ясно се посочва всеки отделен изпит по съответния модул по дата на успешното полагане заедно със съответната версия на допълнение I към приложение III (част-66).

Стр. 1 от 1

СЕРТИФИКАТ ЗА ПРИЗНАВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИЯ

Код: [КОД НА ДЪРЖАВАТА-ЧЛЕНКА (*)].147.[XXXX].[YYYYY]

Настоящият сертификат за признаване на квалификацията се издава на:

[ИМЕ]

[ДАТА и МЯСТО НА РАЖДАНЕ]

От:

[ИМЕ И АДРЕС НА ДРУЖЕСТВОТО]

Код: [КОД НА ДЪРЖАВАТА-ЧЛЕНКА (*)].147.[XXXX]

Организация за обучение по техническо обслужване, одобрена да предоставя обучение и да провежда изпити в рамките на нейната програма за одобрение и съгласно приложение IV (част-147) към Регламент (ЕО) № 2042/2003.

Настоящият сертификат се издава в потвърждение на това, че гореспоменатото лице е преминало успешно одобрения курс за основно обучение (**), или е положило успешно основния изпит (**), както е указано по-долу, в съответствие с Регламент (ЕО) № 216/2008 на Европейския парламент и на Съвета и Регламент (ЕО) № 2042/2003 на Комисията, които са в сила към настоящия момент.

[КУРС ЗА ОСНОВНО ОБУЧЕНИЕ (**)] и/или [ОСНОВЕН ИЗПИТ (**)]

[СПИСЪК НА МОДУЛИТЕ ПО ЧАСТ-66/ДАТА НА УСПЕШНОТО ПОЛАГАНЕ НА ИЗПИТА]

Дата: .....

Подпис: .....

За: [ИМЕ НА ДРУЖЕСТВОТО]

Формуляр 148 на EASA, издание 1

(*) Или EASA, ако EASA е компетентният орган.
(**) Ненужното се зачерква.

2. **Типово обучение/изпит**

Примерният сертификат за типово обучение по част-147, представен подробно по-долу, се използва за признаване както на завършено теоретично и практическо обучение поотделно, така и за двете едновременно.

Сертификатът показва комбинацията конструкция/двигател, за която се отнася обучението.

Съответните кодове се изтриват, според случая, и в полето за тип на курса за обучение се посочва дали са покрити само теоретичните или само практическите елементи поотделно или и двата заедно.

В сертификата за обучение ясно се посочва дали курсът е пълен или частичен (като курс по конструкция на въздухоплавателни средства, двигатели или авионика/електричество), или друг, основаващ се на предишния опит на кандидата, например курс A340 (CFM) за техници на A320. Ако курсът е непълен, в сертификата се посочва дали са покрити взаимосвързаните области или не.

Стр. 1 от 1

СЕРТИФИКАТ ЗА ПРИЗНАВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИЯ

Код: [КОД НА ДЪРЖАВАТА-ЧЛЕНКА (*)].147.[XXXX].[YYYYY]

Настоящият сертификат за признаване на квалификацията се издава на:

[ИМЕ]

[ДАТА и МЯСТО НА РАЖДАНЕ]

От:

[ИМЕ И АДРЕС НА ДРУЖЕСТВОТО]

Код: [КОД НА ДЪРЖАВАТА-ЧЛЕНКА (*)].147.[XXXX]

организация за обучение по техническо обслужване, одобрена да предоставя обучение и да провежда изпити в рамките на нейната програма за одобрение и съгласно приложение IV (част-147) към Регламент (ЕО) № 2042/2003.

Настоящият сертификат се издава в потвърждение на това, че гореспоменатото лице е преминало успешно обучение по теоретичните (**) и/или практическите елементи (**) на одобрения курс за тип въздухоплавателно средство, както е указано по-долу, в съответствие с Регламент (ЕО) № 216/2008 на Европейския парламент и на Съвета и Регламент (ЕО) № 2042/2003 на Комисията, които са в сила към настоящия момент.

[КУРС НА ОБУЧЕНИЕ ЗА ТИП ВЪЗДУХОПЛАВАТЕЛНО СРЕДСТВО (**)]

[НАЧАЛНА и КРАЙНА ДАТА]

[ПОСОЧВАТ СЕ ТЕОРЕТИЧНИТЕ ИЛИ ПРАКТИЧЕСКИ ЕЛЕМЕНТИ]

и/или

[ИЗПИТ ЗА ТИП ВЪЗДУХОПЛАВАТЕЛНО СРЕДСТВО (**)]

[КРАЙНА ДАТА]

Дата: .....

Подпис: .....

За: [ИМЕ НА ДРУЖЕСТВОТО]

Формуляр 149 на EASA, издание 1

[…]

(*) Или EASA, ако EASA е компетентният орган.

(**) Ненужното се зачерква.

ПРИЛОЖЕНИЕ V

Отмененият регламент и списък на неговите последователни изменения

Регламент (ЕО) № 2042/2003 на Комисията	(ОВ L 315, 28.11.2003 г., стр. 1)
Регламент (ЕО) № 707/2006 на Комисията	(ОВ L 122, 9.5.2006 г., стр. 17)
Регламент (ЕО) № 376/2007 на Комисията	(ОВ L 94, 4.4.2007 г., стр. 18)
Регламент (ЕО) № 1056/2008 на Комисията	(ОВ L 283, 28.10.2008 г., стр. 5)
Регламент (ЕС) № 127/2010 на Комисията	(ОВ L 40, 13.2.2010 г., стр. 4)
Регламент (ЕС) № 962/2010 на Комисията	(ОВ L281, 27.10.2010 г., стр. 78)
Регламент (ЕС) № 1149/2011 на Комисията	(ОВ L 298, 16.11.2011 г., стр. 1)
Регламент (ЕС) № 593/2012 на Комисията	(ОВ L 176, 6.7.2012 г., стр. 38)

ПРИЛОЖЕНИЕ VI

Таблица на съответствието

Регламент (ЕО) № 2042/2003	Настоящ регламент
Член 1	Член 1
Член 2	Член 2
Член 3, параграфи 1, 2 и 3	Член 3, параграфи 1, 2 и 3
Член 3, параграф 4	—
Член 4	Член 4
Член 5	Член 5
Член 6	Член 6
—	Член 7
Член 7, параграф 1	Член 8, параграф 1
Член 7, параграф 2	—
Член 7, параграф 3, уводен текст	Член 8, параграф 2, уводен текст
Член 7, параграф 3, букви а)—ж)	—
Член 7, параграф 3, буква з)	Член 8, параграф 2, буква а)
Член 7, параграф 3, буква и)	Член 8, параграф 2), буква б)
Член 7, параграф 4	—
Член 7, параграф 5	Член 8, параграф 3
Член 7, параграф 6	—
Член 7, параграф 7	—
Член 7, параграф 8	Член 8, параграф 4
Член 7, параграф 9	Член 8, параграф 5
Член 8	Член 9
Приложение I	Приложение I
Приложение II	Приложение II
Приложение III	Приложение III
Приложение IV	Приложение IV
—	Приложение V
—	Приложение VI

ISSN 1977-0618 (електронно издание)
ISSN 1830-3617 (печатно издание)

Служба за публикации на Европейския съюз
2985 Люксембург
ЛЮКСЕМБУРГ

BG